

สารานุกรม THAI JOURNAL

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๕๐ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๓๖

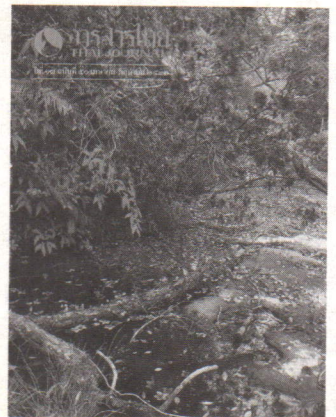

“.....คนทุกคน ตามปรกติย่อมมีความจริงใจเชื่อใจในกันและกัน ถ้าท่าน
ปฏิบัติงานปฏิบัติตนถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์ใจ และจริงใจต่อผู้อื่นแล้ว จะทำ
งานให้บรรลุความสำเร็จได้แน่นอน.....”

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร
และอนุปริญญาบัตร แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

๒๔ กันยายน ๒๕๒๐

ปก : กุหลาบแดง เขตป่าปิด ภูกระดึง จังหวัดเลย
(ถ่ายภาพ : อนุตรา หงษ์สุวรรณ)

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูลความรู้เชิงสารคดีที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ที่ปรึกษา	ทำเนียบสูงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ. อยู่ยง	
	นายสุธี อาภาตฤกษ์	
บรรณาธิการ	นายชาคริต จุลกะเลวี	
บรรณาธิการผู้ช่วย	นางสาวอนุตรา หงษ์สุวรรณ	
กองบรรณาธิการ	นายทองหล่อ กล้ายไม้ ณ. อยู่ยง	นายประพัฒน์ ตี๋แรงศักดิ์
	นายเป็นใจ เล้าหวดโฮ	นายวิจิตร อาวะกุล
	คุณหญิงศศิเดา เลอชกุล	นายสมบัติ หลลายน้อย
	นางอริกร เทมะจิเทร	นายปัญญา นิคัยสุวรรณ
จัดรูปเล่ม	นางสาวอนุตรา หงษ์สุวรรณ	
ฝ่ายจัดการ	นายอัศวินจินดา หงษ์พงษ์	นายกิตติ จันทร์ส่อง
สำนักงานวารสารไทย	สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี อาคาร ๑๑ ชั้น ๓ ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อย จปร. (เดิม) ถนนราชดำเนิน โทร. ๒๘๘๕๕๐๐	
วารสารไทย	เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นเวทีในทางการเมืองการแก่ประชาชนทั่วไป ทรงคุณค่าและข้อคิดเห็นปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความคิดเห็นของบรรณาธิการ และกองผู้จัดทำ	

**คณะกรรมการจัดทำวารสารไทย
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ**

ทำเนียบสูงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ. อยู่ยง	อนุกรรมการที่ปรึกษา
นายสุธี อาภาตฤกษ์	อนุกรรมการที่ปรึกษา
นายวิจิตร อาวะกุล	ประธานอนุกรรมการ
นายชาคริต จุลกะเลวี	รองประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

นายทองหล่อ กล้ายไม้ ณ. อยู่ยง	นายประพัฒน์ ตี๋แรงศักดิ์
นายเป็นใจ เล้าหวดโฮ	คุณหญิงศศิเดา เลอชกุล
นายอัศวิน เล็งไธสง	นายสมบัติ หลลายน้อย
นางอริกร เทมะจิเทร	นายปัญญา นิคัยสุวรรณ
นางดวงกมล พิทักษ์คำรังเก็จ	นางวรรณิกา ณ. สงขลา
นางสาวอนุตรา หงษ์สุวรรณ	นางสาวบุญศรี โชติวรรณวีโรจน์
นายอัศวินจินดา หงษ์พงษ์	นายกิตติ จันทร์ส่อง

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

๔๖๙ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๘๐๓๕๔๒, ๒๘๐๐๕๔๑, ๒๘๐๓๑๘๐, ๒๘๐๓๑๘๑, ๒๘๐๒๑๑๔
นายจิโรจน์ ศรีสงคราม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๖๖

เผยแพร่เพื่อเป็นอภิธานนาการ

จาก

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ห้ามจำหน่าย

จากบรรณาธิการ

นอกเหนือจากปัญหาความเดือดร้อนทางการจราจรใน กทม. และเมืองใหญ่ ๆ ทั้งหลาย รวมทั้งปัญหาเกี่ยวเนื่องมาจากการอนุรักษ์ธรรมชาติและภัยแล้งด้วยแล้วนั้น อีกปัญหาหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากประชาชนมากขึ้นแล้วก็คือ เรื่องความเคลื่อนไหวใน การใช้สื่อมวลชนที่ออกจะรวดเร็วมาก ได้มีส่วนกระทบถึงเรื่องการใช้ ภาษาไทยของเราเป็นอย่างยิ่ง เหล่านี้ก็ได้รับความสนใจและมีการ เคลื่อนไหวที่จะพยายามแก้ไขให้กลับคืนดีด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่ง “วารสารไทย” ใครขอให้กำลังใจช่วยในการแก้ไขนี้ด้วยอย่างเต็มที่

สำหรับวารสารไทยที่กำลังอยู่ในมือของท่านผู้อ่านขณะนี้ ก็ ยังคงหนีไม่พ้นปัญหาความล่าช้าอันเนื่องมาจากการเงินงบประมาณ การอยู่ยอกนิดหน่อย ซึ่งคณะกรรมการจัดทำวารสารไทยก็ได้ พยายามหาทางแก้ไขแล้ว คาดว่าจะจะดำเนินการอย่างรวดเร็วดีขึ้น ได้ในไม่ช้านี้ การทำหนังสือในระบบราชการมันก็อย่างนี้แหละครับ ไม่สามารถ จะวิ่งอย่างรวดเร็วเต็มฝีเท้าและความสามารถของเราได้ สู้ในระบบของภาคเอกชนซึ่งมีความคล่องตัวดีกว่านั้นไม่ได้

ในวารสารฉบับนี้ ได้มีเรื่องที่ทรงคุณค่าในเนื้อหา น่าอ่าน และน่าติดตามหาความรู้เสริมได้ดีเป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะมีเรื่อง “น้ำพระราชหฤทัยสู่พรรณไม้งาม” ซึ่งเป็นบทความชนะเลิศการ ประกวดอีกส่วนหนึ่งแล้ว ก็ยังมีเรื่อง “การปกครองแบบมณฑล” ของอาจารย์ประพัฒน์ ตริณรงค์ “น้ำสรงมูธาภิเชก” ของ ส. พลายน้อย “พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์” ของคุณพลาติศัย สิทธิธัญกิจ “การเปลี่ยนภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบันในคัมภีร์ศาสนา” ของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ สวัสดิกุล ณ อยุธยา “สังคีตศาลา” ของ คุณปัญญา นิตยสุวรรณ

นอกจากนี้ก็ยังมียี่งมีเรื่อง “ปัญหาการถือครองที่ดิน (ตอนที่ ๒)” ของคุณสุธี อากาศฤกษ์ “ยาธรรมชาติซึ่งแต่ละคนมีอยู่แล้วในตัวเอง แต่มักมองข้ามกันไปจนเป็นนิสัย” ของ ศาสตราจารย์ระพี สาคริก “ฟุ้งเพื่อฟุ้งเพื่อยกเว้นความจำเป็น” ของ รองศาสตราจารย์จิตร อาวะกุล “น้ำใจคนไทย” ของท่านผู้พิพากษาศลิตย เล็งโฮสง พร้อม ด้วยบทความที่น่าสนใจอีกหลายเรื่อง เช่น “นักวิทยาศาสตร์ไทย สร้างผลงานเด่นในสหรัฐอเมริกา” “คุณลักษณะพิเศษแห่งพระ พุทธศาสนา” (ตอนที่ ๖) “ข้อแนะนำการประหยัดไฟฟ้าในครัวเรือน” และเรื่อง “เหมันต์นี้ที่ภูกระดัง” ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องที่มีคุณค่า น่า อ่านทั้งสิ้น

ซึ่งคณะผู้จัดทำ “วารสารไทย” หวังใจเป็นอย่างยิ่งว่า เรื่อง ต่าง ๆ ในเล่มนี้คงจะมีประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านทั่วประเทศได้ตามสมควร และหากท่านจะมีคำแนะนำประการใด ก็ขอได้โปรดแจ้งมายัง “วารสารไทย” ได้เสมอ

ชาคริต จุลกะเสรี

สารบัญ

น้ำพระราชหฤทัยสู่พรรณไม้งาม	๔
การปกครองแบบมณฑล	๑๑
น้ำสรงมูรธาภิเษก	๑๙
พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์	๒๙
ภาษาไทยของเรา	๓๓
สังคีตศาลา	๓๗
ปัญหาการถือครองที่ดิน	๔๒
ยารธรรมชาติซึ่งแต่ละคนมีอยู่แล้วในตัวเอง แต่มักมองข้ามกันไปจนเป็นนิสัย	๕๑
ฟุ้งเพื่อฟุ้งเพื่อยกเว้นความจำเป็น	๕๙
นักวิทยาศาสตร์ไทยสร้างผลงานเด่นในสหรัฐอเมริกา	๖๒
คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา	๗๔
น้ำใจคนไทย	๘๔
ข้อแนะนำการประหยัดไฟฟ้าในครัวเรือน	๘๕
แะเยือนทั่วไทย ตอน “เหมันต์นี้ที่ภูกระดึง”	๘๙

นำพระราชหฤทัยสู่พรรณไม้งาม

เรียงความชนะเลิศการประกวด รางวัลที่ ๑ ประเภทประชาชน เนื่องในงานสัปดาห์ส่งเสริมการปลูกไม้ดอก และไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ

นายเสริมเกียรติ วิฑิตเวท

กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

“ในระหว่างที่ข้าพเจ้าเดินทางไปเยือนต่างประเทศครั้งล่าสุด ข้าพเจ้าได้พบกับผู้ทรงคุณวุฒิในด้านสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติหลายท่าน ท่านเหล่านั้นได้แสดงความวิตกห่วงใยถึงภาวะการตัดไม้ทำลายป่าและสัตว์ต่าง ๆ ของประเทศไทยมาก ข้าพเจ้าจึงได้ตระหนักว่า เราได้มองข้ามความสำคัญของทรัพยากรอันล้ำค่าเหล่านี้เป็นเวลานาน ในขณะที่ผู้อื่นในต่างประเทศพยายามติดตามศึกษาหาความเคลื่อนไหวในด้านนี้ตลอดมา”

พระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่เชิญมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยป่าไม้และสัตว์ป่าของชาติ ซึ่งต้องถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก เพราะขาดการเอาใจใส่เท่าที่ควร โดยเฉพาะป่าไม้รวมตลอดถึงพรรณไม้อื่น ๆ นั้นจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกับมนุษย์ ซึ่งจะต้องเอาใจใส่ดูแลรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

ต้นไม้เป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่คู่กันมากับมนุษย์และสัตว์ ต้นไม้มีความสำคัญเท่าเทียมกับสิ่งมีชีวิตอื่น หากไม่มีต้นไม้ มนุษย์และสัตว์จะดำรงชีวิตอยู่ไม่ได้ เพราะการมีชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยสารอาหารคาร์โบไฮเดรต มนุษย์และสัตว์ได้รับสารอาหารนี้จากต้นไม้ที่เป็นธัญพืช เพราะต้นไม้สามารถสังเคราะห์สารคาร์โบไฮเดรตขึ้นมาได้จากคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ น้ำ และแร่ธาตุในดิน โดยกระบวนการสังเคราะห์แสง มีแสงแดด

เป็นพลังงาน ซึ่งมนุษย์และสัตว์
ไม่สามารถสังเคราะห์มาใช้เองได้

ต้นไม้ยังมีความสำคัญใน
การให้ปัจจัย ๔ มนุษย์ใช้พืช
เป็นอาหาร เมื่อเจ็บป่วยก็ได้พืช
เป็นยารักษาโรค พรรณไม้หลาย
พันธุ์ที่มนุษย์ใช้เป็นยารักษา
โรคมานับโบราณ แม้ยาแผน
ปัจจุบันมากมาย ก็สังเคราะห์มา
จากพืช เครื่องแต่งกายชุดแรก
ของมนุษย์ก็ใช้ใบไม้ มีดอกไม้
เป็นเครื่องประดับ ต่อมาจึงรู้จัก
นำใยพืชมาปั่นทอตัดเย็บเป็น
เครื่องนุ่งห่ม นอกจากนี้ มนุษย์
ยังใช้ไม้มาก่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัย
อีกด้วย จะเห็นได้ว่าต้นไม้กับ
มนุษย์เกี่ยวข้องใกล้ชิดกันอย่าง
สำคัญในสังคมธรรมชาติ

ต้นไม้นอกจากให้ปัจจัย
สำคัญต่อชีวิตดังกล่าวแล้ว
ต้นไม้ยังให้คุณค่าทางใจ มนุษย์
ต้องการความสุขสำราญเป็น
อาหารใจ ต้นไม้ที่เป็นไม้ดอกไม้
ประดับจัดเป็นมรดกทางธรรมชาติ
ที่ช่วยกล่อมเกลาจิตใจได้อย่าง
วิเศษ มนุษย์รู้จักหาความรื่น-
รมย์ด้วยการปลูกต้นไม้ ทำสวน
ดอกไม้ นำดอกไม้ไปบูชาจัด
ประดับตกแต่ง ไม้ดอกไม้ประดับ

จึงให้คุณค่าแก่ชีวิตในอีกลักษณะ
หนึ่ง

ไม้ดอก คือ พรรณไม้มี
ความสำคัญที่ดอก ดอกมีความ
งามชวนชม บางดอกเหมาะจะ
นำมาปักประดับแจกันให้งามตา
หรือนำมาจัดตกแต่งเพิ่มความ
งาม เช่น กุหลาบ เยอบีร่า
เบญจมาศ กล้วยไม้ เป็นต้น
บางดอกเหมาะจะปลูกไว้ดูกับต้น
ปลูกเป็นไม้ประดับสวน ปลูก
เป็นกระถาง หรือปลูกให้เลื้อยรั้ว
มี เฟื่องฟ้า ชบา พุทธรักษา
ดอกเข็ม ดอกแก้ว ผกากรอง
 เป็นต้น ไม้ดอกให้สุนทรีภาพ
ทางอารมณ์ด้วยรูปทรงและสีอัน
กลีบดอกที่ซ้อนซับซ้อนรับกัน
เหมาะเจาะช่วยให้ดูโดดเด่น
งามตา อีกสีอันสวยสดช่วยเบิก
โลกให้ดูสดใส น่าอยู่ ดอกบาง
ชนิดให้กลิ่นหอมน่าดม ชวน
ให้เคลิบเคลิ้มไปกับคุณสมบัติที่
ธรรมชาติสร้างไว้

ส่วนไม้ประดับเป็นพรรณ
ไม้ที่มีความงามอยู่ที่ทรวดทรง
ของลำต้นและใบ บางชนิดมีรูป
ทรงของต้นหรือใบงามประหลาด
ชวนให้ตื่นตื่นแปลกตา บาง
ชนิดก็เติมแต่งแต้มด้วยสีแดง

พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่

เหลือง ส้ม บนใบสีเขียว มีทั้งใบเดี่ยวและใบคู่ บางชนิดสลับลวดลายดูวิจิตร ซึ่งออกแบบโดยธรรมชาติอย่างพิสดาร พรรณไม้ประดับนี้มี บอน เฟิร์น โกสน ปริก เป็นต้น

จากการที่ไม้ดอกไม้ประดับมีความงามเป็นคุณสมบัติเด่นนี้เอง จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความสุสันต์ สถานที่ใดประดับด้วยไม้ดอกไม้ประดับก็แลดูน่าอยู่ ผู้ป่วยเจ็บได้ชมดูดอกไม้ก็ช่วยให้สดชื่นเบิกบาน การแสดงความยินดีก็มีดอกไม้มอบแก่กัน ดอกไม้เหล่านั้นยังเป็นสื่อแสดงน้ำใจไมตรี เป็นเครื่องหมายแห่งความดีที่แสดงการสักการะ ใช้นบูชาพระโดยนำมาปักร้อยเป็นพุ่มมาลัยถวายเป็นอามิสบูชา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเข้าพระราชหฤทัยอย่างลึกซึ้งถึงความสำคัญของพรรณไม้ที่มีต่อชีวิตและจิตใจของทุกคน น้ำพระราชหฤทัยที่ปรากฏในพระราชกรณียกิจส่วนหนึ่งจึงเกี่ยวข้องกับพรรณไม้ตั้งแต่ ป่าไม้จนถึงไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งล้วน

เป็นทรัพยากรธรรมชาติ อันมีค่า พระองค์โปรดธรรมชาติที่งดงาม ดังปรากฏพระฉายาลักษณ์โดยมากจะทรงฉายกลางหมุ่มแมกไม้ พระราชนิพนธ์กิจตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เช่น ขณะโดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแปรพระราชฐานไปประทับ ณ วังไกลกังวล หัวหิน ซึ่งสมัยนั้นยังเป็นป่าเขาอยู่มาก พระองค์จะทรงป็นเขา สรงน้ำทะเล และเสด็จพระราชดำเนินประพาสป่าพร้อมกับทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในหมู่บ้านทางไกล พระตำหนักและพระราชนิเวศน์ในภาคต่าง ๆ ก็โปรดให้ประดับตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับปลูกพรรณไม้นานาชนิด ทั้งไม้ไทยและไม้ต่างประเทศ บางต้นทรงปลูกเอง เช่น ต้นยางนาในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้นำมาปลูกเพื่อทดลองศึกษาวิจัยก็ทรงปลูกไว้จำนวนหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ครั้นล่วงถึงปัจจุบัน ต้นยางนาที่ทรงปลูกไว้ครั้งนั้นได้เติบโตกลายเป็นสวนป่าอย่างอันร่มรื่น

ประดับพระตำหนัก ส่วนพระตำหนักอื่น เช่น พระตำหนักกุฎิคราชนิเวศน์ ซึ่งปลูกพรรณไม้ต่าง ๆ มากที่สุดแห่งหนึ่ง มีทั้งดอกไม้ไทยและต่างประเทศก็ทรงปลูกดอกไม้ไว้จำนวนหนึ่งด้วย เมื่อถึงฤดูหนาวดอกไม้ที่นี้จะบานสะพรั่ง ส่งกลิ่นหอมอบอวลไปทั่ว พระองค์โปรดดอกไม้ที่นี้มาก ถึงกับโปรดให้แต่งเนื้อเพลง **ชมกุฎิ** ใช้ทำนองเพลงพระราชนิพนธ์

ท่านผู้หญิง หม่อมหลวงมนิรัตน์ บุณาค เคยเล่าพระราชจริยวัตรในสมเด็จพระบรมราชินีนาถไว้ว่า โปรดดอกกุหลาบและดอกไม้ทุกชนิดที่มีกลิ่นหอมโปรดที่จะทรงพระดำเนินลงบริเวณพระราชอุทยานโดยรอบพระตำหนัก บางครั้งทรงทำสวนและรดน้ำต้นไม้ด้วยพระองค์เอง นอกจากนี้ ยังโปรดการจัดแต่งพระตำหนักให้งดงาม

“ในห้องกุหลาบชั้นล่างของพระตำหนัก ห้องนี้ได้รับการปรับปรุงตกแต่งภายในใหม่ให้มีสีชมพูเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่พรมปูห้องจนถึงม่านประตู

หมอนอิง และเบาะเก้าอี้ ซึ่งทำด้วยผ้าไหมเนื้อดี บนโต๊ะทรงพระอักษร มีแจกันปักดอกกุหลาบสีชมพูเป็นประจำ”

ส่วนสถานที่สำหรับใช้รับรองพระราชอาคันตุกะนั้น ก็โปรดให้ตกแต่งงดงามให้อวดชาวต่างประเทศได้

“ทั้งสองพระองค์ต้องทรงเตรียมหาสถานที่สำหรับใช้รับรองให้เหมาะสม ได้ทรงเลือกพระที่นั่งบรมพิมานในพระบรมมหาราชวังเป็นที่พักรับรองภายในพระนคร สำหรับในต่างจังหวัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้สร้างพระตำหนักกุฎิคราชนิเวศน์ขึ้นที่บนยอดเขาในจังหวัดเชียงใหม่ สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงเอาพระธรรมาดั่งพระตำหนักภายในและบริเวณสวนดอกไม้ให้สวยงามเหมาะที่จะอวดชาวต่างประเทศ”

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชหฤทัยที่สอดคล้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อ

พ.ศ. ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มทดลองโครงการในที่ดินส่วนพระองค์บริเวณอ่าวหาดทรายใหญ่ เขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพระราชดำริให้จัดตั้งฟาร์มทดลองเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกต้นไม้บริเวณพื้นราบ เขาหาดทรายใหญ่ด้วยพระองค์เองจำนวนหนึ่ง ประกอบด้วยต้นแคนต้นซีเหล็ก ต้นกระถินณรงค์ เป็นต้น ต่อมาทรงป็นเขาสำรวจพื้นที่โดยรอบ และโปรดให้ปลูกต้นไม้เพิ่มบนเขาด้วย

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๒๖ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ขอพระราชทานหาดทรายใหญ่เพื่อใช้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งเป็นสวนป่าหาดทรายใหญ่ โปรดให้ปลูกพรรณไม้ต่าง ๆ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้โตเร็ว ไม้เศรษฐกิจ และไม้ผล ประกอบด้วยมะขาม มะม่วงพันธุ์ต่าง ๆ มะม่วงทิมพานต์ ส่วนบริเวณพื้นที่โดยรอบก็โปรดให้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จัดทำเป็นสวน

หย่อมมดงาม ปลุกต้นตะแบก
ทางนกยูง ราชพฤกษ์ ชมพูพันธุ์
ทิพย์ ด้านภูเขาที่โอบล้อมเป็น
ปราการธรรมชาติด้านหลังก็
เขียวชอุ่มด้วยพรรณไม้ป่าที่
โปรดให้อนุรักษ์ไว้ มีต้นจันทน์
เสมหะทิพย์ เป็นต้น นอกจากนี้
โปรดให้จัดตั้งสวนสัตว์เลี้ยงและ
สัตว์ป่าหายากมีไก่ฟ้า นกยูง ชะนี
เสียดา กวาง เก้ง กระเจิง และ
จัดสวนน้ำเล็ก ๆ โดยชุดคุณน้ำลด
เลี้ยวไปตามสุมทุมพุ่มไม้ เพื่อ
เป็นที่อยู่ของนกยาง นกกานับัว
และนกน้ำชนิดต่าง ๆ ด้านสัตว์
ทะเลก็เลี้ยงปลาเก๋า ปลากระพง-
ขาว ปลาสวยงาม เต่ากระ
เป็นต้น

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ-
บรมราชินีนาถ ยังทรงมีน้ำพระ-
ราชหฤทัยเพื่อแม่แก่สมาคม
องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทรง
สนับสนุนกิจกรรมด้านพรรณไม้
ที่สมาคมและองค์กรต่าง ๆ จัดขึ้น
เช่น เสด็จพระราชดำเนินในงาน
ประกวดพฤกษชาติประจำปี ซึ่ง
สมาคมพฤกษชาติแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัด
ขึ้น ทรงรับมูลนิธิคุ้มครองสัตว์

สวนสาธารณะ "อุทยานเบญจสิริ"

ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย
ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่ง
มูลนิธินี้มีวัตถุประสงค์ในการ
เสริมสร้างความตื่นตัวให้
ประชาชนทุกระดับในประเทศหัน
มามองเห็นคุณค่าของการ
อนุรักษ์ว่ามีผลโดยตรงต่อชีวิต
ของทุกคน พระองค์ทรงมีพระ
มหากษัตริย์คุณพระราชทาน
พระราชดำริสำคัญแก่มูลนิธิให้

สร้างเสริมให้ประชาชนมองเห็น
ความสำคัญของป่าไม้และสัตว์ป่า
โดยให้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ แต่การ
อนุรักษ์ต้องไม่ไปขัดขวางการใช้
ประโยชน์และการพัฒนา ควร
จัดการอนุรักษ์และพัฒนาโดย
คำนึงด้านการใช้ประโยชน์ได้ใน
ระยะยาวด้วย

นอกจากทรงสนับสนุน
กิจกรรมดังกล่าวแล้ว ในการ

เสด็จพระราชดำเนินไปทรง
ประกอบพระราชกรณียกิจต่าง ๆ
หากเป็นงานเกี่ยวข้องกับต้นไม้
ก็จะทรงปลุกต้นไม้ไว้เป็น
อนุสรณ์ด้วย และเมื่อครั้งกรม
อนุรักษ์ได้ขอพระราชทานชื่อ
สวนสาธารณะ ซึ่งจัดตั้งขึ้น
บริเวณที่ตั้งกรมอุตุนิยมวิทยา
เดิมก็ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณ
พระราชทานชื่อว่า "อุทยาน
เบญจสิริ" อันมีความหมายว่า
อุทยานสิริห้ารอบ

น้ำ พระราชหฤทัยใน
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ มิได้มีเฉพาะกับ
ราษฎรเท่านั้น แต่ยังทรงมีพระ-
เมตตาเพื่อแผ่กว้างไกลไปถึง
พรรณไม้และสัตว์ป่า อันเป็นสิ่ง
มีชีวิตที่อยู่ร่วมกันในสังคม
ธรรมชาติ ทรงทราบถึงผล
กระทบของภัยธรรมชาติและสิ่ง
แวดล้อม สภาพดินฟ้าอากาศที่
แปรปรวน ซึ่งส่งผลเสียหายต่อ
การดำเนินชีวิตของราษฎร มี
สาเหตุเกิดจากป่าไม้ต้นน้ำลำธาร
ถูกทำลายไป พรรณไม้มีค่าต้อง
ถูกทำลายไปหมดสิ้น สัตว์ป่าไม่
มีที่อยู่อาศัย ถูกทำลายล้มตาย
และสูญพันธุ์ไปเป็นจำนวนมากน้อย

บ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงริเริ่มเป็นครั้งแรก ณ บ้านห้วยไม้หก อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

สภาพเช่นนี้หากไม่รีบแก้ไข ผล-
ร้ายต่าง ๆ ก็จะต้องอยู่กับประชา-
ชนทั่วประเทศ จึงทรงสนอง
พระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่ง
แวดล้อม โดยทรงริเริ่มโครงการ
“ปาร์กน้ำ” ขึ้น ซึ่งเป็นโครงการ
ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้โดยอาศัย
ความร่วมมือจากประชาชน

โครงการปาร์กน้ำนี้เกิดขึ้น
จากแนวพระราชดำริว่าประชาชน
เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ต้อง
ไม่ทำลายธรรมชาติ ต้องให้ประ-
ชาชนเข้าใจในการรักษาทรัพยากร
ธรรมชาติ ให้เกิดความรู้สึกรักป่า
โดยเข้าไปอยู่อาศัยในป่า ช่วยกัน
ปลูกป่า ดูแลรักษาป่า และรู้จัก
ใช้ประโยชน์จากป่าโดยมิต้อง
ทำลายป่า ซึ่งจะเป็นแนวทาง
พัฒนาทรัพยากรแบบยั่งยืน
ทรงริเริ่มจัดทำโครงการทดลอง
เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.
๒๕๒๕ ที่บ้านถ้ำตัว อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร โดย
ทรงนำข้าราชการและราษฎร
ปลูกป่า ประกอบด้วยไม้แดง ไม้
ประดู่ กระถินณรงค์ และยูคา-
ลิปตัส ประมาณ ๑๐๐ ต้น ใน

ป่าอมก๋อยเป็นถิ่นกำเนิดของสัตว์ป่าที่หายาก และเหลืออยู่แห่งเดียวในประเทศไทย
คือ กวางผา

พื้นที่ ๑ ไร่ และทรงเช่าที่ดิน
ราษฎรซึ่งทิ้งไว้รกร้างว่างเปล่า
ไม่สามารถทำประโยชน์เนื่อง
จากขาดความอุดมสมบูรณ์ จัด
ตั้งเป็นหมู่บ้านปาร์กน้ำขึ้น และ
คัดเลือกราษฎรที่ยากจนมาก
จำนวน ๑๓ ครอบครัวเข้าอยู่
อาศัยในโครงการ จัดที่ดินให้
ครอบครัวละ ๓-๕ ไร่ สร้างที่
พักและปลูกพืชสำหรับดำรงชีพ

เช่น พืชสวนครัว ผลไม้ ปลูกไม้
โตเร็วใช้ทำฟืน พระราชทานสิ่ง
อำนวยความสะดวกอื่น เช่น
ฉางข้าว เรือนเพาะชำ เล้าไก่
บ่อน้ำ และพระราชทานเงิน
เดือนให้อีกเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท
แล้วมอบหน้าที่ให้ดูแลรักษา
ป่าไม้ที่ยังคงเหลืออยู่ในพื้นที่
และปลูกป่าไม้เนื้อแข็งเพิ่มเติม
ต่อไป

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เริ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๔

“ข้าพเจ้ามีความภูมิใจใน
ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และ
สัตว์ป่าของไทยมาก ข้าพเจ้า
เห็นว่าเราควรจะใช้ทรัพยากร
ธรรมชาติเหล่านี้อย่างระมัดระวัง
และทะนุบำรุงให้คงอยู่ตลอดไป
มิให้ประวัติศาสตร์จารึกได้ว่า
ทรัพยากรเหล่านี้ถูกทำลายหมด
สิ้นไปในระยะเวลานี้สั้นแค่อายุ
ของเรา”

พระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี-
นาถนี้ จะเป็นสิ่งเตือนใจให้
ประชาชนชาวไทยทุกคนได้
ตระหนักในความสำคัญของ
ทรัพยากรของชาติซึ่งต้องร่วม
กันอนุรักษ์ไว้ และในโอกาสอัน
เป็นมงคลสมัยเฉลิมพระชนม
พรรษาครบ ๕ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๕
นี้ สมควรที่ประชาชนชาวไทยทุก
คนได้น้อมรำลึกในพระมหา
กรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรง
บากบั่นทุ่มเททั้งพระวรกาย
พระราชหฤทัยและพระราชทรัพย์
ในการประกอบพระราชกรณีย-
กิจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
โดยหันมาให้ความสนใจกับ
ต้นไม้ เพื่อดำเนินตามรอยเบื้อง
พระยุคลบาท และช่วยกันปลูก

ต้นไม้ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับให้เขียวชอุ่มไปทั่วประเทศ ถวายเป็นราชสักการะ ให้ได้ชื่อว่าคนไทยมีจิตใจรักต้นไม้ โดยร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งรัฐบาล องค์การเอกชน และประชาชน ทุกคน

ในส่วนรัฐบาลและองค์การเอกชนนั้น ควรเริ่มด้วยการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่าไม้ อย่างจริงจัง การอุทิศสถานที่จัดสร้างสวนสาธารณะให้มากขึ้น ปรับปรุงสวนสาธารณะที่มีอยู่ แล้วให้ใช้พักผ่อนหย่อนใจได้

อย่างแท้จริง ปลุกต้นไม้ตามสถานที่ราชการ ที่ทำงาน ที่สาธารณะ วัด ให้ร่มรื่น งดงาม และควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ ให้บริการพันธุ์กล้าไม้ ถ่ายทอดความรู้การเพาะขยายพันธุ์ไม้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนดูแลราคาพรรณไม้ และวัสดุอุปกรณ์การเกษตรให้อยู่ในระดับอันสมควร

ในส่วนประชาชนทั่วไปนั้น ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับป่าควรดูแลรักษาป่า โดยเข้าป่าเพื่อการพักผ่อน มิใช่

เพื่อไปตัดไม้ทำลายป่า ส่วนประชาชนในเขตเมืองควรช่วยกันดูแลรักษาต้นไม้ตามสถานที่สาธารณะ ไม่ทำลายต้นไม้ และช่วยกันปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น ประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือน ด้วยไม้ดอกไม้ประดับ สร้างนิสัยให้รักต้นไม้ ใช้เวลาแถมต้นไม้ และสอนบุตรหลานให้รักต้นไม้

หากทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน อย่างจริงจังแล้ว ประเทศไทยของเราจะเขียวชอุ่มด้วยพรรณไม้นานาชนิดอย่างแน่นอน ซึ่งจะเป็นการสนองหน้าพระราช

หฤทัยในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรทุกคน

ต้นไม้เป็นเพื่อนชีวิต อย่าคิดทำลาย ช่วยกันปลูกขยายทั่วประเทศ 🌿

การปกครองแบบมณฑล

ประพัฒน์ ตริณรงค์

การปกครองแบบมณฑล เป็นการจัดรูปแบบการปกครองอีกแบบหนึ่ง ในการจัดระเบียบบริหารการปกครองส่วนภูมิภาค ได้จัดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ หลังจากการปกครองหัวเมืองที่เรียกว่า เมืองพระยามหานคร ได้ยุบเลิก และเมืองประเทศราชใกล้เคียงยุติ

การปกครองแบบมณฑล เป็นการปกครองที่มีหลักสำคัญ คือรวมหัวเมืองต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน แล้วตั้งเป็นเขตการปกครองที่แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ เริ่มต้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงยุบเลิกไปทั้งหมด

การจัดตั้งและการยุบเลิกการปกครองแบบมณฑล มิได้เป็นไปรวดเร็วกันทั่วพระราชอาณาจักร แต่ได้ค่อยเป็นค่อยไปตามโอกาสอันควรโดยลำดับ

มูลเหตุ

มูลเหตุของการจัดการปกครองแบบนี้ขึ้นนั้น นายเคชชาติ วงศ์ โกมลเชษฐ์ อธิบดีรองปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายบริหาร กล่าวไว้ในเรื่อง “การจัดตั้งองค์การปกครองพื้นฐานในระดับตำบล บทที่ ๒” ในหัวข้อที่ว่า “พระบรมราโชบายของรัชกาลที่ ๕ ในการปรับปรุงการปกครองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ” ว่า

“เมื่อสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเข้ารับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงมอบพระบรมราโชบายแก่กระทรวงมหาดไทย อันให้ถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางของพระราชดำริที่จะจัดการปกครองบ้านเมืองให้เสร็จในภายหน้าไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้แก่การปกครองแบบประเทศราชอิราช (Empire) เป็นอย่างพระราชอาณาจักร (Kingdom) ประเทศไทยรวมกัน

ข้อ ๒ จะรวมการบังคับบัญชาหัวเมือง ซึ่งเคยแยกอยู่ ๓ กรม มหาดไทย กลาโหม และกรมท่า ให้มารวมอยู่ในกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเดียว

ข้อ ๓ จะรวมหัวเมืองจัดเป็นมณฑลตามสมควรแก่ภูมิ ลำเนาและสะดวกแก่การปกครอง และให้มีสมุหเทศาภิบาลบังคับบัญชาทุกมณฑล

ข้อ ๔ การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพระราชดำริจะค่อยจัดไปเป็นขั้น ๆ มิให้เกิดยุ่งเหยิงในการที่จะเปลี่ยนแปลง

จากนโยบายเฉพาะของกระทรวงมหาดไทยดังที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะดำเนินการปรับปรุงระบอบการปกครองได้ดังนี้

พระราชประสงค์ข้อแรก ของพระองค์ในการที่จะยุบประเทศ

ราชและให้รวมหัวเมืองในราชอาณาจักร ก็เพื่อต้องการที่จะเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ (Unitary State) ให้มั่นคง โดยมุ่งที่จะจัดการแตกแยกของชนชาติต่าง ๆ ภายในพระราชอาณาจักรให้หมดสิ้นไป

ความมุ่งหมายประการที่สอง ของพระองค์ที่จะรวมการบังคับบัญชาหัวเมืองมาไว้ที่มหาดไทยแต่กระทรวงเดียว นอกจากต้องการที่จะจัดระเบียบการปกครองประเทศเป็นแบบรวมอำนาจอันเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่เอกภาพของชาติตามหลักการในข้อแรกแล้วยังมุ่งที่จะจัดสรรราชการให้มีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ทั้งนี้เพื่อให้กิจการทั้งปวงในด้านการปกครองเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและมาตรฐานเดียวกัน ขจัดเสียซึ่งความสับสน ความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และแก้อึดอัดในการจัดการปกครองอันเคยมีมาแต่เดิม

พระราชประสงค์ประการที่สาม ก็เพื่อที่จะจัดการปกครองแบบรวมอำนาจนั้น จำเป็นต้องใช้รูปการปกครองส่วนภูมิภาคแบบมัยานุกาต (Administrative Deconcentration) คือให้มีที่ทำงานส่วนภูมิภาคเป็นสาขาของกระทรวงใหญ่ในนครหลวง และวิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเลือกใช้ในการจัดตั้งส่วนราชการบริหารตามภูมิกาตนี้ก็คือระบบการเทศาภิบาล ซึ่งเป็นแบบแผนการปกครองที่อังกฤษกำลังใช้ในประเทศพม่าและมลายูในขณะนั้น เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องมืออันทรงประสิทธิภาพในการควบคุมหัวเมืองต่าง ๆ ในแนวความคิดสมัยใหม่ อันจะสามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศ และเพื่อที่จะเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายราชการบริหาร (Extension of Administration) ไปยังส่วนภูมิภาค

ประการสุดท้าย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงข้อจำกัดอันเกี่ยวกับภคทรัพย์ต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีอยู่ จึงได้มีพระบรมราโชบายให้แผนการปรับปรุงระเบียบราชการบริหารแผ่นดินดังกล่าวเป็นโครงการระยะยาวอันจะ

เป็นการสะดวกแก่การดำเนินการให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยที่สุด"

พระบรมราโชบายดังกล่าวนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงสนองพระบรมราโชบายอย่างไรนั้น จะกล่าวถึงโดยลำดับ

มณฑลที่เคยจัดให้มีอยู่ก่อนแล้ว

แต่ก่อนที่ประเทศไทยจะจัดให้มีการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น พระองค์ได้ทรงจัดตั้งมณฑลขึ้นก่อนแล้ว ๖ มณฑล คือ

๑. มณฑลลาวเฉียง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลตะวันออกเฉียงเหนือ
 ๒. มณฑลลาวพวน ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอุดร
 ๓. มณฑลลาวกาว ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอิสาน
 ๔. มณฑลเขมร ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลบูรพา
 ๕. มณฑลลาวกลาง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลนครราชสีมา
- ทั้ง ๕ มณฑลนี้ขึ้นกระทรวงมหาดไทย
๖. มณฑลภูเก็ต

มณฑลนี้ขึ้นกระทรวงกลาโหม

เรื่องการเปลี่ยนชื่อมณฑลดังกล่าวนี้ พระยาราชเสนา (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ผู้เขียนเรื่อง "เทศาภิบาล" ต่อจากพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้กล่าวไว้ว่า

"สมเด็จพระ เสนาบดีได้รับสั่งให้เจ้ากรมพลำพัง (คือ กรมมหาดไทยในบัดนี้) เขียนคำอธิบายการแบ่งจำนวนพลเมืองชาติต่าง ๆ ในบัญชีสำมะโนครัวให้ถูกต้องตามเชื้อชาติ และโดยเฉพาะคนชาวพื้นเมืองในมณฑลพายัพ อุดร และอิสาน ซึ่งแต่ก่อนเรียกกันว่าลาว นั้น ที่แท้หาถูกไม่ โดยทรงอธิบายว่า '...มีชาติที่จะแบ่งไม่ได้ อยู่ในอันที่จะแบ่งให้เป็นลาวเป็นไทย เพราะการที่กำหนดตั้งนั้น

แม้ตามความเข้าใจของคนทั้งหลายก็ไม่มีแล้ว ถ้าว่าด้วยภาษาลาวกับไทย ก็เป็นภาษาเขียนเดียวกัน ต่างแต่สำเนียงและถ้อยคำบางคำที่เป็นภาษาเก่าภาษาใหม่ผิดกัน ถ้าจะกำหนดว่าผู้ที่พูดสำเนียงไม่เหมือนชาวกรุงเทพฯ เป็นลาวแล้ว ชาวนคร (ศรีธรรมราช) ก็จะต้องว่าไม่ใช่ไทย เพราะพูดสำเนียงไกลชาวบางกอกยิ่งกว่าจำพวกที่เรียกว่าเป็น ลาว เสียอีก ถ้าจะว่าตามความจริงที่นักปราชญ์ทั้งหลายได้รู้แล้วเป็นแน่นอน คนที่เรียกในมณฑลพายัพว่า ลัวะ หรือ ลวะ ซึ่งเป็นชาวเมืองเดิมของสยามประเทศข้างเหนือเมื่อก่อนไทยได้มาครอบครองนั้น ทุกวันนี้คนชาติเดิมนั้นก็ยังมิแห่งละเล็กละน้อยอยู่ทั่วพระราชอาณาจักร เพราะเหตุที่ไม่สามารถจะแบ่งได้ ทั้งใช้ประโยชน์และความจริงที่จะแบ่งไทยให้เป็นลาวไปพวกหนึ่งตั้งว่ามานี้ในสามะโนครวัรยลละเหียด จึงได้ให้จัดเป็นไทยเหมือนกันทั้งสิ้น' คำอธิบายนี้กระทรวงมหาดไทยได้คัดตีพิมพ์ติดหน้ายอดสามะโนครวั ปี ร.ศ. ๑๒๒ (พ.ศ. ๒๔๔๖)"

ส่วนเรื่องการเปลี่ยนชื่อ มณฑลลาวกลาง เป็น มณฑลนครราชสีมา นั้น มีเหตุผลที่กล่าวไว้ในเชิงอรุณของเรื่องมณฑลนี้ว่า

"ที่เรียกว่า มณฑลลาวกลาง นั้น เป็นชื่อที่เรียกกันแต่ก่อนด้วยความเข้าใจผิด เพราะมณฑลนี้ตั้งอยู่ระหว่างมณฑล ซึ่งแต่ก่อนเรียกว่า ลาวพวน (อุตร) กับ ลาวกาว (อีสาน) เสียงพูดแปร่งคล้ายชาวมณฑลทั้งสองนั้น แต่เป็นภาษาไทย และชาวภาคและข้างเคียงโดยรอบก็เรียกว่า ไทยโคราช ด้วยเขาถือตัวว่าเป็นไทยแท้ เมื่อเขาถูกใครเรียกเขาว่า ลาว เขาจะปฏิเสธโดยเสียงขุ่นว่าเขาไม่ใช่ลาว เขาเป็นไทยแท้ ชื่อมณฑลจึงได้เปลี่ยนเป็น มณฑลนครราชสีมา ตามชื่อเมืองที่ตั้งมณฑลนั้น"

ข้อน่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับมณฑลที่ตั้งไว้ก่อน ๖ มณฑลนั้น มีชื่อเรียก ผู้บัญชาการมณฑล แตกต่างกัน กล่าวคือ เดิมเรียกว่า ข้าหลวงใหญ่ มีฐานันดรรองจากตำแหน่งเสนาบดี และเหนือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เป็นประมุขในมณฑลนั้น ๆ สังกัดกระทรวง

มหาดไทย

สาระสำคัญเกี่ยวกับมณฑล ๖ มณฑล มีดังกล่าวมานี้

มณฑลเทศาภิบาล

สมัยรัชกาลที่ ๕

ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องการจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลในรัชกาลนี้ ขอนำเรื่องความหมายของ การเทศาภิบาล ของ พระยาราชเสนา มาลงไว้ดังนี้

"การเทศาภิบาล คือการปกครองโดยลักษณะที่จัดให้มีหน่วยบริหารราชการอันประกอบด้วยตำแหน่งข้าราชการต่างพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นทีไว้วางใจของรัฐบาลของพระองค์ รับแบ่งภาระของรัฐบาลกลาง ซึ่งประจำอยู่แต่เฉพาะในราชธานีนั้น ออกไปดำเนินการในส่วนภูมิภาค เป็นสื่อกลางระหว่างประชากรของประเทศ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากรัฐบาลซึ่งอยู่ในราชธานี ให้ได้ใกล้ชิดกับอาณาประชาราษฎร์เพื่อให้เขาได้รับความร่มเย็นเป็นสุข และเกิดความเจริญทั่วถึงกัน โดยมีระเบียบแบบแผนอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติฯ ด้วย จึงแบ่งเขตการปกครองโดยขนาดลดหลั่นกันเป็นชั้นอันดับกันดังนี้ คือ ส่วนใหญ่เป็นมณฑล รองถัดลงไปเป็นเมืองคือจังหวัด รองไปอีกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน จัดแบ่งหน้าที่ราชการเป็นส่วนสัด แผนกงานให้สอดคล้องทำนองการของกระทรวง ทบวง กรมในราชธานี และจัดสรรข้าราชการที่มีความรู้สติปัญญาความประพฤติดี ให้ไปประจำทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ มิให้มีการก้าวก่ายสับสนกันดังที่เป็นมาแต่ก่อนเพื่อนำมาซึ่งความเจริญเรียบร้อยและรวดเร็วแก่ราชการและกิจธุระของประชาชน ซึ่งต้องอาศัยทางราชการเป็นที่พึ่งด้วย"

เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีแล้ว ได้เสด็จออกตรวจราชการหัวเมืองทอดพระเนตรงานอันเกี่ยวเนื่องกระทรวงมหาดไทยและที่จะโอนเข้ามาอยู่ในสังกัด แล้วถวายรายงานแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากนั้นได้ทรงจัดการเรื่องมณฑลเทศาภิบาลสนองพระบรมราโชบายโดยลำดับ

ในการกล่าวถึงมณฑลเทศาภิบาลที่ทรงจัดขึ้นโดยลำดับ จะถือปี พ.ศ. ที่ทรงจัดขึ้นเป็นหลัก ขอย้อนกล่าวถึงมณฑล ๖ มณฑลที่มีอยู่ก่อนแล้วโดยสังเขป เพราะมณฑลที่มีอยู่ก่อนเหล่านี้ ได้ถูกจัดให้เป็นมณฑลเทศาภิบาลด้วยในภายหลัง เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นคือ

๑. มณฑลลาวเฉียง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลตะวันออกเฉียงเหนือ** และเปลี่ยนอีกครั้งเป็น **มณฑลพายัพ** นั้น มี ๖ เมือง คือ นครเชียงใหม่ นครลำปาง นครลำพูน นครน่าน แพร่ และเถิน ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่นครเชียงใหม่

๒. มณฑลลาวพวน ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลอุดร** ก่อน พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้รวมเอาหัวเมืองทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงหลายหัวเมืองเข้ามาไว้ด้วย รวมทั้งเมืองพวน แต่ได้ถูกฝรั่งเศสยึดไปใน พ.ศ. ๒๔๓๖ จึงมีอยู่เพียง ๖ เมือง คือ อุดรธานี ขอนแก่น นครพนม สกลนคร เลย และหนองคาย ตั้งที่บัญชาการมณฑลเมืองหนองคาย แล้วต่อมา ย้ายมาตั้งที่บ้านหมากแข้ง คือที่ตัวจังหวัดอุดรธานีปัจจุบัน

๓. มณฑลลาวกาว ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลอีสาน** แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลอุบล** มีอยู่ ๓ เมือง คือ อุบลราชธานี นครจำปาศักดิ์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองอุบลราชธานี

๔. มณฑลเขมร ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลบูรพา** มี ๔ เมือง คือ พระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณ และพนมดก ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองศรีโสภณ

๕. มณฑลลาวกลาง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **มณฑลนครราชสีมา** มี ๓ เมือง คือ นครราชสีมา ขัยภูมิ และบุรีรัมย์ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองนครราชสีมา

๖. มณฑลภูเก็ต มี ๖ เมือง คือ ภูเก็ต กระบี่ ตรัง ตะกั่วป่า พังงา และระนอง ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองภูเก็ต

มณฑลทั้ง ๖ เหล่านี้ เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงตั้งมณฑลเทศาภิบาลแล้ว ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้าลักษณะมณฑลเทศาภิบาลด้วย แต่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อไรนั้น มีรายละเอียด ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๓๗

ตั้ง ๓ มณฑล คือ

๑. มณฑลพิษณุโลก มี ๕ เมืองคือ พิษณุโลก พิจิตร พิษณุ (อุตรดิตถ์) สวรรคโลก และสุโขทัย ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองพิษณุโลก

๒. มณฑลปราจีน มี ๔ เมือง คือ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก และพนมสราคม ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองปราจีนบุรี

๓. มณฑลราชบุรี มี ๕ เมือง คือ ราชบุรี กาญจนบุรี ปราดบุรี เพชรบุรี และสมุทรสงคราม ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองราชบุรี

อนึ่ง ใน พ.ศ. นี้ โปรดเกล้าฯ ให้เมืองที่ขึ้นอยู่กับกระทรวงกลาโหมและกระทรวงต่างประเทศมาขึ้นกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. ๒๔๓๘

ตั้ง ๔ มณฑล คือ

๑. มณฑลนครชัยศรี มี ๓ เมือง คือ นครชัยศรี สมุทรสาคร และสมุทรบุรี ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองนครชัยศรี (ภายหลัง ย้ายมาตั้งที่เมืองนครปฐม)

๒. มณฑลนครสวรรค์ มี ๔ เมือง คือ นครสวรรค์ กำแพงเพชร ชัยนาท ตาก อุทัยธานี พยุหคีรี มโนรมย์ และสรรค์บุรี ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองนครสวรรค์

๓. มณฑลกรุงเก่า มี ๘ เมือง คือ กรุงเก่า พระพุทธบาท พรหมบุรี ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอินทบุรี ตั้งที่

บัญชาการมณฑลที่พระนครศรีอยุธยา

๔. มณฑลกรุงเทพฯ มี ๖ เมือง คือ พระนคร ธนบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ และนนทบุรี ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่ศาลาว่าการนครบาล และหน้าที่ผู้บัญชาการมณฑลรวมอยู่ในเสนาบดีกระทรวงนครบาล ไม่มีตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาล

อนึ่ง ใน พ.ศ. นี้ โปรดเกล้าฯ ให้จัดมณฑลภูเก็ตเดิมเข้ารูปมณฑลเทศาภิบาลด้วย

พ.ศ. ๒๔๓๙

ตั้ง ๒ มณฑล คือ

๑. มณฑลนครศรีธรรมราช มี ๑๐ เมือง คือ นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา ยะหริ่ง ระวังะ ราหิมัน สายบุรี และหนองจิก (๗ เมืองหลังเรียกว่าบริเวณ ๗ หัวเมือง) ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองสงขลา

๒. มณฑลชุมพร ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลสุราษฎร์ มี ๔ เมือง คือ ชุมพร ไชยา (สุราษฎร์ธานี) หลังสวน และกาญจนดิฐ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองชุมพรภายหลังย้ายไปตั้งที่เมืองสุราษฎร์

อนึ่ง ใน พ.ศ. นี้ โปรดเกล้าฯ ให้จัดมณฑลเขมรเดิมให้เป็นไปตามรูปมณฑลเทศาภิบาลด้วย

พ.ศ. ๒๔๔๐

ตั้ง ๑ มณฑล คือ

๑. มณฑลไทรบุรี เป็นหัวเมืองไทยปนมลายูฝ่ายตะวันตก และเป็นประเทศราช มี ๓ เมือง คือ ไทรบุรี ปลิส และสตูล ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองไทรบุรี

พ.ศ. ๒๔๔๒

ตั้ง ๑ มณฑล คือ

๑. มณฑลเพชรบูรณ์ มี ๒ เมือง คือ เพชรบูรณ์ และหล่มสัก ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองเพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๔๔๙

ตั้ง ๒ มณฑล คือ

๑. มณฑลจันทบุรี มี ๓ เมือง คือ จันทบุรี ตราด และระยอง ตั้งที่ทำการมณฑลที่เมืองจันทบุรี

๒. มณฑลปัตตานี มณฑลนี้แยกบรรดาเมืองที่เคยขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราช ๗ หัวเมืองที่เรียกกันว่า บริเวณ ๗ หัวเมือง มารวมตั้งเป็นมณฑลขึ้นใหม่ มี ๓ เมือง คือ ปัตตานี ยะลา และระแงะ (ซึ่งภายหลังรวมกับอำเภอบางนรา แล้วเปลี่ยนเมืองระแงะเป็นนราธิวาส) ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองปัตตานี

การตั้งมณฑลเทศาภิบาลขึ้นในรัชกาลที่ ๕ มีดังรายชื่อดังกล่าวมานั้น การตั้งมณฑลขึ้นเป็นระยะ ๆ มิได้เป็นไปโดยรวดเร็วนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงประทานเหตุผลไว้ในเรื่อง “เทศาภิบาล” ว่า “เพราะหาตัวคน ซึ่งจะเป็นผู้บัญชาการมณฑลให้เหมาะแก่ตำแหน่งได้ยาก ด้วยจะต้องเลือกตัวในข้าราชการชั้นบรรดาศักดิ์สูง ที่มีปัญญาสามารถอาจจะทำการได้ดังประสงค์ และเป็นผู้ซึ่งพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงรังเกียจประกอบกันทุกสถาน”

ข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งในรัชกาลนี้ คือ ตำแหน่งผู้บัญชาการมณฑล แต่เดิมเรียกว่า ข้าหลวงใหญ่ แต่เมื่อได้จัดการปกครองโดยระบอบเทศาภิบาลแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้เรียกข้าหลวงใหญ่ว่า “ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑล” เว้นแต่มณฑลชายแดนบางมณฑล ซึ่งข้าหลวงใหญ่มียศทหารเป็นนายพลตรี คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม เมื่อยังทรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่น ข้าหลวงใหญ่มณฑลอุดร กับนายพลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ เมื่อยังทรงพระอิสริยยศเดิม พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่น ข้าหลวง

ใหญ่มณฑลอิสาน ให้เรียกว่า “ข้าหลวงต่างพระองค์ สำเร็จราชการมณฑล” ทั้งสองพระองค์ ในตอนปลายรัชกาลที่ ๕ มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเหตุการณ์บางอย่างดังนี้

พ.ศ. ๒๔๔๙

ประเทศไทยทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสเกี่ยวกับเขตแดนกับฝรั่งเศส และได้ยกเมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง) ให้ฝรั่งเศส ดังนั้น มณฑลจันทบุรีจึงมีเมือง ๓ เมือง คือ จันทบุรี ตราด และระยอง

พ.ศ. ๒๔๕๐

ประเทศไทยทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสโดยยกมณฑลบูรพา (มณฑลเขมร) ให้แก่ฝรั่งเศส มณฑลนี้จึงพ้นอธิปไตยของไทย ตั้งมณฑลเพชรบูรณ์ขึ้นใหม่ มณฑลนี้เดิมเคยตั้งเป็นมณฑลมาแล้วใน พ.ศ. ๒๔๔๐ มีเมือง ๓ เมือง คือ เพชรบูรณ์ หล่มสักดี และเลย แต่แล้วประกาศยุบให้เพชรบูรณ์และหล่มสักดีไปขึ้นกับมณฑลพิษณุโลก เมืองเลยไปขึ้นกับมณฑลอุดร แต่แล้วใน พ.ศ. นี้ ก็กลับตั้งมณฑลเพชรบูรณ์ขึ้นใหม่ โดยมีเมือง ๒ เมือง คือ เพชรบูรณ์ และหล่มสักดี

พ.ศ. ๒๔๕๒

ประเทศไทยทำสนธิสัญญายกมณฑลไทรบุรีให้อังกฤษ มณฑลนี้จึงไม่มี แต่เมืองสตูลยังอยู่ในพระราชอาณาเขตไทย จึงให้ไปขึ้นอยู่ในมณฑลภูเก็ต

สมัยรัชกาลที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อุปมณฑลเทศาภิบาลที่ได้จัดตั้งไว้แล้วบ้าง แยกออกจากกันบ้าง เปลี่ยนชื่อใหม่บ้าง และตั้งตำแหน่งขึ้นใหม่ โดยลำดับ

แต่ข้อที่สำคัญควรที่จะนำมากล่าวไว้ตรงนี้ก็ คือ ได้ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาลเป็น “สมุหเทศาภิบาลมณฑล” เหมือนกันทั้งหมด

เรื่องของมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ ๖ มีดังนี้

พ.ศ. ๒๔๕๕

ตั้ง ๒ มณฑล คือ

๑. **มณฑลร้อยเอ็ด** โดยแบ่งท้องที่จากมณฑลอิสานมาตั้งเป็นมณฑลมี ๓ เมือง คือ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองร้อยเอ็ด

๒. **มณฑลอุบล** เมื่อได้โปรดเกล้าฯ ให้แบ่งท้องที่ในมณฑลอิสานไปตั้งเป็นมณฑลร้อยเอ็ดแล้ว ก็ให้เปลี่ยนชื่อมณฑลอิสานเป็นมณฑลอุบล มี ๓ เมือง คือ อุบลราชธานี ชุมนธ์ (ภายหลังเมืองได้เปลี่ยนชื่อเป็น ศรีสะเกษ) และสุรินทร์ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองอุบล

พ.ศ. ๒๔๕๘

ตั้ง ๑ มณฑล และเปลี่ยนชื่อ ๑ มณฑล คือ

๑. **มณฑลมหาสารคาม** โดยแบ่งท้องที่จากมณฑลพายัพ มี ๓ เมือง คือ ลำปาง น่าน และแพร่ ตั้งที่บัญชาการมณฑลที่เมืองลำปาง

ประกาศเปลี่ยนชื่อมณฑลชุมพร เป็น **มณฑลสุราษฎร์** มี ๓ เมือง คือ สุราษฎร์ธานี ชุมพร และหลังสวน

อนึ่ง ใน พ.ศ. นี้ ได้ประกาศตั้งมณฑลภาค ๓ ภาค คือ

๑. **มณฑลภาคปักษ์ใต้** คือ ประกาศตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชเป็นมณฑลภาคปักษ์ใต้ ให้มณฑลปัตตานีและมณฑลสุราษฎร์ขึ้นกับมณฑลนี้ และให้สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชเป็นอุปราชประจำภาค

๒. **มณฑลภาคพายัพ** คือ ประกาศตั้งมณฑลพายัพ เป็นมณฑลภาคพายัพ ให้สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพเป็นอุปราชประจำ

ภาค และประกาศแยกเมืองแพร่ น่าน และลำปาง ไปตั้งเป็น มณฑลมหาสารคามตั้งแล้ว

๓. **มณฑลภาคตะวันตก** ให้มณฑลนครชัยศรีกับมณฑลราชบุรีเป็นมณฑลภาคตะวันตก มีอุปราชประจำภาคปกครอง

มีข้อนำสั่งเกิดเกี่ยวกับมณฑลภาคที่เกี่ยวกับมณฑลกรุงเก่า เฉพาะมณฑลนี้ได้มีประกาศตั้งเป็นมณฑลภาค แต่มีประกาศให้มีอุปราชปกครองแทนสมุหเทศาภิบาล โดยเหตุผลที่ว่า มีลักษณะพิเศษ คือไม่รวมกับมณฑลอื่น และเคยเป็นเมืองราชธานีหรือเมืองหลวงของไทย

พ.ศ. ๒๔๕๙

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียก “เมือง” ว่า “จังหวัด” (ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๙) และให้เรียกหน่วยการปกครอง ถัดจากมณฑลว่า จังหวัด เหมือนกันทั่วทั้งพระราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๔๖๓

ประกาศเปลี่ยนชื่อ **มณฑลกรุงเก่า** เป็น **มณฑลอยุธยา**

พ.ศ. ๒๔๖๕

ตั้งมณฑลภาค ๑ ภาค คือ

๑. **มณฑลภาคอีสาน** คือประกาศรวมมณฑลอุดร มณฑลอุบล และมณฑลร้อยเอ็ด เป็นมณฑลภาคอีสาน มีอุปราชประจำภาค และเป็นเทศาภิบาลมณฑลอุดรด้วย ตั้งที่บัญชาการมณฑลภาคที่มณฑลอุดร

ข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับมณฑลเทศาภิบาล ในรัชกาลที่ ๖ ก็คือมีการจัดตั้ง **มณฑลภาค** และมีตำแหน่งอุปราชประจำภาค ดังนั้น จึงเห็นควรนำเสนอสาระสำคัญของเรื่องมากล่าวถึงไว้บ้าง ก่อนที่จะกล่าวถึงมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ ๗ ต่อไป

ตำแหน่งอุปราช

มีประกาศลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ให้เปลี่ยนยศอุปราชและสมุหเทศาภิบาลจากมหาอำมาตย์เป็นมหาเสวก อันเป็นยศสำหรับข้าราชการในพระราชสำนัก แต่ผู้มียศทหารก็คงใช้ยศทหารต่อไป และตำแหน่งอุปราชยังคงถือเป็นตำแหน่งที่ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกับสมุหเทศาภิบาล ไม่ต้องขึ้นต่อเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเสียชั้นหนึ่งก่อน

อำนาจหน้าที่ของอุปราช

ตามประกาศลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ มีสาระสำคัญที่กำหนดไว้ดังนี้

๑. อุปราชเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ต่างพระองค์ รับราชการต่างพระเนตรพระกรรณประจำอยู่หัวเมือง มีอำนาจหน้าที่เหนือข้าราชการฝ่ายพลเรือนทุกตำแหน่ง ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในภาคที่ปกครอง กับมีหน้าที่บังคับบัญชาตรวจตราและนำราชการในส่วนธุรการให้เป็นไปตามกระแสพระบรมราชโองการและพระราชกำหนดกฎหมาย ทั้งดำริการทะนุบำรุงภาคนั้น ๆ ให้เจริญขึ้น โดยใช้นโยบายอันเหมาะสมแก่ท้องที่และต้องด้วยพระบรมราโชบาย

๒. อุปราชจะตั้งที่ทำการในมณฑลใดมณฑลหนึ่งในภาคที่อยู่ในปกครองนั้นก็ได้ และให้มีข้าราชการประจำทำราชการกับอุปราชตามสมควรแก่ราชการ

๓. การจะบังคับบัญชาราชการและมีใบบอกรายงาน หรือหารือราชการมายังเสนาบดีในกรุงเทพฯ นั้น ถ้าราชการสิ่งใดมีกฎและข้อบังคับวางไว้ชัดเจนเป็นระเบียบแล้ว ราชการของมณฑลใดให้สมุหเทศาภิบาลนั้นคงบังคับบัญชาและมีใบบอกตรงมายังเสนาบดีเจ้ากระทรวงในกรุงเทพฯ ได้ตามเดิม นอกจาก

ก. ราชการสำคัญที่ยังไม่ได้มีกฎหรือข้อบังคับวางไว้เป็นระเบียบแล้ว

ข. การขอแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการขึ้นตั้งแต่นายอำเภอ ขึ้นไป

ค. การเสนอความดีความชอบแก่ผู้ที่สมควรจะได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ง. การทำงานประมาณประจำปีสำหรับมณฑล

ทั้ง ๔ ข้อนี้ (ก-ง) สมุหเทศาภิบาลต้องได้รับอนุมัติจากอุปราชก่อน แล้วจึงมีใบบอกมายังเสนาบดีเจ้ากระทรวงในกรุงเทพฯ ได้

สมัยรัชกาลที่ ๗

การจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของยกเลิกหรือยุบมณฑลต่าง ๆ เหล่านั้นลงจนหมดโดยลำดับ ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๘

ประกาศยกเลิกมณฑลภาคใต้และมณฑลสุราษฎร์ โดยให้จังหวัดที่เคยขึ้นกับมณฑลสุราษฎร์ไปขึ้นมณฑลนครศรีธรรมราช

ประกาศยกเลิกมณฑลอุบลและมณฑลร้อยเอ็ด ให้จังหวัดที่ขึ้นอยู่กับสองมณฑลนี้ไปขึ้นอยู่ในมณฑลนครราชสีมา

ประกาศยกเลิกมณฑลภาคพายัพและตำแหน่งอุปราชประจำภาค โดยให้อุปราชเป็นสมุหเทศาภิบาล และประกาศยกเลิกมณฑลมหาสารคาม โดยให้ไปรวมกับมณฑลพายัพ และรวมจังหวัดในมณฑลมหาสารคามไปขึ้นมณฑลพายัพตามเดิม

ประกาศยกเลิกมณฑลเพชรบูรณ์ และให้จังหวัดเพชรบูรณ์กับหล่มสักดีไปขึ้นกับมณฑลพิษณุโลกตามเดิม

ประกาศยกเลิกมณฑลภาคอีสาน และให้มณฑลอุดรยังคงเป็นมณฑลตามเดิม

ประกาศยกเลิกมณฑลภาคตะวันออก โดยให้มณฑลนครชัยศรียังคงเป็นมณฑลตามเดิม

พ.ศ. ๒๔๗๔

ประกาศยุบจังหวัดพระประแดงและจังหวัดมีนบุรี

ประกาศยุบมณฑลปัตตานี และให้จังหวัดที่ขึ้นกับมณฑลนี้ไปขึ้นมณฑลนครศรีธรรมราช

ประกาศยุบจังหวัดกาฬสินธุ์ลงเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดมหาสารคาม

ประกาศยกเลิกมณฑลจันทบุรีและให้โอนจังหวัดในมณฑลนี้ไปขึ้นกับจังหวัดปราจีนบุรี

ประกาศให้โอนจังหวัดตากกับจังหวัดกำแพงเพชร จากมณฑลนครสวรรค์ซึ่งถูกยุบไปขึ้นกับมณฑลพิษณุโลก

ประกาศยุบจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดหล่มสักดี ลงเป็นอำเภอ

ประกาศยุบจังหวัดตะกั่วป่าลงเป็นอำเภอ

ประกาศยกเลิกมณฑลนครชัยศรี และโอนจังหวัดในมณฑลนี้ไปขึ้นกับมณฑลราชบุรี

ประกาศยกเลิกมณฑลนครสวรรค์ และโอนจังหวัดในมณฑลนี้ไปขึ้นกับมณฑลอยุธยาบ้าง มณฑลพิษณุโลกบ้าง

ประกาศยุบจังหวัดธัญบุรีโดยให้รวมกับจังหวัดปทุมธานี

ประกาศยุบมณฑลปัตตานี และยุบจังหวัดสระบุรีลงเป็นอำเภอ และโอนจังหวัดที่ขึ้นกับมณฑลนี้ไปขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๔๗๖

ประกาศยุบมณฑลที่เหลืออยู่ทั้งหมดเป็นจังหวัด เพราะเปลี่ยนแปลงการปกครอง และแบ่งเขตการปกครอง โดยถือจังหวัดเป็นเขตการปกครองใหญ่ในส่วนภูมิภาค

การจัดการปกครองแบบมณฑลจึงยุติลง

น้ำสรงมูรธาภิเษก

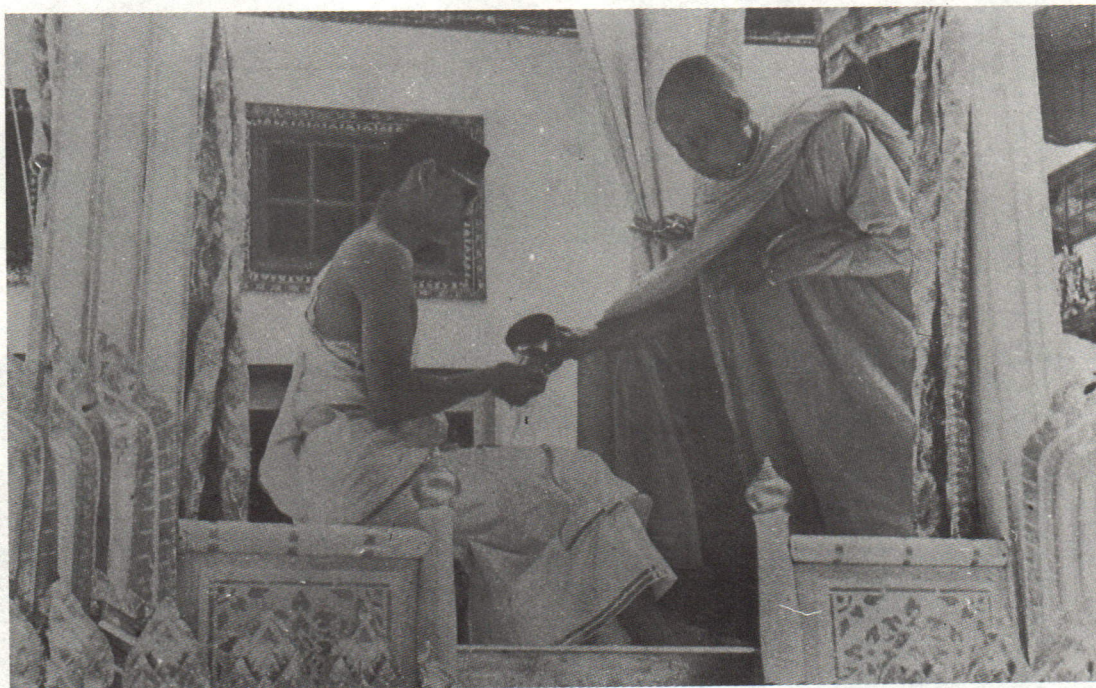
พิธีสรงพระมูรธาภิเษกสนาน (ในรัชกาลที่ ๓) มีสมเด็จพระ-
สังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ถวายน้ำอภิเษก

ตามราชประเพณีไทยที่ได้ถือปฏิบัติมาแต่โบราณ พระมหากษัตริย์ซึ่งเสด็จผ่านพิภพ ต้องทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก่อนจึงจะเป็นพระราชอาทิบดีโดยสมบูรณ์

ต่อเมื่อได้สรงมูรธาภิเษกทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระบรมราชานามภิไธยกับทั้งเครื่องราชกกุธภัณฑ์จากพระมหาราชครูพราหมณ์ ผู้ทำพิธีราชาภิเษกแล้ว จึงเสด็จขึ้นเฉลิมพระราชมณเฑียรครอบครองสิริราชสมบัติสมบูรณ์ด้วยพระเกียรติยศแห่งพระราชมหากษัตริย์แต่นั้นไป

ลักษณะพระราชพิธีสรงมูรธาภิเษกนั้น จะต้องปลุกมณฑปพระกระยาสनานหุ้มผ้าขาวแต่งด้วยเครื่องปิดทองฉลุลาย บนเพดานพระมณฑปเป็นที่ซึ่ง น้ำเบญจสุทธคงคา มีท่อฝักบัวเงินที่เพดานสำหรับให้น้ำให้โปรยลงยังที่สรงมูรธาภิเษก ที่ฝักบัวนั้นห้อย

สมบัติ พลายน้อย

พิธีสรงมูรธาภิเษก ในรัชกาลที่ ๙

พวงดอกจําปา ที่พื้นภายในพระมณฑปตั้งเคียงเหลื่อมท่มผ้าขาว บนเตียงตั้งถาดทอง ในถาดทองตั้งตั้งไม้มะเดื่อเป็นที่เสด็จประทับสรงมูรธาภิเษก

น้ำเบญจสุทธคงคาดังกล่าวข้างต้นนั้น อนุโลมตามตำราพราหมณ์ซึ่งใช้น้ำปัญจมหานทีในมัธยมประเทศ คือ แม่นํ้าคงคา แม่นํ้ายมุนา แม่นํ้าอจิรวดี แม่นํ้าสรภู และแม่นํ้ามทิ แต่ได้ใช้น้ำเบญจสุทธคงคาของไทยแทน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพบสำเนาท้องตราสั่งให้ตักน้ำ ๕ แห่งมาใช้ในพระราชพิธีสรงมูรธาภิเษกครั้งรัชกาลที่ ๒ มีน้ำในแม่นํ้า ๕ แห่ง ดังนี้

๑. แม่นํ้าบางปะกง ตักที่บึงพระอาจารย์ เมืองนครนายก
๒. แม่นํ้าป่าสัก ตักที่ตำบลท่าราบ เมืองสระบุรี
๓. แม่นํ้าเจ้าพระยา ตักที่บางแก้ว เมืองอ่างทอง
๔. แม่นํ้าราชบุรี ตักที่ตำบลดาวดึงส์ เมืองสมุทรสงคราม
๕. แม่นํ้าเพชรบุรี ตักที่ตำบลท่าไชย

นอกจากน้ำเบญจสุทธคงคาดังกล่าวแล้ว ยังมีน้ำจากแห่งอื่นที่เคยใช้เป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา คือ จากสระทั้ง ๔ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สระเกศ สระแก้ว สระคา (หรือคงคา) และ สระยมนา

การตักน้ำจากแหล่งน้ำสำคัญดังกล่าวส่งเข้าไปถวายในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยโบราณจะทํากันอย่างไรไม่ทราบ แต่เท่าที่พบในสารตราครั้งรัชกาลที่ ๕ ก็ไม่มีพิธีรีตองอะไรมาก เพียงแต่สั่ง “ให้พระยาเพชรบุรีตักน้ำท่าไชยหม้อ ๑ ให้เอาใบบอนปิดปากหม้อ เอาผ้าขาวท่มปากหม้อ ด้ายผูกปิดตราประจำครั้ง แต่งให้กรรมการผู้ใหญ่คุมลงไปยังกรุงเทพฯ” ไม่มีพิธีรีตองอะไรมากไปกว่านี้

เท่าที่ตรวจสอบจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลต่าง ๆ โดยเฉพาะน้ำสรงมูรธาภิเษก พบที่แปลกออกไปในสมัยรัชกาลที่ ๖ ซึ่งกล่าวว่า “พระยาราชโกษาไชยสทธารานํ้าที่ทั้งห้า (คือ แม่นํ้าเจ้าพระยา แม่นํ้านครไชยศรี แม่นํ้าราชบุรี แม่นํ้าเพชร แล แม่นํ้าฉะเชิงเทรา) ซึ่งเจือด้วยน้ำเบญจมหานทีในมัธยมประเทศ (คือ แม่นํ้าคงคา ยมนา มทิ สรภู แลอจิรวดี) แลนํ้า ๔ สระ” ดังนี้ แสดงว่าได้นํ้ามาจากประเทศอินเดียด้วย

ในจดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งสรงพระมูรธาภิเษกเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็กล่าวไว้อย่างเดียวกันว่า “ไชยสทธารานํ้าเจือด้วยปัญจมหานทีในมัธยมประเทศ คือ แม่นํ้าคงคา แม่นํ้ายมุนา แม่นํ้าอจิรวดี แม่นํ้าสรภู แม่นํ้ามทิ และน้ำเบญจสุทธคงคาในแม่นํ้าสำคัญทั้ง ๕ ของราชอาณาจักรไทย ฯลฯ”

การที่มีน้ำจากแม่น้ำทั้ง ๕ ของอินเดียด้วยนั้น ได้ความว่า
เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕

ตามเรื่องว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสประเทศอินเดีย ได้ทรงแสวงหาน้ำ
ปัญจมหานที ตามตำราพราหมณ์ ก็ได้น้ำทั้งห้าขึ้นมา ครั้นเมื่อทำ
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ จึงได้ทรงเพิ่ม
น้ำสรองมูรธาภิเษกจากปัญจมหานทีดังกล่าวเข้าไปด้วย จึงได้ถือเป็น
แบบอย่างมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน

เพื่อเป็นความรู้ประกอบเรื่องน้ำสรองมูรธาภิเษกที่กล่าวมา
ข้างต้น จะขอเล่าถึงประวัติความเป็นมาไว้ด้วยดังต่อไปนี้

น้ำเบญจสุทธคงคาสายแรก คือ **น้ำบึงพระอาจารย์** กล่าว
ตามหนังสืออักขราอนุกรมภูมิศาสตร์ไทยว่า สายน้ำตอนที่แยกออก
จากแม่น้ำนครนายกนั้นมีลักษณะเป็นคลองเรียกว่าคลองพระอาจารย์
ยาวเพียง ๒.๕ กิโลเมตร นอกนั้นเป็นบึงตลอด

เหตุใดจึงถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ก็ไม่ทราบ บางทีจะถือว่ามีชื่อ
เป็นมงคลก็ได้

แม่น้ำสายที่สอง คือ **แม่น้ำป่าสัก** ตักที่บ้านท่าราบ ซึ่งอยู่
ริมแม่น้ำแควป่าสักฝั่งเหนือ ในเขตอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี
ริมฝั่งแม่น้ำแถบนี้เป็นที่ราบไม่สูงชัน เป็นหาดทรายยาวตลอดไป
จึงเรียกว่า **ท่าราบ**

เหตุที่ใช้บ้านท่าราบเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์นั้นยังไม่พบหลักฐานว่ามี
ประวัติอย่างไร มาถึงรัชกาลที่ ๔ มีประวัติเกี่ยวกับท่าราบอยู่หน่อย
หนึ่ง คือ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ
ประพาสทางเรือเลียบลำน้ำแควป่าสัก และโดยที่เป็นทางดินขึ้น
เป็นแก่งเป็นหาด กรมการเมืองจึงเกณฑ์หญิงสาวชาวบ้านแต่งตัว
แบบชาวภาคพายัพมาคอยเข็นเรือพระที่นั่ง

การรับเสด็จเช่นนี้เป็นที่พอพระราชหฤทัยมาก ได้เสด็จขึ้น
เหยียบหาดทรายท่าราบ และพระราชทานเงินทองของรางวัลแก่
หญิงสาวบรรดาที่มาเข็นเรือ ตลอดจนหัวหน้าหมู่บ้านที่มารับเสด็จ
โดยทั่วหน้ากัน แล้วจึงเสด็จลงสรองน้ำที่หาดท่าราบ จึงถือว่า
น้ำท่าราบเป็นน้ำมงคลแห่งหนึ่ง (ดูตอนน้ำอภิเษกประกอบด้วย)

แม่น้ำสายที่สาม คือ **แม่น้ำเจ้าพระยา** ตักที่บางแก้ว จังหวัด
อ่างทอง เข้าใจว่าจะเป็นคลองบางแก้ว ซึ่งเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาเดิม
ครั้นเมื่อขุดคลองหน้าเมืองอ่างทองซึ่งกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา
ในปัจจุบันไปแล้ว คลองบางแก้วเดิมก็ตื้นเขิน

แม่น้ำสายที่สี่ คือ **แม่น้ำราชบุรี** ตักที่ตำบลดาวดึงส์ เมือง
สมุทรสงคราม เข้าใจว่าจะเป็นชื่อคลองดาวดึงส์ซึ่งอยู่ในตำบลปาก
ง่าม อัมพวา และตักน้ำที่หน้าวัดดาวดึงส์ คงจะหมายเอาชื่อที่เป็น
มงคล คือสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

และคลองนี้ก็ต่อเนื่องกับต้นตระกูลของสมเด็จพระอม-
รินทราบรมราชินีด้วย

แม่น้ำสายที่ห้า คือ **แม่น้ำเพชรบุรี** ตักที่วัดท่าชัย (หรือ
ท่าไชยศิริ) ตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด

วัดนี้มีประวัติว่า ครั้งหนึ่งไทยรบกับพม่า และไทยเสียที่แตก
หนีร่นมาถึงหน้าวัดนี้ ซึ่งแต่ก่อนเรียกว่าวัดไต้ พวกทหารที่ถอยร่น
มารู้สึกเหนื่อยอ่อน ก็พากันลงไปดื่มน้ำที่ศาลาท่าน้ำหน้าวัด แล้ว
กลับไปยึดโบสถ์เป็นที่มั่น รบยันพวกพม่าไว้ได้ พวกพม่าไม่อาจบุกรุก
เข้ามา และในที่สุดไทยกลับเป็นฝ่ายดีได้ทหารพม่าแตกพ่ายไป

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงลงความเห็นว่ น้ำที่ท่าหน้าวัดเป็นน้ำศักดิ์-
สิทธิ์จึงทำให้ได้รับชัยชนะ แล้วเปลี่ยนชื่อวัดไต้เป็นวัดท่าชัย และใน
สมัยต่อมาได้ตักน้ำที่ท่าหน้าวัดมาใช้ในพระราชพิธีสรองน้ำมูรธาภิเษก

สระน้ำทั้ง ๔ ที่ตำบลท่าว่า อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
มีสระโบราณอยู่ ๔ แห่ง มีชื่อว่า **สระเกศ สระแก้ว สระคา (หรือคงคา)**
และ **สระยมนา**

สระเหล่านี้จะขุดตั้งแต่ครั้งใด ไม่มีใครสามารถจะบอกได้
เพียงแต่ประมาณกันว่ น่าจะมีมาก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยา และ
นับถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ แม้แต่ปลาในสระก็ไม่มีใครกล้ากิน เพราะมี
เรื่องเล่ากันว่ามีคนจับปลาไปกิน ก็บันดาลให้คนที่กินเป็นโรคเรื้อน
จึงเป็นที่เกรงกลัวกันมาก

ประวัติของสระน้ำทั้งสี่ที่กล่าวมานี้ พระบาทสมเด็จพระ-
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่องเสด็จประพาส
ลำน้ำมะขามเฒ่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ตอนหนึ่งว่า

“ถึงลำน้ำเก่า เขาเรียกกันว่า ลำน้ำเขาดินท้าว ที่ได้ชื่อว่า ลำน้ำเขาดินนั้น เพราะเหตุว่าสี่สระอยู่เหนือน้ำวัดหน้าพระธาตุ เมืองเก่าอยู่ใต้ลำน้ำเขาดินน้อยในท่ามกลางเป็นวัดใหญ่อยู่ฝั่งตะวันตก มีพระเจดีย์และโบสถ์ แต่พระสงฆ์จะไปอยู่วัดสารภีเหนือน้ำขึ้นไป เหตุด้วยลำน้ำตอนข้างเหนือลึกลึกมีน้ำตลอดปี ตอนข้างใต้แต่วัดหน้าพระธาตุลงไปขาดเป็นทิวเป็นตอนลำน้ำเก่านี้ไม่ลึกกว่าลำน้ำสุพรรณ น้ำก็ลึกกว่าสุพรรณ แลเห็นฝั่งมีต้นไม้ใหญ่ ๆ มาก...”

“สี่สระนั้นมีสันฐานต่าง ๆ อยู่อย่างไม่เป็นระเบียบ ตรงทาง ที่ขึ้นไปถึงสระคาก่อน สระยมนาอยู่ข้างเหนือ สระแก้วอยู่ตะวันตก เกือบจะตรงกับสระคา สระเกศอยู่ข้างใต้แนวเดียวกับสระแก้ว แล เห็นปรากฏว่าเป็นสระที่ขุด มีเจดีย์ซึ่งว่ามีพระรูป ๑ โล่เลี้ยงเอาชื่อ ไม่ได้ไปก่อเสริมฐานของเก่าที่สระคาแห่งหนึ่ง สระยมนาแห่งหนึ่ง ที่ สระแก้วเป็นศาลเจ้าที่ซึ่งสำหรับบวงสรวงก่อนตักน้ำสรง แต่ที่ สระเกศนั้นมีคันดินสูงยาวไปมาก ที่บนนั้นมีรากก่อพันดินสูง จะเป็นเจดีย์หรือมณฑปซึ่งถูกแก้แต่ไม่สำเร็จ สงสัยว่าที่เหล่านี้จะเป็น เทวสถาน มีไช้วัด สระที่ขุดไว้เหล่านี้เป็นสระสำหรับพราหมณ์ ลงชุบน้ำให้ผ้าเปียกเสียก่อนที่จะเข้าไปนมัสการตามลัทธิศาสนา พราหมณ์ จึงได้เป็นสระที่ศักดิ์สิทธิ์ คันดินที่กล่าวนี้น้ำมียาวไปมาก น่าจะเป็นถนนถึงเมืองเก่า ที่นี้น่าจะเป็นเทวสถานหรือวัด พราหมณ์ที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งมาแต่สุพรรณเก่า จึงได้ใช้น้ำนี้เป็นน้ำ อภิเชกสืบมาแต่โบราณ ก่อนพระพุทธศาสนามาประดิษฐานใน ประเทศแถบนี้”

“มีเรื่องที่เกี่ยวข้องหลายเรื่องเช่น พระเจ้าบุททสุริยวงศ์เป็นเจ้า ที่เกิดในดอกบัวหรือมาแต่ประเทศอินเดีย อันเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ ๑ หรือที่ ๒ ในวงศ์พระอินทร์ที่ครองกรุงอินทปัตถ์ พระนครหลวง เจ้าของพระนครวัดก่อนพุทธศาสนกาล จะราชาภิเษกต้องให้มาตัก น้ำสี่สระนี้ไป และในการพระราชพิธีอภิเชกต่าง ๆ ต้องใช้น้ำสี่สระนี้ พระเจ้าสินธุพาวมรินทร์ พระยาแกรก ราชาภิเชกกรุงละโว้ประมาณ ๑,๔๐๐ ปี ก็ว่าใช้น้ำสี่สระนี้ราชาภิเชก พระเจ้าอรุณมหาราช กรุง สุโขทัย จะทำการราชาภิเชกก็ต้องลงมาตีเมืองเหล่านี้ให้อยู่ในอำนาจ แล้วจึงตักน้ำไปราชาภิเชก จึงเป็นธรรมเนียมเจ้าแผ่นดินสยามทุก

พระองค์ทรงมูรธาภิเชกแรกเสวยราชย์ และตลอดมาด้วย น้ำสี่สระนี้ มีเลขประจำเฝ้าสระรักษาอย่างกวาดขัน เพราะเหตุที่มีเจ้าแผ่นดิน เมืองใกล้เคียงมาลัถตักน้ำไปกระทำอภิเชก จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ พระเจ้ากาวิโลรสเป็นพระเจ้าขึ้นใหม่ ๆ ได้ให้มาลัถน้ำสี่สระนี้ขึ้นไปทำ อภิเชก เป็นข้อหนึ่งในคำที่ต้องท้าวเป็นกบฏ”

“ลัทธิที่ถือน้ำสระเป็นน้ำอภิเชกนี้ ปรากฏชัดว่าเป็นตำรา พราหมณ์เช่นกับมหาภารตะ อรชุนต้องไปเที่ยวปราบปรามเมืองทั้ง ปวง และสรงน้ำในสระที่เมืองนั้น ท้าวมทอลอดจนถึงสระในป่า ทิมพานต์เป็น ๖๔, ๖๕ สระ จึงได้มาทำอัสวเมธ ซึ่งเป็นพิธีสำหรับ เป็นจักรพรรดิ แต่เหตุไฉนที่สี่สระนี้จึงขลังนักไม่ปรากฏ คงจะมีตัว ครุบาทที่สำคัญเป็นที่นับถือทั่วไปมาขุดสระ และมาผูกเวทมนต์ไว้ อย่างหนึ่งอย่างใด ราษฎรในเมืองนี้มีความกลัวเกรงกันเป็นอันมาก น้ำในสระก็ไม่ใช้ ปลาในสระก็ไม่กิน มีท้าวขึ้นรถเดิมอยู่ในสระ มี จระเข้อยู่ทั้งสี่สระ ได้ทราบมาแต่แรกที่ทูลกระหม่อมรับสั่งว่าน้ำท่วม ถึง แต่เวลานี้ซึ่งเป็นเวลาน้ำมากพอปริ้ม ๆ ไม่ท่วม เห็นจะเป็น บางปีจึงจะท่วม แต่น้ำล้นขอบสระทางที่เดินต้องพูนขึ้นหน่อยหนึ่ง แต่กระนั้นก็ขึ้น ๆ น่าจะท่วมได้จริง น้ำสระคา สระยมนาไม่สู้สะอาด มีสีแดง แต่น้ำสระแก้ว สระเกศใสสะอาด”

เรื่องดังกล่าวข้างต้นเป็นสภาพของสระทั้งสี่สมัยที่พระบาท- สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จไปทอดพระเนตรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ สภาพต่าง ๆ คงจะเปลี่ยนไปมาก เช่น ได้ขุดลอกสระน้ำ ทั้ง ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ และมีถนนผ่านทำให้การเดินทางสะดวก ขึ้น

ในการเสด็จประพาสครั้งนั้นได้ทรงปลูกต้นโพธิ์ไว้เป็นที่ระลึก ด้วย

เรื่องต้นโพธิ์ก็เป็นเรื่องแปลก ได้ทรงพระราชนิพนธ์พรรณ นาไว้ว่า

“มีหญิงแก่คน ๑ ลงเรือ มีต้นไม้ตั้งมาในเรือพายตามมาแต่ ไม่ได้ขอย ฟังมาได้ชองวันนี้ นำต้นไม้ขึ้นเข้ามาให้ เป็นต้นโพธิ์ ถามว่าเหตุใดจึงได้เอาต้นโพธิ์นี้มาให้ บอกว่าต้นโพธิ์นี้เกิดขึ้นที่ท่าน ไม่เข้าใจ ถามว่าเหตุไรจึงว่าเช่นนั้น บอกว่าได้ไปซื้อที่ท่านที่อยู่ใน

กระจกไปติดไว้ที่เรือน ต้นโพธิ์กิ่งออกขึ้นบนหลังทึบที่ตรงรูปนั้นเป็น ๗ ต้น จึงได้เอากาบมะพร้าวและดินมาประกอบเข้าไว้สูงถึง ๒ ศอกเศษ พอเสร็จจึงได้นำมาให้ เห็นว่าเข้าที่ดียิ่งจึงได้ให้เอาไปด้วย ได้แยกออกเป็นต้นปลัก ๓ ต้น รวมเป็นกอ ๔ ต้นไว้กอหนึ่ง ปลุกประจำสระทั้งสี่ เป็นที่ระลึกว่าได้ขึ้นไปถึงที่นั่น”

ต้นโพธิ์ดังกล่าวนี้ ปรากฏว่ายังมีเหลืออยู่เฉพาะที่สระเกศเท่านั้น ที่สระอื่นตายหมด

สระทั้งสี่นี้มีขนาดไม่เท่ากัน ตามที่กรมศิลปากรเคยไปสำรวจทำแผนผังไว้ ปรากฏว่า สระแก้วมีขนาดกว้าง ๖๙ เมตร ยาว ๑๑๐ เมตร สระคามีขนาดกว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๖๕ เมตร สระยมนามีขนาดกว้าง ๔๕ เมตร ยาว ๙๐ เมตร และสระเกศกว้าง ๘๕ เมตร ยาว ๑๖๐ เมตร ซึ่งนับว่าเป็นสระใหญ่ที่สุด

เรื่องชื่อของสระทั้งสี่นี้มีปัญหาว่าทำไมจึงชื่อเช่นนั้น บางชื่อก็คล้ายชื่อแม่น้ำในอินเดีย เช่น สระคาหรือสระคงก็น่าจะมาจากคงคา ส่วนสระยมนานั้นตรงกับชื่อแม่น้ำในอินเดีย มีแปลกอยู่เฉพาะสระแก้วกับสระเกศ คำว่าแก้วจะหมายถึงเป็นมงคล คำว่าเกศน่าจะหมายถึงผมหรือว่าจะเป็นที่สระผมของกษัตริย์โบราณก็ไม่ทราบได้ และบางแห่งก็เขียนเป็นเกตและเกตก์ ทำให้สันนิษฐานไม่ถูก

มีนิทานเล่าถึงประวัติของสระเหล่านี้ไว้เรื่องหนึ่ง จะขอเล่ารวมไว้ด้วยกัน เรื่องมีอยู่ว่า สมัยหนึ่ง มีเจ้าผู้ครองนครองค์หนึ่ง มีธิดา ๔ องค์ ชื่อ แก้ว คา ยมนา และเกตก์ ตามลำดับ ทั้งสี่องค์นี้มีคู่ครองแล้วทั้งนั้น แต่องค์เล็กที่ชื่อเกตก์นั้นออกจะแปลกที่มีสวามีเป็นลิงเผือก

อยู่มาวันหนึ่ง เจ้าผู้ครองนครนึกปลงสังขารของตน ว่าร่างกายทรุดโทรมลงไปทุกวัน จะตายวันตายพรุ่งไม่รู้ได้ นึกเป็นห่วงราชสมบัติว่าจะไม่มีใครครองต่อไป จำจะต้องตั้งเสียให้เสร็จ และผู้ที่อยู่ในข่ายคัดเลือกก็คือลูกเขยทั้งสี่นั่นเอง เมื่อตรึกตรองเห็นช่องทางเช่นนั้นแล้ว ก็เรียกลูกเขยทั้งสี่เข้าไปบอกว่าจะให้ลูกเขยกับลูกสาวช่วยกันขุดสระคู่ละสระ ให้เสร็จภายใน ๗ วัน สระของใครเสร็จก่อน และใหญ่กว่าสระคนอื่นก็จะได้ครองเมือง

ลูกเขยเมื่อได้ทราบกติกาเช่นนั้นก็ตกลงและเริ่มลงมือขุดทันที

มีเกตก์คนเดียวที่ออกจะแย่สักหน่อย เพราะต้องขุดคนเดียว จึงสู้พวกพี่ไม่ได้เพราะเขาช่วยกันสองแรง ซึ่งพวกพี่ๆ ยังเล่นแกล้งเสียอีก คือพอตกลงกลางคืนก็เอาดินมาถมลงในสระที่เกตก์ขุด เกตก์ก็ไม่ว่าจะทำอย่างไร ก้มหน้าก้มตาขุดต่อไปหวังจะให้ชนะ เพราะถ้าแพ้ก็จะต้องเป็นทาสให้พวกพี่ๆ ใช

ครั้นถึงคืนสุดท้าย ก่อนที่จะครบกำหนด เกตก์ก็ปรับทุกข์ให้พญาลิงเผือกฟัง และอ้อนวอนให้ช่วยหาทางขุดสระให้สำเร็จ พญาลิงเผือกก็รับปากด้วยความสงสาร พอตกตึกคืนวันนั้น พญาลิงเผือกก็ไปที่สระที่เกตก์ขุดไว้ แล้วเรียกพวกลิงบริวารมาช่วยกันขุดเป็นการใหญ่ ชั่วเวลาไม่นานนักก็ได้สระใหญ่กว่าสระของพี่เขยทั้งสามคน พญาลิงเผือกจึงปลุกต้นเกตก์ไว้กลางสระเพื่อเป็นเครื่องหมายว่าเป็นสระที่เกตก์ขุด

พอรุ่งเช้าก่อนที่จะได้ตัดสินเจ้าผู้ครองนครก็สวรรคตเสียก่อน พวกเสนาข้าราชการที่ทราบพระราชดำริ จึงตกลงมอบราชสมบัติให้กับเกตก์และสวามีปกครองแทนต่อไป เป็นเหตุให้พวกพี่ไม่พอใจและลอบเข้าไปขโมยพระขรรค์อาญาสิทธิ์หนีไป พญาลิงเผือกรู้ก็ออกติดตาม ไปทันกันที่สระของเกตก์ พวกพี่จึงเอาพระขรรค์ขว้างลงไปในสระ เผอิญพระขรรค์ไปถูกต้นเกตก์ขาดล้มลง และพระขรรค์ก็หายไปด้วย พญาลิงเผือกพยายามหาเท่าไรก็ไม่พบ และตั้งแต่นั้นมาก็เลยมั่นถือกันว่า น้ำสระเกตก์นั้นศักดิ์สิทธิ์ เพราะพระขรรค์อาญาสิทธิ์ตกลงไปในสระนั้น

นิทานเรื่องนี้จะเกิดขึ้นเมื่อครั้งไรไม่อาจจะทราบได้ แต่ก็มีเจตนาจะเล่าประวัติตำนานของสระทั้งสี่ว่าเหตุใดจึงมีชื่อเช่นนั้น จะผิดเพี้ยนไปบ้างก็เฉพาะชื่อเกตก์กับเกตเท่านั้น

เรื่องน้ำสรงมูรธาภิเษกดังได้กล่าวมาในตอนแรก ได้กล่าวเฉพาะน้ำเบญจสุทธคงคาและน้ำจากสระทั้งสี่ที่ใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในตอนต้น แต่ยังมีน้ำสำหรับสรงมูรธาภิเษกอีกหลายแห่งที่ควรจะนำมากล่าวรวมไว้ด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่องขอมคำดินตอนหนึ่งว่า

“มีธรรมเนียมของชาวอริยกะแต่เดิมมา ที่ทำพิธีถวายอภิเชกแก่พระเจ้าแผ่นดินของตนแต่แรกได้ผ่านพิภพ พิธีอภิเชกนียะอย่างหนึ่งนั้นเรียกว่ามูรธาภิเชก คือ พระเจ้าแผ่นดินทรงน้ำอภิเชก พิธีมูรธาภิเชกนี้ ไม่ได้ทำแต่เวลาเสด็จผ่านพิภพเท่านั้น ถึงในการพระราชพิธีสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ถือเอาความบริสุทธิ์เป็นสำคัญ ก็ย่อมมีการทรงมูรธาภิเชก พิธีอันนี้พวกพราหมณาจารย์ได้นำเข้ามาสู่ประเทศสยามและประเทศชอม และยังคงใช้อยู่เป็นพระราชประเพณีจนตราบเท่าทุกวันนี้

ตามคัมภีร์พิธีไสยศาสตร์ (มีพระไวยะระยะพราหมณะ อันเป็นอิตตะกะถาแห่งพระคัมภีร์ฤคเวท และพระคัมภีร์อะถรรวาอันเป็นอิตตะกะถาแห่งพระคัมภีร์ฤคเวท เป็นอาทิ) น้ำที่ควรใช้เป็นน้ำมูรธาภิเชกนั้น ต้องนำมาจากท่วงน้ำล้วนแต่ที่สำคัญและศักดิ์สิทธิ์ น้ำในที่นี้มีสวัสดิมงคลแห่งใด ๆ ในแคว้นแคว้นพระราชอาณาจักรของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น ก็ต้องนำมาถวายเป็นน้ำสรงมูรธาภิเชกด้วย เพราะฉะนั้นจึงมีพระราชกำหนดบังคับไว้ให้หัวเมืองซึ่งเป็นข้าชัณฑสีมา ส่งน้ำอันมีสวัสดิมงคลมาถวายสำหรับสรงมูรธาภิเชกเป็นสำคัญในความยินยอมเป็นข้าขอบขัณฑสีมา ด้วยอีกประการ ๑ ถ้าเมืองใดไม่ส่ง ก็เป็นอันแสดงกิริยาที่ไม่ยอมเป็นข้าชัณฑสีมา ขัดแย้งต่อพระราชอำนาจ เป็นเหตุที่ต้องปราบปรามและเอาโทษฐานขบถ เป็นประเพณีมีแต่โบราณดังนี้”

สำหรับพระราชประเพณีไทยก็เป็นดังกล่าวกว่า แม้ภายหลังเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังรักษาพระราชประเพณีนั้นอยู่ ดังจะเห็นได้จากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลปัจจุบัน หลังจากเสร็จสรงพระมูรธาภิเชกดังกล่าวมาในตอนก่อนแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์สำหรับบรมราชาภิเษกเสด็จสู่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ สถิตเหนือพระที่นั่งอัฐทิศภายใต้พระบรมเศวตฉัตร แปรพระพักตร์สู่บูรพทิศ สมุทพระราชพิธีทูลเกล้าฯ ถวายพระเต้าเบญจคัพย์รัชกาลที่ ๑ สำหรับทรงรับน้ำอภิเชก ต่อจากนั้นสมาชิกรัฐสภาประจำทิศทั้ง ๔ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายน้ำอภิเชกโดยเริ่มจากทิศบูรพา ทรงรับน้ำอภิเชกด้วยพระเต้า แล้วแปร

ที่ประทับรับน้ำอภิเชกซึ่งถวายประจำทิศตามลำดับโดยทักษิณาวรรตจนครบทั้ง ๔ ทิศ

น้ำอภิเชกที่ทรงรับนั้นก็คือ น้ำที่ได้พลีกรรมตักจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั่วราชอาณาจักรไทยทั้ง ๔ ทิศ ซึ่งมีความหมายเพื่ออัญเชิญให้ทรงแผ่พระราชอาณาปกครองปวงประชาชนในทิศทั้ง ๔

น้ำอภิเชกที่ใช้ในพระราชพิธีในรัชกาลปัจจุบันเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ได้ใช้น้ำถึง ๑๙ จังหวัด และใช้น้ำจากสระและบึงเกือบ ๗๐ แห่ง โดยถือเอาน้ำที่ใสสะอาดและมีประวัติเป็นมงคลหรือเคยใช้เป็นน้ำอภิเชกมาแต่โบราณ

พิธีทำน้ำอภิเชกในรัชกาลปัจจุบัน ได้ตั้งพิธีทำ ณ พุทธเจดีย์สถานสำคัญรวม ๑๙ แห่ง ดังต่อไปนี้

๑. จังหวัดสระบุรี ตักน้ำที่ตำบลท่าราบ อำเภอเสาไห้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จเหยียบหาดทรายท่าราบ และเสด็จลงสรงน้ำที่หาดท่าราบเป็นที่พอพระราชหฤทัยว่าน้ำใสมากกว่าแห่งอื่น และน้ำอีกแห่งหนึ่งคือ น้ำสรงรอยพระพุทธรูป ได้ทำพิธีเสกที่มณฑลพระพุทธรูป

๒. จังหวัดพิษณุโลก ตักน้ำที่ทะเลแก้ว ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง พวกทาบปลาจะลงจับปลาในทะเลแก้ว จะต้องตั้งศาลเพียงตา มีหัวหมูบายศรีบวงสรวงเสียก่อน ถ้าไม่ทำมักจะถูกงูพิษกัดตาย จึงถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ ได้ใช้เป็นน้ำอภิเชกมาแต่โบราณ ได้ทำพิธีเสกน้ำที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

๓. จังหวัดสุโขทัย ตักน้ำจากตระพังและบ่อหลายแห่ง คือ **ตระพังทอง** ซึ่งตรงกลางตระพังมีพระสถูปเจดีย์โบราณ ๑ องค์ตระพังนี้มีน้ำขังตลอดปี **ตระพังเงิน** มีพระอุโบสถอยู่ที่เกาะกลางสระ **โขกชมพู่** เป็นธารน้ำไหลใสสะอาด มีนิยายเล่าว่า พระร่วงได้ใช้หินในโขกชมพู่นี้ลับพระแสงดาบ แล้วลองความคมด้วยการฟันลงไปบนสันเขา ทำให้เขานั้นขาด ยังเรียกกันว่าช่องพระร่วงลองดาบมาจนทุกวันนี้ อื่นๆ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสสุโขทัย ก็ได้เสด็จมาที่โขกชมพู่นี้ แล้วโปรดให้ตักน้ำในโขกชมพู่ส่งไปนมัสการ ถวายที่กรุงเทพฯ หลายครั้ง บ่อแก้ว อยู่ตรงข้ามกับวัดพระบรมธาตุ ตำบลท่าชัย น้ำในบ่อนี้ใสจนเมื่อใส่ในขวดใส

แล้วจะไม่ทราบเลยว่ามีน้ำอยู่ในขุดนั้น เพราะน้ำใสเหมือนแก้ว น้ำในบ่อนี้ได้ใช้ในพิธีถือน้ำและเป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกมาแต่โบราณ บ่อทอง เชื่อกันว่าในสมัยโบราณจะขุดหาแร่ทองจากบ่อนี้ไปทำยอดพระปรมาภิไธยและหล่อพระพุทธรูปที่วัดพระบรมธาตุ จึงได้เรียกกันว่า บ่อทอง อีกประการหนึ่ง น้ำในบ่อนี้มีสีเหลืองคล้ายทองแต่ใสจืดสนิท ได้ใช้น้ำในบ่อนี้ในพิธีถือน้ำและการมงคลต่าง ๆ มาแต่โบราณ น้ำที่ได้จากสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ได้นำมาประกอบพิธีที่วิหารวัดพระบรมธาตุ (วัดพระมหาธาตุหรือวัดพระปรมาภิไธย)

๔. จังหวัดนครปฐม ได้ น้ำกลางหาบของค้พระปฐมเจดีย์ โดยทำพิธีร่อนรับน้ำฝนที่ตกลงมา เป็นน้ำฝนบริสุทธิ์ น้ำสระพระปฐมเจดีย์ สระนี้มีมาช้านานคู่กับองค์พระปฐมเจดีย์ น้ำสระน้ำจันทร์ เข้าใจว่าในสมัยโบราณก็คงจะใช้น้ำในสระนี้ประกอบพิธีต่าง ๆ น้ำกลางแม่น้ำนครชัยศรี ได้ทำพิธีตักตรงปากคลองบางแก้ว แม่น้ำนครชัยศรี มีความสำคัญด้านเกษตรและชื่อเป็นมงคล น้ำเหล่านี้ได้นำมาประกอบพิธีที่พระวิหารหลวงซึ่งสร้างแต่ครั้งรัชกาลที่ ๔ เป็นวิหารที่พระมหากษัตริย์ประกอบพิธีทางศาสนาที่องค์พระปฐมเจดีย์

๕. จังหวัดนครศรีธรรมราช ตักน้ำจากแหล่งน้ำที่สำคัญถึง ๖ แห่ง คือ น้ำบ่อวัดหน้าพระลาน น้ำในบ่อนี้นอกจากใสแล้วยังมีน้ำที่หนักมากกว่าน้ำในบ่ออื่น ๆ เชื่อกันว่าผู้ที่รับประทานน้ำในบ่อนี้แล้วจะมีสติปัญญา มีวาสนาสูงส่ง ครั้งหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสจังหวัดนครศรีธรรมราชและได้เสด็จไปที่วัดหน้าพระลาน เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม ณ นคร) ได้ถวายภาชนะที่ทำด้วยใบจากน้ำ (จากทะเล) ให้ทรงตักน้ำในบ่อนี้เสวยด้วยพระองค์เอง เมื่อเสวยแล้วได้รับสั่งถามสมภารศรีจันทร์ว่า ศิษย์วัดหน้าพระลานกินน้ำในบ่อนี้แล้วได้เป็นขุนนางจริงหรือ ท่านสมภารทูลตอบว่า “ศิษย์วัดนี้ถ้าได้ดื่มน้ำในบ่อนี้ อย่างเลวก็น่าสามารถที่จะคาดว่าขึ้น” น้ำที่จะใช้รับประทานให้ตักจากทางทิศอีสานของบ่อ

น้ำบ่อวัดเสมาเมือง ถือกันมาแต่โบราณว่าเป็นวัดหลักบ้านหลักเมือง น้ำในบ่อจึงเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ มาช้านาน

น้ำบ่อวัดเสมาชัย วัดนี้อยู่ติดกับวัดเสมาเมือง มีความเชื่อ

ถือเช่นเดียวกับวัดเสมาเมือง

น้ำบ่อวัดประดู่ขาว เชื่อกันว่าเจ้าอาวาสที่เชี่ยวชาญในไสยศาสตร์รูปหนึ่งได้ทำพิธีเสกน้ำในบ่อนี้ไว้ จึงถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ

น้ำห้วยเขมมาชัย เป็นน้ำที่มีชื่อเป็นมงคล

น้ำบ่อปากนาคราช ลำน้ำบ่อปากนาคราชนี้มีลักษณะคดเคี้ยวคล้ายหัวพญานาค เชื่อกันว่าน้ำในบ่อปากนาคราชนี้เป็นน้ำของพญานาคราช น้ำที่ตักมาใช้ในพระราชพิธีตักจากในแอ่งน้ำที่ไหลมารวมกันของลำธารเล็ก ๆ หลายสาย ที่ใกล้ ๆ กับแอ่งน้ำนี้มีต้นใบเรียด (คนนครฯ ใช้ทำยาสูบ) ต้นไม้ ๑ กอ หวาย ๑ กอ เจ้าพระยานครศรีธรรมราชเคยจัดให้มีคนเฝ้าห้ามตัด ให้ใช้เฉพาะเวลาตักน้ำไปใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ คือไม่ใช้สำหรับทำกระบอกลี้น้ำ ใบเรียดทำจุกอุดปากกระบอกลี้น้ำ และหวายใช้ผูกมัดกระบอกลี้น้ำ

น้ำทั้ง ๖ แห่งนี้นำไปประกอบพิธีทำน้ำอภิเษกอีกครั้งหนึ่งที่ในพระอุโบสถพระวิหารหลวง วัดพระบรมธาตุ

๖. จังหวัดลำพูน ตักน้ำจาก บ่อน้ำทิพย์ ซึ่งอยู่บนยอดเขาคะม้อ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน มีตำนานพื้นเมืองเล่ากันว่า ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดสัตว์ถึงยอดเขาคะม้อและทรงกระหายน้ำ รับสั่งให้พระสาวกหาน้ำมาถวาย แต่พระสาวกหาเท่าไรก็ได้ พระพุทธองค์จึงทรงตั้งพระอธิษฐานแล้วทรงใช้หัวแม่มือกดลงโดยตรงที่ประทับอยู่ พอยกนิ้วพระหัตถ์ขึ้นก็มีน้ำไหลพุ่งขึ้นมา เมื่อพระพุทธองค์เสวยแล้วได้ตรัสทำนายว่า “สถานที่นี้จะเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่อไป และน้ำนี้จะได้อใช้ในพิธีต่าง ๆ” ผู้ที่ลงไปตักน้ำในบ่อนี้ เมื่อเงยหน้าขึ้นดูที่ปากบ่อเบื้องบนจะเห็นเป็นรูปคล้ายนิ้วหัวแม่มือ

เมื่อจะตักน้ำในบ่อนี้ต้องประกอบพิธีพลีกรรม มีข้าวดอกคอกไม้ธูปเทียนตั้งเครื่องบายศรี นิมนต์พระสงฆ์ไปสวดมนต์ขอน้ำแล้วจึงจะให้คนลงไปตักได้ ตามปกติน้ำจะขุ่นแต่เมื่อทำพิธีแล้วน้ำจะใส ในบริเวณนี้ถือเป็นศักดิ์สิทธิ์ห้ามสตรีเข้าใกล้บริเวณนี้

น้ำจากบ่อน้ำทิพย์ได้นำไปประกอบพิธีที่วัดพระธาตุทัญญชัยอีกครั้งหนึ่ง

๗. **จังหวัดนครพนม** ตักน้ำที่บ่อวัดพระธาตุพนม ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือขององค์พระธาตุ คนพื้นเมืองเล่ากันว่าเป็นบ่อน้ำที่พระอินทร์เนรมิตถวายพระพุทธเจ้าเมื่อคราวเสด็จรอบโลก น้ำในบ่อนี้ได้เริ่มใช้เป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกมาแต่ครั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ ๗ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้ประกอบพิธีเสกน้ำที่พระธาตุพนม

๘. **จังหวัดน่าน** ตักน้ำที่บ่อแก้ว ที่เรียกเช่นนี้เพราะมีประวัติว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๓ พม่าชื่อโปยกโลได้อาสาขุดเหมืองหลวงต่อเจ้าเมืองน่าน พม่าคนนี้มีความรู้ในการขุดพลอย ได้ขุดที่บริเวณจอมเขียงของลงไปลึก ๒ เมตรครึ่ง ก็ได้พลอยสีน้ำผึ้ง แต่พอขุดต่อไปอีกก็เกิดน้ำพุไหลขึ้นขึ้นมาจนเต็มปากบ่อ จะวิดเท่าไรก็ไม่แห้ง ผู้คนจึงพากันเชื่อว่าเป็นบ่อน้ำวิเศษ และเรียกว่าน้ำบ่อแก้ว ได้ทำพิธีเสกน้ำที่พระธาตุแช่แห้ง อันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

๙. **จังหวัดร้อยเอ็ด** ตักน้ำจากสระแก้ว, สระทอง และบึงพลานชัย (พระลานชัย) ในสมัยที่มีการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาได้อือน้ำที่วัดบึงพระลานชัย ชื่อสถานที่ทั้ง ๓ แห่งเป็นมงคล

๑๐. **จังหวัดสกลนคร** ตักน้ำที่สระพังทอง เป็นสระที่ขุดไว้แต่สมัยขอม มีตำนานเล่าว่า เมื่อครั้งพระเจ้าอินทปัตนครได้ส่งราชนัดตามาตั้งเมืองที่ฝั่งหนองหานหลวง อยู่มาวันหนึ่ง พญานาคได้มาขุดเมืองหนองหานหลวงนี้จนถล่มหลายกลายเป็นหนองหาน เจ้าลิงคาวะและเจ้าคำแดงได้พาผู้คนที่เหลือตายไปอยู่ที่ดอนโพธิ์เมือง แล้วบูชาเทวดาอารักษ์ขอสร้างเมืองใหม่ที่ภูน้ำลอดริมฝั่งหนองหาน พญาสุวรรณนาครผู้รักษารอยพระพุทธบาทอยู่ที่ภูน้ำลอด จึงสำแดงตัวนำน้ำเต้าทองคำบรรจุน้ำหอมมารดสรงอภิเษกเจ้าลิงคาวะครอบครองเมืองที่สร้างใหม่ เชื่อกันว่าน้ำหอมในน้ำเต้าทองดังกล่าวมาจากบ่อน้ำภูลอด และต่อมาได้กลายเป็นสระพังทอง

๑๑. **จังหวัดเพชรบุรี** ตักน้ำที่วัดท่าชัย ได้ใช้เป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๑

๑๒. **จังหวัดชัยนาท** ตักน้ำที่หน้าวัดพระบรมธาตุวรวิหาร และที่แม่น้ำเจ้าพระยาหน้าวัดธรรมามูล ซึ่งมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งชื่อหลวงพ่อธรรมจักร น้ำในแม่น้ำหน้าวัดจึงถือเป็น

น้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อ ได้ใช้เป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๖

๑๓. **จังหวัดฉะเชิงเทรา** ตักน้ำที่สระมหาชัยและสระหินดาษ ลักษณะของสระมหาชัย (สำมะชัย) นั้นว่าแต่เดิมเรียกว่าบึง เป็นที่รกรากชานาน จนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ราษฎรเห็นว่ามีน้ำในบึงใช้อาศัยดื่มกินได้ จึงถากถางจนบึงสะอาดตา มีน้ำใสจืดสนิท ส่วนสระหินดาษนั้นเข้าใจว่า เรียกตามลักษณะที่เป็นบ่อศิลาแลง แต่เดิมมีน้ำในบ่อเล็ก ๆ อยู่บ่อหนึ่ง ในบ่อมีทรายอยู่เต็ม เมื่อจะกินน้ำต้องแหวกทรายออกเสียก่อน รอยอยู่ลึกครู่หนึ่งก็จะมีน้ำไหลมาเต็ม พอตักกินได้ครั้งละ ๑ กระลา

๑๔. **จังหวัดนครราชสีมา** ตักน้ำที่สระแก้ว สระขวัญ ในอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่ธารปราสาทเป็นลำธารโบราณอยู่ อำเภอโนนสูง และน้ำสระปึกองชัย อยู่อำเภอปึกองชัย น้ำทั้ง ๔ แห่งนี้มีมาแต่สร้างเมือง ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชื่อก็เป็นมงคล

๑๕. **จังหวัดอุบลราชธานี** ตักน้ำที่ท่าหอชัย กุดศรีมั่งคละ และกุดพระฤชัย ถือชื่อเป็นมงคล

๑๖. **จังหวัดจันทบุรี** ตักน้ำที่สระแก้วและธารนารายณ์ สระแก้วอยู่ใกล้กับเขาสระแก้ว เหตุที่ได้ชื่อเช่นนี้เป็นแต่เพียงเรื่องกล่าวขานกันมาว่า มีผู้เห็นแสงสว่างเป็นวงเขียวในสระ จะเกิดจากอะไรก็ไม่ทราบ จึงได้เรียกกันว่า สระแก้ว ส่วนธารนารายณ์เกิดจากต้นน้ำเขาสระบาบ มีน้ำตกคลองนารายณ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จประพาสน้ำตกนี้ครั้งหนึ่ง ได้โปรดให้สร้างเจดีย์ไว้ใกล้ ๆ กับน้ำตกนี้องค์หนึ่ง พระราชทานนามว่า **จุลลิจมกตเจดีย์** จึงได้ถือเป็นน้ำมงคลสืบมา

๑๗. **จังหวัดสุราษฎร์ธานี** เป็นจังหวัดที่มีน้ำอภิเษกมากที่สุด คือตักน้ำถึง ๒๒ แห่ง ดังต่อไปนี้

(๑) น้ำคลองท่าเพชร ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง

(๒) น้ำบ่อวัดพระธาตุ อำเภอไชยา เป็นวัดโบราณ

(๓) น้ำบ่อวัดแก้ว อำเภอไชยา เป็นวัดโบราณ

- (๔) น้ำบ่อเดชราชา (บ่อเชานางแอ) อำเภอไชยา
- (๕) น้ำคลองไชยา อำเภอไชยา ชื่อเป็นมงคล
- (๖) น้ำคลองคงคาไชย อำเภอไชยา
- (๗) น้ำคลองท่าชนะ อำเภอไชยา
- (๘) น้ำเขาแก้ว (หรือห้วยเขาแก้ว) อำเภอกาญจนดิษฐ์

น้ำที่นำไปประกอบพระราชพิธีเป็นน้ำพุที่เชิงเขา

- (๙) น้ำคลองราม ตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์
- (๑๐) น้ำคลองไชยคราม อำเภอกาญจนดิษฐ์
- (๑๑) น้ำห้วยรัตนโกศัย อำเภอบ้านนาสาร ที่ได้ชื่อ

เช่นนี้เกิดจากพระพิไชยเดชะ (เสียบ กาญจนสุวรรณ) นายอำเภอบ้านนาสาร สมัยรัชกาลที่ ๖ เห็นว่าน้ำในห้วยโลประดุงแก้ว และชาวบ้านนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีใครกล้ากล่าวคำหยาบด้วยถือว่าเทวดารักษาในที่นั้น จึงขนานนามตามความนิยมว่า ห้วยรัตนโกศัย

(๑๒) คลองแม่น้ำตาปี เดิมชื่อแม่น้ำหลวง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าเป็นแม่น้ำใหญ่มีน้ำไหลตลอดปี จึงพระราชทานนามใหม่ว่า แม่น้ำตาปี การตักน้ำอภิเษกตักที่ท่าพิบูล ซึ่งเป็นคูก้น้ำวน เล่ากันว่าสมัยก่อนเมื่อถึงวันพระและวันธรรมสวนะจะมีพระเข้ใหญ่ผู้ดลยขึ้นเหนือน้ำในบริเวณนี้

(๑๓) น้ำคลองเทพา อำเภอบ้านนาสาร เชื่อกันว่าเป็นคลองที่ศักดิ์สิทธิ์มีเทพารักษ์คุ้มครองการจะทำการสิ่งใดในคลองนี้เช่นการจับปลา ก็ต้องบวงสรวงบอกกล่าวเสียก่อน

(๑๔) น้ำคลองบางสวัสดิ์ บางที่เรียกกันว่า คลองบางสวรรค์ นับถือกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านที่ป่วยไข้ตักน้ำในลำธารแห่งนี้ไปทำน้ำมนต์ดื่มกิน ขจัดโรคภัยไข้เจ็บ และขับไล่ภูตผีปีศาจได้

(๑๕) น้ำธารเสด็จ ได้ชื่อเพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสและลงสรงในลำธาร ได้ลงลายพระหัตถ์ไว้ที่ก้อนหินว่า 'ธารเสด็จ' และ 'จ.ป.ร.' ในก้อนหินที่ลำธารอีกแห่งหนึ่ง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ เมื่อเสด็จมาก็ทรงลงลายพระหัตถ์ไว้ทุกพระองค์

(๑๖) ธารน้ำเมืองชัย กล่าวกันว่าได้ชื่อมาจากเจ้าของที่ที่ธารน้ำนี้ผ่าน เจ้าของชื่อตาเมืองชัย

- (๑๗) น้ำคลองไกรสร ถือว่าชื่อเป็นเดช
- (๑๘) น้ำคลองพระแสง ถือว่าชื่อเป็นเดช
- (๑๙) น้ำคลองเบญจา ถือว่าชื่อเป็นมงคล
- (๒๐) น้ำคลองยันต์ เป็นคลองคดเคี้ยวคล้ายรูปยันต์ จึงถือเป็นมงคล

- (๒๑) น้ำคลองสุขหรือคลองศรีสุข ชื่อเป็นมงคล
- (๒๒) น้ำคลองนารายณ์ ชื่อเป็นเดช

๑๘. จังหวัดปัตตานี ตักน้ำจาก ๔ แห่งด้วยกัน คือ

(๑) น้ำสระวังพลายบัว เล่ากันต่อ ๆ มาว่า เมื่อ ๒๐๐ ปีมาแล้ว มีผู้พบช้างพลายในบริเวณแอ่งน้ำนี้ ที่ประหลาดก็คือช้างเชือกนี้หายตัวได้ขณะที่ช้างหายตัวจะมีดอกบัวผุดขึ้นมาแล้วก็จมหายไป ชาวบ้านจึงได้เรียกแอ่งน้ำนี้ว่า สระวังพลายบัว และถือว่ามีเทวดาอารักษ์คุ้มครอง

(๒) น้ำบ่อทอง เป็นบ่อเกิดในหิน อยู่บนยอดเขาช่องคูต ตำบลคอกกระบือ อำเภอปะนาเระ

(๓) น้ำบ่อไชย อยู่บนยอดเขาไชย ตำบลคอกกระบือ เป็นบ่อหินเช่นเดียวกับบ่อทอง

(๔) น้ำบ่อฤๅษี เป็นบ่อหินอยู่บนยอดเขาฤๅษี ตำบลมายอ อำเภอมายอ

๑๙. จังหวัดยะลา ตักน้ำที่สระแก้ว เป็นสระหินอยู่ในถ้ำภูเขาพระพุทธรูปไสยาสน์ ณ วัดคูหาภิมุข อำเภอเมืองยะลา (แต่เดิมรวมอยู่ในมณฑลปัตตานี) ถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์มาแต่โบราณ

๒๐. จังหวัดภูเก็ต ตักน้ำที่เขาโต๊ะแฉะและเขาโดนไพร ชื่อเขาโต๊ะแฉะ มาจากชื่อผู้เฒ่าคนหนึ่งชื่อโต๊ะแฉะ จำศีล กินแต่ผักและผลไม้อยู่บนยอดภูเขานี้ มีคนเลื่อมใสศรัทธาคิดว่าเป็นเทพเจ้าเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็บนบานแล้วหายเจ็บหายไข้จึงเป็นที่เล่าลือกันไปทั่ว ครั้นต่อมาภายหลังเมื่อชายคนนี้หายสาบสูญไปแล้ว คนจึงเรียกภูเขาภูเขานี้ว่า เขาโต๊ะแฉะ แล้วต่อมาเพี้ยนเป็นเขาโต๊ะแฉะ และบนยอดเขานี้มีบ่อน้ำใสสะอาด เชื่อกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ บันดาลให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บได้

ส่วนน้ำที่เขาโดนไพรนั้นได้จากน้ำตกโดนไพร อยู่ที่อำเภอ

กลาง และน้ำตกโดนโทรอยู่เทือกเขาพระแทว พระแทวเป็นชื่อของ
หัวหน้าคนที่อยู่เทือกเขานี้มาแต่เดิม ผู้คนในท้องถิ่นนับถือพระแทว
เป็นเทพารักษ์

ในรัชกาลปัจจุบัน น้ำที่ใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อ
ราชบุรุษไปปลีกรรมดักน้ำสิริมงคล ณ สถานศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัด
นั้น ๆ แล้ว ให้บรรจุน้ำนั้นเข้าพิธีประกอบด้วยเครื่องสักการบูชา
ผู้เป็นประธานพิธีสมათานศีล ประธานสงฆ์ประกาศเทวดา จุตเทียน
ชัย ประโคมฆ้องชัยดุริยางค์ พระสงฆ์ ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์
สวดภาณวาร และเมื่อดับเทียนชัยแล้ว เจือน้ำพระพุทธมนต์ลงใน
น้ำอภิเษกที่ตักมาจากสถานศักดิ์สิทธิ์ แล้วมีการเวียนเทียนสมโภช
น้ำอภิเษก เสร็จแล้วจึงเชิญน้ำอภิเษกส่งกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำ
ส่งสำนักพระราชวังต่อไป

ภาคผนวก

ตามเรื่องทีกล่าวนำข้างต้น จะเห็นว่าไม่ได้กล่าวถึงจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ซึ่งน่าจะมีน้ำสำคัญเพราะเคยเป็นเมืองหลวงเก่า
และมีวัดสำคัญ ๆ อยู่มาก การดักน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปดัก
ที่อื่น ไม่ได้ดักที่อยุธยา เรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ก็เคยทรงสังเกตมาก่อน ดังปรากฏในพระราชหัตถเลขาถึง
มกุฎราชกุมาร เมื่อเสด็จประพาสเมืองเพชรบุรี ร.ศ. ๑๒๔
(พ.ศ. ๒๔๕๒) ตอนหนึ่งว่า (ตามต้นฉบับ)

“มีข้อหนึ่งซึ่งลึกลับอยู่ คือน้ำราชาภิเษกนั้น ไม่ใช้ใช้แต่น้ำ
๔ สระ ใช้น้ำแม่น้ำทั้ง ๕ ในกรุงสยาม คือ แม่น้ำบางปะกง
แม่น้ำศักดิ์ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำเพชรบุรี มีชื่อ
ตำบลที่ดักทุกเมือง แต่เพชรบุรีนี้ ที่ทำชัย มีข้อที่น่าสงสัยอยู่ว่าเหตุ
ไฉนจึงไม่ใช้แม่น้ำเจ้าพระยา ข้อนี้ควรจะสันนิษฐานได้ว่า แม่น้ำ
หัวรอที่กรุงเก่านี้เป็นน้ำใหม่ ลำน้ำเจ้าพระยาตอนล่างเป็นสายน้ำ
ที่มาจากน้ำศักดิ์น้ำขยันนาทตอนบนลงลำน้ำมะขามเข้าไปลำน้ำท่าจีน
การที่น้ำเปลี่ยนสายมาลงเจ้าพระยามาก ก็เพราะเหตุที่ขุดคลองน้ำ
พัดมาเสีย แม่น้ำท่าจีนจึงได้เสีย ตำราดักน้ำนี้คงจะได้ตั้งมาก่อน
เวลาขุดคลองในระหว่าง ๒ แม่น้ำ จึงยังยืนอยู่ตามเดิม”

อนึ่ง ตามพระราชประเพณีเดิม การถวายน้ำอภิเษกเป็น
หน้าที่ของราชบัณฑิตเป็นผู้ถวายน้ำอภิเษก ดังได้กล่าวมาในตอนต้น
ว่า สรงมุรธาภิเษกที่มณฑลพระกระยาसन และเสด็จไปประทับ
พระที่นั่งอัฐทิศเพื่อทรงรับน้ำอภิเษกจากราชบัณฑิต (ไม่ได้สรง)
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า “พิธี
ราชาภิเษก ซึ่งทำกันมานั้นเป็น ๒ ตำรา แต่หลงทำระคนปนกันไป
เสีย คือว่าหลักแห่งการราชาภิเษกนั้นมีรดน้ำแล้วเกลิงราชาอาสน์
เป็นเสร็จพิธี ที่ว่าปนกันนั้นเล็งเห็นได้ สรงมุรธาภิเษกกับขึ้นอัฐทิศ
รับน้ำนั้น เป็นรดน้ำเหมือนกัน ขึ้นภัทรบิฐกับขึ้นพระแท่นเศวตร
เป็นเกลิงราชาอาสน์เหมือนกัน อย่างขึ้นพระที่นั่งอัฐทิศและภัทรบิฐ
นั้นเป็นอย่างน้อย อย่างสรงมุรธาภิเษกและขึ้นพระแท่นเศวตรนั้น
เป็นอย่างใหญ่ สำหรับเลือกทำตามโอกาสจะอำนวย แต่หากเกิด
ความไม่เข้าใจกันขึ้นคราวใดคราวหนึ่ง เลยทำเสียทั้ง ๒ อย่างให้
เป็นที่สิ้นสงสัยจึงเลยละมา โดยพระราชดำริเช่นนี้ เมื่อเฉลิม
พระราชมณเฑียรพระราชวังดุสิต จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทำพระแท่นที่
สรงเป็น ๔ เหลี่ยม ยอดเป็นเศวตรไฉ่ทงส์สัถราในนั้น เวลา
เสด็จขึ้นที่สรงสัถสัถราแล้ว ราชบัณฑิตและพราหมณ์เข้าถวาย
น้ำ ๔ ทิศติดไปทีเดียว เสร็จแล้วเสด็จขึ้นทรงเครื่องบนพลับพลา แล้ว
เสด็จออกพระที่นั่งอภิเศกดุสิต เสด็จขึ้นเกลิงภัทรบิฐ ซึ่งโปรดเกล้าฯ
ให้ทำใหม่ตั้งเหนือพระแท่นเศวตฉัตร พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูล-
ละอองธุลีพระบาทฝ่ายหน้าเฝ้า พราหมณ์ร้อยมนต์สรรเสริญโกลาต
เสร็จแล้วฝ่ายหน้ากราบถวายบังคมลาออก พระบรมวงศานุวงศ์
ข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายในเข้าเฝ้า แล้วเสด็จขึ้น” (พระราช
พงศาวดารรัชกาลที่ ๕)

ส่วนในรัชกาลปัจจุบัน สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ถวายน้ำอภิเษกที่
ได้ปลีกรรมดักมาจากสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ๔ ทิศ ดังกล่าวมาแล้ว
ข้างต้น

พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์

พลาติคัย สิทธิธัญกิจ

พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ เป็นพระราชพิธีสุดปิตามจันทรคติกาลประจำปีสำหรับพระนคร ที่จัดขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่พระนคร และพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการฝ่ายหน้า ฝ่ายใน ตลอดจนราษฎร ทรงโปรดให้จัดขึ้น ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ระยะเวลาตั้งแต่ ๒๕-๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น การที่มีการสวมมงกุฎและพิสมร แจกจ่ายกระบองเพชรให้ถือในพระราชพิธี ก็เป็นความหมายให้ผู้ที่ได้เข้าไปอยู่ในพระราชพิธี หรือสิ่งซึ่งเป็นมงคลนั้น จะเกิดด้วยคุณปริตรที่พระสงฆ์สวด สำหรับพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ที่มีความสำคัญมากก็คือ ครั้งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้ของโบราณอันสำคัญมาสู่พระบารมี คือ พระแสงศรกำลักราบ พระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์ จนได้มีการสถาปนาธงชัยราชกระบี่ธู และธงชัยพระครุฑพ่าห์ขึ้น

การสมโภชพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ในครั้งนั้นมีดังนี้

วันที่ ๒๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๙ เป็นวันตั้งน้าวงด้ายเริ่มการพระราชพิธี โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งราวไว้ที่ข้างพระแท่นมณฑลด้านหน้าพระราชบัลลังก์เพื่อเตรียมอัญเชิญธงพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์น้อยมาประดิษฐาน ส่วนธงพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์ใหญ่ของเดิมให้ประดิษฐาน ณ พระแท่นมณฑลด้านหลัง

วันที่ ๒๖ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๙ เวลาเช้า เมื่อได้พระฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติพระราชพิธีจนถึงทรงตั้งสัตยาธิษฐาน ขณะนั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรง

ราชานุภาพได้นำคันศรสำริดและลูกศรขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ทรงรับแล้วทรงเจิมธงพระกระปี่ธูและพระครุฑพ่าห์น้อย แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานธงชัยทั้งคู่ ณ ที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้เข้าพระราชพิธีคราวนี้ด้วย เมื่อจุดเทียนชัยแล้วพระสงฆ์สวดถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมศรสำริดแล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานพาดบันไดแก้วตั้งเข้าพระราชพิธีไว้ในพระแท่นมณฑลข้างหน้าแล้วพระราชทานนามว่า “พระแสงศรกำลักราบ” ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพัดครุฑทอสำหรับคราวงานมงคลแก่เจ้าอธิการรุ่ง และพระราชทานเงินคนละ ๑๐๐ บาท ให้แก่ศิษย์ทั้งสองเป็นบำเหน็จ

วันที่ ๓๑ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๙ ครั้นเสร็จพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญ ธงพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์น้อย ไปถวายสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ให้ทรงจารึกคาถาบนแผ่นสำริดด้านหลังรูปพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์ แล้วทูลวงญาณปริชา (ร้อย) กรมราชบัณฑิต ได้เจริญรอยพระหัตถ์จารึกด้วยเหล็กจารต่อไปเสร็จแล้วพระมหाराชครูพิธีพราหมณ์เจิมจุรณของพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์น้อย เจ้าพนักงานเชิญธงกลับสู่พระบรมมหาราชวัง

การที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้ของโบราณอันสำคัญมาสู่พระบารมีภายในต้นปีแห่งรัชสมัย ทำให้ทรงรู้สึกปิติสมนัสยิ่งนัก ดังปรากฏอยู่ในลายพระราชหัตถเลขาที่ทูลถึงกรมหลวงดำรงราชานุภาพ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๙ ว่า

...การที่ได้ผ่านสัมฤทธิ์รูปกระบี่อุช ครุฑพ่าห์จากนครไชยศรี ซึ่งได้ให้ประกอบเป็นธงกระบี่อุช ครุฑพ่าห์ ขึ้นแล้วนั้นอย่าง ๑ กับ การที่ได้ครั้นอีกอย่าง ๑ ทำให้หม่อมฉันรู้สึกปลื้มอึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง รู้สึกว่าคล้าย ๆ ได้ช้างเผือก เป็นอันเข้าใจดีว่าพระราชหฤทัยพระราชอาธิบัติ แต่ก่อน ๆ มาท่านจะทรงรู้สึกอย่างไรเมื่อมีช้างเผือก เพราะรู้อยู่ว่าในวันนั้นจะหายากเข้าทุกที ได้เคยนึกเสียดายตะหนิด ๆ นี้ก็นับว่าเปนโชคดี เปนบุญนักหนาที่ได้ของสำคัญ ๆ เช่น กระบี่อุช ครุฑพ่าห์ และครุฑโบราณนี้มาภายในปีต้นแห่งรัชสมัย นับเปนสวัสดิมงคลแก่ตัวหม่อมฉันและพระราชบรมวงษ์จักรี ทั้งสยามรัฐสีมา ประชาชนที่หม่อมฉันนี้ได้รับการเป็นผู้ทำนุบำรุง ดูเหมือนมาเป็นเครื่องเตือนใจให้รู้สึกหน้าที่ของตนที่จะต้องแผ่อาณาแก่ประชาชนทั้งหลายในสยามรัฐและจะต้องทำนุบำรุงให้ชาติดำเนินไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ให้ราษฎรได้รับความร่มเย็นเป็นสุขทั่วกัน ให้ได้คงเปนไทยอยู่จริงสมนามแห่งชาติเรานี้ชั่วกาลาวสาน...

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจนถึง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการอัญเชิญธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์ใหญ่ นำหน้ากระบวนแห่พระบรมศพ และอัญเชิญธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์เล็ก ตามหลังกระบวนแห่พระบรมศพ แต่นำหน้ากระบวนเสด็จของพระมหากษัตริย์

ครั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงสถาปนาธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์น้อยขึ้นแล้ว ทรงมีพระราชนิยมให้อัญเชิญธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์เล็กนำหน้ากระบวนแห่พระบรมศพแทนธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์ใหญ่ และโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์น้อย ตามหลังกระบวนแห่พระบรมศพซึ่งจะนำหน้ากระบวนเสด็จของพระองค์พระราชปฏิบัติเช่นนี้สืบเนื่องมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน

การอัญเชิญธงชัยพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์น้อย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชองครักษ์เชิญธงพระกระบี่อุช พระครุฑพ่าห์น้อยนำเสด็จพระราช-

ดำเนินในกระบวนราบ กำหนดให้ทหารบกเชิญธงพระกระบี่อุชไปทางขวา ทหารเรือเชิญธงพระครุฑพ่าห์น้อยไปทางซ้าย แต่ถ้าเสด็จเป็นกระบวนรถม้าจึงให้ราชองครักษ์ทหารบกเชิญทั้ง ๒ นาย

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น กระทรวงวังได้กราบบังคมทูลเรียนพระราชปฏิบัติระเบียบการเชิญธงโดยอ้างว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ประทานพระกระแสว่าธงพระกระบี่อุชควรอยู่ซ้าย ธงพระครุฑพ่าห์น้อยควรอยู่ทางขวา โดยถือหลักประเพณีเดิมซึ่งมีปรากฏอยู่ในโคลงพระราชพิธีทวาทศมาส ว่า

สังฆการีนั้นสั่งให้	ถือธง ไชยนา
ซ้ายกระบี่อุชณรงค์	เดชกล้า
ขวาพระครุฑพาทรง	จักรกฤษณ์ มาพ้อ
สองปีกลายโพกผ้า	สนอบน้อยสนับเพลา

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนให้ถูกต้องตามประเพณีเดิม กระทรวงวังจึงถือเป็นหลักปฏิบัติสืบมา และเรียกว่า "ธงชัยราชกระบี่อุช" และ "ธงชัยพระครุฑพ่าห์"

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้อัญเชิญ ธงชัยราชกระบี่อุช และธงชัยพระครุฑพ่าห์ นำเสด็จพระราชดำเนินเป็นกระบวนราบ เช่น การเสด็จพยุหยาตราทางสถลมารคในกระบวนแห่เครื่องราชอิสริยยศ และได้เชิญไปประดิษฐานเมื่อมีพิธีสวนสนามสาบานตนต่อธงชัยเฉลิมพลทุกวันที่ ๓ ธันวาคมของทุกปี ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ ณ ห้องภูษามาลา สำนักพระราชวัง ส่วน พระแสงศรกำลังราม เป็นพระแสงศาสตราวุธที่สำคัญองค์หนึ่งที่ได้เชิญเข้าสู่พระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาตตลอดมา ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่พระที่นั่งจักรพรรดิพิมานในพระบรมมหาราชวัง

สำหรับพระแสงศรกำลังราม และธงชัยราชกระบี่อุช ธงชัยพระครุฑพ่าห์นั้น มีประวัติและความสำคัญ ดังนี้

พระแสงศรกำลังราม

พระแสงศรกำลังราม คันศรและสายทำด้วยเหล็ก เครื่องแต่งศร เช่น รูปนาคราช ๓ เศียรและหางนาคทำด้วยสำริด มีความยาววัดจากเศียรนาคถึงส่วนหาง ๘๑ เซนติเมตร มีลูกศร ๑ ลูก ยาวประมาณ ๑๑๖ เซนติเมตร เป็นแกนเหล็กหุ้มด้วยสำริด ปลายลูกศรเป็นรูปวชิระ พบในบริเวณเขาซอนเตือ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ร.ศ. ๑๒๙ ขณะทำพิธีการรื้อ วัดหนองदानาวล ท้องที่กิ่งอำเภอตาคลี อำเภอพยุหะคีรี มณฑลนครสวรรค์ ให้นายตีกับเด็กแบนซึ่งเป็นศิษย์ไปเที่ยวหาใบตองกล้วยป้ามามวนบุหรี เมื่อถึงใกล้เขามังคิล ๒ ก้อนอยู่เคียงกัน นายตีเห็นศีรษะนาคโผล่จากใบไม้ที่ร่ว่งสะสมอยู่ในชอกคิลา สำคัญว่าพระพุทธรูปจึงหยิบยกขึ้นมาเป็นศรทั้งคัน มีลักษณะบริบูรณ์ เด็กแบนคันที่ชอกคิลาต่อไปได้ลูกศรอีกลูกหนึ่ง เมื่อลองยกขึ้นสายศรผูกขาดทางหลุดตกกระแทบคิลาไปหน่อยหนึ่ง ปลอกก็หลุดออกมาอีกปลอกหนึ่ง จึงได้นำมาถวายอธิการรื้อ เมื่อข่าวเรื่องศรได้เลื่องลือมีคนมาขอดูจำนวนมาก ปลอกกับชิ้นทางจึงหายไป ในเวลานั้น ขุนวิจิตรพันธุ์พล ปลัดว่าการกิ่งอำเภอตาคลี กำลังเดินทางตรวจราชการได้ข่าวเรื่องศร จึงได้รายงานไปยังมณฑลนครสวรรค์ พระยาศิริไชยบุรีนทร์ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครสวรรค์ จึงได้พาอธิการรื้อ นายตี และเด็กแบนพร้อมด้วยศรเข้ามายังกรุงเทพฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับศรสำริดนี้ว่า

...ศรโบราณที่พระองค์ท่านได้นำมาให้ในวันนี้ ได้พิจารณาโดยละเอียดแล้วเห็นว่าเพนของโบราณแท้ทำด้วยฝีมืออันดีวิจิตรยิ่งนัก ทั้งปลายลูกศรที่เป็นรูปวชิระ ก็พึงจะเคยเห็นครั้งนี้เป็นครั้งแรก นักดูก็ราวกับจะทึ่งขึ้นไว้สำหรับหม่อมฉัน จึงทำให้เพนของต้องใจยิ่งขึ้นทั้งพิจารณาดูไม่แลเห็นว่ามีรอยมือจับงาสิ่งใดที่จะส่อให้เห็นว่า จะได้ทำขึ้นสำหรับเทวรูปก็อ จึงลงเนื้อเห็นด้วยกับท่านว่าศรนี้ น่าจะได้สร้างขึ้นไว้สำหรับใช้ในการพิธีอย่างใดอย่างหนึ่งตามลัทธิ

พราหมณ์ ถ้าแม้จะให้เดาก็จะว่าให้ขุบน้ำทำน้ำมันตฤฯ แข่งน้ำสาบาล อย่างเช่นทำน้ำพระพิพัฒน์สัตยา เป็นต้น เมื่อมีความเห็นเช่นนี้จึงเห็นว่า เพนสิ่งที่สูงสมควรที่จะใช้เข้าพิธีต่อไป...

พระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์

พระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์ คือแผ่นสำริดรูปवानรทรงเครื่อง และรูปครุฑ มีขนาดเท่ากัน คือ สูง ๙๖ เซนติเมตร และกว้าง ๙๖ เซนติเมตร ขุดพบที่พระประโทนโดยพระกลั่น เจ้าอธิการวัดพระประโทน พระยาสุนทรบุรีศรีพิไชยสงคราม (ชม) ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครไชยศรี เป็นผู้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จฯ ไปทรงสมโภชพระปฐมเจดีย์ และพระมนเทียรพระราชวังสนามจันทร์ ในวันที่ ๑๓ มกราคม ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

บริเวณที่ขุดพบของโบราณนี้ นักโบราณคดีให้ข้อสันนิษฐานว่า เคยเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรทวารวดี (พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๖๐๐) เนื่องจากได้พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ประณีตงดงามเป็นจำนวนมาก และมีหลักฐานปรากฏให้เห็นว่ามีการนับถือศาสนาพราหมณ์มาแต่เดิม ซึ่งศาสนาพราหมณ์นั้นนิยมว่ากษัตริย์เปรียบเสมือนพระนารายณ์อวตารมาโปรดสัตว์โลก พระนารายณ์มีครุฑเป็นพาหนะและกระบี่เป็นบริวาร จึงเป็นโบราณราชประเพณีที่มีสืบมาจนถึงปัจจุบันว่า กษัตริย์จะทรงใช้ธงพระกระปี่ธูและพระครุฑพ่าห์เป็นเครื่องประดับพระเกียรติยศ เมื่อเสด็จนำทัพสู่สงครามหรืออัญเชิญไปในงานพระราชพิธีต่าง ๆ ดังนั้น แผ่นสำริดทั้งสองนี้ คงจะเป็น ส่วนประกอบที่ใช้ประดับธงชัยดังกล่าว

ธงชัยราชกระบี่ธู ธงชัยพระครุฑพ่าห์

ธงชัย เป็นธงที่ใช้เนื่องในพระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงสถาปนาธงชัยพระกระปี่ธู พระครุฑพ่าห์ขึ้น ๒ ชุด มีลักษณะเป็นธงสามชายขนาดเล็ก ๑ คู่

และขนาดใหญ่ ๑ คู่ ที่คั่นขององค์ทั้งสองคู่นี้มีโลหะปิดทองรูป
กระบี่และครุฑขนาดเป็นเครื่องประกอบอยู่เช่นเดียวกัน จึงเรียกว่า
องค์พระกระบี่คู่ช พระครุฑพ่าห์ใหญ่ และองค์พระกระบี่คู่ช
พระครุฑพ่าห์เล็ก

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับแผ่น
สำริดพระกระบี่คู่ชและพระครุฑพ่าห์แล้ว ได้ทรงมีพระราชดำริที่จะ
สถาปนาขึ้นเป็นองค์ไว้อีกคู่หนึ่งสำหรับพระบารมี นอกเหนือจาก
องค์พระกระบี่คู่ช พระครุฑพ่าห์ใหญ่ ที่มีมาแต่เดิม คือ องค์ราช
กระบี่คู่ชและองค์พระครุฑพ่าห์น้อย

องค์ราชกระบี่คู่ช มีรูปวานรทรงเครื่องบนพื้นผ้าแดง

องค์พระครุฑพ่าห์ มีรูปครุฑสีแดงบนพื้นผ้าเหลือง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้สร้างขึ้นใน
พ.ศ. ๒๔๕๓ เนื่องจากเมื่อเสด็จไปทรงสมโภชพระปฐมเจดีย์ และ
พระราชมนเทียร ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในวันที่
๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ราษฎรชุดได้แผ่นสำริดรูปกระบี่ ๑ รูป
ครุฑ ๑ รูป ซึ่งเป็นของประจำองค์สำหรับกษัตริย์แต่โบราณ
เจ้าพระยาศรีวิชัยชนินทร์ (ชม สุนทรานุ) เมื่อยังเป็นพระยา
สุนทรบุรุษ สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครชัยศรี นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย
จึงโปรดให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัด
ติวงศ์ ทรงคิดเครื่องประกอบเป็นองค์พระกระบี่คู่ชและพระครุฑพ่าห์
น้อยขึ้น ให้พระยานุรักษ์ราชมนเทียร (ม.ร.ว. บุ้ม มาลากุล) เป็น
ผู้จัดทำให้ทันงานพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ ในวันที่ ๒๕ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งเป็นวันตั้งน้ำวงด้ายเริ่มการพระราชพิธี โปรดให้
ตั้งราวไว้ข้างพระแท่นมณฑลสำหรับจะได้อัญเชิญขึ้นผูกเสาศระแท่น
มณฑลเข้าพระราชพิธีพร้อมกับพระฤกษ์จุดเทียนชัย (องค์พระกระบี่คู่ช
พระครุฑพ่าห์ใหญ่ของเดิมผูกเสาศระแท่น สำหรับน้อยนี้ผูกเสาศระแท่น)

องค์พระกระบี่คู่ชและพระครุฑพ่าห์น้อยนี้ ภายในองค์แนบผ้า
ขาวลงยันต์และอักษรตามแบบองค์พระกระบี่คู่ชและพระครุฑพ่าห์ของเดิม
พระครูสุทธธรรมสมาจารย์ วัดประดู่ ได้ทำพิธีลงยันต์และอักษรที่

วัดตูม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คั่นองค์ไม้ชัยพฤกษ์ ยอดทอก
คร่ำทอง กาบธงผูกทางนกยูงเป็นรูปแพน สอดลงในแผ่นพระกระบี่
และพระครุฑพ่าห์ของโบราณนั้นเหมือนกันทั้งคู่

เมื่อเสร็จพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้เชิญ
องค์พระกระบี่คู่ชและพระครุฑพ่าห์ไปถวายสมเด็จพระวชิรญาณ
วโรรส วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อทรงจารึกแผ่นสำริดด้านหลังรูป
พระกระบี่และพระครุฑพ่าห์ สมเด็จพระวชิรญาณวโรรส ทรง
ประกอบพิธีจารึกคาถาภายในพระอุโบสถพระพุทธชินสีห์ พระสงฆ์
สวดชัยมงคล มีโทรพราหมณ์และการประโคม เสร็จแล้วเจ้าพนักงาน
เชิญกลับพระบรมมหาราชวัง

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชองครักษ์เชิญองค์พระกระบี่คู่ชและ
พระครุฑพ่าห์น้อย นำเสด็จพระราชดำเนินในกระบวนราบ ทหารบก
เชิญองค์พระกระบี่คู่ชไปทางขวา ทหารเรือเชิญองค์พระครุฑพ่าห์น้อยไป
ทางซ้าย แต่ถ้าเสด็จเป็นกระบวนรถม้าจึงให้ราชองครักษ์ทหารบก
เชิญทั้งสองนาย

ถึง พ.ศ. ๒๔๗๒ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว กระทรวงวังได้กราบบังคมทูลเรียนพระราชปฏิบัติระเบียบการ
เชิญธง โดยอ้างว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
ประทานพระกระแสว่า องค์พระกระบี่คู่ชควรอยู่ซ้าย องค์พระครุฑพ่าห์
น้อยควรอยู่ทางขวา โดยถือหลักประเพณีเดิมซึ่งปรากฏอยู่ในตอน
หนึ่งของโคลงพระราชพิธีท้าวทศมาส เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลี
พระบาทแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ว่า เมื่อได้ความแน่ชัดถึงประเพณีเดิมแล้ว
ก็ให้เปลี่ยนเสียให้ถูก กระทรวงวังจึงถือเป็นหลักปฏิบัติสืบมา และ
เรียกว่า “องค์ราชกระบี่คู่ช” และ “องค์พระครุฑพ่าห์”

ภาษาไทยของเรา

ท่านผู้ทรงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

การเปลี่ยนภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบันในคัมภีร์ศาสนา

เมื่อ ๔-๕ ปีมาแล้ว ข้าพเจ้าผู้เขียนบทความเรื่องนี้ ได้อ่านหนังสือพิมพ์ต่างประเทศฉบับหนึ่งซึ่งมีข่าวของรอยเตอร์ และยังได้อ่านเรื่องเดียวกันนี้ในวารสาร ริดเดอร์โดเจส เป็นเรื่องกล่าวถึงการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลเก่า (*The Old Testament*) ของคริสตศาสนา มีใจความว่า ถ้อยคำสำนวนและประโยคที่เป็นภาษาอังกฤษโบราณ ซึ่งแปลจากภาษาฮีบรูไว้นั้น จำเป็นต้องแปลให้เป็นภาษาอังกฤษปัจจุบัน เพราะภาษาอังกฤษเดิมที่ใช้แปลเป็นภาษาสมัยเก่า สำนวนเก่า ๓๓๐ ปีกว่ามาแล้ว ข้าพเจ้าผู้เขียนบทความนี้ก็ได้อ่าน เป็นฉบับที่สมาคมไบเบิลอเมริกันสาขาในกรุงเทพฯ เคยแปลเป็นภาษาไทยประมาณเกือบหนึ่งร้อยปีมาแล้ว ข้าพเจ้าค้นมาอ่านเพื่อเทียบเหตุการณ์ที่เกิดในโลกซีกตะวันออกแต่ครั้งบรรพกาลเกี่ยวกับเรื่องน้ำท่วมใหญ่ทั่วโลก

ซึ่งพระคัมภีร์ไบเบิลเก่าเล่าไว้ว่ามนุษย์ทำบาป ไม่เชื่อฟังคำพระเจ้าฯ ทรงสั่งให้โนอาห์ต่อเรือใหญ่บรรทุกคนและสัตว์ต่าง ๆ ลงไปด้วย เพื่อจะได้ไม่สูญพันธุ์ ข้าพเจ้าลองค้นดูจากหนังสือไทย เช่น พงศาวดารเหนือ และตำนานกฎหมายของไทย ก็ได้พบว่าน้ำท่วมโลกใหญ่ครั้งล้าน ๆ ปีนั้นมีกล่าวไว้ ของอินเดียมีเรื่องพระมหามุรธมสาร ของพงศาวดารเหนือมีขุนเค็กขุนคาน ซึ่งแกน (*เทวดา*) พาขึ้นสวรรค์ แล้วกลับลงมายังพื้นดิน “สร้างบ้านแปงเมือง” ใหม่ เมื่อน้ำลดแล้ว

ตามข่าวรอยเตอร์เกี่ยวกับการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลขึ้นใหม่ให้เป็นภาษาอังกฤษที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อคนสมัยปัจจุบันอ่านจะได้เข้าใจง่ายทั้งถ้อยคำและสำนวน ข้าพเจ้าอ่านข่าวแล้วสนใจ จึงแปลข่าวนั้นเก็บไว้ และนำมาเล่าย่อ ๆ ประกอบข้อคิดเห็นในการใช้ภาษาของแต่ละ

ชาติซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามกาลสมัย มีทั้งในทางดีทางเลื่อม ที่เรา ๆ ท่าน ๆ กำลังห่วงใยก็มีขึ้นชมก็มีอยู่ในทุกวันนี้

ดร. อุจัน อ. นีดา ซึ่งเป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับการแปลพระคัมภีร์ไบเบิล โดยปรับปรุงถ้อยคำสำนวนภาษาอังกฤษเก่าให้เป็นภาษาปัจจุบัน กล่าวไว้ว่าเขาเปลี่ยนชื่อพระคัมภีร์เก่า (*The Old Testament*) เป็นพระคัมภีร์ข่าวดี (*The Good News Bible*) ข้าพเจ้าคิดเอาไว้ถ้าจะแปลคำว่า *Good News* เป็นภาษาไทย ก็เห็นมีคำพื้น ๆ ภาษาไทยว่า “ข่าวดี” ถ้าจะใช้ศัพท์ว่า “สุนทรสาร” ก็ดูเยิ่น ๆ พิกุล หรือ “มงคลสาร” ก็เช่นเดียวกัน รู้คำตรง ๆ ว่า “ข่าวดี” ไม่ได้ เขาวนจะเข้าใจง่ายกว่านั้น “The Good News Bible” หรือ “The Old Testament” ก็คือพระคัมภีร์เล่มเดียวกันนั่นเอง ต่างกันตรงถ้อย

คำสำนวนอังกฤษอย่างเก่ากับ
อย่างปัจจุบัน

ตามข่าวรอยเตอร์ เขายก
ตัวอย่างประโยคหนึ่งในพระ
คัมภีร์ไบเบิลเดิม ภาษาฮีบรู
(ภาษายิวโบราณ) ซึ่งแปลออก
เป็นภาษาอังกฤษ (ในรัชสมัย
ของพระเจ้าเจมส์ที่หนึ่ง) ตีพิมพ์
ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๖๑๑ เป็น
เวลา ๓๓๒ ปีมาแล้วนั้น ตัว
อย่างที่ยกมาเป็นคำถามของ
พระยะโฮวาเจ้ากับเคนซึ่งเป็น
ผู้รับถือพระยะโฮวาเจ้า (ครั้ง
กระนั้น พระเป็นเจ้าของ
ตะวันตกก็ดี เทพเจ้าบนสวรรค์
ซึ่งเรียกว่าแทนของไทยก็ดี ย่อม
ลงมาอบรมสั่งสอนมนุษย์โลก
เสมอ ๆ) เมื่อพระเจ้าทรงตอบ
แล้วทรงถามเคนถึงเอเบล
ผู้น้องชายของเคน เคนก็
ทูลถามพระเป็นเจ้าว่า “ข้าพระ-
เจ้าเป็นผู้เลี้ยงน้องหรือ” ภาษา
อังกฤษสมัย ๓๓๒ ปีใช้ว่า “Am
I my brother's keeper ?”
คำว่า เลี้ยง ที่ข้าพเจ้าใช้เป็น
คำไทยนั้น ยังไม่มีน้ำหนักเท่า
คำ “keep” ตามความหมายใน
ภาษาอังกฤษปัจจุบัน มีคำไทย
โบราณว่า “ขุน” ซึ่งหมายความว่า
ให้ข้าวให้น้ำคือเลี้ยงดูผู้ที่
เป็นผู้น้อย เห็นได้จากจารึกหลัก

วัดป่ามะม่วงมีว่า “ยอมเอามา
เลี้ยงมาขุน บ่ให้ถึงทมิฬทมิฬ”
ใช้คำว่า ขุน กับ เชลยศึก ต่อมา
ใช้กับ สัตว์เลี้ยง เช่น ขุนหมู ให้
อ้วน แต่ก็ยังเป็นคำต่ำกว่าคำว่า
“keep” จึงหาคำไทยไม่เหมาะ
พระเป็นเจ้าในไบเบิลท่าน keep
(เลี้ยง) ลูกแกะคือมนุษย์ที่นับถือ
ท่านก็คงจะใช้ได้ เพราะพระเป็น
เจ้าสูงส่ง ดร. นีดาบอกว่า คำว่า
keep และ keeper (ผู้เลี้ยง) นั้น
ในภาษาอังกฤษสมัยปัจจุบันใช้
สำหรับเลี้ยงสัตว์และเป็นเจ้าของ
ฝูงสัตว์เป็นคำไม่สุภาพ (คำ keep
อาจใช้ในความหมายอื่นได้ที่มีได้
แปลว่าเลี้ยง) ดร. นีดา จึงบอก
ว่าต้องเปลี่ยนประโยค “Am I my
brother's keeper ?” ให้เป็นคำ
สุภาพแบบปัจจุบันว่า “Am I
supposed to take care of
my brother ?” “ข้าพระองค์
ได้รับมอบให้เลี้ยงดูน้องชาย
ของข้าพระองค์หรือพระเจ้าข้า”
ที่จริงคำว่า am supposed
จากกริยา to be supposed
ต้องแปลว่า ถูกสมมุติ take care
of แปลว่า ดูแลและมีดระวัง นี่คือ
ตัวอย่างที่ ดร. นีดายกมาให้เห็น
การใช้คำ keep ของคัมภีร์เก่า
ภาษาอังกฤษ สมัยนั้นเป็นคำต่ำ
เมื่อหมายถึงเลี้ยงดูคน ความ

เปลี่ยนแปลงของคำเก่า ๆ ที่
ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นภาษาชนิด
โวหารกวีฟุ้งดี เพราะไบเบิลถือ
เป็นวรรณคดีและอ่านไพเราะอยู่
เหมือนคำว่า “มาเลี้ยงมาขุน”
ของคำในจารึกวัดป่ามะม่วง
กรุงสุโขทัย แต่คำว่าคำ keep ก็
ยังใช้ในสำนวนภาษาปาก เช่น
“keep the grass green” “ดูแล
หญ้าให้เขียวสดอยู่เสมอ”
“keep looking out” “เฝ้าแต่
มองออกไปข้างนอก” ก็เป็นอีก
ความหมายหนึ่ง เราจึงเห็นได้ว่า
ความเปลี่ยนแปลงของภาษาชาติ
ต่าง ๆ ในด้านความหมาย และ
การใช้ถ้อยคำย่อมมีเหมือนกัน
ทั่วโลก คำสูงกลายเป็นคำต่ำ คำ
ต่ำ ๆ เอามาใช้เป็นคำสุภาพก็มี
ดังข้าพเจ้าเคยพูดเสมอ ๆ ว่า คำ
ต่ำที่สุดแต่ไม่ใช่คำหยาบ คือ
คำว่า “โกหก” ซึ่งคนโบราณใช้
คำ “ผู้ร้ายใจพาล” “คนหยาบเลว”
บัดนี้มากมายเป็นคำสุภาพพูดกับ
คนชนิดใดก็ได้ กับพ่อแม่ รัชมณฑริ
อธิบดีก็ได้ ใช้กันเกร่ออยู่จนทุก
วันนี้ เมื่อ ๓๐-๔๐ ปีมาแล้วใคร
ใช้คำนี้ มักถูกพ่อแม่ ครูอาจารย์
ลงโทษข้าพเจ้าเคยถูกแม่ตีมาแล้ว
เพราะไปจำเขามาพูดกับน้องชาย
และเราก็ไม่กำหนดคำ โกหก ใช้
กับพยาน เช่น พยานโกหก

แจ้งความโกหก แต่ใช้ว่า พยาน
เท็จ แจ้งความเท็จ ผู้ใหญ่เคย
สอนว่าให้ใช้คำว่า พูดปด มุสา
เท็จ ภิกษุสงฆ์ท่านกำหนดว่า
ใช้คำนี้ (คือคำบาลีว่า กุทก)
เป็นอาบัติ เพราะกล่าวคำไม่
สุภาพ (มีอยู่ในพระไตรปิฎก)

ขอย้อนกลับไปเรื่องข่าว
รอยเตอร์เมื่อ ๔-๕ ปีเกี่ยวกับการ
แปลพระคัมภีร์ไบเบิลภาษา
อังกฤษเก่าให้เป็นภาษาอังกฤษ
ปัจจุบันต่อไป ดร. นีดาบอกว่า
พระคัมภีร์สมัยพระเจ้าเจมส์ที่
หนึ่งเมื่อสามร้อยกว่าปีนั้น เดิม
ไปด้วยคำสรรพนาม thous,
thees คงตรงกับคำไทยว่า สูเจ้า
ที่ไทยบางถิ่นก็ยังมิใช้อยู่ มีคำว่า
begat คือ อดีตกาลของ beget
แปลว่า ก่อนผล นำผล นั้นเก่าเกิน
ไป บัดนี้ใช้ผันกริยา beget
(ปัจจุบัน), begot, begotten
(อดีต) จึงต้องเปลี่ยนคำ begat
เป็น begot เสียในพระคัมภีร์
ฉบับใหม่

บทความนี้ออกจะรุงรังขัด
หูด้วยมีคำภาษาอังกฤษ ขอท่าน
ผู้ฟังได้โปรดอภัย ถือเสียว่าเป็น
เรื่องเล่าถึงภาษาของมนุษย์ที่มี
ธรรมชาติต้องเปลี่ยน เพราะ
ภาษาก็มีสังสารวัฏเหมือนคน
เพียงแต่เราหวังจะให้เปลี่ยนไป

ในทางดีให้รู้ว่า คำต่ำไม่ควรเอามาเป็นคำสุภาพ คำใดคืออยู่แล้วควรใช้ตลอดไป ไม่คร่ำครึเห็นเป็นคำ “เขยๆ” ตามความคิดของคนสมัยใหม่ ซึ่งต้องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเก่าของชาติ เห็นเป็นคำเก่า ความคิดเก่า แต่ถ้าจะคิดคำใหม่ใช้กับของใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ ก็สมควรเพื่อให้คนฟังพอจะเข้าใจความหมายใช้ได้ถูกต้อง ส่วนคำวิชาการใหม่ๆ ก็ให้นักวิชาการเขาใช้คนทั่วไป ถ้าไม่จำเป็นก็อย่านำมาใช้ในภาษาพูดประจำวัน ชาวไร่ชาวนาที่ยังศึกษาน้อยอาจฟังไม่รู้เรื่องเหมือนเพลง “ผู้ใหญ่ดี” ล้อเลียนนักวิชาการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งเคยทำให้เราฟังแล้วขบขัน

ขอยกประโยคภาษาอังกฤษในพระคัมภีร์ฉบับเก่า บทสดุดี ๒๓ มาดังนี้ “The Lord is my shepherd : I shall not want.” หมายความว่า **“พระเจ้าผู้เลี้ยงดูและฝูงแกะ ข้าพระองค์ไม่ต้องการสิ่งอื่นใดอีกแล้ว”** ข้าพเจ้าไม่ใช่คำ shepherd ว่า ผู้เลี้ยงดูฝูงแกะ เพราะอ่านแล้วคิดเป็นภาษาไทยจะทำให้เข้าใจผิดว่า ฝูงแกะ (สัตว์) เพราะแกะในประโยคอังกฤษนี้หมายถึงแกะของ

พระเป็นเจ้าของคือ มนุษย์ ประโยคที่ว่า “I shall not want.” ก็ไม่แปลที่อะไร ว่า ฉันไม่ต้องการ (พระเป็นเจ้าของ) เพราะหมายถึงว่า **“ไม่ต้องการสิ่งอื่นใดและผู้อื่นใดอีก นอกจากพระเป็นเจ้าของ”** ดร. นีดา จึงกลัวยาวจนรุ่นหลังจะแปลที่อะไร อย่างข้าพเจ้าว่าไว้จึงต้องเปลี่ยนเป็นประโยคภาษาอังกฤษปัจจุบันว่า “The Lord is my shepherd : I have everything I need” **“พระเจ้าผู้เลี้ยงดูและฝูงแกะ ฉันจึงมีสิ่งที่ดีฉันปรารถนาอยู่แล้วทุกสิ่ง”** อย่างนี้ฟังสุภาพขึ้นสำหรับคนสมัยปัจจุบัน ผู้อ่านพระคัมภีร์ก็ย่อมจะพอใจ เพิ่มความศรัทธา นอบน้อมขึ้นอีก ขอยกตัวอย่างในพระคัมภีร์เก่าอีกประโยคหนึ่ง “He maketh me to lie down in green pastures.” **“พระองค์สั่งให้ฉันนอนลงบนทุ่งหญ้าสีเขียว”** ซึ่งทุกคนสมัยปัจจุบันฟังแล้วไม่มีใครชอบ ดร. นีดา บอกว่าต้องเปลี่ยนเป็น “He lets me rest in the field of green grass.” **“พระองค์ทรงอนุญาตให้ฉันได้นอนพักผ่อนในท้องทุ่งอันมีพื้นที่หญ้าเขียวขจี”** หูของคนสมัยใหม่ฟังแล้วสบายขึ้น “maketh me” ฟังดูรุนแรงกว่า

คำว่า “let me” คือ ยินยอม, อนุญาต, และขอให้, ซึ่งฟังละมุนละไมขึ้น ประโยคเก่าอีกประโยคหนึ่งใช้ว่า “The Valley of the Shadow of Death” หุบผาของเงาแห่งความตาย (คือ ผู้ตายจะต้องถูกพาตัวฝ่าหุบเหวมืดมืดออกไปสู่แสงสว่าง - ผู้เขียนบทความ) ดร. นีดา เล่าว่า ต้องเปลี่ยนภาษาอังกฤษเก่านี้เป็น “Going through the deepest darkness” **“เดินฝ่าไปในความมืดมิด”** ฟังดูความเบาขึ้น ไม่น่ากลัวเหมือนถูกพาตัวฝ่าหุบเหวของเงาแห่งความตาย (มรณฉายา) เรื่อง Valley of the Shadow of Death หุบเหวหรือหุบผามรณฉายานี้ ข้าพเจ้าเคยอ่านเรื่องของอาจารย์มหาวิทยาลัยฝรั่งคนหนึ่งสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียเหนือหรือใต้ ข้าพเจ้าจำไม่ได้ เคยสัมภาษณ์คนที่แพทย์ลงมดว่าตายแล้วกลับฟื้นขึ้นมาได้หลายคนรวมทั้งคนตะวันตก มีอินเดีย ไทย ฯลฯ ต่างเล่าว่าก่อนจะตายมีเสียงระฆังหรือเสียงกังวานต่าง ๆ กัน แล้วเหมือนใครมาดึงตัวให้เดินผ่านถ้ามีดสนิทมาตลอดทางเป็นเวลานานน่ากลัวบางคนก็เดินทะลุถ้ามีดนั้นออก

มาพบแสงสว่าง แล้วได้ยินเสียงคนพูดคนถามก่อนจะเข้าไปยังสถานที่ที่มีลักษณะน่ากลัวก็มีสวยงามก็มี ท่านศาสตราจารย์ผู้นี้ท่องเที่ยวไปสัมภาษณ์คนที่ฟื้นขึ้นมาเองบ้าง มีผู้เล่าให้ฟังก็มีนักเรียนของท่านเล่าก็มี ท่านได้บันทึกไว้ แล้วทำเป็นรีพอร์ท คือ รายงานแลกกัน เล่าสู่กันฟังกับศาสตราจารย์อื่น ๆ ที่สนใจเรื่องตายแล้วฟื้น กับเรื่องเด็กขนาด ๖-๑๒ ขวบที่จำความจำเรื่องราว จำสถานที่ก่อนตายจำบุคคลที่เป็นญาติมิตรชาติก่อนของตนได้ จำเหตุการณ์ที่ทำให้ตนต้องตายได้ ท่านเล่าว่าส่วนใหญ่พอเด็กอายุ ๑๒-๑๓ ก็ลืมเรื่องชาติก่อนของตน ท่านบันทึกไว้ด้วยว่า พวกจำชาติก่อนได้นี้มีมากในอินเดีย ในไทย ภาคอีสาน ในพม่า ฯลฯ และก่อนตายถูกพาเดินไปในเงามืดซึ่งไบเบิลเรียกว่าหุบผาเงาแห่งความตาย Valley of the Shadow of Death เหมือน ๆ กันแทบทุกราย

ข้าพเจ้าออกนอกเรื่องจึงขอย้อนมาเรื่องพระคัมภีร์ฉบับ Good News ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษฉบับปรับปรุงใหม่ ดร. นีดา เล่าว่า ได้มีคณะกรรมการตั้งขึ้น

เพื่อจัดทำงานเปลี่ยนภาษาอังกฤษเก่าให้เป็นภาษาอังกฤษสมัยปัจจุบัน เป็นกระบวนการวิธีปรับปรุงด้อยคำใหม่แต่สาระเก่า เพื่อให้ผู้อ่านทั่วโลกและผู้เยาว์รุ่นใหม่ๆ ได้อ่านหนังสือสำคัญที่สุดและแพร่หลายที่สุดในโลกคือไบเบิลของชาวคริสต์ เขาใช้คนแปลปรับภาษาเสียใหม่ถึง ๗ คน มีคณะกรรมการมากมายหลายกลุ่มวิจารณ์งานแปลซึ่งทำกันทีละบท ตรวจตราให้แน่ใจ แล้วจึงส่งที่ปรับปรุงแปลใหม่ทั้งหมดนั้นไปให้แก่มหาสมาคมไบเบิลที่ไม่จำกัดเจาะจงว่าชื่อสมาคมอะไร ให้สมาคมเหล่านั้นทบทวนงานแปลอีกทอดหนึ่ง แล้วบทพระคัมภีร์ที่เปลี่ยนเป็นภาษาอังกฤษปัจจุบันก็บรรจุเข้าหอส่งทางไปรษณีย์ส่งไปยังบรรดานักปราชญ์ราชบัณฑิตทางพระคัมภีร์คริสต์ศาสนาในแคว้นต่างๆ ให้ท่านเหล่านั้นวิพากษ์วิจารณ์กันอีกต่อหนึ่ง งานรอบสุดท้ายก็คือ พระคัมภีร์ใหม่นี้เรียกกันว่า "Today's English Version" **"บทนิพนธ์ภาษาอังกฤษปัจจุบัน"** นำมารวมเป็นเล่ม แม้แต่ชื่อมาตราซึ่งดวงวัดของชาวเฮบรูเจ้าของพระคัมภีร์เก่า ก็ลงมติว่าให้เปลี่ยนเป็น

มาตราที่ชาวอเมริกันสมัยนี้ใช้กัน เช่น โกลแอธ นักรบร่างยักษ์ชาวฟิลิสเติน (*คู่ต่อสู้ของกษัตริย์เดวิด*) สูง ๖ คิวบิท และ ๑ สะเปน ก็เปลี่ยนเป็นสูง ๙ ฟุต ท่านผู้อ่านที่นับถือ เท่าที่เล่ามาให้ฟังเกี่ยวกับการเปลี่ยนคำอังกฤษภาษาเก่าเป็นภาษาใหม่ของพระคัมภีร์ไบเบิลนี้ ข้าพเจ้าเคยอ่านจากข่าวในหนังสือพิมพ์อื่นบอกว่า เหตุเพราะเด็กนักเรียนในตะวันตกสมัยนี้ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษแบบเก่า ทั้งยังไม่ใคร่เข้าใจในเรื่องคำอุปมาเปรียบเทียบธรรมะให้เป็นรูปธรรมคือบุคคลาธิฐาน เช่น ให้พระเจ้าลงจากสวรรค์มาพูดกับมนุษย์บ้าง เรื่องของพระบิดา พระบุตร พระจิตบ้าง ปาฏิหาริย์ต่างๆ ในพระคัมภีร์ถูกนักเรียนซักถามครุ่นมากขึ้น เพราะไม่เชื่อถือว่าเป็นอุปมาเปรียบเทียบ เป็นสัญลักษณ์ที่ซ่อนความหมายต่างๆ เช่น นรกสวรรค์ ฯลฯ ก็เหมือนกับเยาวชนไทยของเราไม่เข้าใจปาฏิหาริย์ในตำนานพุทธศาสนา ตำนานบุคคลที่เป็นปูชนียของคนไทย ซึ่งคนแต่ก่อนต้องเขียนขึ้นหรือเล่าถ่ายทอดด้วยปากเพื่อส่งเสริมให้คนรุ่นหลังเคารพ

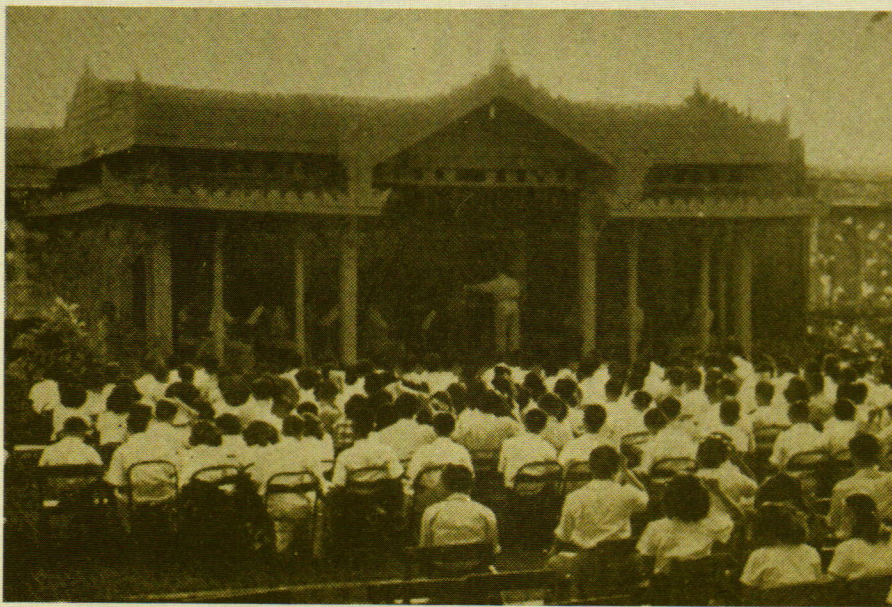
บุคคลนั้น ๆ ที่เป็นคนสำคัญของโลกของประเทศ คนโบราณยังด้อยการศึกษาและด้อยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์จึงเชื่อนิยายปรัมปราตำนานมหัศจรรย์ ซึ่งแทรกไว้ในเรื่องที่มีความจริง มีบุคคลจริงเยาวชนสมัยนี้ได้เรียนรู้เหตุรู้ผลมีการศึกษาฉลาดเฉลียว จึงเห็นเป็นเรื่องม่งาย ดังที่เด็กบางคนไม่ยอมเชื่อคำผู้ใหญ่ **"ห้ามขี่หมา เพราะฟ้าจะผ่า"** ก็เพราะเด็กสมัยนี้รู้จักว่าอำนาจจากธรรมชาตินั้นมี แต่มนุษย์มีมากกว่า ผลก็คือ ป่าไม้ ธารน้ำ ถูกทำลายเพราะคนไม่กลัวผี ไม่กลัวดิน น้ำ ไฟ กลับเอามาใช้ประโยชน์ได้ แต่ในที่สุดมนุษย์ซึ่งไม่กลัวเกรงธรรมชาติ เอาประโยชน์จากธรรมชาติมาใช้อย่างทำลาย ก็ถูกธรรมชาติทำลายมนุษย์ ดังที่ต้องวิ่งพล่านแก้ไขให้ชีวิตตนรอดจากภัยธรรมชาติอยู่ในทุกวันนี้

เรื่องของพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับปรับปรุงคำให้เป็นภาษาอังกฤษสมัยใหม่ที่ข้าพเจ้านำมาเล่า ก็เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาเก่าที่ใช้สอนคนเก่า ๆ มานาน จำต้องเปลี่ยนเป็นภาษาปัจจุบันเพื่อผู้อ่านปัจจุบันได้เข้าใจในสาระคำสอนของ

ศาสนา อันมีทั้งศีลทั้งธรรม ซึ่งเป็นหลักทางใจสำหรับมนุษย์ได้ฟังฟัง ได้ปฏิบัติเพื่ออยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข มีเมตตาธรรมกรุณาธรรมต่อชีวิตทั้งหลาย ซึ่งมนุษย์จะต้องฟังฟังกันตลอดนิรันดร์กาล จึงมีวิธีสอน วิธีบรรยายต่างกันไปตามกาลสมัยแห่งความก้าวหน้าของมนุษย์ในด้านศิลปวิทยาใหม่ๆ แต่ก็ต้องรู้อย่างมีสติ มีเหตุผล แสวงหาข้อเท็จจริงจากสิ่งที่รู้มาเรียนมาอย่าได้ดูถูกคนโบราณว่าโง่งงม่งาย เพราะถ้าเราขาดสติที่จะรู้คิด รู้ฟัง รู้พิจารณา แล้วปฏิบัติผิวนความจริงของโลกและของชีวิต เอาความคิดของตนเป็นใหญ่ นึกว่าตนเจริญกว่าฉลาดกว่าคนโบราณแล้ว ก็จะได้บทเรียนว่า แท้จริงตนนั้นโง่งกว่าคนโบราณมากนัก

สังคีตศาลา

ปัญญา นิตยสุวรรณ

สังคีตศาลาแห่งแรก หน้าโรงละครศิลปากร พ.ศ. ๒๔๙๑

คนเราที่มีชีวิตอยู่ในโลก
ทุกวันนี้ ล้วนมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทำมาหากิน
เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องและ
ครอบครัว บางคนอาจจะต้อง
หมกมุ่นอยู่กับงานตลอดทั้งวัน
และอาจมีอีกหลายคนที่ต้องทำ
งานทั้งกลางวันยันกลางคืน
ชีวิตที่ผูกพันอยู่กับงานเช่นนี้
หากไม่มีสิ่งบันเทิงรื่นเริงใจมา
ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เสียบ้าง

ชีวิตทั้งชีวิตคงจะต้องอับเฉา
เหงาหงอยและเคร่งเครียดมาก
สิ่งที่ทำให้ความบันเทิงแก่ประชาชน
ได้ดีก็คือมหรสพต่าง ๆ และใน
การแสดงมหรสพแต่ละชนิดก็
ต้องมีดนตรีประกอบ ดนตรีจึง
เป็นความบันเทิงส่วนหนึ่งที่
จำเป็นสำหรับชีวิต

กรมศิลปากรได้พิจารณา
เห็นว่า ดนตรีเป็นศิลปะที่ให้ทั้ง
การศึกษาและความบันเทิง

รื่นเริงใจแก่ประชาชนได้เป็น
อย่างดี ประชาชนควรจะได้มี
สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและมี
ดนตรีฟังในสถานที่กลางแจ้ง
บ้างตามสมควร ดังนั้น กรม
ศิลปากรจึงได้จัดสร้างสังคีต
ศาลาขึ้น เพื่อเป็นสถานที่สำหรับ
บรรเลงดนตรีทั้งไทยและสากล
เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชม
สังคีตศาลาแห่งแรกที่กรม
ศิลปากรจัดสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.

๒๔๙๑ ตั้งอยู่ ณ สนามหญ้า
หน้าโรงละครศิลปากร ซึ่งตั้งอยู่
ข้างพระที่นั่งศิวโมกชพิมาน ใน
บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
(โรงละครแห่งนี้ถูกไฟไหม้ไป
หมดเมื่อคืนวันที่ ๙ พฤศจิกายน
๒๕๐๓) กำหนดให้มีการบรรเลง
ดนตรีไทยในวันพฤหัสบดี และ
ให้บรรเลงดนตรีสากลในวันเสาร์
ดนตรีสำหรับประชาชนจึงได้เริ่ม
บรรเลงที่สังคีตศาลาเป็นครั้งแรก

สังคีตศาลาแห่งที่ ๒ บริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (พระนคร)

พ.ศ. ๒๔๙๔

แรกเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๑ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๔๕ น. ถึงเวลา ๑๘.๓๐ น. และได้บรรเลงต่อมาทุกวัน พฤหัสบดีกับวันเสาร์ แต่การบรรเลงในครั้งนั้นก็จำเป็นต้องยุติลงหลังจากที่ได้ดำเนินมาถึงวันเสาร์ ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๙๑ รวม ๒๑ ครั้ง

ต่อมาปรากฏว่ามีผู้เสียชีวิตอยู่เป็นอันมาก จนถึงกับมีบุคคลบางคนร้องเรียนไปทางผู้ใหญ่ในสมัยนั้น ขอให้กรมศิลปากรจัดดนตรีสำหรับประชาชนต่อไปอีก อย่าได้หยุดเสีย กรมศิลปากรจึงได้จัดให้มีดนตรีสำหรับประชาชนขึ้นอีก ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ เป็นต้นมา โดยกำหนดให้มีการ

บรรเลงในวันเสาร์และวันพุธ เพราะบริษัทไฟฟ้าไทย จำกัด จะไม่งดจ่ายกระแสไฟฟ้า ๒ วัน ดังกล่าว ครั้นต่อมาได้เปลี่ยนการบรรเลงในวันพุธมาเป็นวันอาทิตย์ และได้ย้ดวันเสาร์กับวันอาทิตย์เป็นวันบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชนสืบต่อมา

เมื่อได้จัดการบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชนขึ้นในครั้งนั้น ได้รับการต้อนรับจากประชาชนอย่างมากมาย สมเจตนารมณ์ของกรมศิลปากรต่อมาประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๔ กรมศิลปากรจึงได้จัดสร้างสังคีตศาลาขึ้นใหม่ ตรงบริเวณสนามหญ้าด้านซ้ายพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ ในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นับเป็นสังคีต

ศาลาที่มีหลังคาถันแดดถันฝน ได้เป็นอย่างดี ในการที่มีสังคีตศาลาหลังใหม่นี้ กรมศิลปากรได้จัดให้มีทั้งการบรรเลงดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ไทยด้วย โดยกำหนดไว้เป็นที่รู้กันว่า วันเสาร์เป็นการบรรเลงดนตรีสากล ส่วนวันอาทิตย์บรรเลงดนตรีไทย หรือการแสดงนาฏศิลป์ไทย และได้ยึดแนวการบรรเลงเช่นนี้มาตลอดเวลา

ครั้นต่อมาอาคารสังคีตศาลาชำรุดทรุดโทรมลง กรมศิลปากรจึงได้รื้อแล้วสร้างขึ้นใหม่ให้ทันสมัยและงดงาม โดยสร้างอยู่ในที่เดิม แล้วเปิดการบรรเลงดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นปฐมฤกษ์ ในวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๒ เนื่อง

ในวาระคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นปีที่ ๒๗ สำหรับการบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา

อาคารสังคีตศาลาที่ตั้งอยู่ด้านซ้ายของพระที่นั่งพุทไธสวรรย์นี้ ได้รับการบูรณะปรับปรุงต่อมาอีกหลายครั้งในระยะเวลาต่างกัน

โดยปกติการบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลาของกรมศิลปากร จะจัดให้มีเป็นประจำในฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคมของปีต่อไป จะมีผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปบ้างก็สุดแท้แต่ดินฟ้าอากาศ บางปีก็งดการบรรเลงเนื่องจากเหตุจำเป็นบางประการ

สังคีตศาลา (เวทีชั่วคราว) สนามช้างโรงละครแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๓๕

อย่างไรก็ตาม กรมศิลปากรก็พยายามที่จะทำการเปิดการบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา ให้ได้ทุกปี ถึงแม้จะมีอุปสรรคบ้างก็ตาม เช่นในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ บริเวณสนามหน้าสังคีตศาลา จำเป็นต้องก่อสร้างเป็นโรงซ่อมพระยานุมาศ เพื่อใช้ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ ครั้งแรกกรมศิลปากรก็ดำริจะงดการบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา แต่เกรงว่าจะทำให้ประชาชนที่เคยฟังดนตรีและชมการแสดงที่สังคีตศาลา ไม่มีโอกาสได้ฟังและชมตามฤดูกาล กรมศิลปากรจึงย้ายสถานที่จัดตั้ง

สังคีตศาลาชั่วคราว และเปิดการบรรเลงดนตรีกับการแสดงสำหรับประชาชนที่สนามด้านซ้ายช้างโรงละครแห่งชาติ โดยจัดสร้างเวทีขึ้นเรียกว่า สังคีตศาลา (เวทีชั่วคราว) และกำหนดให้เปิดฤดูกาลบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน เป็นปีที่ ๓๒ ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๗ ไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๘ จึงปิดฤดูกาลบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา ประจำปีที่ ๓๒ รวม ๔๓ ครั้ง เหตุที่การบรรเลงดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา จำเป็นต้องยุติการบรรเลงในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปีนั้น ก็เพราะย่างเข้าสู่ฤดูฝน

ไม่เหมาะสำหรับการแสดงที่เวทีกลางแจ้ง

ในช่วงเวลาที่มีรายการดนตรีสำหรับประชาชนเท่าที่ผ่านมามทุก ๆ ปี ถ้าวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ใดเกิดฝนตกลงมาก็เป็นอันงดการบรรเลง หรือการแสดงในวันนั้น ๆ ไป บางครั้งประชาชนผู้สนใจใคร่ชมก็เกิดความเสียดายเพราะพลาดโอกาสชมรายการดี ๆ ที่ตั้งใจจะไปชมเพราะฝนเป็นต้นเหตุ ดังนั้นกรมศิลปากรจึงกำหนดเปิดรายการดนตรีสำหรับประชาชน ณ สังคีตศาลา ประจำปีระหว่างกลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนพฤษภาคมปีถัดไป แต่เดิมรายการนี้กรมศิลปากรเก็บค่าผ่านประตูเพียง ๕ บาท

ซึ่งไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เห็นได้ชัด ๆ ก็คือสูจิบัตรคำบรรยายประกอบการบรรเลงและการแสดง ราคาจัดพิมพ์ประมาณฉบับละ ๒ บาท ที่แจกให้ผู้เข้าชมและฟังการบรรเลงดนตรีโดยมิได้คิดราคาเพิ่มจากค่าผ่านประตูแต่อย่างใด ในการที่กรมศิลปากรจำเป็นต้องย้ายสถานที่บรรเลงดนตรีและแสดงนาฏศิลป์ไทย ในรายการดนตรีสำหรับประชาชนมาเป็นเวทีชั่วคราวช้างโรงละครแห่งชาติ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างเวทีใหม่และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมามา กรมศิลปากรจึงจำเป็นต้องขอเพิ่มราคาบัตรผ่านประตูเป็น ๑๐ บาท ก็ได้รับความสนใจจากประชาชน

สังคีตศาลา (เวทีชั่วคราว) ช้างพระที่นั่งพุทธโสภาวิทยาลัย
บริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๖

ผู้เข้าฟังการบรรเลงดนตรีและ
ชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็น
จำนวนมากเหมือนเช่นเคย

การบรรเลงดนตรีสากล
ดนตรีไทย และการแสดงนาฏ-
ศิลป์ที่สังคีตศาลา (เวทีชั่วคราว)
ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นี้ ตอนเริ่ม
ใหม่ๆ ก็ยังคงจัดรายการเหมือน
เช่นที่เคยจัดมาก่อน คือ วัน
เสาร์เป็นการบรรเลงดนตรีสากล
ของคณะต่างๆ รวมทั้งของกรม
ศิลปากรด้วย ส่วนวันอาทิตย์
เป็นการบรรเลงดนตรีไทยสลับ
การแสดงนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร
และสถาบันการศึกษา
ต่างๆ รวมทั้งคณะเอกชนทั่วไป
การบรรเลงและการแสดงดัง
กล่าวนี้ บางรายการมีผู้สนใจ
เข้าชมน้อยมาก กรมศิลปากร

จึงเกิดความคิดว่าประชาชน
ส่วนมากสนใจการแสดงโขน
ละคร ของกรมศิลปากร ดังนั้น
กรมศิลปากรจึงปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
รายการแสดง ณ สังคีต
ศาลาเสียใหม่ โดยให้นำเอาการ
แสดงละครและโขนที่กรมศิลปากร
เคยจัดแสดง ใช้เวลา
ประมาณ ๓ ชั่วโมง มาแบ่งการ
แสดงออกเป็น ๒ วัน คือ
วันเสาร์แสดงภาค ๑ วันอาทิตย์
แสดงภาค ๒ ละครเก่าๆ บาง
เรื่องที่เคยจัดแสดง ณ โรงละคร
ศิลปากร เมื่อประมาณ ๓๐ ปีที่
ผ่านมา เมื่อนำมาจัดแสดงใหม่ที่
สังคีตศาลา (เวทีชั่วคราว) ครั้งนี้
ก็เชิญผู้แสดงที่มีใช้ข้าราชการ
กรมศิลปากร แต่เคยแสดงเป็น
ตัวพระเอก นางเอก และตัวเอกๆ

ในสมัยนั้นมาร่วมแสดงด้วย
เช่น คุณพิศมัย วิไลศักดิ์ มา
แสดงเป็นนางแว่นแก้ว ในละคร
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน
พลายเพชรพลายบัวออกศึก และ
ครูประทีน พวงลำสี มาแสดง
เป็นพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง ในละคร
พันทางเรื่องราชาธิราช ตอน
สมิงพระรามอาสา ผลของการ
นำเอาโขนละครที่กรมศิลปากร
เคยแสดงมาแล้ว และบาง
สัปดาห์ก็จัดทำโขนละครขึ้นใหม่
จัดแสดงเป็นครั้งแรกที่สังคีต
ศาลา (เวทีชั่วคราว) นั้น ได้รับความ
นิยมชมชอบจากผู้ชมเป็น
อันมาก ปรากฏว่ามีผู้เข้าชมการ
แสดงวันละประมาณ ๑,๐๐๐ คน
ขึ้นไป สนามหาวิทยาลัยหน้ากองการ
สังคีตหรือที่อยู่ด้านซ้ายโรงละคร

แห่งชาติที่เคยกว้างๆ กลับกลายเป็น
แคบจนแทบจะไม่มีที่ยืน

กาลเวลาผ่านไปอีกหลายปี
กรมศิลปากรก็ยังคงจัดการ
บรรเลงและการแสดงตามฤดู
กาลดนตรีสำหรับประชาชน ณ
สังคีตศาลา โดยปลูกเวทีชั่วคราว
ขึ้นที่ข้างโรงละครแห่งชาติ เมื่อ
ปิดสังคีตศาลาประจำฤดูกาลแล้ว
ก็รื้อเวทีเพื่อให้บริเวณนั้นเป็น
ที่จอดรถของข้าราชการกองการ
สังคีต และผู้ที่ไปติดต่อราชการ
โรงละครแห่งชาติและอาคาร
กองการสังคีตก็จะสวส้างขึ้นมา
อีกครั้ง เพราะไม่มีสิ่งก่อสร้าง
เวทีชั่วคราวไปปิดบัง แต่พอถึง
ฤดูกาลที่จะต้องจัดการบรรเลง
ดนตรีและการแสดง ณ สังคีต
ศาลา ประจำปี กรมศิลปากรก็

ต้องสร้างเวทีชั่วคราวตรงหน้า
อาคารกองการสังคีต ข้างโรง
ละครแห่งชาติอีก เป็นอย่างนี้
มาจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๓๕
ส่วนสังคีตศาลาหลังเดิมที่อยู่
ข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ใน
บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พระนครนั้น เมื่อเสร็จการซ่อม
พระยานุมาศ และรื้อโรงซ่อมแล้ว
สังคีตศาลาแห่งนั้นก็ชำรุด
ทรุดโทรม กรมศิลปากรจึงรื้อ
ทิ้งไป และได้สร้างสังคีตศาลา
ขึ้นมาตรงบริเวณนั้นอีก

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรม
ศิลปากรกำหนดจัดงานวัน
อนุรักษ์มรดกไทย โดยเน้นใน
เรื่องดนตรีเป็นหลัก เพื่อเฉลิม
พระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ซึ่งทรงพระปรีชาสามารถทรง
บรรเลงเครื่องดนตรีไทยได้หลาย
ชนิด และทรงส่งเสริมดนตรีไทย
ทุกรูปแบบ ดังนั้น กรมศิลปากร
จึงจัดงานวันอนุรักษ์มรดกไทย
ตั้งแต่วันที่ ๒-๘ เมษายน ๒๕๓๕
ให้ยิ่งใหญ่มีการบรรเลงดนตรี
ประเภทต่าง ๆ ทั้งที่โรงละคร
แห่งชาติ และที่เวทีสร้างใหม่

ข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ ใน
บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พระนคร ให้ชื่องานว่า **“สัปดาห์
แห่งเสียงดนตรีไทย”** ปรากฏ
ว่างานนี้ได้รับความสนใจจาก
ประชาชน ข้าราชการ นิสิต
นักศึกษา และนักเรียน เข้าฟัง
การบรรเลงดนตรีและการแสดง
นาฏศิลป์ประกอบการบรรเลง
ดนตรี ทั้งที่โรงละครแห่งชาติ
และที่เวทีสร้างใหม่ข้างพระที่นั่ง
พุทไธสวรรย์ ในบริเวณพิพิธ-
ภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

เมื่อเสร็จงานสัปดาห์
แห่งเสียงดนตรีไทยแล้ว กรม
ศิลปากรก็รื้อเวทีชั่วคราวที่สร้าง
ใหม่ข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์
และเริ่มสร้างเวทีชั่วคราวที่มีรูป
แบบสมบูรณ์เหมาะสมจะเป็นสังคีต
ศาลาอีกครั้งหนึ่ง ตรงที่ตั้งเดิม
ของสังคีตศาลาที่เคยรื้อทิ้งไป
ณ สนามด้านข้างพระที่นั่ง
พุทไธสวรรย์ และเปิดฤดูกาล
ดนตรีสำหรับประชาชน ณ
สังคีตศาลาแห่งนี้ เป็นปีที่ ๔๐
ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน
๒๕๓๕ ไปจนถึงวันปิดฤดูกาล
ในวันอาทิตย์ที่ ๙ พฤษภาคม

๒๕๓๖ รวมการบรรเลงดนตรี
และการแสดง ๕๓ ครั้ง เมื่อ
เสร็จสิ้นฤดูกาลดนตรีสำหรับ
ประชาชน ประจำปีที่ ๔๐ แล้ว
กรมศิลปากรก็รื้อเวทีสังคีตศาลา
ชั่วคราว จัดตั้งสนามหญ้าให้
สวยงามตามเดิม

ในฤดูกาลดนตรีสำหรับ
ประชาชน ประจำปีที่ ๔๐ ที่
เริ่มในกลางเดือนพฤศจิกายน
๒๕๓๖ กรมศิลปากรมีความ
จำเป็นต้องจัดสร้างเวทีชั่วคราว
หน้ากองการสังคีต สนามด้าน
ซ้ายของโรงละครแห่งชาติอีก
ครั้งหนึ่ง เนื่องจากกอง
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำลัง
ก่อสร้างต่อเติมโรงราชรถ จึงไม่
สามารถสร้างเวทีสังคีตศาลา
ตรงที่เดิมได้

การเปิดฤดูกาลดนตรี
สำหรับประชาชน ประจำปีที่ ๔๐
ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน
๒๕๓๖ จะจัดให้มีการบรรเลง
ดนตรี ทั้งไทยและสากล รวมทั้ง
การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ
เป็นประจำทุกวันเสาร์และวัน
อาทิตย์เหมือนทุกปีที่ผ่านมาโดย
เก็บค่าเข้าชมคนละ ๒๐.๐๐ บาท
ตามที่กระทรวงการคลังอนุมัติ

ปัญหาการถือครองที่ดิน

สุธี อากาศฤกษ์

ตอนที่ ๒ (ต่อจากฉบับที่ ๔๘)

๒. ปัญหาการถือกรรมสิทธิ์และใช้ประโยชน์ในที่ดินที่มีผลต่อการพัฒนาสังคม

การจัดระบบที่ดินได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ ปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ ก็คือปัญหาเรื่องการถือครองและได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้มีการตื่นตัวและยอมรับในสภาพความเป็นจริงเมื่อไม่กี่รอบปีที่ผ่านมา ว่าการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างประหยัดและให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อสนองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งใหญ่ในการที่จะช่วยพัฒนาสังคม ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะยังมีประเทศที่ล้าหลังเป็นจำนวนมากที่ยังมิได้พัฒนา หรือยังอยู่ในระหว่างพัฒนา อันเป็นเรื่องที่ประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีเสถียรภาพตามสมควร หากไม่แล้วก็ย่อมเป็นที่มาของความปั่นป่วนและสงคราม ซึ่งประเทศมหาอำนาจทั้งหลายเชื่อว่าจะรอดพ้นจากภัยพิบัติก็หาไม่ เพราะโลกในปัจจุบันนี้มีได้กว้างขวางเกินไปสำหรับผลกระทบกระเทือนที่จะได้รับ อย่างน้อยที่สุดสภาพความล้าหลังของประเทศที่ด้อยพัฒนาก็ยังผลให้ประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายขาดวัตถุดิบปัจจัยทางด้านอาหาร และวัตถุดิบที่จะสนองความต้องการของพลเมืองในประเทศของตนได้อย่างพอเพียง ด้วยประการฉะนี้ ปัญหาในเรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ และการใช้ประโยชน์ในที่ดินจึงเป็นปัญหาใหญ่ประการหนึ่งของโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีข้อที่ควรพิจารณาในลักษณะทั่ว ๆ ไป โดยสังเขปดังนี้

- ก. วิวัฒนาการของการจัดระบบการถือครองที่ดินโดยสังเขป
- ข. นโยบายและความโน้มเอียงในการจัดระบบที่ดินเพื่อพัฒนาสังคม
- ค. ปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ก. วิวัฒนาการของการจัดระบบการถือครองที่ดินโดยสังเขป

นับตั้งแต่สมัยที่มนุษย์ยังป่าเถื่อนอยู่นั้น มีการครองชีพอยู่ด้วยการจับสัตว์ป่ากินเป็นอาหาร แสวงหาเผือกทามันพอประทังชีวิตอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ ยังไม่รู้จักทำการเพาะปลูก หรือเลี้ยงสัตว์ อาหารมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ที่ดินเป็นสมบัติส่วนรวมของสังคม ทุกคนมีสิทธิที่จะใช้สมบัติธรรมชาติโดยเท่าเทียมกัน ในสมัยต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จักรวมกันเป็นครอบครัว เป็นเผ่าพันธุ์ ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินก็เริ่มก่อตัวขึ้น แต่ลักษณะการทวงแค้นที่ดินน่าจะเป็นไปในลักษณะเพื่อป้องกันตัวเอง ที่ดินยังไม่ได้เป็นเศรษฐกิจ (Economic goods) แต่ประการใด ในสมัยนั้นเริ่มมีการรุกรานกันเพื่อชิงความเป็นเจ้าเป็นใหญ่ ผู้อ่อนแอว่าก็ย่อมต้องตกเป็นทาสของฝ่ายที่มีกำลังและอำนาจเหนือกว่า เมื่อมนุษย์มีการรวมตัวกันขึ้นเป็นเผ่าพันธุ์ใหญ่ ๆ ความรู้สึกในชาติกำเนิดก็ได้รับแรงขึ้นตามลำดับ ผู้นำเผ่าพันธุ์ที่กล้าแข็งก็ได้สถาปนาตัวเองเป็นหัวหน้า ทำศึกสงครามระหว่างเผ่าพันธุ์ จนกระทั่งถึงระหว่างเชื้อชาติที่ต่างภาษาและผิวพันธุ์กัน ผู้มีอำนาจมากก็ได้ตั้งตัวเป็นกษัตริย์ปราบดาภิเษกขึ้นเป็นใหญ่ มีเมืองออกและข้าราชการบริวาร ซึ่งเป็นสมัยเริ่มแห่งยุคฟิวดัล (Feudalism)

ระบบการใช้ที่ดินในยุคนี้จึงถือเสมือนว่า ที่ดินทั้งหลายเป็นของ กษัตริย์ผู้ครองอำนาจแต่ผู้เดียว แต่ก็ได้แบ่งสรรปันส่วนให้เจ้าขุนมูล- นายที่ช่วยในการรบการสงครามไปตั้งตัวทำมาหากิน ชีวิตประจำวัน ขึ้นอยู่กับการเพาะปลูก การค้าขายแลกเปลี่ยนยังไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญ ปัญหาเฉพาะหน้าคือการรบหรือการสงคราม เมื่อยามสงบก็ทำการ เพาะปลูกและสะสมอาหารไว้ การถือครองที่ดิน (Tenure) ได้เริ่มใช้ เป็นหลักฐานสมัยพระเจ้าวิลเลียม (William the Conqueror) กษัตริย์อังกฤษเชื้อนอร์แมน ได้ทำสงครามชนะชาว Saxon แล้ว ทรงรวบรวมดินแดนตอนเหนือของอังกฤษ ปราบดาภิเษกเป็น กษัตริย์ ทรงเป็นเจ้าของแผ่นดินอังกฤษทั้งประเทศ (The Lord-paramount) การรุกรานของพวก Anglo-Saxon เข้าไปในดินแดน ประเทศอังกฤษนี้ ได้นำเอาระบบหมู่บ้าน (Village system) และ ขนบธรรมเนียมเข้าไปเผยแพร่ด้วย ระบบ Village system นี้ได้มี อิทธิพลต่อระบบการถือครองที่ดิน (Tenure) ในยุโรปและนโยบาย ที่ดินของประเทศอังกฤษอย่างมาก และยังมีผลต่อการวิวัฒนาการ ของการถือครองและนโยบายที่ดินของอาณานิคม ในสมัยนั้นระบบ Village system มุ่งในการจัดหมู่บ้านในชนบทเป็นสำคัญ เพื่อให้ ภายในหมู่บ้านผลิตอาหาร เสื้อผ้า เชื้อฟืน และมีพวกช่างฝีมือ เช่น พวกช่างไม้ ช่างเหล็ก เพื่อให้การอุปโภคบริโภค ภายในหมู่บ้านเลี้ยง ตัวเองอยู่ได้

การที่กษัตริย์อังกฤษได้ทรงเป็นเจ้าของแผ่นดินอังกฤษ ทั้งประเทศ และถือว่าที่ดินเป็นพระราชสมบัติของพระองค์ก็ตาม พระองค์ก็ได้ทรงมอบให้นักรบของพระองค์ ตลอดจนชาว Saxon และองค์การศาสนาและการกุศล ไปยึดครองทำประโยชน์ ในปลาย ศตวรรษที่ ๑๒ ได้มีการไหวตัวในเรื่องการถือครองที่ดิน ได้เกิด ระบบการเช่าการถือครองที่ดินขึ้น ในระยะนี้ผู้เขียนมีความเห็น เป็นการส่วนตัวว่า การที่ได้มีการไหวตัวในเรื่องระบบการเช่าที่ดิน ถือครองเพื่อทำประโยชน์นี้ ทำให้ที่ดินเริ่มมีความสำคัญในทาง เศรษฐศาสตร์มากขึ้น เพราะเมื่อมีการรับรองสิทธิและรับรู้ในความ สัมพันธระหว่างเจ้าของที่ดินและผู้เช่า ทำให้ที่ดินเป็นหลักทรัพย์ที่ เป็นหลักประกันอันสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสมัยต่อมา

ระบบทุนนิยมก็ได้ขยายตัวกว้างขวางขึ้น ทำให้ระบบการผลิต ทั้งทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว จากผล ของการขยายตัวทางด้านการผลิตนี้เอง ประเทศที่ต้องพึ่งวัตถุดิบ จากต่างประเทศเริ่มมีการไหวตัว โดยเฉพาะประเทศทางภาค ตะวันตกของโลก ได้มีความรู้สึกเช่นนี้รุนแรง จึงได้มีการเริ่มลัทธิ แสวงหาอาณานิคมหรือล่าเมืองขึ้น เริ่มในศตวรรษที่ ๑๖ เป็นต้นมา ในสมัยนั้นมีความคิดเห็นกันว่า ที่ดินเป็นเสมือนหลักค้ำยันอัน แข็งแรงที่ค้ำจุนสถานะและความมั่นคงของสังคม (Cornerstone of social stability) ซึ่งเป็นศูนย์รวมของการเศรษฐกิจ สังคม อัน เป็นเครื่องชี้ถึงสถานะความมั่งคั่งของบุคคลและประเทศชาติ ด้วย เหตุนี้ระบบอาณานิคมหรือการล่าเมืองขึ้น จึงได้ขยายขอบเขต กว้างขวางขึ้น อันเป็นผลให้ประเทศที่ล่าสิ่งทั้งหลายต้องตกเป็น เมืองออก โดยเฉพาะประเทศทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของทวีป เอเชียตะวันออกเฉียงกลาง อัฟริกา อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ เป็น ย่านที่ถูกคุกคามมากที่สุด ในระยะเวลาค่อมาระบอบสังคมนิยม (Socialism) ตามลัทธิของคาร์ล มาร์ช ก็ได้ก่อตัวขึ้นเช่นกัน และ รุนแรงขึ้นจนถึงระบอบคอมมิวนิสต์ (Communism) ซึ่งถือว่าที่ดิน เป็นทรัพย์สินกรรมสิทธิ์ส่วนรวมของชาติ เหตุการณ์ของโลกนับตั้งแต่ ต้นศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมา ผู้เขียนมีความเห็นเป็นส่วนตัวว่า ระบบการจัดที่ดินซับซ้อนและสับสน เพราะประเทศที่มีนโยบายใน การแสวงหาอาณานิคม ก็ได้มีวิวัฒนาการจากระบอบกษัตริย์มาเป็น ระบอบประชาธิปไตยเป็นส่วนมาก ซึ่งได้มีการรับรองในสิทธิและ ทรัพย์สินของบุคคล แต่ก็ยังไม่ที่จะหาเมืองออก ส่วนทางด้าน ระบอบสังคมนิยมก็พยายามที่จะเน้นถึงความสำคัญที่ทุกคนต้องมี ส่วนรับผิดชอบในสังคมร่วมกัน จึงมีความโน้มเอียงที่จะให้ทรัพย์สิน สมบัติ โดยเฉพาะที่ดิน เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มิให้ผู้หนึ่ง ผู้ใดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และในขณะเดียวกันลัทธิคอมมิวนิสต์ ก็มา ขยายตัวกว้างขวางขึ้นอีก

จนในปัจจุบัน โลกนี้ได้ถูกแบ่งออกเป็น ๒ ค่าย คือ ค่าย ประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์ ระบอบอาณานิคมได้ค่อยสลาย ตัวลง ในเมื่อองค์การสหประชาชาติได้ประกาศถึงการรับรองและรับรู้

ในลัทธิมนุษยชน ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้แต่ละชาติ และประเทศมีอิสรภาพและเป็นเอกราชอยู่ภายในขอบเขตประเทศของตน ฉะนั้น หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงได้มีการปลดแอกให้ประเทศที่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นในครั้งก่อน ให้มีเอกราชสมบูรณ์ตามเดิม แต่เหตุการณ์ก็ทำได้ดั่งด้วยดีไม่ ในเมื่อโลกในปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย การพยายามหักล้างอำนาจซึ่งกันและกันจึงมีผลให้สถานการณ์ยุ่งยากกลับสน โดยเฉพาปัญหาเรื่องวิวัฒนาการของการจัดระบบที่ดิน ก็ย่อมจะต้องมีอันเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้จักจบสิ้น จึงเป็นเรื่องที่จะต้องเฝ้าดูกันต่อไป อย่างไรก็ตาม ผลจากการขัดแย้งกันระหว่างลัทธิทั้งสองดังกล่าว ได้ทำให้อีกหลายประเทศเปลี่ยนท่าทีและนโยบายการจัดระบบที่ดินใหม่ (Redistribution) และการปฏิรูปที่ดิน (Land reform) ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ที่แล้มาชี้ให้เห็นว่า ความต่างระหว่างฐานะและความเป็นอยู่ของชนสองฝ่าย คือฝ่ายเจ้าของที่ดิน (Land-lords) และผู้เช่า (Tenants) ทำให้เกิดวิกฤติการณ์เลวร้าย เช่น การปฏิวัติใหญ่ของประเทศรัสเซีย เพื่อโค่นระบบกษัตริย์ของพระเจ้าซาร์ ในปี ค.ศ. ๑๙๑๗ (พ.ศ. ๒๔๖๐) เป็นต้น

ความจริงการไหวตัวทางปฏิรูปที่ดินนี้ได้มีมาก่อนเมื่อสองถึงสามศตวรรษที่แล้วมาแล้ว ความต้องการที่จะปฏิรูปที่ดินได้มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ดิ้นรนของบุคคลสามัญที่ต้องการอิสรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น การปฏิวัติของประเทศฝรั่งเศส ใน ค.ศ. ๑๗๘๙ (พ.ศ. ๒๓๓๒) และการตื่นตัวของประชาชน (Popular up-rising) ในปี ๑๘๔๘ (พ.ศ. ๒๓๙๑) และภายหลังการสงบศึกสงครามโลก ในปี ค.ศ. ๑๙๑๘ (พ.ศ. ๒๔๖๑) เหตุการณ์แต่ละครั้งก็กล่าวนำ ได้มีผลทำให้โครงการปฏิรูปที่ดิน (Land reform program) ติดตามมาด้วยเสมอ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปได้รับความกระทบกระเทือนต่อสถานการณ์ดังกล่าวด้วย และเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่มีปัญหาเฉพาะในทวีปยุโรปเท่านั้น แต่ยังแพร่กระจายไปทั่วโลก โดยเฉพาะทางทวีปเอเชียมีหลายประเทศที่เปลี่ยนท่าทีในเรื่องการจัดระบบที่ดินใหม่ อาทิ ประเทศญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ พม่า ปากีสถาน อินโดนีเซีย เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ดียังจะมี

อีกหลายประเทศที่มีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนท่าทีเสียใหม่ ฉะนั้นไม่แน่ว่าการยืนหยัดไม่ยอมเปลี่ยนแปลงประการใด จะเป็นการท้าทายต่อภัยของคอมมิวนิสต์หรือไม่

สำหรับการจัดระบบที่ดินของประเทศไทย จากพยานหลักฐานในอดีตที่ได้บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ อาจสืบเรื่องราวย้อนไปได้เพียงสมัยสุโขทัย ส่วนในสมัยที่ชนเชื้อชาติไทยยังมีภูมิลำเนาอยู่ตอนใต้ของประเทศจีนนั้น หาได้มีพยานหลักฐานยืนยันเป็นที่ยืนยันไม่ได้ จากการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทย ผู้เขียนมีความเห็นเป็นการส่วนตัวว่า ชนเชื้อชาติไทยในสมัยก่อนกรุงสุโขทัยน่าจะเป็นนักเผชิญโชคเที่ยวแสวงหาแหล่งพำนักพักพิงแล้วแต่โอกาสและเหตุการณ์ เมื่อพบที่โหนดอุดมสมบูรณ์ก็ตั้งถิ่นฐานอยู่ถาวรน้อยครั้งเมื่อผิดเคืองลง หรือถูกเพื่อนบ้านรุกราน ก็ถอยร่นหนีเรื่อยไป ประกอบกับเป็นผู้รักอิสรภาพเป็นชีวิตจิตใจ จนในที่สุดได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนปัจจุบันนี้ การจัดระบบที่ดินในสมัยก่อนกรุงสุโขทัยจึงน่าจะเข้าทำนองการจับจอง เมื่อพบที่โหนดมีทำเลเหมาะแก่การเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ก็เข้าถือเอา จะเป็นที่ทำร้างว่างเปล่าหรือเป็นที่ที่มีเจ้าของแล้วก็ตาม ก็หาได้มีกำหนดกฎเกณฑ์ในการเข้ายึดถือครอบครองแต่ประการใดไม่ มาในสมัยกรุงสุโขทัยได้มีหลักฐานปรากฏตามศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง แสดงให้เห็นถึงหลักการปกครองและขนบธรรมเนียมในสมัยนั้นได้พอสมควร ระบบการปกครองในสมัยนั้นดำเนินไปในรูปบิดาปกครองบุตรหรือในรูปพ่อเมือง ไม่ปรากฏว่าได้แบ่งองค์การบริหารออกเป็นส่วนสัด ราษฎรได้รับความคุ้มครองในด้านความเป็นอยู่ ความรัก ความอาทร และความยุติธรรมทั่วหน้ากัน ลักษณะการจัดระบบที่ดินในสมัยนี้ ได้ให้อิสระแก่การที่จะก่อสร้างทำประโยชน์และรับรองในสิทธิของบุคคลที่มีต่อทรัพย์สิน ดังปรากฏจากข้อความในศิลาจารึกว่า :-

เจ้าเมืองบ่เอาจากบ่ในไพร่สู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ชี้นำไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองค้า

ไพร่ฟ้าหน้าใส ลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดแลล้มตายหายกว่า เย้าเรือน พ่อเชื้อเสื้อคำมัน ช้างขลุกลูกเมียเย้าข้าว ไพร่ฟ้าข้าไท ป่าหมาก ป่าพลู พ่อเชื้อมัน ไว้แก่ลูกมันสิ้น

สร้างป่ามาก ป่าพลุทั่วเมืองทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมือง
นี้ ป่าลากก็หลายในเมืองนี้ หนาม่วงก็หลายในเมืองนี้ หนามขาม
ก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้มั่น

ครั้นมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ได้มีหลักกฎหมายเบ็ดเสร็จ
ปรากฏเป็นหลักฐานเกี่ยวกับสิทธิและข้อพิพาทในที่ดิน ซึ่งสมเด็จพระ
พระรามธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอยู่หัว) ได้มีพระบรมราชโองการโปรด
เกล้าฯ ให้ตราขึ้นไว้ในปี พ.ศ. ๑๙๐๓ แสดงให้เห็นถึงหลักกฎหมาย
ไทยซึ่งขัดลงไปที่ดินทั้งหลายเป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
แต่ก็รับรู้และให้สิทธิแก่ราษฎรเข้าไถ่ถอนสร้างและถือเอาประโยชน์ได้
ดังปรากฏข้อความจากหนังสือเรื่อง “กฎหมายเมืองไทย” พิมพ์
และลอกคัดจากฉบับหลวง โดย หมอบรัดเลย์ ว่า :-

ศุภมัศดุ ๑๙๐๓ ศุภสงฆ์จะระวิสาขมาศภาพปัชชตติยดิถี
ระวีวารบริเพทกาลกำหนด พระบาทสมเด็จพระเจ้ารามธิบดีศรีบรม-
จักรพรรดิราชาธิราชบรมบาทยบรมบพิตร พระพุทธเจ้าอยู่หัวเสด็จใน
พระที่นั่งรัตนสิงห์ทาศน์ จึงเจ้าขุนหลวงสพพานนครบาล บังคมทูล
พระกรุณา ด้วยผู้ซึ่งที่แดนไร่เรือนไร่นาพิภาษว่าที่เดิมแก่กัน แล
ผู้หนึ่งว่าที่นั้นเป็นมรดกจะเอาที่นั้น จึงพระเจ้าอยู่หัว มีพระราช
โองการมารพระบันฑูรสุระสิงหนาทดำรัสตรัสแก่เจ้าขุนหลวงสพพาน
แลมุขมนตรีทั้งหลายว่า ที่ในแคว้นแคว้นกรุงเทพพระมหานครศรี-
อยุธยาตามหาดิลกพนพรรัตนราชธานีบุรีรมย์ เป็นที่แห่งพระเจ้าอยู่หัว
หากให้ราษฎรทั้งหลายผู้เป็นข้าแผ่นดินอยู่ จะได้เป็นที่ราษฎรหากมิได้
แล้ว มีพิภาษแก่กันดังนี้ เพราะมันอยู่แล้วละที่บ้าน สวนมันเสียแล
ผู้หนึ่งเข้ามาอยู่ แลล้อมทำปลูกสร้างอยู่ให้เป็นสิทธิแก่มัน อนึ่งถ้า
ที่นั้นมันมิได้เสียแลมันล้อมทำไว้เป็นค่านับ แต่มันหากไปราชการ
กิจศุขทุกประการใด ๆ ก็ดี มันกลับมาแล้ว มันจะเข้าอยู่เล่าใช่ ให้คืน
ให้มันอยู่ เพราะมันมิได้ขัดที่นั้นเสีย ถ้ามันขัดที่นั้นเสียช้านานถึง
๙-๑๐ ปี ใช่ ให้แขวงจัดราษฎร ซึ่งหาที่มิได้นั้นอยู่ อย่าให้ที่นั้นเปล่า
เป็นทำเนเสีย อนึ่ง ถ้าที่นั้นมันปลูกต้นไม้ถั้วถั่วมิได้ให้ผู้อยู่
ให้ค่าต้นไม้

มาตราหนึ่ง ถ้าที่นอกเมืองหลวง อันเป็นแคว้นกรุงเทพ
ศรีอยุธยา ใช่ที่ราษฎร อย่าให้ซื้อขายแก่กัน อย่าละไว้ให้เป็นทำเน

เปล่า แลให้นายบ้าน นายอำเภอร้อยแขวงแลนายอากร จัดคนเข้า
อยู่ในที่นั้น อนึ่ง ที่นอกเมืองชำระอยู่นานก็ดี และมันผู้หนึ่งล้อม
เอาไว้เป็นไร่นาเป็นสวนมัน ๆ ได้ปลูกต้นไม้สรรพถั้วถั่วในที่นั้นไว้
ให้ลดอากรไว้แก่มันปีหนึ่ง พันกว่านั้นเป็นอากรหลวงแล

มาตราหนึ่ง หัวป่าแลที่มีเจ้าของสืบสร้างแลผู้นั้นตายได้แก่
ลูกหลาน...

จากหลักกฎหมายเบ็ดเสร็จ ปี พ.ศ. ๑๙๐๓ นี้ เมื่อเทียบกับ
หลักปกครองสมัยพ่อขุนรามคำแหง จะเห็นได้ว่าต่างกัน สมัยกรุง
ศรีอยุธยา ระบุชัดลงไปว่าที่ดินอันเป็นพระราชอาณาเขตย่อมเป็น
ของพระเจ้าอยู่หัว ราษฎรผู้อยู่อาศัยและทำประโยชน์จะต้องเสีย
อากรให้แก่หลวง แต่สมัยกรุงสุโขทัยได้รับรองสิทธิและให้อิสระแก่
ราษฎรที่จะไถ่ถอนสร้าง แลทำประโยชน์ในที่ดิน มิได้กำหนดว่าจะ
ต้องส่งอากรให้หลวงแต่ประการใด ข้อที่เหมือนกันก็คือรับรองใน
เรื่องมรดกตกทอดให้เป็นของทายาท กฎหมายเบ็ดเสร็จในสมัย
กรุงศรีอยุธยานั้นนับว่ามีหลักการคล้ายหลักกฎหมายอังกฤษ ในปี
ค.ศ. ๑๐๐๘-๑๐๘๗ หรือเท่ากับในปี พ.ศ. ๑๕๕๑-๑๖๓๐ คือในสมัย
พระเจ้า William the Conqueror ที่ถือว่าพระองค์เป็นเจ้าของ
แผ่นดินทั่วประเทศอังกฤษ (The Lord-paramount) แต่ในทาง
ปฏิบัติได้พระราชทานที่ดินให้ราษฎรไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์
โดยแลกเปลี่ยนกับบริการที่ราษฎรจะต้องสนองตอบแทนพระมหา-
กรุณาธิคุณ เป็นต้นว่าชาวไร่จะต้องส่งพืชผลที่เพาะปลูกได้ให้แก่
ทางราชการ พวกทหาร แม่ทัพนายกอง หรือพลรบ ต้องเข้ารับ
ราชการรบทัพจับศึกตามแต่จะมีพระราชประสงค์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มต้นแห่งการจัดระบบที่ดินใหม่ตามแบบอย่าง
อารยประเทศ ได้ทรงสนพระทัยในการทะนุบำรุงประเทศชาติ ได้มี
การพัฒนาการที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ เป็นต้นว่าทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ขุดลอกคลองขึ้นใหม่ ชักน้ำเข้าไปสู่ที่ดินเพื่อ
ประโยชน์ในการเพาะปลูก ทรงพระกรุณาจำหน่ายพระราชทรัพย์
ออกเป็นทุนอุดหนุนในการขุด ทั้งโปรดพระราชทานอนุญาตให้
เอกชนและบริษัททำการขุดคลอง และให้เรียกค่าขุดคลองเอาจาก

ผู้ใคร่จะทำประโยชน์ในบริเวณที่ดินสองฝั่งคลองที่ขุดอันเป็นสิทธิที่พระราชทานให้เอกชนและบริษัทเรียกเก็บเงินได้ตามสมควร และจากที่ล้นเกล้าล้นกระหม่อมทรงห่วงใยในความทุกข์สุขของราษฎร จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้รวบรวมพระราชกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ดินเข้าไว้ในฉบับเดียวกัน เรียกว่า พระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน รตนโกสินทร ศก ๑๒๗ ปรับปรุงวิธีการรังวัดทำแผนที่ ทำทะเบียนที่ดินไว้เป็นหลักฐาน วิธีการรังวัดได้ทำอย่างแผนที่สามเหลี่ยมยึดโยงซึ่งตำแหน่งแหล่งที่ดิน บอกเนื้อที่ไว้ชัดเจน มีแผนที่แสดงรูปของที่ดินไว้ในโฉนดที่ออกให้ราษฎรยึดถือไว้เป็นคู่มือด้วย ในการที่จะโอนจำหน่ายหรือได้มาซึ่งที่ดินที่มีโฉนดแผนที่ ก็ให้ไปทำที่สำนักงานทะเบียนที่ดิน การจัดที่ดินของหลวงหรือของรัฐให้ราษฎรไปครอบครองเป็นเจ้าของ ก็อาศัยหลักประเพณีเดิม คือให้ยื่นคำขอจับจองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้แก่ นายอำเภอและผู้ว่าราชการเมืองหรือจังหวัด ตาม พ.ร.บ. การออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) ได้นำมาซึ่งวิธีการโฉนดแผนที่ ดังปรากฏตามมาตรา ๘ บัญญัติว่า **“ในบัดนี้มีความประสงค์จะเปลี่ยนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินเป็นโฉนดแผนที่ทั้งหมด เพราะเหตุฉะนั้น จึงให้เสนาบติกระทรวงเกษตรธิการ มีอำนาจแจ้งความในราชกิจจานุเบกษา ให้เจ้าของที่มารับโฉนดหรือเปลี่ยนโฉนดได้ทุกแห่งทุกตำบล...”** และในมาตรา ๒๙ บัญญัติถึงลักษณะของโฉนดแผนที่ไว้ว่า **“...โฉนดที่ดิน...เป็นหนังสือพิมพ์แบบหลวง บอกชื่อและตำแหน่งเจ้าพนักงานออกโฉนด ชื่อวงศ์ตระกูลที่อยู่ของผู้รับโฉนด ตำแหน่งแห่งที่ดิน และขนาดที่ดินที่ซึ่งจดเขตต์ทั้ง ๔ ทิศ และจำลองรูปแผนที่ดินแปลงนั้นลงไว้ในโฉนดด้วยเป็นสำคัญ...”** และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า **“ที่ดินซึ่งได้ออกโฉนดตาม พ.ร.บ. นี้ให้เจ้าของมีกรรมสิทธิ์ตามพระราชกำหนดกฎหมาย”** ดังนั้นว่าพระบาทสมเด็จพระปิยะมหาราชได้ทรงวางรากฐานของโฉนดที่ดินและรับรองสิทธิและกรรมสิทธิ์ในที่ดินไว้เป็นมรดกตกทอดมาจนปัจจุบันนี้ ซึ่งนับแต่นั้นมาวิวัฒนาการเรื่องการจัดระบบที่ดินของประเทศไทย ก็ได้มีกำหนดกฎเกณฑ์ตราขึ้นเป็นพระราชกำหนดกฎหมายแน่นอนและทันสมัยตามสมควร จาก พ.ร.บ. การออกโฉนดที่ดินรัตนโกสินทรศก ๑๒๗

นี้ก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกันต่อมาจนถึง ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๔๘๖ หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมาก็ได้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับที่ดิน ประกาศใช้บังคับอีกหลายฉบับ ที่นอกเหนือจาก พ.ร.บ. การออกโฉนดดังกล่าว ซึ่งได้แก่

(๑) พ.ร.บ. ว่าด้วยการทวงถามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘

(๒) พ.ร.บ. ควบคุมการได้มาซึ่งที่ดินโดยห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัดเพื่อค้ากำไร พ.ศ. ๒๔๘๕

(๓) พ.ร.บ. ว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๘๖ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๒

(๔) พ.ร.บ. ที่ดินในสวนที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๖ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๓

(๕) จนในที่สุดได้ประมวลขึ้นเป็นหลักกฎหมายในฉบับเดียวกัน เรียกว่าประมวลกฎหมายที่ดิน และได้ตรา พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ขึ้นใช้บังคับ

และนอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ อาทิ พ.ร.บ. สวรรจการออกโฉนดที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๖ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๖ และ พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ส่งเสริมในเรื่องการจัดสรรที่ดินตาม พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งนับเป็นก้าวแรกของระบบการจัดนิคมสร้างตนเองที่ดำเนินการมาจนทุกวันนี้ ความโน้มเอียงของการจัดระบบที่ดินของประเทศไทย ได้มุ่งในทางช่วยเหลือเกื้อกูล ในทางที่จะให้ราษฎรได้มีที่ดินทำกินตามสมควรทั่วหน้ากัน และประมวลกฎหมายที่ดินก็ได้ระบุให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ จัดที่ดินเพื่อประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ **“ให้บุคคลมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่สภาพ โดยให้การช่วยเหลือในด้านสาธาณูปโภคและอื่น ๆ**

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อคนต่างด้าวนั้น ในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเป็น

ห่วงใยในเรื่องนี้ จึงได้มีประกาศกำหนดให้ขายแก่คนนอกประเทศ จุลศักราช ๑๒๑๘ (ร.ศ. ๗๕, พ.ศ. ๒๓๔๙) กับประกาศฝรั่งทำหนังสือสัญญา กำหนดลักษณะของคนต่างประเทศที่จะถือที่ดินได้ และกำหนดเขตที่ดินที่จะให้ถือไว้ด้วย นับว่าเป็นการแสดงออกซึ่งกุศโลบายในอันที่จะหวงกันที่ดินไว้เพื่อประชาชนชาวไทย ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายว่าด้วยการนี้ออกใช้บังคับ เรียกว่า “พ.ร.บ. ว่าด้วยลักษณะฐานะของวัดบาคหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย” มีสาระสำคัญรับรองฐานะของวัดบาคหลวงโรมันคาทอลิก และกำหนดขอบเขตแห่งการถือกรรมสิทธิ์ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย ในจังหวัดหนึ่ง ๆ จะมีสิทธิถือที่ดินเพื่อการนี้ได้ไม่เกินจังหวัดละ ๓,๐๐๐ ไร่ เว้นแต่เฉพาะบางท้องที่ เช่น จังหวัดชลบุรี ไม่เกิน ๔,๐๐๐ ไร่ จังหวัดราชบุรี ไม่เกิน ๑๓,๐๐๐ ไร่ และในจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่เกิน ๙,๐๐๐ ไร่ แต่ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วจะต้องไม่เกินกว่าจังหวัดละ ๓,๐๐๐ ไร่ และมีข้อจำกัดว่าห้ามมิให้มิชชันนารีถือเอาที่ดินภายในกำแพงพระนครกรุงเทพฯ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อน

ครั้นมาใน พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้มีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งเป็นที่ยกแสดงออกถึงนโยบายเรื่องหวงกันที่ดินเพื่อคนไทยชัดเจนขึ้น เรียกว่า พ.ร.บ. ที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๔๖ ซึ่งกำหนดว่าคนต่างด้าวจะมีที่ดินได้ต้องได้รับอนุญาตเฉพาะกรณี และโดยจำนวนจำกัด ในอันที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย ประกอบกิจการในทางพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม หรือเกษตรกรรม หรือเพื่อใช้ในการศาสนา การกุศล หรือใช้เป็นสุสาน หรือฌาปนสถาน ซึ่งนับว่าได้ขยายขอบเขตแห่งการถือครองที่ดินกว้างขวางออกไปกว่าเดิม แต่ก็มีข้อจำกัดว่า สำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งสงวนไว้ให้แก่คนไทยตามสนธิสัญญา คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินได้ก็ด้วยอาศัยบทสนธิสัญญา และการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการใดจะต้องใช้เพื่อการนั้น ห้ามมิใช้ฉ้อฉลวัตถุประสงค์ ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ในปี ๒๔๕๓ ให้ขยายความถึงหุ้นส่วนบริษัทที่มีทุนเป็นของคนต่างด้าว หรือที่มีทุนของคนต่างด้าวในจำนวนข้างมาก ก็ให้ถือเสมือนเป็นคนต่างด้าว ต้อง

ถูกจำกัดสิทธิการได้มาซึ่งที่ดินด้วย

มาใน พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้มีการประกาศให้ใช้ พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการนี้ที่ตราใช้บังคับมาแต่ก่อน ๆ โดยสิ้นเชิง และให้ใช้ความในมาตรา ๘๖ ถึง ๙๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบังคับแก่คนต่างด้าว ซึ่งมีสาระสำคัญว่า คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินก็โดยอาศัยบทสนธิสัญญา ซึ่งบัญญัติให้สิทธิกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ และอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ มีข้อจำกัดจำนวนเนื้อที่ดินไว้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยไม่เกินครอบครัวละ ๑ ไร่ เพื่อการพาณิชย์ไม่เกิน ๑ ไร่ เพื่อการอุตสาหกรรมหรือเพื่อการเกษตรกรรมไม่เกินครอบครัวละ ๑๐ ไร่ เพื่อการศาสนาไม่เกิน ๑ ไร่ เพื่อการกุศลสาธารณะไม่เกิน ๕ ไร่ และเพื่อการสุสานตระกูลละไม่เกิน ๑ ไร่ และเมื่อได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการใด จะต้องใช้เพื่อการนั้น เป็นการจำกัดสิทธิให้เกิดความแน่นอนอีกโสดหนึ่งด้วย แต่ในทางปฏิบัติ เชื่อว่าได้มีคนต่างด้าวเป็นจำนวนมากเป็นนายทุนกว้านซื้อที่ดินไว้เกินสิทธิมาก โดยให้คนไทยเป็นตัวแทนซื้อ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ยากต่อการขจัดลงเสียได้ นับว่าเป็นวิธีการแทรกซึมอย่างหนึ่งอันเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่ามันจะได้ทำการศึกษาวิจัยและหาทางขจัดปัญหานี้ต่อไป

อนึ่ง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ แต่เดิมได้กำหนดสิทธิในที่ดินที่บุคคลจะมีสิทธิในที่ดินได้ ทั้งในท้องที่ชนบทและในเขตชุมชน คือ

(๑) ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ไม่เกิน ๕๐ ไร่
(๒) ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม	ไม่เกิน ๑๐ ไร่
(๓) ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม	ไม่เกิน ๕ ไร่
(๔) ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย	ไม่เกิน ๕ ไร่

ดังนี้ จะเห็นได้ว่าในเรื่องการจัดระเบียบที่ดินของประเทศไทย ได้มีหลักการและระเบียบแบบแผนที่ทันสมัยและมั่นคงตามสมควร อนึ่ง ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๖ และถึง ๒๕๐๙ ก็ได้วางนโยบายที่จะพัฒนาการเกษตรกรรม ในการนี้ได้มีโครงการเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการที่ดิน

เป็นต้นว่า การสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน การทวงห้ามและคุ้มครองป่า การจัดสรรที่ดิน และอื่น ๆ ซึ่งเป็นการวางรากฐานในเรื่องนี้ให้มีประสิทธิภาพและมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น ผลจะเป็นอย่างไรเป็นเรื่องที่จะต้องเฝ้าดูกันต่อไป

ข. นโยบายและความโน้มเอียงในการจัดระบบที่ดินเพื่อพัฒนาสังคม

การพัฒนาประเทศหรือสังคมนั้น นโยบายทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญประการแรก ซึ่งเป็นที่รับรองกันเ็นทางหลักการว่า การจะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า มีมาตรฐานการครองชีพสูง และความเป็นอยู่ตลอดจนการศึกษาอนามัยของประชากรอยู่ในระดับดีจะต้องมีนโยบายทางเศรษฐกิจในอันที่จะส่งเสริมและเพิ่มการผลิตของประเทศให้สูงขึ้น (Maximization of national product) และมีการกระจายรายได้ให้หมู่ประชากรอย่างทั่วถึง (optimization of national product) หรืออีกนัยหนึ่งเพื่อให้รายได้ของประชากร (percapita income) อยู่ในระดับสูง ซึ่งจะทำให้การเศรษฐกิจของประเทศมั่นคง มีผลให้สังคมอยู่ด้วยความสงบสุข และรวมตลอดทั้งทำให้ฐานะทางการเมืองมีเสถียรภาพและบรรยากาศที่แจ่มใส ในการนี้ John F. Timmons ให้ทัศนะไว้ว่า *"Land policy goals must be geared to and subservient to broader goals of economic policy of which land policy is but one segment"* ซึ่งหมายความว่าความมุ่งหมายของนโยบายที่ดิน จะต้องประกอบและเป็นประโยชน์ต่อนโยบายทางเศรษฐกิจ นั่นคือ นโยบายในการจัดระบบที่ดินเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของนโยบายทางเศรษฐกิจทั่วไป ทั้งนี้เพราะสังคมก็ดี เศรษฐกิจก็ดี หรือการเมืองก็ดี ย่อมมีส่วนสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับนโยบายที่ดิน การจัดระบบที่ดินหรือการบริหารงานที่ดินที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการส่งเสริมกระบวนการผลิตยังผลให้รายได้ของประเทศ (National income) และรายได้ของประชากร (per-capita income) สูงขึ้น จากข้อเท็จจริงอันนี้ แต่ละประเทศจึงมีนโยบายที่ดินประสานกับนโยบายอื่น ๆ อันเป็นนโยบายทางเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ โดยมุ่งหมายที่จะพัฒนารายได้ของประชากรและประเทศชาติให้สูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ ถือว่านโยบายที่ดินเป็นองค์ประกอบอันสำคัญของลัทธิ

ทั้งในด้านพัฒนาประเทศเพื่อเพิ่มพูนผลิตรกรรรมต่าง ๆ และในทางดำเนินนโยบายเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์สากล การปฏิวัติในประเทศรัสเซียเพื่อโค่นระบอบกษัตริย์ราชวงศ์โรมานอฟ สมัยพระเจ้าซาร์นิโคลาส ที่ ๒ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ โดยมีเกรนสกีเป็นผู้นำนั้น ได้รับความสำเร็จก็เพราะเหตุที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ต้องอาศัยพื้นที่ดินทำกิน ซึ่งในสมัยนั้นประชากรรัสเซียได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ประชาชนอดอยาก ที่ดินที่จะทำมาหากินได้ตกอยู่ในมือของพวกขุนนางเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้รับความกดขี่ข่มเหงไม่เป็นธรรม จากประสบการณ์อันนี้ได้ทำให้ประเทศในกลุ่มเสรีประชาธิปไตยทั้งหลายตื่นตัวเพื่อพัฒนานโยบายที่ดินเสียใหม่ เพื่อเป็นการปิดทางมิให้ประชาชนก้าวไปสู่ลัทธิคอมมิวนิสต์ มีผู้กล่าวไว้ว่า *"The spread of communism is often just a cancerous growth nourished by a changing social order. Present-day land problems call for social changes and the development of economic institutions that make for the growth of democratic goals"* ซึ่งหมายความว่า การขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นเสมือนมะเร็งเนื้อร้ายที่เจริญเติบโตขึ้นก็โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงระเบียบทางสังคมเป็นเครื่องสนับสนุน ฉะนั้น ปัญหาในเรื่องที่ดินจึงต้องการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการพัฒนาการทางเศรษฐกิจอันจะเป็นการช่วยให้ระบอบประชาธิปไตยเจริญเติบโตขึ้นสมความมุ่งหมาย ในการนี้จะเห็นได้ว่าได้มีประเทศต่าง ๆ ได้ปรับปรุงและวางนโยบายที่ดินของตนเสียใหม่เป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศญี่ปุ่น อียิปต์ ปากีสถาน จีนคณะชาติ อินเดีย พม่า อินโดนีเซีย เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ อิตาลี แม็กซิโก รวมทั้งประเทศไทย ที่กำหนดนโยบายการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน เป็นต้น

นโยบายและความโน้มเอียงของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันได้มุ่งที่จะพัฒนาระบบหรือการบริหารที่ดินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประหยัดในทางที่จะจัดระบบที่ดินใหม่ (Land redistribution) หรือการปฏิรูปที่ดิน (Land reform) ให้สอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ โดยปรับปรุงกิจการทางด้าน

เกษตรกรรม เช่น เรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การเช่าที่ดิน อัตราค่าเช่าที่ดิน ภาษีอากรเก็บจากที่ดินหรือรายได้จากที่ดิน เครดิตการเกษตรและการค้า ปรับปรุงหลักวิชาทางการเกษตร ปัญหาการใช้ประโยชน์และการพัฒนา การอนุรักษ์ทรัพยากร วิธีการและระดับการผลิต ตลอดจนปัญหาการอุตสาหกรรมในชนบทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อรับสนองอัตรการเพิ่มขึ้นของประชากรของโลก ซึ่งสูงขึ้นประมาณปีละ ๒-๓% และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ยังไม่พัฒนาประชากรประมาณ ๖๐-๘๐% มีอาชีพทางเกษตรกรรม ปัญหาเรื่องการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้มีประสิทธิภาพและประหยัด จึงเป็นจุดหมายประการสำคัญในอันดับแรก ที่จะช่วยยกมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น และบรรเทากระบวนกรต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนหรือเป็นองค์ประกอบของการผลิตนั้น ปัญหาเรื่องการถือครองที่ดินเพื่อทำประโยชน์เป็นปัญหาสำคัญยิ่ง จริงอยู่ การเพิ่มผลผลิตอาจจะทำได้ด้วยการนำหลักวิชาทางเทคนิคมาปฏิบัติ เช่น การรู้จักเลือกพืชพันธุ์ที่เหมาะสม การใช้ปุ๋ย การกำจัดแมลง การมีเครื่องมือทุนแรงที่ทันสมัยก็ตาม แต่ถ้าหากกระบวนกรถือครองที่ดินไม่เป็นไปในรูปที่เหมาะสมแล้ว ก็เท่ากับเป็นการขัดขวางความก้าวหน้าของการผลิต เป็นที่รับรองกันว่าผู้ทำประโยชน์ในที่ดินควรเป็นผู้ที่มีสิทธิครอบครองหรือมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จึงจะให้ผลที่มีประสิทธิภาพดีกว่า เพราะผู้ใดทว่านที่เป็นเจ้าของที่ดินเอง ย่อมมีความรู้ลึกซึ้งกับผิวดินในผลงานของตน และย่อมจะชวนชวยปรับปรุงและเพิ่มสมรรถภาพในการผลิตของตนเองให้สูงขึ้น ฉะนั้นจึงมีหลายประเทศที่พยายามส่งเสริมให้ผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าได้พยายามส่งเสริมและรับรองในหลักการนี้ Jefferson ได้กล่าวไว้ว่า *"...small landholders were the most precious part of the State"* ซึ่งหมายความว่า ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อทำกินเป็นของตนเองรายย่อย ๆ เป็นส่วนที่มีคุณค่ามากที่สุดของรัฐ บางประเทศเช่นจีนคณะชาติได้มีโครงการให้ที่ดินแก่ผู้ใดทว่านเท่านั้น (Land to the tillers) ห้ามการโอนการจำหน่ายแก่บุคคลที่ไม่ได้ทำการใดทว่านเอง รวมตลอดทั้งการตกทอดทางมรดกจะต้องได้แก่ทายาทผู้ที่จะประกอบกิจการนี้โดยตรงเท่านั้น และในขณะเดียวกัน

บางประเทศก็มีความโน้มเอียงที่จะรวมการจัดการที่ดินขึ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Land consolidation) เพื่อให้มีสมรรถภาพในการผลิตมากขึ้น ซึ่งมักจะเป็นประเทศที่ประสบปัญหาในเรื่องที่ดินที่มีอยู่เพื่อการเกษตรกรรมในจำนวนจำกัด การรวมกันแบบนี้มักจะรวมที่ดินรายย่อย ๆ ที่กระจัดกระจายกันอยู่ให้รวมกันเพื่อการผลิต แต่สถานะความเป็นเจ้าของของเจ้าของที่ดินยังคงมีเหมือนเดิม เป็นการช่วยพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจของชาวชนบทได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศส่วนมากในยุโรป อินเดีย และประเทศทางตะวันออกเฉียงใต้ นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก โครงการ Land consolidation นี้ ได้มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังในหลายประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งได้รับผลสำเร็จในการนี้อย่างยิ่ง ความโน้มเอียงในเรื่องนี้ แต่ละประเทศมีแนวโน้มไปในทางส่งเสริมให้แต่ละบุคคลมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพื่อทำกินในขอบเขตที่ไม่เกินความสามารถของตนเองและครอบครัวที่จะก่อผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพในที่ดินนั้น ยกเว้นประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ ได้มีบางประเทศถึงกับเวนคืนที่ดินจากผู้ที่มีที่ดินเป็นจำนวนมาก (**ราชาที่ดิน**) แต่มีได้ทำประโยชน์ในทางใดทว่านด้วยตนเอง แล้วจัดสรรให้แก่ผู้ไม่มีที่ดินทำกินที่เป็นของตนเองโดยทั่ว ๆ ไป บางประเทศก็ใช้วิธีการรุนแรงบังคับเอาที่ดินมาโดยไม่ให้ค่าตอบแทนแต่ประการใด ทั้งนี้ย่อมขึ้นแก่ภาวการณ์ของประเทศนั้น ๆ เป็นสำคัญ เช่น ประเทศไอร์แลนด์ ได้ออกกฎหมายคุ้มครองผู้เช่าและซื้อที่ดินเพื่อจำหน่ายให้แก่ราษฎรทำกินโดยการผ่อนส่ง อิตาลีได้เวนคืนที่ดินแล้วจัดสรรใหม่ ญี่ปุ่นและเม็กซิโกก็ได้วางมาตรการในทำนองเดียวกัน เพื่อให้ผู้เช่าที่นาทำกินได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง โดยวิธีการโอนที่นาจากเจ้าของที่ดินไปให้แก่ผู้เช่า พม่าได้มีโครงการเวนคืนที่ดินมาเป็นของชาติ และบัญญัติกฎหมายแก้ไขป้องกันสถานการณ์ซูตริคค่าเช่าไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

สำหรับประเทศไทย ได้มีการตรา พ.ร.บ. ว่าด้วยการสำรวจการออกโฉนดที่ดิน และ พ.ร.บ. ว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม เป็นการบังคับเอาที่ดินคืนจากผู้ต้องทว่านได้ที่ดินไปมิชอบ ซึ่งต่อมากฎหมายนี้กลับเป็นโมฆะ หรือเสมือนเป็นโมฆะ

เพราะขัดกับหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ และนอกจากนี้ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็ยังได้จำกัดสิทธิของบุคคลในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมโดยให้ถือได้เพียงจำนวนเนื้อที่ดินที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

นอกจากความโน้มเอียงของประเทศต่าง ๆ ในการจัดระบบการถือครองที่ดินเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศแล้ว โฉมหน้าของโลกในปัจจุบันเต็มไปด้วยการแข่งขัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสิทธิการเมือง ปัญหาเรื่องการให้ที่ดินให้เป็นประโยชน์อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพได้ทวีความเข้มข้นขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าทางหลักวิชาการเทคนิค จึงได้มีการตื่นตัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ (Conservation resources) โดยเฉพาะการอนุรักษ์ที่ดิน (land conservation) ได้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเพื่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเสื่อมสลายของที่ดินโดยเหตุธรรมชาติ ตลอดจนการทำลายของบุคคล จะด้วยเจตนาหรือไม่ก็ตาม สหรัฐอเมริกาแม้ว่าจะเป็นประเทศที่มีพื้นที่ดินกว้างขวางและอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันมากมายก็ตาม ก็ได้ถือว่าโครงการเพื่อการอนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง การอนุรักษ์ที่ดินนี้เน้นว่าการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน (Land classification) เพื่อวางมาตรการการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพตามลักษณะและคุณภาพของที่ดิน เป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งนานาชาติได้ถือเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งได้ดำเนินและปฏิบัติกันมานานปีแล้ว เรื่องนี้ประเทศไทยเพิ่งจะริเริ่มการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งก็นับว่าเป็นนิมิตอันดีในการที่จะพัฒนาประเทศบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ในด้านโครงการพัฒนาที่ดินนั้น (Area land improvement programs) เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความช่วยเหลือหรือดำเนินการเสียเอง ในเมื่อเป็นการเหลือวิสัยหรือเหลือความสามารถของบุคคลที่จะทำเองโดยลำพังได้ เช่น การชลประทาน การป้องกันน้ำท่วม ฯลฯ ความโน้มเอียงในเรื่องนี้ได้ทวีมากขึ้นตามลำดับ เท่าที่เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง จะผันผวนไป แต่เดิมเคย

ยอมรับกันว่า การปล่อยให้เอกชนดำเนินการโดยอิสระเสรีนั้น เป็นการส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตย เพราะการแข่งขันทำให้เกิดสมรรถภาพ แต่ความโน้มเอียงในปัจจุบันรัฐพยายามที่จะเข้าช่วยเหลือเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อจะได้ควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการที่จะครองตนอยู่ และเพื่อจะยืนหยัดต่อสู้ระหว่างสิทธิการปกครองที่ต่างกันด้วย สหรัฐอเมริกานับว่ามีประวัติความเป็นมาในด้านการช่วยเหลือและพัฒนาพื้นที่ดินนานพอสมควร ได้จัดตั้งเขตอนุรักษ์ที่ดิน (Conservation district) ภายใต้กฎหมายแห่งมลรัฐ และโครงการภาคของสหรัฐฯ (Federal multipurpose regional projects) เพื่อช่วยเหลือในการชลประทานการป้องกันน้ำท่วมและอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำมิสซูรี (The Missouri Valley Development Program) เป็นต้น สำหรับประเทศไทย โครงการเชื่อนภูมิพลฯ จะช่วยพัฒนาการใช้ประโยชน์ในที่ดินและการเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างดี ซึ่งก็เชื่อว่าในอนาคตอันใกล้ประชากรของประเทศจะได้รุดประโยชน์เต็มบริบูรณ์ตามโครงการทั้งในด้านการชลประทานและกำลังกระแสไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพสูง

รวมความได้ว่า นโยบายและความโน้มเอียงของการจัดระบบที่ดินเพื่อพัฒนาสังคมในปัจจุบันนี้ รัฐถือเป็นนโยบายอันสำคัญในการที่จะส่งเสริมระบบการถือครองที่ดิน การอนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนให้การช่วยเหลือและจัดดำเนินการอันจำเป็นเสียเอง เพื่อยังให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้ที่ประหยัด ในการนี้ องค์การสหประชาชาติได้ถือเป็นนโยบายและส่งเสริมให้มีการสำรวจพื้นที่ดิน ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๙ เป็นต้นมา โดยองค์การ UNESCO ได้จัดให้มีรายงานขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ มีจุดประสงค์ให้มีการสำรวจและทำแผนที่การใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการสำรวจและตรวจสอบนี้ เพื่อจะได้ข้อมูลและการสถิติเกี่ยวกับพื้นที่ดิน สภาพดินฟ้าอากาศ และมนุษยชาติวิทยา ตลอดจนภาวะเศรษฐกิจ

(ต่อฉบับหน้า)

ยารรรษชาติ ซึ่่งแแต่ละคนมือยู่แล้วในตัวเอง แแต่ม่กมองซ้ามกันไป จนเป็นนึสัย

ระพี สาคริก

ธรรมชาติได้มอบทุกสิ่งที่เป็น **ความจริง** และมีคุณค่าตลอดจนมีความจำเป็น สำหรับใช้เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและการสืบทอดกระแสไว้แก่มนุษย์แต่ละคนที่เกิดมาอย่างมีเหตุมีผลเพื่อความยั่งยืน แต่ในเมื่อวิถีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงมาถึงขั้นซึ่งสะท้อนภาพให้เห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ตกอยู่ในสภาวะ **ลืมหืม** ทำให้มองข้ามความสำคัญของการเรียนรู้สิ่งซึ่งธรรมชาติได้มอบไว้แก่ตนเองเพื่อสามารถรู้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ย่อมหมายความว่า วิถีการดำเนินชีวิตกำลังมุ่งทิศทางไกลสู่ **จุดอันเป็นที่สุดของภาวะทำลายตัวเอง** ยิ่งขึ้นทุกขณะ ดังที่พุทธปรัชญาได้ชี้ไว้ชัดเจนแล้วว่า **ทุกสิ่งทุกอย่างแม้ทุกลักษณะชีวิตและทุกกระบวนการ** เมื่อมี

เกิดก็ย่อมมีดับ ตามกฎธรรมชาติ อย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลใดได้รับการฝึกอบรมไว้แล้วจากประสบการณ์ชีวิตจริง ทำให้มีรากฐานลึกซึ้ง ย่อมสามารถรู้และเข้าถึงปรัชญาดังกล่าวแล้วสามารถเห็นภาพได้อย่างเด่นชัด และมีธรรมชาติในตนเองยอมรับความจริงได้อยู่แล้ว

บนพื้นฐานกฎแห่งความจริงที่ว่า **ทุกสิ่งทุกอย่างมองได้สองด้าน** หากบุคคลผู้มองมีรากฐานจิตใจที่อิสระ แต่มนุษย์ผู้ซึ่งรากฐานตกอยู่ในอิทธิพลวัตถุ ย่อมถูกเงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ในกระแสจิตใจตนเอง กำหนดให้มองเห็นได้ด้านเดียว และเป็นด้านวัตถุด้วย ซึ่งโดยกฎนี้เช่นกันที่มีข้อกำหนดสืบเนื่องต่อมาอีกว่า วัตถุเป็นสิ่งปราศจากตัว

ตนที่แท้จริงให้ยึดถือได้อย่างจริงจัง หากใครไปหลงยึดถือเข้าไว้ ชีวิตจะถูกกระแสอิทธิพลกำหนดให้ต้องสูญสลายไปด้วย เป็นสัจธรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ยาวนานแท้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ธรรมชาติได้มอบไว้ให้ในกระแสชีวิตของแต่ละคน แต่ขณะนั้นจะเป็นสิ่งซึ่งนับวันจะยิ่งมีผู้คนรู้ได้เห็นได้ ตระหนักได้ถึงน้อยลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งหากนำเอาระแสการเปลี่ยนแปลงร่วมกันของสรรพสิ่งต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานการพิจารณาปัญหาย่อมเห็นได้ว่า แท้จริงแล้วก็เป็นมุมหนึ่งของสัจธรรม

ในเมื่อมนุษย์ตกอยู่ในสภาวะซึ่งมองไม่เห็นยารรรษชาติภายในตนเอง ย่อมมองเห็นและให้ความสำคัญแก่ยา

ซึ่งแต่ละคนนำมาจากภายนอกตัวเอง ซึ่งนอกจากไปนำมาจากภายนอกแล้ว ยังได้มีการใช้อิทธิพลกำหนดการเปลี่ยนแปลงสู่ด้านรูปวัตถุ ทำให้ห่างจากฐานตัวเองและเป็นฐานธรรมชาติออกไปมากขึ้น และยังมีการงอกเงยต่อไปทั้งในด้านปริมาณและรูปลักษณะที่หลากหลายยิ่งขึ้นด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้าง นอกจากมีการจำแนกแยกแยะเอาองค์ประกอบที่อยู่ร่วมกันเป็นพื้นฐานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดและเป็นมาบนพื้นฐานธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีทั้งการผูกการแก้เป็นสิ่งที่รักษาคุณอยู่ในพื้นฐานตัวเอง มาเห็นเอาแต่สิ่งซึ่งตนเองเชื่อว่า “ใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งอย่างจำเพาะเจาะจง” ออกมาสนองประโยชน์บนฐานการมองปัญหาด้านเดียว ซึ่งแน่นอนที่สุด ธรรมชาติของกระแสเช่นนี้ ย่อมกำหนดตัวเองให้มุ่งทิศทางการมองออกจากตนเองด้านเดียวด้วย

กับอีกรูปลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระแสการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานเดียวกันก็คือ

มีมนุษย์ด้วยกันเองหากเป็น คนละคน และสืบต่อไปเป็น คนละพวก-คนละกลุ่ม มองเห็นโอกาสเข้ามาประกอบกรรมในการผลิตกำหนดระบบพื้นฐาน และโครงสร้างใหม่ เพื่อแสวงประโยชน์แห่งตนจากอีกคนหนึ่ง-อีกรุ่นอีกรุ่นหนึ่ง ทำให้อีกด้านหนึ่งต้องตกเป็นทาสระบบและเป็นเหยื่อ ทั้งกว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น

มาถึงช่วงนี้ สิ่งซึ่งเป็นพิษภัยที่สะท้อนกลับมา ได้ก่อให้เกิดเป็นปัญหากระทบมนุษย์บนฐานความรู้สึกซึ่งไม่พึงปรารถนาเพิ่มขึ้น ทำให้เริ่มมีการเคลื่อนไหวดิ้นรน เพื่อสร้างกระแสสำนึกที่เชื่อว่า น่าจะนำมาซึ่งความปลอดภัยแก่ชีวิตในระยะยาว เช่น การค้นคว้าและรณรงค์เกี่ยวกับพิษสมุนไพรร้ายๆ แต่ก็ยังไม่ลึกซึ้งนัก เนื่องจากพื้นฐานเรื่องนี้ก็ยังปรากฏอยู่ในภายนอกมนุษย์ บทพิสูจน์ความจริงซึ่งอ่านได้รู้ได้ชัดเจนก็คือ หากกระแสที่มุ่งสู่ภายในชัดเจนยิ่งขึ้น มนุษย์จะเปลี่ยนไปสู่ภาวะสงบเย็นยิ่งขึ้นเรื่อยๆ แต่หากยังปรากฏภาวะยึดติดอยู่กับฐานซึ่งอยู่ภายนอก ภาวะขัดแย้งย่อมสะท้อนกระแสซึ่ง

นอกจากยังไม่สงบลงแล้ว กลับไวต่อความรู้สึกจากผลกระทบที่พร้อมจะก่อความรุนแรงได้เสมอ ทำให้ได้คิดว่า แม้วิถีทางนี้จะได้กระทำกันไปอย่างไรก็ตาม หากขาดสิ่งซึ่งกำลังจะกล่าวต่อไปนี้เสียแล้ว ย่อมเข้าไม่ถึง “ยาซึ่งควรถือเป็นสัจธรรมพื้นฐานที่แท้จริงของทุกชีวิต”

มนุษย์แต่ละคนที่เกิดขึ้นมา จำเป็นต้องดำเนินชีวิตร่วมกันบนกระแสการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและโลก ในเมื่อธรรมชาติให้มนุษย์มาเป็นส่วนหนึ่ง และในรากฐานชีวิตมนุษย์เองก็รับเอาเงื่อนไขจากภายนอกเข้าไว้จนกลายเป็นธรรมชาติของแต่ละคน ดังนั้นหากคิดและกล่าวถึงเรื่องราวของธรรมชาติและผู้คิดผู้กล่าวถึงก็คือมนุษย์ โดยเหตุที่เริ่มคิดเริ่มกล่าวจากตนเองด้วย หากไม่ตกอยู่ในภาวะลืมนั่น คงไม่ลืมหรือมองข้ามพื้นฐานสำคัญไปว่า ธรรมชาติของมนุษย์เองเป็นเหตุสำคัญที่สุด ที่สร้างปัญหาให้แก่ธรรมชาติของชีวิตอื่นสิ่งอื่น และลึกลงไปอีกระดับหนึ่ง การจะรู้ธรรมชาติของมนุษย์ได้ถึงเข้าได้ถึงสิ่งซึ่งเป็นความจริง ก่อน

อื่นควรรู้ได้เข้าถึงได้ ซึ่งความจริงที่เป็นธรรมชาติในตนเองให้ได้ หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า หากเปิดใจตนเองให้กว้างและมีอิสระเพียงใด ย่อมรู้และมองเห็นภาพธรรมชาติจริงในตัวเองได้ชัดเจนเพียงนั้น

เรามักกล่าวกันว่า มนุษย์แต่ละคนที่เกิดมา มีการดำเนินชีวิตร่วมกันโดยมี ปัจจัยสี่ เป็นพื้นฐาน คือ อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และ ที่อยู่อาศัย และแต่ละปัจจัยในสี่สิ่งดังกล่าวก็ได้รับมาจากธรรมชาติอันถือได้ว่าเป็นพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะและสภาวะร่วมกันของทุกชีวิตและทุกสิ่งด้วย

ไม่เพียงเท่านั้น แต่ละชีวิตแต่ละสิ่งจะอยู่บนพื้นฐานตนเองและอยู่ร่วมกัน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงไปได้บนฐานของแต่ละสิ่งอย่างมีอิสระอยู่กับตัวเอง เพื่อความมั่นคงยั่งยืนของทุกสิ่งซึ่งย่อมมีผลสนองวิถีชีวิตมนุษย์ให้สามารถสืบทอดตลอดไปได้ ย่อมขึ้นอยู่กับการสะท้อนให้เห็นภาพ วัฏจักรการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีด้านหนึ่งอยู่กับธรรมชาติของชีวิตทั้งหลายและสิ่งทั้งหลายกับอีกด้านหนึ่ง อยู่กับธรรมชาติภายในตัวเองของแต่ละคน ซึ่ง

ด้านนี้ควรถือเป็นพื้นฐานโดยแท้ ส่วนกระแสการเปลี่ยนแปลงควรมีแกนและกระแสรูปลักษณะตลอดจนสภาวะที่ละเอียด มีการต่อเนื่องที่เรียบร้อยและสมเหตุสมผล

ในเมื่อ มนุษย์แต่ละชีวิตมีร่างกายและจิตใจปรากฏอยู่ในวัฏจักรการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเป็นสังคม ย่อมต้องมีรากฐานเป็นหนึ่งเดียวกันที่สะท้อนภาพให้เห็นเด่นชัดจากพฤติกรรมที่ปฏิบัติร่วมกันอย่างมีสามัคคีธรรมปรากฏให้เห็นและมั่นใจได้ บรรดาปัจจัยทั้งสี่ดังกล่าวแล้ว หากรู้ได้เข้าถึงได้จริง หากจะแจ่มลำดับก่อนหลังบนฐานความใกล้ชิดกับกายมนุษย์เพื่อหวังให้เข้าใจโครงสร้างและบทบาทได้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น น่าจะถือว่าอาหารและยาควรถือเป็นสิ่งใกล้ตัวใกล้ใจที่สุด แม้อาหารอย่างเดียวกันก็มีเหตุมีผลทั้งต่อร่างกายและจิตใจร่วมกันอยู่ และถือการเข้าถึงรากฐานในมนุษย์แต่ละคนเป็นหนึ่งเดียวกันด้วย บุคคลใดมีรากฐานจิตใจเปิดกว้างและอิสระพอสมควร ย่อมมองเห็นและเข้าถึงประเด็นนี้ได้ แต่ตามความเป็นจริงใน

ปัจจุบัน คนส่วนใหญ่ก็ยังมีการมองด้วยทรรศนะที่แยกออกจากกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งดังกล่าวเกิดจากภาวะและลักษณะเงื่อนไขที่ปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจของแต่ละคนซึ่งเป็นบุคคลผู้มองโดยที่มีเหตุมีผลสืบเนื่องมาจากการยึดติดวัตถุ ทำให้เห็นได้เพียงด้านเดียว และเป็นด้านวัตถุด้วย

หากรากฐานมีอิสระภาพ ย่อมสามารถมองเห็นได้สองด้าน และยังมองเห็นวิถีทางที่เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกัน สามารถกำหนดด้านใดด้านหนึ่งให้เป็นจุดเริ่มต้นนำสู่การใช้ประโยชน์ให้บังเกิดผลถึงเป้าหมายที่แท้จริงได้ ซึ่งทั้งประเด็นอาหารและยา ต่างถือหลักการพื้นฐานดังกล่าวแล้วร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม หากให้อีกสองปัจจัยคือ เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย จะตกอยู่ภายนอกขอบข่ายของประเด็นอาหารและยาไม่ แม้การนำมาใช้ประโยชน์จะมุ่งภายนอกกาย แต่ก็เพียงภายนอกในด้านวัตถุ เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งมีเหตุมีผลสัมพันธ์อยู่กับกายไม่ว่าด้านนอกหรือด้านใน ย่อมมีเหตุมีผลสัมพันธ์ถึงจิตเป็นสัจธรรม

บุคคลใดตกอยู่ในภาวะขาดการรู้เท่าทันอิทธิพลจากกายตนเอง ย่อมไม่สามารถมองเห็นประเด็นนี้ให้รู้ให้เห็นถึงความจริงได้

ในประเด็นของยา เรามักสะท้อนภาพแนวโน้มที่มุ่งเน้นอยู่กับ ยารักษาโรค ทำให้นับวันก็ยิ่งมองเห็นได้ยากยิ่งขึ้นถึงยาป้องกันโรค หากวิถีชีวิตบุคคลและวิถีทางของสังคมยังคงเป็นไปตามทิศทางเช่นนี้ ยิ่งนานวันชีวิตของแต่ละคนก็ดี วิถีทางของสังคมก็ดี ย่อมมุ่งไปสู่ทายนภาพในที่สุดไม่เร็วก็ช้า จากผลของภัยธรรมชาติซึ่งถือกระแสนกรรมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นไว้ในอดีตเป็นเงื่อนไข แม้ภัยจากธรรมชาติของมนุษย์เองโดยตรงด้วย

ลองทวนกลับมาพิจารณาสู่ ยาป้องกันโรค ซึ่งอาจเป็นสิ่งทำทนายต่อการเดินทวนกระแส ปัจจุบัน บนทิศทางใหม่นี้เอง น่าจะเห็นภาพได้ว่า เราไม่อาจแยกอาหารและยาออกจากกันบนพื้นฐานปรัชญาชีวิตเดียวกัน หากไม่ยึดติดอยู่เพียงภาพของตัวอักษรและแผ่นกระดาษ ยิ่งไปกว่านั้น หากรู้ได้เข้าถึงได้จริงว่า ในกระแสปัจจัยสี่เองก็มีด้าน

ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่จิตใจ
ร่วมอยู่ด้วย และในด้านจิตใจ
ยังถือเป็นส่วนซึ่งผูกพันอยู่ใน
รากฐาน เป็นกลไกกำหนดการรู้
ได้ถึงเข้าได้ถึงความเป็นหนึ่ง
เดียว ซึ่งประเด็นนี้เอง บุคคล
ผู้เกี่ยวข้องควรได้ชื่อว่า **เป็นผู้รู้
จริง** หรือรู้ย่างเข้าถึงธรรมชาติ
ในตนเองก่อนอื่น จึงสามารถ
นำรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ถึงความเป็นจริงโดยแท้

ดังได้กล่าวแล้วว่า มนุษย์
แต่ละชีวิตที่เกิดมามีทั้งกาย
และจิตอยู่ร่วมกัน หากตนเอง
สามารถเข้าถึง **ความเป็นหนึ่ง
เดียว** จริง ย่อมเข้าใจได้ชัดเจนว่า
การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีสมดุล
ด้วยเหตุและผลภายในกระแสจิต
ตนเองได้อย่างมั่นคง บนฐาน
การเปลี่ยนแปลงร่วมกันของทั้ง
กายและจิตและสิ่งแวดล้อมอย่าง
เป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มต้นเกิดมา
จนถึงกาลดับสูญ ไม่ว่าชีวิตจะ
ต้องเผชิญกับปัญหารูปลักษณะ
ใดและหนักเบาแค่ไหน ย่อมไม่
ปล่อยใจตัวเองจนเกิดวัฏจักรใหม่
ซึ่งจิตต้องตกเป็นทาสอิทธิพล
จากด้านวัตถุที่ผ่านกระแสเข้ามา
ทางกายโดยสิ่งซึ่งอยู่ภายนอก
เข้ามาทำลายสมดุลในรากฐาน
น่าจะถือได้ว่าคือเป้าหมายพื้น

ฐานของการดำรงชีวิต

ประเด็นซึ่งกล่าวแล้วนี้
น่าจะส่งผลทั้งการอนุรักษ์กระแส
จริงในรากฐานตนเอง ซึ่งก่อให้เกิด
การกำหนดพฤติกรรมอนุ-
รักษทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งปรากฏอยู่
ภายนอกที่ถือเป็นพื้นฐานการ
ดำรงชีวิตและสังคมซึ่งแต่ละคน
มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ กับอีก
ด้านหนึ่งก็มีการนำสู่การพัฒนา
ซึ่งก่อให้เกิดภาวะมั่นคงยั่งยืนได้
อย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็นประเด็น
เกี่ยวข้องกับกระแสวัฏจักรการ
อนุรักษ์และพัฒนาาระบบธรรมชาติ
ของชีวิตตนเอง หรือทำหน้าที่
อนุรักษ์และพัฒนาสังคมซึ่งถือ
เป็นฐานร่วมในการดำรงอยู่ของ
ทุกชีวิตและทุกสิ่งซึ่งควรจะมี
ความมั่นคงยั่งยืน

เมื่อกล่าวมาถึงช่วงนี้
หากอิทธิพลวัตถุไม่เข้าไปถือ
ครองอยู่ในรากฐาน ทำให้ดับบัง
ปัญญาที่แท้จริงหนาแน่นเกินไป
ก็น่าจะเห็นภาพได้ชัดเจนว่า
**จิตใจซึ่งเป็นด้านภายในของ
แต่ละคน หากมีภาวะว่างเปล่า
ซึ่งก่อให้เกิดอิสรภาพที่แท้จริง
ประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่ง
มีการมุ่งทำงานด้วยสมาธิอย่าง
จริงจัง ใน สิ่ง ซึ่ง ตน เอง มี
อุดมการณ์หรือความซื่อสัตย์**

ต่อตนเองในการทำงานซึ่งมีผล
แสดงออกต่อสังคม ย่อมถือได้
ว่าเป็นสิ่งเสริมสร้างรากฐานให้
บังเกิดความสุขโดยแท้ เป็นยา
อายุวัฒนะป้องกัน โรคภัยไข้
เจ็บได้อย่างถึงพื้นฐานจริง ซึ่ง
สิ่งนี้เอง มีอยู่แล้วเป็นธรรม-
ชาติในชีวิตแต่ละคน เพียงทวน
ทิศทางชีวิตกลับมาค้นหาได้
แทนการมุ่งมองไปยังสิ่งต่างๆ
ที่ล่อตาล่อใจ ซึ่งปรากฏหลากหลาย
อยู่ ณ ที่อื่นๆ

อาจมีบางคนสงสัยว่า ถ้า
เช่นนั้นก็ต้องกลับไปอยู่ใน
ป่าเหมือนสมณะดึกดำบรรพ์
หรืออาจคิดว่า เป็นการกระทำที่
ถอยหลังเข้าคลอง การคิดใน
ลักษณะ ยึดติดชั่วหนึ่งเช่นนี้ ก็
ย่อมมีอีกชั่วหนึ่งเป็นธรรมชาติ
คือ มีอีกกลุ่มหนึ่งที่ออกมาต่อ
ด้านกลุ่มแรก มีการต่อต้านการ
ใช้ยาซึ่งเกิดจากการคิดประดิษฐ์
ขึ้นมาโดยอ้างเหตุผลว่าก่อให้เกิด
ภาวะทำลาย กระแสความ
คิดทั้งสองด้านซึ่งสร้างภาวะ
เผชิญหน้าหรือกระแสชนกันและ
กัน จริง ๆ แล้ว ต่างฝ่ายต่างก็
ตกเข้าไปอยู่ในวังวนของกระแส
วัตถุ ทำให้เกิดภาวะยึดติดด้วย
กันทั้งคู่ แต่โดยเหตุที่หลักธรรม-
ชาติ ปรากฏการณ์ธรรมชาติใน

เรื่องใดก็ตาม มีการกระจายรูป
ลักษณะออกเป็นสองชั่ว ดังที่
ระบุไว้ชัดเจนในหลักสถิติที่ว่า
ด้วยเรื่องราวของธรรมชาติทุก
สิ่งทุกอย่างนั่นเอง เราจึงพบว่า
ในประเด็นนี้ ต่างก็ยังไม่ถึง
สมดุลซึ่งควรจะมีอยู่ในรากฐานตน
เองโดยแท้ หากเข้าถึงจริงย่อมรู้
ได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีกาล
เวลาและโอกาสเป็นปัจจัยที่ห้
รองรับด้วยเสมอ ความอยาก
ของมนุษย์เมื่อเริ่มต้นขึ้น ณ จุด
หนึ่ง ย่อมมีการรวมกลุ่มบุคคล
ซึ่งถือเงื่อนไขเดียวกันปรากฏ
ออกมา และเมื่อมีชั่วหนึ่งปรากฏ
ก็มีอีกชั่วหนึ่งปรากฏเป็นการ
แสดงออกตามธรรมชาติของ
มนุษย์ซึ่งอยู่ร่วมกันบนฐาน
ความอยากเดียวกัน เพียงแต่มี
รูปลักษณะที่มุ่งสู่ทิศทางตรง
ข้ามเท่านั้น เมื่อเป็นกระแส
ธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าใครก็
เข้าไปผืนไม่ได้ หากใครเข้าไปติด
หยุดกระแส จริงๆ แล้วก็คือ
คนนั้นเข้าไปเสริมกระแส กับ
บุคคลนั้นเข้าไปรับเอากระแส
มาใส่ตัวเองเพื่อเสริมฐานการ
สืบทอดด้วย เพราะการรู้เท่าไม่
ถึงการณ์ บุคคลในวงวัฏจักร
เหล่านี้ ล้วนยังคงตกอยู่ในภาวะ
ที่ขาดยาป้องกันโรคในรากฐาน

ตัวเองโดยแท้

ในกรณีเงื่อนไขซึ่งหยิบยก
มาเป็นตัวอย่างจากของจริงเพื่อ
การศึกษานี้เอง จริงๆ แล้ว
สภาพชีวิตมนุษย์ตามธรรมชาติ
ซึ่งมีภาวะหลากหลาย ไม่เพียง
หลากหลายจากที่เกิดที่เป็นมา
เท่านั้น แม้สภาพในปัจจุบันด้วย
ไม่ว่าบุคคลใดจะเกิดมาหรือจะอยู่
ในสภาพที่เป็นป่าเป็นธรรมชาติ
หรืออยู่ในบ้านในเมือง แม้มี
สมบัติในด้านวัตถุซึ่งมีรูป
ลักษณะแตกต่างหลากหลาย
เพียงใดก็ตาม หากสมดุลใน
รากฐานจิตใจมีภาวะที่กำหนด
ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างสมเหตุสม
ไม่ก่อให้เกิดการได้มาซึ่งสิ่งเหล่า
นี้ด้วยการทำลายธรรมชาติของ
บุคคลอื่นสิ่งอื่น กับอีกด้านหนึ่ง
ก็ย่อมไม่ใช่สิ่งที่ตนมีอยู่ ไปในวิถี
ทางที่ส่งผลทำลายชีวิตและสิ่ง
ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ภายนอกตน
เองเช่นกัน

หากรู้จักและเข้าใจมนุษย์
ได้ถึงแก่นและมองเห็นภาพได้
ครบถ้วนทั้งรูปลักษณะและภาวะ
ในด้านหนึ่งอาจรู้สึกได้ว่า เราคงไม่
สามารถขีดเส้นแบ่งระหว่างสิ่ง
ซึ่งอยู่ภายในกับภายนอกมนุษย์ได้
แต่ถ้าถือเอาเงื่อนไขในรากฐาน
มาเป็นตัวตั้ง ก็น่าจะกล่าวได้ว่า

ภาวะความอยากที่อยู่ในรากฐาน
และมีกระแสแสดงออกได้
อย่างต่อเนื่องโดยไม่เลือกกว่า
เป็นเงื่อนไขที่เข้ามาสัมผัสแล้ว
ทำให้รู้สึกได้ถึงรสชาติทำให้
ขานรับจากภายใน ทั้งที่รู้สึกว่าจะ
พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา
ความอยากของมนุษย์แต่ละคน
ไม่ว่ามีมากมีน้อย ย่อมมีผล
กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์เอง
ให้เกิดแรงผลักดัน ยึดเย็ด
หรือฉุดลาก ผืนกระแสธรรมชาติ
ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ภายนอก
รวมถึงการผืนธรรมชาติของ
เพื่อนมนุษย์ หากการแสดงออก
ประสบผลเหนือกว่า ย่อมก่อให้เกิด
ภาวะสูญเสียสมดุลขึ้นเป็น
กระแสอย่างต่อเนื่องกันไป แต่
ลักษณะทิศทางของกระแสที่เกิด
ขึ้น เป็นวัฏจักร จึงมีผลกำหนด
ทิศทางให้ทวนกลับมาสนองแก่
ตนเองเป็นกรรมสนองกรรม
ดังเช่นที่หลักธรรมได้ระบุไว้
ชัดเจน และ กระแสความอยาก
เป็นกระแสความอยากที่ปรากฏ
เป็นเงื่อนไขอยู่ในรากฐานจิต-
ใจของแต่ละคนก็เป็นสิ่งบั่นทอน
ทำลายอายุอาณัติขณะที่แท้จริง
ในแต่ละคนอย่างสำคัญ ในด้าน
พื้นฐานสังคม กระแสความอยาก
หากเข้าครอบครองคนส่วนใหญ่

ยิ่งถึงระดับผู้ใหญ่อื่นขึ้น ภาวะ
ขัดแย้งในสังคมจะมีธรรมชาติ
ที่รุนแรงยิ่งขึ้นและต่างกันมาก
ขึ้นระหว่างสองชั่วความคิด
ทำให้เกิดวิกฤตถึงมำกันเอง
และยังไม่หยุดลงได้เพียงครั้ง
ใดครั้งหนึ่ง เนื่องจากได้เข้าไป
เป็นสัจธรรมเสียแล้ว แต่ผู้ซึ่งมี
อายุอาณัติจะจริงอยู่ในรากฐาน
ย่อมอยู่ได้ สงบได้เสมอ แม้
กระแสภายนอกจะเปลี่ยนแปลง
ไปอย่างไร ย่อมเข้าใจได้ลึกซึ้ง
และยอมรับความจริงได้ ไม่ว่า
สิ่งใดจะเกิดขึ้น แม้แก่ตนเอง
ด้วย ย่อมไม่มีผลกระทบสู่ด้าน
จิตใจ เช่นที่กล่าวไว้ว่า ความ
จริงหรือสัจธรรม เป็นสิ่งไม่ตาย

มนุษย์ที่เกิดมา หากมุ่งวิถี
ทางที่ทำให้ชีวิตตนเองทวีความ
อยากมากขึ้น ในที่สุดก็ย่อมต้อง
ตายด้วยความอยากเป็นเหตุ ไม่
ว่าการฆ่ากันตายในลักษณะตัว
ต่อตัวหรือเป็นกลุ่มเป็นพวก และ
ไม่ว่าพวกเล็กพวกใหญ่กระทั่งถึง
ระดับชาติและระดับโลก ซึ่งต่าง
ก็สืบเนื่องมาจากความอยาก
ภายในรากฐานเป็นเหตุทั้งสิ้น

อนึ่ง ไม่เพียงการตาย
เพราะฆ่ากันซึ่งเป็นเพียงรูปแบบ
หนึ่งของผลที่เกิดจากความอยาก
เป็นเหตุ หากยังมีการตายด้วย

การที่ยิบยกเอาประเด็น
ความอยากมากล่าวเน้นไว้ ณ ที่

คราวว่า การเรียนรู้จากประสบ-
การณืชีวิตจริง กับอีกด้านหนึ่ง
การรู้ทบทวนสภาวะปัญหาซึ่ง
ตนเองผ่านพ้นมาแล้วในอดีต
อย่างไม่วะเลย ถือเป็นการ
ปูพื้นฐานการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตตัวเองอย่างถึง
รากฐานที่แท้จริง และเป็นการ
สั่งสมยาอายุวัฒนะไว้ในพื้นฐาน
ชีวิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ในเมื่อมนุษย์ซึ่งมีทั้งร่างกายและจิตใจ มีวัฏจักรการเกิดการตายเป็นกระแสที่วนเวียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องกัน แม้แต่ละคนมีความหลากหลายในระดับและรูปลักษณะความอยากมากน้อยอยู่ภายในรากฐานเป็นธรรมชาติ แต่ช่วงชีวิตหนึ่ง ๆ ที่เริ่มจากการเกิดและเติบโตขึ้นถึงระดับหนึ่ง วัฏจักรการเปลี่ยนแปลงในด้านจิตใจน่าจะขึ้นมาถึงขีดซึ่งเริ่มละความอยากในตนเองให้ลดน้อยลงอย่างสอดคล้องกันกับเหตุและผลของสิ่งซึ่งผ่านการสัมผัสมาแล้วจากอดีต แปรสภาพมาอยู่บนฐานที่เน้นการเรียนรู้มุ่งสู่แก่นแท้ กับสะท้อนภาพการปฏิบัติในสิ่งซึ่งตนเองมีอุดมการณ์เด่นชัดยิ่งขึ้น ซึ่งกระแสนี้จะมีธรรมชาติที่สร้างความประทับใจและศรัทธาให้ชน

รุ่นหลังซึ่งยังมุ่งเข้าถึงลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งนี้น่าจะมีอิทธิพลกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนและสังคมให้มุ่งสู่เป้าหมายที่แท้จริงร่วมกันได้

หากเป็นไปได้ดังกล่าว แม้สังคมจะสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงซึ่งด้านหนึ่งเห็นได้ว่า มีความเจริญในทางวัตถุ แต่เมื่อมองอีกด้านหนึ่งย่อมเห็นภาพความเจริญทางจิตใจของคนส่วนใหญ่ได้อย่างสอดคล้องกัน สามารถเสริมสร้างสมดุลในทุก ๆ เรื่องให้ดำรงอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี โดยตลอด ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ผลจากการพิจารณาและวิเคราะห์ที่ทำให้เห็นภาพดังได้กล่าวแล้วอย่างรวม ๆ สืบเนื่องมาจากการถือหลักสัจธรรมที่ว่า **มนุษย์ไม่ว่าจะแตกต่างหลากหลายกันด้วยรูปลักษณะและสภาวะอย่างไรก็ตามก็คือมนุษย์กับมนุษย์แต่ละชีวิตที่เกิดมา ล้วนมีจิตใจเป็นฐาน มีเงื่อนไขในจิตใจแตกต่างกันทั้งที่เป็นรูปลักษณะและสภาวะอันเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางแนวคิดตลอดจนระดับอารมณืที่หลากหลาย** ซึ่งแสดงออกจากตนเองในแต่ละ

ช่วงและเงื่อนไขเดิม กับพลกระทบจากสิ่งแวดล้อมเท่าที่ชีวิตได้ผ่านมาแล้ว เป็นสิ่งสร้างอิทธิพลกำหนดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขภายในรากฐานร่วมกันด้วย

ปัญหาพื้นฐานจริง ๆ อยู่ ที่การสั่งสมกระแสวัตถุซึ่งนับวันก็ยิ่งสร้างอิทธิพลมากขึ้นโดยที่ยังไม่เห็นภาพแม้แต่น้อยถึง การจะต้องประเด็นนี้ กับอีกด้านหนึ่งซึ่งถูกกระทบก็คือกระแสจริงของแต่ละคนซึ่งควรมีรากฐานชีวิตอยู่กับท้องถิ่นเป็นสัจธรรมมาแต่กำเนิด ก็ถูกอิทธิพลทำลายไปแล้วอย่างลึกซึ้ง ถือเป็นธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเมื่อตกเข้าไปอยู่ในกระแสดังกล่าว ส่วนใหญ่ย่อมสะท้อนวิถีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณืที่เพิ่มองศาความรุนแรงสูงยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ กับด้านจุดยืนที่หลากหลายซึ่งเมื่อมีปัญหาาร่วมกันเกิดขึ้น ย่อมแยกออกเป็นสองขั้วเป็นธรรมชาติ ก็จะทำให้ช่องว่างระหว่างขั้วกว้างออกไปมากขึ้นเรื่อย ๆ กับแต่ละขั้วมีการรวมตัวเป็นพวกแน่นหนายิ่งขึ้นไปอีก แม้พฤติกรรมที่ปรากฏเห็นได้ภายนอก อาจทำให้รู้สึกว่ามี การเชื่อมโยงใกล้ชิด และมีการ

กระจายตัวมากขึ้น แต่ภายในส่วนลึก จะปรากฏกระแสจริงซึ่งมุ่งสู่ทิศทางตรงข้าม

หลักเดียวกันกับภาพรวมทิศทางของกงล้อรถซึ่งหมุนเป็นวัฏจักรรอบแกนตัวเอง เมื่อด้านหนึ่งหมุนสู่ทิศทางหนึ่ง ขณะเดียวกันอีกด้านหนึ่งจะหมุนสู่ทิศทางตรงข้าม และสภาวะสังคมซึ่งชีวิตถูกรองรับไว้ด้วยอิทธิพลวัตถุย่อมทำให้ผู้คนส่วนใหญ่มักเห็นได้แต่เพียงด้านบน ซึ่งเป็นด้านผิวแล้วนำมาอ้างเพื่อประโยชน์ในการสนองความเชื่อของตัวเอง โดยไม่อาจเปิดสิ่งซึ่งตนเองปิดกั้นไว้ให้สามารถมองเห็นด้านล่างซึ่งเป็นรากฐานจริงได้ สภาพเช่นนี้บุคคลผู้มีรากฐานจิตใจที่อิสระ ย่อมมองเห็นปัญหาเดียวกันปรากฏอยู่ในทุก ๆ เรื่อง

สมมุติฐานที่ควรจะเป็น ทั้งของแต่ละบุคคลและของสังคม ในส่วนบุคคล ชีวิตซึ่งเติบโตยิ่งขึ้นโดยที่ผ่านพ้นประสบการณ์จากภาวะหลากหลายกว้างขวางมากขึ้นเป็นลำดับ ควรได้รับผลชำระเงื่อนไขภายในรากฐานตนเองให้เบาบางลงและเปิดฐานกว้างมากขึ้นตามเหตุและผล รวมทั้งลงสู่ภาวะลุ่มลึกยิ่งขึ้น

ภายในด้วย ทำให้สามารถครอบคลุมแนวคิดและผลกระทบจากกระแสของเพื่อนมนุษย์ซึ่งปรากฏภาวะหลากหลายและยังแคบกว่าอันสืบเนื่องมาจากภูมิกำเนิดกับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งยังน้อยกว่าตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการแสดงออกของชนในด้านซึ่งยังเยาว์กว่า ด้วยความรู้ลึกที่เข้าใจจริงและยอมรับสภาพที่เป็นจริงเพื่อก่อให้เกิดกระแสที่มุ่งพัฒนาบุคคลอื่นเป็นธรรมชาติอยู่ภายในตัวเอง

ความมีจิตใจเปิดกว้างและมีรากฐานลึกซึ้งตลอดจนมีอารมณืที่สงบเย็น จึงถือเป็นสมมุติฐานของผู้ใหญ่ที่มีความเป็นผู้ใหญ่อย่างสอดคล้องกัน ไม่เพียงเป็นผู้ใหญ่ด้วยวัยวุฒิ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ของครอบครัวของสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ของหน่วยงานทุกชั้น และของสังคมอันเป็นส่วนรวมและเป็นความหวังที่จะได้เห็นระบบที่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้ซึ่งเติบโตขึ้นไปด้วยวิถีทางนี้ ได้เข้าไปสู่ผู้ใหญ่ในการบริหารงานตามลำดับขั้นตอน เพื่อเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นธรรมชาติ นำการพัฒนาได้อย่างจริงจังในทุกจุดยืนบนพื้น

ฐานสังคมส่วนรวม

ในด้านของแต่ละคนซึ่งถือเป็นฐานจริง ยาป้องกันโรค (ไม่ใช่รักษาโรค) ทั้งระบบดังกล่าว หากปรากฏอย่างถึงความจริงในบุคคลใด ย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นเปี่ยมด้วยความสุขและสงบภายในรากฐานตัวเอง มีสภาพร่างกายที่เหมาะสมและสดชื่นได้เสมอ ย่อมรับสภาพความจริงได้ทุกเรื่องและทุกโอกาส มีอายุยืนนาน แม้ว่าจะต้องถึงคราวจากไปทีละน้อยตามสภาพที่เป็นจริงของกายและวัยซึ่งเป็นไปตามเหตุผลของธรรมชาติ ย่อมรู้ได้ ย่อมรับความจริงได้โดยไม่เกิดทุกข์ หากเป็นสภาวะซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานของคนส่วนใหญ่ในสังคม ย่อมส่งผลให้สังคมนั้นประสบกับความมั่นคงยั่งยืนโดยแท้

อายาตุษณ์จะจริงเป็นสิ่งที่มิอยู่แล้วในจิตใจแต่ละคนและถือเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่สุดซึ่งค้นได้จากใจตนเองโดยแท้ และเป็นสิ่งซึ่งเปิดสิทธิและโอกาสให้แก่ทุกคนเสมอ โดยที่ไม่มีใครจะละเมิด ปิดกั้นหรือฉกฉวยเอาไปได้เลย เพียงว่าบุคคลผู้สนใจมุ่งวิถีสู่การค้นหาที่ตัวเองและใช้เป็นฐานอย่าง

จริงจัง ย่อมมีโอกาสรู้ได้เข้าถึงได้ และนำออกใช้ประโยชน์อย่างได้ผลจริงจังด้วย แต่การมุ่งค้นหาด้านเดียวโดยขาดการละจากภาวะปิดกั้นตัวเองโดยอิทธิพลวัตถุซึ่งปรากฏอยู่ในภูมิเดิมออกก่อน ย่อมเข้าไม่ถึงอย่างแน่นอนที่สุด เนื่องจากประเด็นนี้เป็นพื้นฐานของการเริ่มต้น ไปจนถึงความสำเร็จโดยแท้

การนำเรื่องนี้มาเขียน ไซว่าจะมุ่งเน้นให้บุคคลอื่นต้องเชื่อและนำสู่การปฏิบัติไม่ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ประการแรกเพียงใช้การเขียนซึ่งมีเหตุมาจากการคิดวิเคราะห์หาเหตุและผล เป็นเครื่องมือฝึกฝนค้นหาความจริงเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาสังธรรมจากมุมหนึ่ง กับสิ่งที่ปรากฏจากการเขียนซึ่งควรถือว่าเป็นผลจากวิถีชีวิตของบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเหมือนหรือไม่เหมือนบุคคลอื่นในบางจุด หากมีสาระที่เป็นประโยชน์ นั้นย่อมหมายความว่า ประเด็นนี้นั้นจะไม่ใช่เป็นของผู้เขียนหรือของบุคคลใด หากเป็นสังธรรมซึ่งใครก็ตามมีสิทธิและโอกาสพบได้อย่างเท่าเทียมกันทั้งสิ้น

ชีวิตซึ่งหวังได้ว่ายืนยาว

บนฐานแท้ จึงเกิดจากภาวะจิตที่รู้ถึงและเข้าถึงได้ซึ่งความจริงในตนเองและในชีวิตเพื่อนมนุษย์ตลอดจนชีวิตอื่นสิ่งอื่น เป็นยาขนานเอก โดยที่ทุกคน ไม่เลือกด้วยเงื่อนไขที่แตกต่างกันในด้านรูปวัตถุและสภาวะ ทุกคนมีสิทธิและโอกาสหาได้กระทำได้โดยไม่ต้องซื้อหาหรือแลกด้วยเงินตราใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากความจริงเป็นพื้นฐานชีวิตที่ลึกซึ้งที่สุด และเป็นสิ่งที่มีรากฐานเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างกายกับจิต เมื่อจิตบริสุทธิ์ กายย่อมปลอดจากโรคภัย คงเหลืออยู่ก็เพียงกระแสการเปลี่ยนแปลงกับภาวะเสื่อมสลายในด้านวัตถุซึ่งย่อมเป็นไปตามกาลเวลาด้วยเหตุและผลบนฐานความจริง บุคคลผู้รู้และเข้าถึงความจริงแล้ว แม้ถึงเวลาที่กายต้องจาก ย่อมไปอย่างสงบและมีความปลอดโปร่งภายในตัวเอง

ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เกินความจำเป็น

วิจิตร อวาทกุล

โลกและสังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปอย่างมาก มีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้เครื่องอุปโภคบริโภคออกมาขายจำหน่ายให้กับประชาชนเพื่อให้ได้รับความสะดวกสบายอย่างมากจนบางอย่างมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นสำหรับบางคน บางฐานะ และมีแนวโน้มของความเจริญก้าวหน้าที่ทำให้เกิดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยอย่างไม่หยุดยั้ง

ทำให้ผู้ที่หลงหรือมีความรู้ น้อย เยาวชน ฯลฯ ยับยั้งชั่งใจไม่อยู่ ถูกสิ่งแวดล้อมสังคมจุดกระชากลากไปทำให้ได้รับความทุกข์ เช่น แห่ลงมั่วสุม มอมเมาสถานบันเทิงเรียมย์ใช้สีสันแสงเสียง มอมเมา ตู้เกมส์ไฟฟ้า เล่นการพนัน จนกระทั่งวิธีโหลวมกอนาจาร ร้านอาหาร เครื่องดื่มราคาแพง ใช้สตรีเพศ และกามารมณ์เป็นเครื่องล่อ มีเงินทอง ข้าวของเท่าไรก็นำไปขายนำไปใช้จ่าย หรือหมดไปกับสิ่งที่มีความก้าวหน้าในทางหลอกล่อให้เกิดความหายนะเกินฐานะความเป็นอยู่

คนร้ายที่ตำรวจจับได้จาก การก่ออาชญากรรม ปล้น จี้ ฆ่า

ฉกชิง รังราว ส่วนใหญ่สารภาพว่าจะนำเงินไปใช้จ่าย เทียวเตร่หาความบันเทิงเรียมย์เหล่านี้ทั้งสิ้น เป็นการสร้างปัญหาสังคมจากความเจริญก้าวหน้าที่ฟุ่มเฟือย หลอกล่อหลอกลวงประชาชนให้หลงผิดและถลำลึกเข้าไปในอบายมุข แต่ก่อนจะมีเพียงเหล้า บุหรี่ แต่ปัจจุบัน มีตั้งแต่สารระเหย เฮโรอีน ยาม้า ยาเมา เครื่องดื่มเสพติดกระตุ้นประสาท แหล่งค้าประเวณีมีอยู่เกลื่อนกลาด มีโรคระบาดที่เป็นอันตรายร้ายแรงมากมาย

การบริโภคอาหารการกินที่มีราคาแพงมาก อาหารที่บริโภคก็พิสดาร มีการนำสัตว์ป่าซึ่งเป็นของหายากมาหลอกลายในราคาแพง อั่งมือหมีตุ๋นซาละสีห์มันบาท เครื่องดื่มที่ไม่มีอะไรมาก แก้วเล็ก ๆ ขายแก้วละ ๑๕๐-๒๐๐ บาท น้ำดื่มลิตรละ ๑๐ บาท แพงเสียยิ่งกว่าน้ำมันเบนซิน ผู้คนก็หลงดื่มกินกันไปแทนที่จะบริโภคเพื่ออิม เพื่อสุขภาพที่ดี ไม่แพงจนเกินไป ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะ ควรประหยัด มีเงินเก็บออมได้มาก ควรจะหันมาลดหันมาหยุดความฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นลงมาเสียบ้างก็จะทำให้ความเป็นอยู่

“
การประหยัด
จะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น
เพราะเมื่อประหยัดครั้งไร
เงินทองก็จะเพิ่มขึ้น
เหมือนน้ำที่หยดทีละหยดลงในถัง
ไม่ช้าก็จะเต็มถัง
”

ของเราและสังคมดีขึ้น เป็นการ
สร้างค่านิยมที่ดี ย่อมจะเป็นการ
สร้างเสริมสังคมให้ดีขึ้นไปด้วย

เราจะลดความฟุ่มเฟือยสิ้น
เปลืองโดยไม่จำเป็นได้อย่างไรบ้าง
การลดความฟุ่มเฟือย ต้องสร้าง
ความคิด ค่านิยม รสนิยมที่ถูกต้อง
เหมาะสม ให้อุปนิสัยที่ดี
กับฐานะความเป็นอยู่ ไม่ให้สุรุ่ย
สุร่าย จีบจ่ายใช้สอยมากเกินไป
จากฐานะความเป็นอยู่ ที่เรียก
กันว่ารายได้ต่ำแต่รสนิยมสูง
โบราณสอนไว้ว่า

อวดดี เป็นสมบัติของ
ขี้ข้า

อวดกล้า เป็นสมบัติของ
คนขลาด

อวดฉลาด เป็นสมบัติของ
คนโง่

อวดโก้ เป็นสมบัติของ
คนจน

หรือที่ปัจจุบันมักจะพูดกัน
ว่า “เท่แต่กินไม่ได้” หรือ
“เท่แต่ไม่มีจะกิน” ผู้ที่อวด
ร่ำรวย อวดเศรษฐกิจ มักเป็นผู้ไม่
มีอันจะกิน แต่ผู้ที่รวย มักจะไม่
ค่อยโอ้อวด หรือทำตัวฟุ้งเฟ้อ
สุรุ่ยสุร่าย แต่กลับประหยัด
เพราะการประหยัดจะทำให้ฐานะ
ความเป็นอยู่ดีขึ้น เพราะเมื่อ
ประหยัดครั้งไร เงินทองก็จะเพิ่ม

ขึ้น เหมือนน้ำที่หยดทีละหยดลง
ในถัง ไม่ช้าก็จะเต็มถัง

การประหยัดนั้นอาจทำได้
หลายทาง แต่ที่เจ้านายกล่าวนี้
อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่ง หรือเป็น
เพียงบางสิ่งบางอย่างที่พอจะ
กระทำได้นี้

การบริโภค การรับ
ประทาน มีคำกล่าวเกี่ยวกับการ
บริโภคว่า “จงกินเพื่ออยู่ อย่า
อยู่เพื่อกิน” อย่าบริโภคโดย
เกินความจำเป็น อย่าเห็นอะไร
ซื้อ เห็นอะไรกิน ทั้งๆ ที่ไม่ได้
หิวอะไร บางอย่างซื้อมาก็กินไม่
หมด ต้องทิ้งขว้างเสียหายเสีย
เงินทอง บางคนก็กินไม่หยุด
ปาก เกิดเป็นความเคยชิน ต้อง
กินทั้งวันทั้งคืน เมื่ออาหารมาก
เกินไปก็ทำให้อ้วน เกิดโรค ต้อง
เสียเงินค่าหมอค่ายา ล้มหมอน
นอนเสื่อทำมาหากินไม่ได้ เพราะ
ร่างกาย อ่อนแอไม่แข็งแรง

ฉะนั้น อย่าบริโภคเกิน
ความจำเป็น เลือกอาหารที่เป็น
ประโยชน์ต่อร่างกาย อย่าเพียง
แต่เห็นว่าอร่อย แต่อาจเป็นโทษ
ต่อร่างกาย กินจุบกินจิบ อาหาร
ที่มีราคาแพงจนเกินไปทำให้สิ้น
เปลืองไม่ประหยัด เกิดโทษแก่
ร่างกายได้ และยังเป็นการ
ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายเงินโดยเปล่า

ประโยชน์

การแต่งกาย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ถู่ง่อง รองเท้า กระเป๋าถือ เครื่องประดับ ต้องฉลาดเลือกซื้อที่เหมาะสมกับร่างกาย แต่งแล้วเสริมบุคลิก ทำให้สวยงาม ไม่แพงมาก กันร้อนกันหนาวได้ดีเหมาะสมกับฤดูกาลและโอกาส พ่อค้าแม่ขายห้างร้านใหญ่โตมักเอาเปรียบลูกค้าขายของแพงเอากำไรเป็นสิบ ๆ เท่าตัว เพราะสร้างแพชั่นหรือความนิยมให้ผู้ซื้อตื่นตัวและตัดสินใจซื้อ จงอย่าหลงตามแพชั่น แต่ต้องเลือกด้วยความฉลาด เพราะ **“ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้”** กำไรเสมอ” เสื้อผ้าเครื่องใช้ที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นของที่แพงหรือยี่ห้อดีเสมอไป แต่อยู่ที่แต่งแล้วสวยงามหรือไม่อย่าตกเป็นทาสของแพชั่น หรือความนิยมที่สร้างขึ้น ไม่ใช่ความนิยมที่แท้จริง รู้จักเลือกรู้จักใช้และไม่ซื้อมากเกินไปเป็นการสุรุ่ยสุร่ายก็จะประหยัดเงินได้มาก มีเงินเหลือเก็บทำให้มีความสุขได้

เครื่องสำอาง ก็เหมือนกับเสื้อผ้า พ่อค้าจับจู้ได้ว่าคนอยากสวยอยากงามแข่งขันประชันโฉม เครื่องประทีนโฉมบางชนิดราคาแพงมากเกินไป

ควรเลือก ควรลอง ควรทดสอบว่า ชนิดไหนดี เหมาะสมกับตัวเราและราคาไม่แพง เพราะบางอย่างมีสารที่ไม่เหมาะกับผิวหรือร่างกายของผู้ใช้ก็จะเกิดโทษ แม้จะมีราคาแพงเท่าใดก็ไม่เกิดประโยชน์ ผู้ที่ไม่ฉลาดมักดูที่ราคาแพง แล้วเน้นที่ว่าเป็นของดี เครื่องสำอางที่แพงถ้าไม่ถูกกับผิว ไม่ถูกกับผู้ใช้ ก็ไม่เกิดประโยชน์ เสียเงินสิ้นเปลืองไปเปล่า ๆ ยิ่งผลสมสารพิเศษที่จะช่วยเร่ง ช่วยกระตุ้นผิวให้เต่งตึงบางคนก็ไม่ถูกกันทำให้เกิดเป็นพิษ เป็นผื่น คัน ประทุ เพราะแพ้มันจะมีราคาแพงก็ได้ช่วยให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่หลงกันไป หลอกกันไป จึงต้องพิจารณาเฉพาะที่เหมาะสมกับตัวเรา ราคาเหมาะสมกับฐานะของตัวเราจะได้ผลดีกว่า

ความสวยความงาม การดำรงชีวิตในปัจจุบันมีการมอมเมากันมาก เมื่อผู้ใหญ่ถูกมอมเมาย่อมมีผลมาถึงเด็กซึ่งเห็นเป็นตัวอย่าง ก็จะถูกมอมเมาไปตั้งแต่เด็ก มีการแต่งหน้า ทัดทาตา ทาปากเด็ก เสื้อผ้าแฟชั่น และอย่างอื่นพลอยมอมเมาเด็กไปด้วยเป็นการทำร้ายและรังแกเด็ก เด็กนั้นเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ ปัญญาที่น้อยนิด จะ

รับค่านิยมที่ถูกมอมเมา ความสูญเสียและเปล่าประโยชน์มากยิ่งขึ้น เร็วขึ้น เมื่อโตขึ้นก็จะเป็นคนที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด ย่อมนำเยาวชนไปสู่ความทุกข์ยากและหายนะในอนาคต

ควรจะช่วยกันสร้างแนวค่านิยมของความดีงามภายในที่เป็นคุณธรรม มากกว่าสิ่งตกแต่งภายนอก ร่างกาย การวางตัวหรือการดำเนินชีวิตในสังคม แท้จริงแล้วก็คือชีวิตส่วนตัวของเราเองสัมพันธ์กับค่านิยมในสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต้องปรับตัวเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่ให้ค่านิยมของสังคมมีอิทธิพลต่อเรามากจนเกินไปจนทำให้เราเดือดร้อนได้

ชีวิตสังคมจะดึงเราไปในทางฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเกินความจำเป็น โดยใช้รสนิยม ค่านิยม ความนิยม เป็นตัวเร่ง เราจึงต้องใช้คุณธรรมเป็นตัวควบคุมในส่วนที่เป็นชีวิตส่วนตัวของเรา เช่น คุณธรรมของการประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ความเหมาะสมซึ่งเป็นทางสายกลาง การใช้สติ ใช้ความคิดไตร่ตรอง พินิจพิจารณา มิใช่ปล่อยให้ตัวเราหลงและคล้อยตามค่านิยม

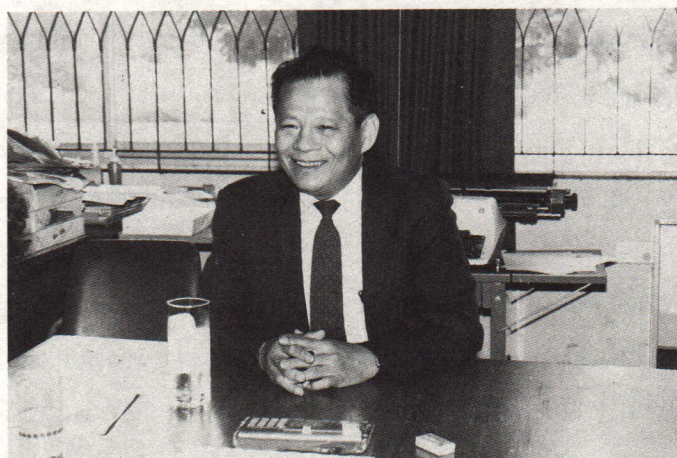
ความนิยมไปอย่างง่าย ๆ จะกลายเป็นความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเกินฐานะ ซึ่งรังแต่จะนำความทุกข์มาสู่ผู้ที่ไม่มีความยั้งคิด

ลองถามตัวเราเองว่าขณะนี้เราได้ดำรงชีวิตในสังคม และใช้จ่ายเงินทองไปอย่างเหมาะสมกับรสนิยม ฐานะความเป็นอยู่ของเราเป็นอย่างไรดีแล้วหรือยัง

นักวิทยาศาสตร์ไทย สร้างผลงานเด่นในสหรัฐอเมริกา

ชาคริต จุลกะเสวี

เป็นคนไทยคนเดียวที่ปฏิบัติหน้าที่
ในฐานะ “หัวหน้านักวิทยาศาสตร์ใน
เทคโนโลยีเครื่องสลายปรมาณู” และ
คิดค้นเป็นเครื่องแรกของโลก คือ “เครื่อง
เพิ่มพลังงานเครื่องกำเนิดไฟฟ้า”

บำรุงฯ

สวัสดีครับท่านผู้ฟัง รายการกองทัพบกพบ
ประชาชน ในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีพบกับ
ท่านอีกเช่นเคยครับ วันนี้เราจะมาพูดถึงถึงเรื่อง
ของการคิดค้น “เครื่องช่วยเพิ่มพลังงานไฟฟ้า”
นะครับ

ท่านผู้ฟังอาจจะนึกสงสัยนะครับว่า เครื่อง
ช่วยเพิ่มพลังงานไฟฟ้านี้เป็นยังไง หน้าตาเป็นยังไง
และก็คิดค้นโดยใครบ้าง มีความสำคัญยังไง เรื่อง
นี้นับว่ามีความสำคัญนะครับท่านผู้ฟัง เรื่องของ
พลังงานนั้น ท่านผู้ฟังก็คงจะทราบกันดีว่า พลังงาน
ที่สำคัญคือเรื่องของไฟฟ้าที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้
ท่านผู้ฟังคงเห็นแล้วนะครับว่า ไฟฟ้าทำให้ความ
เจริญมาสู่ประเทศชาติและก็ชุมชนเป็นอย่างมาก
นะครับ

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายเหมทอง ยโสธรรัตน์

หัวหน้านักวิทยาศาสตร์ กลุ่มพลังงาน

(Power System Manager)

Super Collider, Dallas, Texas, USA

Fx msg (714-)921-1474

ผู้สัมภาษณ์

นายบำรุง ไตรมนตรี

หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์

สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่ง
แวดล้อม

รายการกองทัพบกพบประชาชน วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖

ลองคิดว่าถ้าเกิดไม่มีไฟฟ้าขึ้นมาเนี่ยะครับ ท่านผู้ฟัง ก็ไม่มีอะไรที่ผิดไปกว่าชนบท ซึ่งอาจจะจุดตะเกียงกันอย่างในสมัยก่อนเนี่ยะครับ ความเจริญต่าง ๆ ก็ไม่มี เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ ท่านผู้ฟังคงเห็นแล้วนะครับว่ามันทำมาจากไฟฟ้าทั้งนั้นเลยนะครับ

ทีนี้ไฟฟ้านี้มันทำมาจากอะไร มันก็ทำมาจากเขื่อนบ้าง เขื่อนกั้นน้ำที่เกิดพลังงานไฟฟ้า เกิดมาจากถ่านหิน เกิดจากน้ำมัน น้ำมันเตา น้ำมันอะไรต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดไฟฟ้า คงจะเห็นแล้วนะครับว่า ยิ่งใช้ไฟฟ้ามากเท่าไรก็ยิ่งทำลายสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเท่านั้น

เพราะฉะนั้น ในเรื่องที่เราจะมาพูดถึงถึงเรื่องว่าวิธีจะเพิ่มพลังไฟฟ้านี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเราสามารถจะลดการใช้ไฟฟ้าไปได้ หรือว่ามีเครื่องช่วยเพิ่มพลังงานไฟฟ้าขึ้นมาเนี่ย ก็นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เรื่องนี้ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อมนุษยชาติ และอาจจะสำคัญต่อคนทั้งโลกก็ว่าได้

ท่านนักวิทยาศาสตร์ที่จะมาพบท่านผู้ฟังในวันนี้ นั้น ท่านเป็นหัวหน้านักวิทยาศาสตร์ ของกระทรวงพลังงานสหรัฐอเมริกา แต่เป็นคนไทย นะครับท่านผู้ฟัง เป็นคนไทยซึ่งเดินทางจากประเทศไทย แล้วไปอยู่สหรัฐอเมริกา ๒๖ กว่าปีแล้ว นะครับ วันนี้ท่านเดินทางกลับมาประเทศไทย เพื่อจะมาจดลิขสิทธิ์สิ่งประดิษฐ์คิดค้นของท่านในประเทศไทย

ทาง “รายการกองทัพกพบประชาชน” ก็เชิญท่านมาพบกับท่านผู้ฟังในวันนี้เสียเลย จะมาเรียนถามท่านว่าท่านคิดค้นอะไรเป็นประโยชน์อย่างไรบ้าง ผมขอแนะนำให้ท่านรู้จักกับท่านอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์ สวัสดิ์ครับ

สวัสดิ์ครับ

เหมทอง ฯ

บำรุง ฯ

คำถามแรก ผมต้องเรียนถามอาจารย์ก่อนเลยว่า อาจารย์ไปอยู่สหรัฐอเมริกา มา ๒๖ ปีแล้วนี่ ไปทำอะไรครับ ?

เหมทอง ฯ

ผมออกจากเมืองไทยก็ไปทำปริญญาโทต่อปริญญาเอกที่ออริกอนสเตท ยูนิเวอร์ซิตี และหลังจากนั้นก็ออกมาทำงานในหน้าที่วิศวกรตามบริษัทต่าง ๆ ที่อเมริกาเขามีธรรมเนียมเนี่ยแหละ หน่อย ๆ คือเขาแบ่งคน ไม่ว่าคนจะเรียนสาขาไหน ไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์ ใครออกมาทำงานทางด้านคิด ๆ คำน ๆ เขาให้ชื่อว่าวิศวกร หรือเรียกว่าเอ็นจิเนียร์ ทีนี้ถ้าเอ็นจิเนียร์เกิดทำงานมานาน ๆ มีชื่อเสียง มีตำแหน่งใหญ่โตขึ้น เขาหาตำแหน่งลงเป็นหัวหน้าไม่ได้ เป็นอะไรไม่ได้ เขาก็เปลี่ยนไปเป็นนักวิทยาศาสตร์

เพราะฉะนั้นคนที่มีความรู้ “นักวิทยาศาสตร์” นี้ ในสหรัฐอเมริกาถือเป็นสิ่งที่มีเกียรติเพราะเป็นแผนกที่ใช้สมอง ไม่ได้ไปคุมกำลังงานกำลังคนเหมือนอย่างข้าราชการหรือทหารของเมืองไทย เพราะฉะนั้น ผมก็ได้เลื่อนตำแหน่งจากเอ็นจิเนียร์ มาเป็น “ไซแอนติส” ก็เป็นเกียรติ เพราะฉะนั้นนี้ให้เห็นว่าเขาก็แบ่งชั้นวรรณะเหมือนกัน แล้วผมก็ได้เป็นหัวหน้านักวิทยาศาสตร์ที่สำนักงานพลังงานปรมาณู “ด้านสลายปรมาณู” ที่เท็กซัส

บำรุง ฯ

คำว่า หัวหน้านักวิทยาศาสตร์ หรือว่าเครื่องสลายปรมาณูนี้ ท่านผู้ฟังอาจจะยังงง ๆ อยู่ ผมจะต้องถามตามลำดับไปก่อนดีกว่าไหมครับ ว่าก่อนหน้าที่อาจารย์จะมาทำงานเป็นหัวหน้านักวิทยาศาสตร์ได้นี้ อาจารย์ได้ทำผลงานอะไรขึ้นมาก่อน จนกระทั่งฝรั่งเขายอมรับผลงานของอาจารย์ครับ

เหมทอง ฯ

ตอนนั้นผมก็เริ่มเข้าทำงานใหม่ ๆ นะครับ ก็เจอเรื่องนอก ๆ ให้ฟัง นี่เพื่อความสนุกด้วย รายการนี้อ่าเอาให้เป็นวิชาการให้มากนักเลย ต้องเล่าเรื่องสนุกบ้าง ผมไปทำงานใหม่ ๆ เขาจ้างเป็นเทคนิคเขียน ทั้ง ๆ ที่ผมจบปริญญาโท แล้วก็ทำปริญญาเอก เทคนิคเขียนคือครูผู้ช่วยของวิศวกร นั้นเป็นการให้เกียรติแก่คนต่างตัวอย่างดีแล้ว เราจบปริญญา แต่ให้เรามาเป็นเทคนิคเขียน ทีนี้ผมก็ไปเป็นเทคนิคเขียน กินเงินเดือนเทคนิคเขียนด้วย

พอไปอยู่ได้สัก ๔-๕ เดือน ความรู้ความสามารถเราก็ซึกจะมากกว่าคนที่เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นวิศวกรอยู่เขาก็เลยเปลี่ยนหน้าที่ผมขึ้นมาเป็นวิศวกรอีก ๓-๔ เดือนให้หลัง ยังไม่ทันถึงปี เขาก็ยกมาเป็นวิศวกรอาวุโส ทั้ง ๆ ที่จำไปเป็นเทคนิคเขียนแท้ ๆ เป็นลูกน้องสำหรับทำตามคำสั่งวิศวกร

บำรุงฯ

เขาให้ทำหน้าที่อะไรครับ ?

เหมทองฯ

ที่นี้พวกผมนี้ คนที่เรียนวิศวกรนี้มีหลายชนิด บางคนก็เรียนจบมาไม่ได้มีโอกาสใช้วิชาชีพก็ไปเป็นหัวหน้าเสมียน บางคนก็ไปควบคุมโรงงาน เพราะว่าเขาจะต้องใช้วิชาวิศวกรที่เขาเรียนมาไปควบคุมการผลิตหรืออะไร

แต่พวกผมนี้เป็นอีกพวกหนึ่ง เป็นพวกที่แตกต่าง เป็นพวกที่จะต้องนั่งออกแบบ เป็นวิศวกรออกแบบ ก็คือของต่าง ๆ ในโลกนี้ยังไม่เคยมีมาก่อน บริษัทเขาบอกว่าเราจะทำนี้ขายนะ พวกเราตกลงบอกว่า อ้อ ผมต้องขอใช้ค่าตลาด ๆ นะครับ เพราะว่าอยากจะพูดภาษาไทยเต็มทนแล้ว เพิ่งจะมาจากต่างประเทศได้ ๒ วัน เราก้ทำตามที่เขาสั่ง

บำรุงฯ

อันแรกสั่งให้ทำอะไรครับ ?

เหมทองฯ

ตอนที่ผมไปอยู่ครั้งแรกนั้นนะ เขาจะทำเครื่องเก็บข้อมูล ที่สมัยใหม่นี่เขาเรียกว่า “ดิสก์” แผ่นดิสก์ที่ใส่ในคอมพิวเตอร์ สมัยผมนั้นมันเป็นแผ่นดิสก์กว้างประมาณ ๒ เมตร แล้วแผ่นใหญ่เบ้อเริ่ม แล้วบริษัทที่ทำแผ่นดิสก์นี้เป็นบริษัทที่ทำรถถังขาย เขาก็ใช้เครื่องจักรกลอันใหญ่ แผ่นดิสก์สมัยโบราณนั้นจึงรัศมียาว ๒ เมตร และใส่ ๔-๕ แผ่น หมุน เวลาหมุนทีหนึ่งตึกสั่นเลย เขาก็อยากจะทำให้มันเล็กลง เขาไปทำเป็นลำ ลำก็คือลูกกรอก ก็เอาข้อมูลของคอมพิวเตอร์ไปเก็บในลูกกรอกนั้น

ทีนี้เวลาเขาไปทำ เขาก็ต้องให้มันเจริญกว่าเก่า สมมุติว่าของเก่านี้เก็บได้แสนตัวต่อหนึ่งวินาที เขาก็อยากจะได้เก็บได้สองแสนตัวต่อวินาที เขาก็มอบงานมา บอก “เฮ้ คุณเหม คุณออกแบบนี้ได้ไหม ?” ก็บอกว่าได้ครับ แล้วเราก้ไปนั่งดูของเก่า

เอาของเก่ามานั่งศึกษา ความเป็นกะเหยิงกะเหยิงนี่คือศัพท์ของคนที่อยู่อเมริกา มักเรียกตัวเองว่า กะเหยิง

บำรุงฯ

คนต่างชาติครับ

เหมทองฯ

ครับ คนต่างชาติ คือเรียกตัวเองว่ากะเหยิง ความที่เราเป็นกะเหยิงเราก้กลัวว่าเขาจะดูถูกเดี่ยวเขาจะไม่จ้าง หรือจะอะไร ทั้ง ๆ ที่เราเรียนมาเราก้ว่าเราเก่งอยู่ เราก้ไปนั่งศึกษา ข้าวก็ไม่ได้กินนอนก็ไม่ได้นอน ดูของเก่า พอดูแล้วก็ต้องคิดหาทางที่จะทำให้ดีกว่าเก่า

พอคิดได้ก็ออกแบบเป็นของตัวเองเราเอง ไม่ได้เอาของเก่าเขามาลอกแบบเหมือนอย่างชาติบางชาติที่นิยมทำกัน พวกอเมริกันมีเกียร์ติดอยู่ข้อหนึ่งที่เขาออกแบบเป็นของเขาเอง เป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาในโลก นั้นแหละ งานชิ้นแรกก็คือทำ “เครื่องเก็บข้อมูลในดิสก์ของคอมพิวเตอร์” นั้นเมื่อ ๒๖ ปีมาแล้ว

บำรุงฯ

พอฝรั่งเห็นผลงานนี้ก็ยอมรับเลย ?

เหมทองฯ

หลังจากนั้นเงินเดือนผมก็ขึ้นมาจากที่ตามปกติ เขาจ้างคนปริญญาโทนี่ประมาณ ๑,๕๐๐ เหรียญต่อเดือน ตอนนั้นผมได้รับ ๘๐๐ ที่เดียว หลังจากที่ผมทำงานนี้เสร็จ เขาก้ให้มาเป็น ๑,๒๐๐ เหรียญแล้วได้เหมือนกับคนอเมริกัน ก็แสดงอย่างนั้น

ทีนี้เนื่องจากเราก้เกิดความเจ็บใจ ที่เขาไม่ได้เอาเปรียบก็จริง แต่เขาไม่ค่อยเชื่อ คือเขาไม่ค่อยเชื่อมือ เขาก็จ้างต่ำ เพราะฉะนั้นคนบางคนก็น้อยใจว่าเขาเอาเปรียบ แต่ผมบอกว่ก้เขาไม่รู้ว่าเราจะมีการศึกษาดีแค่ไหน การได้รับปริญญาไม่ได้แปลว่าเราจะทำงานได้ เขาก้จ้างเงินถูกไว้ก่อน เพราะฉะนั้นพวกพ่อค้าที่เคยจ้างเราถูกคงจะเชียร์ผมอยู่ เพราะผมไม่ได้ซัดซัง

หลังจากนั้นผมก็ทำงานดีขึ้น เงินเดือนผมก็เริ่มขึ้นไปมากกว่าคนอเมริกัน มากกว่าคนปกติมากกว่า ๆ จนเดี๋ยวนี้ผมมากกว่าคนอเมริกันที่มีมือหนึ่งด้วยซ้ำไป ผมคงเงินเดือนแพงกว่าเขาอย่างน้อยเกือบเท่าครึ่ง

บำรุงฯ ผลงานที่อาจารย์แสดงให้เห็นนี้ ก็คงเป็นเรื่องการคิดค้นอะไรใหม่ๆ หรือว่าการที่จะนำความรู้ไปใช้กับการปฏิบัติใช่ไหมครับอาจารย์ ?

เหมทองฯ ไม่ใช่ พวกนำความรู้ไปปฏิบัตินั้นเป็นพวกครู เขาเรียกว่าอาจารย์ตามมหาวิทยาลัย หรืออะไรอย่างนี้ ของผมนี่นำความรู้ไปทำสิ่งที่ไม่มีในโลกมาก่อน ผลิตออกมาให้เป็นของขาย แต่ที่นี้สินค้าที่ผมทำส่วนมากตั้งแต่อเมริกามาเป็นพวกไฮเทค ผมชอบใจคำนี้มาก ไฮเทค

บำรุงฯ จะยกตัวอย่างได้ไหมครับ ?

เหมทองฯ ยกตัวอย่างก็ได้ครับ ผมจะยกตัวอย่างมาหลัก ๑ อย่าง ที่ผมไปทำที่รีดเวล บริษัทรีดเวลนี่ที่ทำสเปซซัสเติล ที่ยิงจรวดออกไปนอกโลก ที่เขาเอาจรวดออกไปโคจรนอกโลก

บำรุงฯ เอาจรวดใส่ดาวเทียมออกไปอย่างนี้หรือ

เหมทองฯ ครับ นั่นแหละ สเปซซัสเติล ผมทำงานในบริษัทนั้น แต่ผมไม่ได้อยู่สาขานั้น ที่ผมทำก็มีดาวเทียม งานฝีมือผมก็ดาวเทียม ดาวเทียมนี้เป็นดาวเทียมสำหรับส่งไปหลาย ๆ ลูกรอบโลก แล้วก็เวลาเราถามว่าเราอยู่ที่ไหน? เราก็ส่งคลื่นไปที่ดาวเทียม ดาวเทียมก็แจ้งลงมาหาเรา เราก็สามารถหาที่อยู่ได้

ดาวเทียมเขาเรียกว่า “โกลบอล” (Global) แปลว่า โลก “โพซิชั่น” (Position) แปลว่า ตำแหน่ง “แซตเทลไลท์” (Satellite) แปลว่า ดาวเทียม “จีพีเอส” ก็คือ “ดาวเทียมที่หาตำแหน่งในโลก” มันก็มีประโยชน์ทั้งสองอย่าง ประโยชน์ทางการค้า เครื่องบินไปไหนไม่หลง บางทีเครื่องบินบินไปแล้ว ออกนอกเส้นทาง เหมือนอย่างคราวเกาหลีเขาก็เคยบินออกนอกทางไปให้รัสเซียยิงทิ้ง ไม่ได้เป็นความผิดของเขา แต่เป็นความผิดของเครื่องเนวิเกชัน เขาไม่ได้ตั้งใจ แต่หลงทางไป แล้วก็เครื่องมือมันผิด

เพราะโลกเราอยากจะหาเครื่องมืออะไรที่แม่นยำ ๆ “จีพีเอส” นี่คือเครื่องมือที่แม่นยำที่สุด มีกติกากีพีเอสบอกว่าตำแหน่งนี้ห้ามผิดเกิน ๗๕๐ หลา ผมต้องขออนุญาตพูดหลา ผมยังพูดเมตรไม่ค่อยเป็น ที่นี้ ๗๕๐ หลา พอเราพิสูจน์แล้ว เราทำได้แล้ว มันแม่นยำได้ถึง ๗๕ ฟุต คือของเราทำให้ผิดพลาดได้เพียงไม่เกิน ๗๕ ฟุตเท่านั้นเอง

อันนี้สนุกครับ ตอนผมทำนั้นนะ เขาให้สเปกว่าจะต้องทนอยู่ในอวกาศได้ไม่น้อยกว่า ๘ ปี แต่เดี๋ยวนี้อยู่ได้มาเป็นเวลา ๑๖ ปีแล้วละครับ

บำรุงฯ ยังไม่ร่วงลงมาเลย

เหมทองฯ ยังไม่เสีย ไร่ร่วงไม่ร่วงครับ แต่มันไม่เสีย ไร่เครื่องมันยังส่งวิทยุอยู่เหมือนเดิม อะไรก็ยังเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นจึงเป็นที่น่าภูมิใจภูมิใจอย่างหนึ่ง เพราะว่างานชิ้นนี้เกิดมาเรายังไม่เคยออกไปในอวกาศแล้วเราส่งของไปในอวกาศแต่เราไม่รู้ว่าในนั้นมีอะไร มันเป็นเรื่องที่มืดแปดด้าน อาจจะมียักษ์ใหญ่คอยเก็บพวกนี้ไปกินใส่ปากแล้ว ไร่พวกเราหุอะไรก็ได้

เพราะฉะนั้น พวกเรานักวิทยาศาสตร์นี่มีข้อแปลกอย่างหนึ่ง เราไม่เคยถามเหมือนคนชาวบ้านถามว่าไหนเครื่องเป็นอย่างไร เามาให้ฉันดูหน่อยซิ ทำได้หรือเปล่า กลัวแต่ชาวบ้านทำไม่เป็น

พวกนักวิทยาศาสตร์อเมริกันนี่ พอเราบอกว่าเราจะทำดาวเทียม เขาก็เรียกคนมารวมกลุ่ม ถามหาใครทำได้บ้าง แล้วก็เขาก็หาตัวบุคคล ปรากฏว่าหัวหน้าใหญ่เขามาร่วมแล้ว เขาบอกว่าขาดคนหนึ่งไปหาตัวมาให้ได้ พวกนั้นเขาเรียกว่า “เฮดฮันเตอร์” คือ พวกนักหาคน พวกแมวมอง

ที่นี้พวกแมวมองเขาก็ตามหาตัว เขาบอกว่าพบคนหนึ่งแล้ว ชื่อเหมทอง ขออนุญาตให้เพื่อน ๆ ที่ฟังเข้าใจด้วย ผมเป็นคนอเมริกันไปแล้ว แต่ชื่อเหมทอง แต่ผมยังไม่เปลี่ยนทั้งชื่อและนามสกุล และผมเป็นคนแปลกอย่างหนึ่งที่ผมไปทำงานที่ไหนในตอนหลังก็เป็นรุ่นผู้จัดการหรือหัวหน้า เพราะจะ

นั่นผมถือชาตินิยมชนิด ๆ หน่อย ๆ ถ้าลูกน้องผมซึ่ง
ส่วนมากเป็นต็อกเตอร์ ไม่สวัสดีครับตอนเช้า ผมจะ
ไม่พูดด้วย ที่นี้ผมเป็นหัวหน้า ถ้าเราไม่พูดด้วย คน
อื่นมันก็ไม่ค่อยสบายใจ เพราะฉะนั้น คนพวก ผมนี้
พบหน้ากันก็สวัสดีครับ สวัสดีครับ และผมไม่ยอม
พูดฝรั่งกับเขา

ที่นี้กลับมาพูดถึงเรื่องแมวมองต่อ แมวมอง
เขาก็มาเอาตัวไป พอมานำตัวไปเขาก็สืบครับ เขามี
ประวัติคนตามบริษัทต่าง ๆ ใครทำอะไรเก่งแล้ว
หัวหน้าของโปรเจกต์ เขาก็จะหาคนที่มาช่วยทำงาน
เขาสำเร็จ ถ้าเขาขาดคนประเภทไหน เขาก็จะสั่ง
แมวมองให้ไปค้นคนประเภทนั้นมา พอได้คน
ประเภทนั้น เขาจะทุ่มเทเงินให้เอาตัวมาให้ได้

ผมก็ เนื่องจากผมได้เรียนให้ทราบแล้วว่า พอ
ไปอเมริกานั้นถูกเขาเอาเปรียบ ค่าจ้างเดือน
หนึ่งพันห้าพันหกในสมัย ๓๐ ปีก่อน แล้วให้
ผมแค่ ๘๐๐ เพราะฉะนั้นตอนหลังนี้ผมเกียติค่าตัว
พูดง่าย ๆ ค่าตัวผมไม่แพง ไม่ใช่แพงกว่าพวก
อเมริกัน แล้วผมยังต้องรองมาก ๆ เช่น จะต้องย้าย
บ้านให้ฉัน ขอเงินสไลด์กระเป๋าสีห้าพัน เป็นค่าที่จะ
ยอมให้ฉันย้ายไป พูดง่าย ๆ เมืองไทยเรียกว่ามีค่าน้ำ
ค่าไฟถึงจะยอมย้าย ยังนี้แหละครับที่เขาตามหาคน
ในอเมริกา

บ้างว่า อาจารย์ก็เลยเริ่มเข้าไปทำงานกับ โครงการ
ที่จะส่งจรวดออกนอกโลก

เทมทองฯ ที่นี้เรื่องตลกก็มีอีก ตอนนั้นนะเราขออนุญาต
เราคือประเทศฝ่ายประชาธิปไตย กลัวพวกคอม-
มิวนิสต์จะมาจับเราไปเป็นทาส เราก็รีบสะสมอาวุธ
เพื่อป้องกันตัว ที่นี้เรื่องนี้ก็แปลก พวกคอมมิวนิสต์
หรือรัสเซีย เขาก็กลัวพวกประชาธิปไตยจะมาจับเขา
เป็นทาส เขาก็สะสมอาวุธเป็นการใหญ่ พอมาดอน
หลังนี้นายกอร์บาชอฟเขาก็เกิดมาถ้ามอเมริกาเองว่า
แกอยากจะทำเป็นเมืองขึ้นจริง ๆ หรือ? อเมริกา
บอกไม่ แกสะสมอาวุธทำไม? ก็กลัวแกจะเข้ามา
นะซี

เมื่อเขาตกลงกันได้ ต่อไปนี้ฉันเล็ก ฉันไม่
กลัวแล้ว เมื่อไม่กลัวฉันก็ไม่ต้องยุ่ง ก็นี้แหละคือ
เหตุผลที่ผมอยู่ดี ๆ ก็จะลาออกจากโลกไปเลย ไม่มี
คอมมิวนิสต์อีกแล้วก็คงจะเหลือแต่เงินกับเกาหลีเหนือ
นอกนั้นก็ไปกันหมดแล้วไปทางโลกค้าขายประชาธิปไตย

บ้างว่า ที่นี้อายุที่แต่ละคนสะสมเอาไว้จะมีปัญหา
ไหมครับ ?

เทมทองฯ ก่อนหน้านั้น ผมกำลังจะเล่า กำลังกลัวกัน ที่
นี้เราอยู่ที่อเมริกากำลังกลัวกัน เขาก็กลัวกลยุทธ์
ผมอยู่กับพวกทางด้านนั้น กลยุทธ์ก็คือว่าเขากลัวว่า
รัสเซียจะเอาเรือดำน้ำนี้หลบไปนอนอยู่ในน้ำ ห่าง
จากชายแดนแอลเอ หรือนิวออร์กนี่ สัก ๒๐ ไมล์
๑๒ ไมล์ ถือว่าเป็นเขตทะเลหลวง เขาบอกว่า ๒๐
ไมล์เขาทางพอแล้ว หรือเขาทาง ๒๔ ไมล์ พูดง่าย ๆ
๒-๓ เท่า แล้ววันดีคืนดีเรือที่มันจอดอยู่นั้น ก็ยิง
ปรมาณูมาพร้อม ๆ กัน ณ เป้าหมายที่เดียวกัน

อเมริกาอาจจะไม่มีเหลือซักเมืองเดียว นี่เขากลัวมาก
ไอ้ความกลัวข้อนี้ก็เลยเกิดมีวิชาใหม่ เขาเรียก
วิชา สตาร์วอร์ วิชานี้ก็คือเขามานั่งคำนวณกันทุก
อย่างในโลกนี้ พวกเรานักวิทยาศาสตร์นี่คิดเลข
อย่างเดียว เพราะฉะนั้นถ้าผมพูดอะไรเป็นตัวเลข
มาก ๆ ก็ต้องตั้ง ๆ ผมไว้บ้างนะคุณบ้าง อย่าถึงขั้น
ปล่อยให้ผมไปไกลนัก

ผมขอพูดที่เลขใหม่ เช่น ไอ้ลูกปืนนี่มันวิ่งได้
ไม่เร็ว อย่างมากก็นาทิละพันไมล์ สองพันไมล์ สาม
พันไมล์ หรือสี่พันไมล์ แล้วแต่แรงอัดดินปืน ที่นี้
เวลามันวิ่งไปมันก็ต้องใช้เวลา แต่เราลองมาคิดดูซิ
ว่าถ้าคนเขายังลูกปืนจากเรือใต้น้ำมาใส่แอลเอ หรือ
นิวออร์ก ใช้เวลาประมาณสัก ๒ นาทีหรือ ๓ นาที
แล้วพูดว่า พวกแอลเอนี้มีนายทหาร นายพล คอย
คุ้มครองความปลอดภัยอยู่ ๑ คน คอยสั่งการต่อสู้

บังเอิญเหลือเกินเวลาเขายังชิปนาอาวุธนี้มา
นายพลคนนั้นกำลังนั่งอยู่ในห้องน้ำ ใครเข้าไปเคาะ
ประตูตอนนี้ไม่ยอมลุกออกมา ใน ๑ วินาทีก็ไม่ยอม
ลุก ครึ่งนาทีก็ไม่ลุกเมืองแตกไปแล้ว ถึงจะมีการ

ป้องกันดีเท่าไร เหตุผลก็เพราะว่า เราจะต้องควบคุมการที่จะต่อสู้อะไรกับใครนี่ เราจะมาเที่ยวยิงปืนเล่นง่าย ๆ นั้นไม่ได้ เพื่อเขาเอาเฮลิคอปเตอร์บินเข้ามาละ เพื่อเขามาเยี่ยมเราละ เอาเฮลิคอปเตอร์จากชายแดน จะมาขอข่าวกันเท่านั้นเอง จะมาภัตตาหารที่แอลเอ

เพราะฉะนั้น เขาก็เลยมีปัญหาว่า ทำอย่างไรที่จะป้องกันประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ให้ถูกรัสเซียโจมตี ที่นี้ต้องเข้าใจทำไมถึงระบุเป็นรัสเซีย เพราะว่าอเมริกานั้นถือว่าไม่มีใครในโลกที่จะตีเขาได้ นอกจากรัสเซียเท่านั้น เพราะฉะนั้นคำว่าศัตรูสำคัญเขามีประเทศเดียวคือรัสเซีย และทุกวันนี้จะสู้ใครก็ขอลู่แต่รัสเซียเท่านั้น เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เป็นเรื่องความเชื่อธรรมดาของโลก ซึ่งไม่มีใครเข้าใจอเมริกาตินัก เรื่องนี้

บ้างฯ จึงเกิดโครงการที่จะหาทางป้องกันอาวุธจากรัสเซียเกิดขึ้น

เหมทองฯ ที่นี้วิธีการป้องกันเขาก็มาคิดเป็นตัวเลข เลขอย่างไร คือ ลูกปืนหนึ่งซ้า เพราะน้ำหนักมันมาก ถ้าเป็นจรวดหรือลูกปืนตัวหนึ่งที่โตเท่ารถโฟล์คคันหนึ่งหรือสองคันต่อกันวิ่ง ถึงมันจะอัดดินปืนเท่าไรมันก็วิ่งได้ไม่ค่อยเร็ว ที่นี้ถ้าหากเขายิงไอนั้นมา และเอาลูกปืนของเราไปยิงสู้

ที่นี้ก็มีคนเขาบอกว่า พอเรือรัสเซียเข้ามาจอดเราก็เอาเรืออเมริกา ๒ ลำไปประกบ คือเป็นเพื่อนคล้าย ๆ พี่เลี้ยง เราลองนึกดูซิ คนยิงปืนคือคนแรก ถ้าเขายิงไปแล้ว เราจะไปยิงลูกปืนเขาให้มันตกได้อย่างไร ไอ้คนยิงคนหลังนี่วิ่งตามเขา ไม่มีใครมั่นใจว่าลูกปืนอเมริกาจะตามลูกปืนรัสเซียทัน ถ้าตามไม่ทัน ๓ ลูกปืนนั้นก็ไปตกที่แอลเอ ก็จะพังมากกว่าเก่า

บ้างฯ ที่นี้ยิ่งหนักไปยิ่งกว่าเก่า

เหมทองฯ นี่แหละที่เราเรียกว่ากลยุทธ์ที่คุ้นหู เขาเริ่มจากว่าเกิดความจำเป็นแล้ว เพราะหลังจากความจำเป็นนี้เขาก็มาถามว่าเราจะป้องกันได้วิธีไหน ?

อีกอย่างหนึ่ง รัสเซียเขาก็กลัว อันนี้คนละแบบ เขากลัวว่าอเมริกายิงปืนแม่น และเขาก็จะเล่นวิธีส่งลูกปืนมาที่เดียวหลายลูก เป็นพวงเลย อเมริกาจะยิงตกก็ตกลูกสองลูก ที่นี้มันอาจจะเหลี่ยม เหลี่ยมยังงี้รู้ไหมครับ ลูกปืนจริงมี ๓ ลูก ลูกปืนปลอม ๓๐๐ ลูก อเมริกาไปยิงลูกปลอมตกนอกประเทศ แต่ของจริงตกใส่หัว นี่คือกลยุทธ์ที่อเมริกาเขาคิดของเขาแบบนี้ขึ้นมา เขาคิดว่าทำอย่างไรถึงจะทำลายได้

ที่นี้ก็วิธีแก้ วิธีแก้พวกนักวิทยาศาสตร์คิดแล้วครับ เพราะนักวิทยาศาสตร์ควบคุมกลยุทธ์ในการรบ ต้องให้ทหารเขาไปรบ เราเองไม่เป็น ก็เหมือนคนทำจักรยานมา ซี่จักรยานเองไม่เป็น แต่คนอื่นซื้อไปแล้วขึ้นไปยืนบนยานยกม้ายกมือบนอานได้เลย แต่คนออกแบบ ออกแบบให้มันมั่นคงถาวร คล่องแคล่ว เพราะฉะนั้นพวกเราก็มาคิดว่าแก้ด้วยวิธีนี้แค่นี้เหลือนิดเดียว

จะขอพูดตรงนี้ แล้วก็มาคิดว่าถ้าเราทำให้ลูกปืนเล็กลง มันก็ไม่มีมวลสาร เมื่อไม่มีมวลสารโลกก็ไม่ดึงดูด ก็ไม่ต้องใช้ดินปืนมาก ก็ไปได้ไว อันนี้แหละเราก็เลยมาคิดดู เอ๊ะ เราก็เป็นพวกนักวิทยาศาสตร์นี่ ก็คิดว่าถ้าเอาปริมาณที่มันอยู่ในโลกนี้ทำเป็นลูกปืนยิงไปเสียเลยเป็นยังงี้ ที่นี้ก็ต้องให้ท่านผู้ฟังเข้าใจว่า ปริมาณนี้เล็กมากนะครับ ล้าน ๆ ตัวประมาณรวมกันเข้าแล้วไปเท่ากับจุดหัวเข็มจุดเดียว ปริมาณนี้เล็กมากครับ

ลองนึกดูซิถ้าลูกปืนมันเล็กยิ่งกว่าหัวเข็มจุดเดียว โลกดึงมันไม่อยู่ครับ เพราะขนาดแค่นี้เด็ก ๆ ดึงมันก็ลอยขึ้นท้องฟ้าได้แล้ว ไม่ต้องไปทวงถึงลูกปืนที่โตเท่ากับรถโฟล์คอีกแล้ว เราก็บอกว่า ถ้าฉันเอาปริมาณมาเป็นลูกปืนยิงมันเลย ถึงมันจะยิงมาก็ร้อยลูก ฉันก็ยังมันตกได้ทั้งร้อยลูก เพราะความเร็วของลูกปืนเราสูงมาก

สมมุติว่ารัสเซียยิงจรวดมาที่ละร้อยลูก ต้องใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงถึงจะข้ามทวีป ระหว่างหนึ่งชั่วโมงนั้น ถ้าลูกปืนของเราเร็ว ลูกปืนที่เราทำ

นี่นะครับเป็นลูกป็นวิทยาศาสตร์ ที่ผมจะพูดต่อ
เนื่องกัน มันสามารถจะวิ่งรอบโลกนี้ได้ ๕ รอบต่อ ๑
วินาที ฉะนั้นเราลองมาพูดเล่นๆ ยกตัวอย่างเช่น
ว่าเรือดำน้ำจะมายังเราอย่างไรว่า พอเรือดำน้ำยัง
ชิบนาอูธขึ้นมาจากใต้ น้ำ หรือ ๒๐ ไมล์ห่างจากชาย
ฝั่งเรา จะยังห่างจากกรุงเทพฯ ลึก ๒๐ ไมล์ออกไป
นอกโลกก่อน เพราะลูกป็นเขาวิ่งขึ้นมา เครื่องของ
เราก็จับได้

พอเครื่องเราก็จับเราก็ดู ดู เอ๊ะ นี่มันเป็น
เครื่องเฮลิคอปเตอร์ หรือเครื่องบิน หรือว่าลูกป็น
กันแน่ มันก็มีมวลสารต่างกัน ลูกป็นหนักกว่าและ
แน่นกว่า เราก็ดูว่าเป็นอะไรแน่ ที่นี้เรากียังกลัว
เครื่องเราจะผิด เพราะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ
การรบกันนี้สำคัญมาก อยู่ดี ๆ ไปยิงเรือเขา เดี่ยว
ก็ได้รับกันจริง ๆ เข้าให้หรอก เขาไม่ได้ตั้งใจรบเรา
ซินให้ยิงเดี๋ยวกก็ได้รับกันจริง ๆ

ฉะนั้นเราจะวัดก่อน วัดว่าลูกป็นเขาไหลขึ้นมา
นี่มันเป็นอะไรแน่ เฮลิคอปเตอร์หรือเปล่า เอ๊ะไม่ใช่
เครื่องบินหรือเปล่า เอ๊ะไม่ใช่ ซูเปอร์แมนหรือเปล่า
เอ๊ะไม่ใช่อีก พอตกลงเราวัดอีกครั้งหนึ่งให้เข้าใจ แต่
อันนี้ก็เสียเวลาไปแล้ว ๕-๖ วินาที เราตรวจสอบ
ซ้ำสองอีกทีหนึ่ง อีกราว ๕ วินาที ก็เป็น ๑๐ วินาที

ระหว่าง ๑๐ วินาทีแรกนี้ ลูกป็นเพิ่งจะโผล่มา
จากน้ำได้ซักประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ ฟุตเท่านั้นเอง
ยังไม่มาก ยังใจเย็นได้ ถ้าเป็นของจริง แล้วก็หลัง
จากนั้นถ้าเราตัดสินใจ ไปเข้าเครื่องตรวจสอบอีกที
หนึ่ง อีกสัก ๑๐-๒๐ วินาที ถ้าเราลืมหัดยิงคงจะ
ไหม้เป็นจุดเหมือนกับรามเกียรติ์เลย

ที่นี้ต้องให้เข้าใจว่า สตาร์วอร์ไม่ใช่อาวุธ
สำหรับทำลาย เพราะมันเล็กเท่ากับหัวไม้ขีด แต่ที่นี้
ความเป็นจริงที่เราส่งไปนั่นนะ มันมีรัศมีเพียง
๑ นิ้ว มันกลม ๑ นิ้ว ใหญ่กว่าหัวไม้ขีดนิดเดียว
เพราะฉะนั้นพลังงานมากอันนี้มันจะไปทำให้เกิด
ในลูกป็นเข้าศึกได้ พอชิบนาอูธที่ยิงขึ้นมา มันจะเจาะ
เป็นรูในนั้น มันก็ระเบิด ตอนนี้อยู่มีกำลังมาก

ฉะนั้น รัสเซียครั้งแรกไม่รู้ ก็กลัวเราจะเอาไอ้
นี้ขึ้นไปตั้งป้อมยิงที่อวกาศ ยิ่งเมืองรัสเซียเขา ยิ่ง
ก็ทะเลาะตีกันนี้เป็นรุกรมลงมาข้างล่าง ถ้ายิ่งตีกกัน
ก็ลูกกลม ๑ นิ้ว เป็นวงกลมจากข้างบนมาข้างล่าง
แต่มันตัดได้ละเอียดเหมือนกับเครื่องเจาะเพชรเลย
แต่ไม่ระเบิด ไม่มีอะไรระเบิด เราทำไว้สำหรับยิง
อาวุธระเบิด แต่ตัวมันเองระเบิดใครไม่ได้ นี่ถ้าจะให้
ดีเอามาเจาะรูทำน้ำบาดาลให้เราดื่มกันจะดีกว่า
เพราะมันเจาะรูได้ลึกดีนี่ครับ

บำรุงฯ

ครับ ผมฟังท่านอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์
เล่าถึงเรื่องที่ไปทำงานในสหรัฐอเมริกาครับ ใน
ฐานะหัวหน้านักวิทยาศาสตร์ กระทรวงพลังงาน ที่
สหรัฐอเมริกาแล้วรู้สึกตื่นเต้นเหมือนกับว่าไปดู
หนังสตาร์วอร์เลยนะครับ

บำรุงฯ

ท่านผู้ฟังกำลังฟังรายการกองทัพพบ
ประชาชนอยู่นะครับ วันนี้เราพูดถึงถึงเรื่องยุคไฮ
เทคจริง ๆ นะครับ ท่านผู้ฟัง รับรองว่าฟังไปตลอด
รายการแล้วนี้ จะเหมือนกับไปนั่งดูทีวีที่เขารบกัน
ระหว่างอียิปต์กับสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการส่งจรวดขึ้น
ไป และสหรัฐอเมริกา ก็เอาจรวดขึ้นไปทำลาย
จรวดด้วยกัน ฟังแล้วนี้ก็ชักจะสนุกสนาน แต่
นี่เป็นเรื่องจริงนะครับ เป็นเรื่องที่นักวิทยาศาสตร์
คนไทยเราไปทำงานอยู่ในสหรัฐอเมริกา ไปทำ
งานเป็นในฐานะนักวิทยาศาสตร์ แต่ว่าไม่ได้เป็น
นักวิทยาศาสตร์ธรรมดา ไปเป็นหัวหน้านัก
วิทยาศาสตร์เขาอีกทีหนึ่งนะครับ ซึ่งน้อยคนนะ
ครับที่จะมีโอกาสได้ไปทำงานสำคัญดังกล่าวนี้

ผมขอเรียนถามอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์
อีกครั้งหนึ่งนะครับว่า สาเหตุที่สหรัฐอเมริกาเข
มีอาจารย์มากมาย เลยนี่ แล้วก็ให้เงินเดือนมาก
จนกระทั่งต้องให้เป็นหัวหน้านักวิทยาศาสตร์นี้ เขา
เชื่อมั่นในเรื่องอะไรมากที่สุดครับอาจารย์

เหมทองฯ

ก็คือตอนที่เขาจะทำสตาร์วอร์ ก็ตอนนั้นเรา
มีเครื่องที่สลายปรมาณูอยู่ในโลกแล้ว ที่นี้ที่ผม

ทำงานก็เป็นสถาบันที่ทรงเกียรติที่สุดของสหรัฐฯ ชื่อ “รอสราโม” แชนซันแนลแล็บ” เป็นหอทดลอง วิทยาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาเขา เป็นราชการด้วย ต้องเข้าใจข้อแตกต่างนี้ด้วยนะครับ คือ สหรัฐฯ นี้ไม่ค่อยมีข้าราชการ ทุกอย่างในโลกนี้ไม่ว่าการไฟฟ้า การโทรศัพท์ การประปา หรืออะไรทุกอย่างในการผลิต อะไรทุกอย่างนี้เขาผลิตมาจากประชาชน บริษัทประชาชน ภาครัฐกิจเอกชน ทุกคนที่ไปเป็นลูกจ้างประชาชนทั้งนั้น ข้าราชการจึงมีน้อย

และนี่เป็นครั้งแรกที่เป็นงบที่เขาตั้งเป็น ข้าราชการ เพราะว่าสหรัฐฯ นี้ไม่ค่อยนิยมใช้ข้าราชการ ทุกอย่างทำโดยประชาชนหมด แล้วก็ประชาชน เกิดความรับผิดชอบประเทศเอง ความลับของโลก ก็ประชาชนรับ ทีนี้ก็พอเขาจะทำเขาก็มีเครื่องสลาย ปริมาณน้อยอยู่แล้ว แต่มันยาวตั้งครึ่งไมล์ ครึ่งไมล์นี้ ก็ประมาณ ๑ กิโลเมตรกว่าๆ ทีนี้ถ้าเราจะยกตึก ๔ ชั้น กิโลเมตรกว่าๆ ขึ้นไปบนท้องฟ้า เอาไว้คอย ยิงต่อสู่จรวดของรัสเซียเท่านั้น ก็มีแค่นั้นเอง ไม่ไหว

เขาก็เลยต้องหาวิธีที่จะทำให้เล็กลง เพราะว่า เครื่องแต่ละเครื่องมันโตกว่าห้องที่พวกท่าน ๆ นอน กันอยู่ ห้องเล็กหน่อยก็เป็นเพียงหนึ่งเครื่องเท่านั้น และต้องมีถึง ๓๒ เครื่องถึงจะประกอบเป็นเครื่อง สลายปริมาณนี้ หรือว่าเป็นเครื่องเร่งปริมาณนี้ไป ยิงจรวดเขาได้ ทีนี้ ๓๒ เครื่องนี้จะต้องใส่สเปซชัส- เดิลหน่อย ส่งขึ้นไป ๓๒ กิโลเมตร ถ้าเราฟังดู สเปซชัสเดิลนี้ปีหนึ่งมันขึ้นแค่ ๑๐ เทียวเท่านั้นเอง

บ้างฯ

แล้วก็สิ้นเปลืองด้วยใช่ไหมครับ

เหมทองฯ

สิ้นเปลืองก็ไม่ว่า แต่ที่มันใช้เวลาตั้ง ๑๐ ปี กว่าจึงจะประกอบเครื่องได้ ๑ เครื่อง รัสเซียมันคง จะยอมแพ้ไปซะก่อนแล้ว ยังไม่ทันได้สร้างเลย เขาก็ เลยหาวิธีที่จะยุบของใหญ่ๆ นี่เป็นของเล็กให้ได้ ก็ พวกแวมวองที่ฝรั่งเขาเรียกว่าเฮดฮันเตอร์ ก็ไปตาม ตัวตามที่มีผู้สั่งมา เขาก็ไปเอาผม ผมก็เลยได้โอกาส เข้าไปอยู่ในสถาบันวิทยาศาสตร์ชั้นสูงของสหรัฐฯ

ซึ่งเขาถือว่ามีเกียรติเป็นที่หนึ่งมาแล้ว ก็มีสถาบัน คล้ายคลึงกันนั้นอีก ๘ สถาบัน แต่ในจำนวน ๘ สถาบันก็มี “นาซ่า” อยู่ด้วย แต่ในนี้ประชุมของเขา อยู่ที่ “รอสราโม” แล้วผมก็เป็นคนไทยเพียงคนเดียว ที่รอสราโม

บ้างฯ

นาซ่านี้เป็นสถาบันฯ อันดับที่ ๔ ใช่ไหมครับ ?

เหมทองฯ

อันดับที่ ๔ ครับ

บ้างฯ

ที่อาจารย์ไปอยู่นี้เป็นอันดับ ๑ เลย

เหมทองฯ

อันดับหนึ่งของสหรัฐฯ จะเรียกว่าโลกก็คงไม่ ถึงขั้นนั้น แต่ไม่มีหนึ่งกว่านี้อีกแล้ว

บ้างฯ

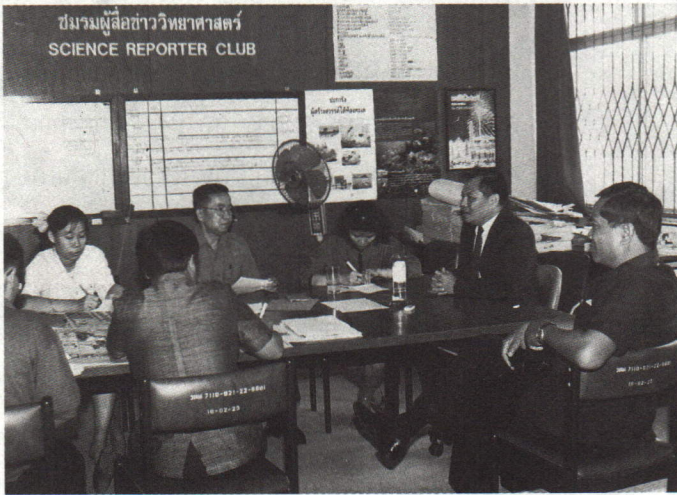
คราวนี้คงจะต้องมาพูดกันถึงเรื่องเครื่องช่วย พลังงานไฟฟ้าที่อาจารย์ได้คิดค้นขึ้นมาที่รับอาจารย์ คิดว่าเครื่องนี้เป็นเครื่องแรกในโลกใช่ไหม ?

เหมทองฯ

เวลาผมไปทำงาน ผมไปทำงานกับกำลังงาน ใหญ่ๆ ไอ้เครื่องเร่งปริมาณเมื่อกี้นี้ะ แปลภาษา ไทยง่าย ๆ ให้คนไทยเข้าใจก็คือเครื่องส่งวิทยุ ทีนี้ สถานีส่งวิทยุใหญ่ ๆ ของเรานั้นมันส่งวิทยุได้ห้าหมื่น วัตต์ เครื่องที่ผมออกแบบและสร้างขึ้นมาใช้นี้ราคา เครื่องละ ๑ ล้านบาท เพราะฉะนั้นมันก็ไกลกัน แล้วเราใช้ถึง ๓๒ เครื่อง วางเรียงกันเพื่อที่จะเร่ง ปริมาณให้มันวิ่งเร็วขึ้น ๆ ๆ แล้วเอาไปชนเขา คือไป ชนลูกปืนของคู่ต่อสู้ได้

อย่าคิดว่ารบกวนในอิรักที่คุ้ยตกลงเมื่อกี้นี้ ที นี้ก็ผมคุมพวกกำลังมาก ๆ แล้วก็เกิดเหตุค่าไฟฟ้า มันแพง ที่เขายิงปริมาณศึกษากันเพื่อเรียนรู้นี้ เขา ใช้วันละหนึ่งล้านดอลลาร์หรือ ๒๕ ล้านบาท มา เป็นค่าไฟฟ้าต่อวันเพื่อจะยิงปริมาณไปชนกับของ ที่ ต้องการเรียน เขาเอาปริมาณใส่เข้าไป แล้วเร่งกับ เครื่องส่งวิทยุที่พูดนี้ พูดเป็นภาษาตลาดก็คือ พอ มันวิ่งเร็ว ๆ ๆ แล้วไปชนบั้ง แล้วของในนั้นก็แตก สลายออกมา เราก็เรียกว่าเป็นปริมาณ

เวลาปริมาณมันสลายออกมาแล้ว มัน ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ทีนี้มีของบางอย่างก็สลาย ไม่ได้ เขาก็เลยคิดอยากจะทำให้มันใหญ่กว่าเท่าที่ เรามีเครื่องที่รอสราโมนั้นขึ้นมา เขาก็สร้างเครื่องที่

กำลังให้สัมภาษณ์ต่อผู้แทนสื่อมวลชน ชมรมวิทยาศาสตร์

“สแตนด์พอร์ด” ๒ ไมล์ ๒ ไมล์นี่ก็ ๓ กิโลเมตรกว่า ในครั้งเดียว แล้วก็ทำที่ซิกาโกเป็นเครื่อง ๕ ไมล์

อันนี้จะทำตั้งแต่ ๑๘ ไมล์ขึ้นไป ที่นี้ผมก็พบว่าไฟฟ้านั้นหายไปเฉย ๆ ตั้ง ๑๐-๒๐ เปอร์เซ็นต์ โรงไฟฟ้าทำไฟส่งมา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่แล้วก็หายไป ๑๐-๒๐ เปอร์เซ็นต์ พอผมเห็นผมก็บอกว่าทำไมถ้าเราจะเอาไฟที่สูญเสียไปนี้คืนจะทำไม่ได้ เราก็นักวิทยาศาสตร์นี่นา พอผมจับจุดได้ ผมก็ลงมือค้นคว้าเป็นการส่วนตัวในบ้าน อันนี้ไม่ได้ใช้งาน หลวง ไม่ได้เกี่ยวกับงานสหรัฐฯ ผมก็ทำเครื่องนี้

เครื่องนี้ก็เลยทำเพื่อให้โรงไฟฟ้าที่เมืองไทย หรือที่ไหนต้องการก็ใช้ได้เหมือนกัน ที่การไฟฟ้านครหลวงอะไรต่าง ๆ ถ้าใช้จะได้ไฟฟ้ามากกว่าเก่าถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ไฟฟ้านั้นผมไม่ได้ทำให้เขา เขาทำอยู่แล้วแต่มันขายไม่ได้ เพราะวิชาการทางเทคนิค ซึ่งพวกไฟฟ้าด้วยกันรู้อะไร ผมดึงเอาไฟฟ้ามันกลับคืนมาให้เขาได้ เลยเรียกเครื่องนี้ว่าเครื่องแก้พาวเวอร์แฟคเตอร์ คือเพิ่มพลังงาน ซึ่งแปลเป็นภาษาคุณก็คือเครื่องเพิ่มพลังงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

บำรุงฯ อาจารย์ใช้เวลาอยู่นานไหมครับ ที่คิดเรื่องนี้

เหมทองฯ

ผมทำเมื่อ ๓ ปีที่แล้ว เพิ่งจะสำเร็จประมาณเดือนกว่าสองเดือนที่แล้วนี่เอง ทำมา ๓ ปีแล้วหมดเงินไปหลายแสนดอลลาร์

บำรุงฯ

คราวนี้ก็จะมาจดทะเบียนลิขสิทธิ์ในเมืองไทยแล้ว มาจดแล้วใช่ไหมครับตอนนี้

เหมทองฯ

ผมก็ได้มาจดทะเบียนที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาเมื่อตอนเช้าวันนี้ (๒๐ พ.ค. ๒๕๓๖) ก็เลยได้โอกาสที่คุณบำรุงเชิญมาเล่าเรื่องให้ฟัง ก็เป็นบุญอย่างหนึ่ง ไม่เช่นนั้นก็คงไม่มีโอกาสจะเล่าเรื่องให้ชาวบ้านฟังได้หรอกครับ

บำรุงฯ

ครับ เครื่องเพิ่มพลังงานไฟฟ้านี้ จะสามารถนำไปใช้ไม่เฉพาะในประเทศไทย แต่ทุกประเทศที่มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าก็สามารถเอาไปใช้ได้ ใช่ไหมครับอาจารย์?

เหมทองฯ

คือโรงไฟฟ้าเขาทำไฟส่งมาลั๊ก ๑๐๐ บาท แต่เขาขายได้ลั๊ก ๗๐-๘๐ บาท มันสูญหายไป ๒๐-๓๐ บาท เนื่องจากพาวเวอร์แฟคเตอร์นี้ ที่นี้เครื่องพาวเวอร์แฟคเตอร์มีชาวบ้านเขาทำ แต่ทำสำหรับคนใช้มันก็อยู่ในตัวเครื่องใช้ แต่ไม่อยู่ที่ตัวจ่ายไฟ ซึ่งตัวจ่ายไฟนี้ไม่มีใครในโลกทำได้ ผมทำเครื่องที่ไปคุมไอต์วโรงไฟฟ้า เพื่อที่จะจ่ายไฟได้สมบูรณ์เต็มที่ขึ้น ฉะนั้นมันก็จะมียประโยชน์ พูดตรงไปตรงมาว่าผมจะช่วยประหยัดแรงงานของโลกในด้านไฟฟ้าได้อย่างน้อย ๑๐-๒๐ เปอร์เซ็นต์ ทั่วโลก ทุกเมือง ไม่ว่าโคราช หรือขอนแก่น ผมคนโบราณ ผมไม่เรียกนครราชสีมา หรือกรุงเทพ หรือที่ไหน ก็ประหยัดไฟฟ้าได้หมด เพราะทุกวันนี้เขาก็พยายามทำอยู่แล้ว

บำรุงฯ

ถ้ากรุงเทพนี่นะครับ อาจารย์ลองคำนวณหน่อยว่า ถ้าเอาเครื่องของอาจารย์ไปใช้กับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในกรุงเทพนี้ จะประหยัดไปได้ลั๊กปีละกี่ล้านบาท?

เหมทองฯ

เฉพาะที่กรุงเทพนี่ ประมาณว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของที่เขาขายนี้ก็เป็นเงินประมาณ ๕๐-๑๐๐ ล้านบาทต่อปี ที่ผมคำนวณนี้ผมอาจจะประเมินต่ำไป

เพราะผมยังไม่ทราบว่ายี่สิบจะเจริญแค่ไหน เอาอย่างนี้ดีกว่า ผมเปรียบเทียบกับแอลเอซึ่งผมถนัด เอาเมืองที่ผมอยู่ดีกว่า ถ้าเมืองโน้นนะครับจะประหยัดไปประมาณ ๔๐ ล้านดอลลาร์ต่อปี เอา ๒๕ คุณเข้าก็เป็นพันล้านบาทไทยต่อปี เฉพาะเมือง แอลเอเมืองเดียวจะประหยัดไฟได้ถึง ๑ พันล้าน บาทไทยต่อปีเชียวนะครับ

บำรุงฯ **สิ่งที่อาจารย์คิดค้นมานี้นะฮะ อาจารย์ต้องการอย่างไรมากกว่านี้บ้างไหมครับ เช่น อยากจะให้นายทุนมาลงทุน หรือว่าเอาลิขสิทธิ์ไปจำหน่าย ไปผลิตอะไรขึ้นมาล่ะครับ?**

เหมทองฯ คุณบำรุงเล่นถามอย่างนี้ ผมบอกตรงๆ ครั้งแรกนี้ผมเคยคิดเรื่องนี้นะครับ ผมก็เป็นแค่นักวิทยาศาสตร์ เห็นอะไรที่มันขวางหูขวางตา ก็อยาก รู้ อยากเห็น อยากแก้ อยากไข เราถึงเรียกตัวเองว่า พวกเราเป็นพวกรีเสิร์ช และดีเวลลอปเม้นท์ เรียกว่า “อาร์ แอนด์ ดี” วิจัยคือ รีเสิร์ช วิจัยแล้วก็พัฒนา ที่นี้แหละคือ ทำให้มนุษยชาติเจริญ ก็คือ ความอยากรู้ อยากเห็น อยากแก้ อยากไข ผมก็ แก้ไขได้สำเร็จ

และเวลาแก้ไขก็พอมีเงินบ้าง ที่ผมไปอยู่ ๒๖ ปีที่อเมริกา ผมก็เอาเงินมาทุ่มมาเทเรื่องนี้ เพราะว่าพวกไอ้ทรานซิสเตอร์แต่ละตัวนะ ตัวหนึ่งตั้ง ๒๐๐ กว่าบาทอเมริกา คือ ๒๐๐ กว่าดอลลาร์ มาเป็นเมืองนี้ก็ตัวหนึ่งก็ ๕-๖ พันบาท เวลามัน ใหม่วัสดุใหม่ทีละ ๒๐ กว่าตัว ตัวหนึ่งห้าหกพันบาท ใหม่ที ๒๐ กว่าตัว ใหม่ทีก็เป็นหมื่นเป็นแสนบาท ผมก็ลงทุนหมดเนื้อหมดตัว พอคุณถามผมก็กระดาก เพราะผมมาเพื่อจะคุยเรื่องวิชาการ แต่ว่าตรงไปตรงมา ทุ่มหมดแล้ว

บำรุงฯ **ก็อยากจะขายลิขสิทธิ์อันนี้ ให้กับคนที่สนใจ จะเอาไปลงทุนบ้างไหมครับ?**

เหมทองฯ ก็ควรจะทำอย่างนั้นทางด้านการค้า แต่ผมไม่ ใช่นักการค้า ผมจึงยังไม่ทราบว่าทำอะไรดี แต่ ว่าอย่างน้อยผมเป็นคนไทย แทนที่ผมจะจดทะเบียน

ที่อเมริกา ก่อน ผมก็มาจดไว้ที่เมืองไทยเราเสียก่อน ที่อื่น

บำรุงฯ **อย่างน้อยๆ ให้รู้ว่าเป็นคนไหนคนไทยเป็นคน แรกที่คิดเรื่องนี้ขึ้นมา**

เหมทองฯ ก็ผมยังใช้ชื่อไทยอยู่ ฉะนั้นคนที่เมืองไทยก็ อาจจะภูมิใจว่าคนไทยเราคิดเรื่องนี้เป็นคนแรกของโลก แต่ตัวผมบอกตรงไปตรงมาเป็นคนอเมริกันครับ

บำรุงฯ **เรื่องหนึ่งอาจารย์จะบอกได้ไหมครับว่า ต้นทุนประมาณสักเท่าไร ลักษณะเป็นอย่างไร?**

เหมทองฯ เครื่องมือก็ทำการสร้างได้คล้ายๆ กับหม้อแปลงที่เห็นตามเสาไฟฟ้า เพราะเรามุ่งที่จะเอา เครื่องนี้ติดตั้งนอกอาคาร มันจะต้องทนแดด ทน ทุ่นลม เพราะบางแห่งที่มันแช่ทั้งวันก็มี ต้องทนแดดก็ออกไปที่ทะเลทราย อย่างอิรัก ซาอุดีอาระเบีย คือจะต้องทนได้ทุกอย่าง เพราะฉะนั้นลักษณะ เครื่องจะเป็นอย่างนั้นครับ เครื่องมันก็จะหนักกว่า ตัวผมจินตนาการ คือผมน้ำหนักแค่ ๑๑๐-๑๒๐ ปอนด์ แต่เครื่องมัน ๑๕๐ ปอนด์ ครับ

บำรุงฯ **ผู้ที่สนใจจะลงทุนจะผลิตเครื่องประหยัด พลังงานไฟฟ้า ของอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์ นั้นครับ ก็คงจะต้องติดต่อกับอาจารย์ได้ที่สหรัฐอเมริกา นะครับ ก็คงจะมีที่อยู่ให้ไว้ อาจารย์ อยู่ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา แต่ไม่เป็นไร ครับท่านผู้ฟังสนใจ ถ้าอยากจะติดต่อกองทัพฯ นี้ ก็อาจแจ้งมาที่ผมได้ ผมอยู่ที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม นะครับ**

แต่ว่าที่ผมรู้จักกับอาจารย์นี้ ก็ท่านอยู่ที่ ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา เป็นหัวหน้านัก วิทยาศาสตร์ ของกระทรวงพลังงานของสหรัฐอเมริกา แล้วก็เป็นคนไทยคนแรกที่คิดค้นเครื่อง ช่วยเพิ่มพลังงานไฟฟ้า ซึ่งจะไปใช้กับเครื่อง กำเนิดไฟฟ้าต่างๆ ซึ่งปกติแล้วมันมักจะสูญเสีย พลังงานไปเปล่าๆ ๑๐-๒๐ เปอร์เซ็นต์ โดยที่ไม่

สามารถจะนำพลังงานนั้นกลับมาได้ แต่ถ้าใช้เครื่องมือของอาจารย์เหมทองที่คิดค้นมาแล้วนี้ จะช่วยให้ประหยัดไฟฟ้าไปได้อีก ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ก็จะช่วยให้เป็นประโยชน์กับมนุษยชาติได้เป็นอย่างมากเลยครับ

เหมทองฯ

ก็เหมือนอย่างในกรุงเทพฯ นี่ เราก็ตองวางแผนที่จะทำไฟฟ้าจ่าย เพราะคนนี่เกิดมาเยอะเหลือเกิน แต่ละคนเกิดมาก็แบกเดอะวี ซี อาร์ ทีวี อะไรกันอุตลุด เราก็ตองวางแผนว่าจะต้องสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น อีก ๑๐ ปีจะต้องสร้างอีกโรงหนึ่งแน่ ๆ ถ้าโรงผลิตไฟฟ้าเขาเอาเครื่องผมไปใช้ เขาก็จะได้ไฟฟ้าที่สูงไปคืน ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ก็จะยัดเวลาที่สร้างโรงไฟฟ้าเพื่อสู้กับไอ้ความยากจนและความเจริญ และขยายเวลาได้อีกอย่างน้อยก็ ๕-๖ ปี เพราะฉะนั้นมีประโยชน์ และอีกอย่างหนึ่งก็ค่าใช้จ่ายเครื่องนี้ก็ถูกมากครับ หากคนที่ซื้อคือโรงไฟฟ้าซื้อไปแล้ว จะได้เงินคืนภายในเวลาไม่ถึงปี หรือประมาณ ๑๒ เดือน ก็จะได้เงินที่ลงทุนคืนแล้ว

บำรุงฯ

นั่นก็คือข้อเท็จจริง ซึ่งอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์ ซึ่งท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ของกระทรวงพลังงาน สหรัฐอเมริกา แต่เป็นคนไทย ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นยอดคนหนึ่ง ที่ไปอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นคนไทยซึ่งหาได้ยากนะครับ

ผมเชื่อว่าจากที่ท่านผู้ฟังได้ฟังผมสนทนากับอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์ ในวันนี้ ก็คงจะเห็นได้แล้วนะครับว่า คนไทยเรานั้นมีความรู้ความสามารถไม่แพ้กับฝรั่ง ซึ่งเขาคนนี้เป็นนักวิทยาศาสตร์ชั้นเยี่ยมคนหนึ่งของโลกก็ว่าได้ครับ ผมหวังว่าท่านผู้ฟังคงจะได้รับประโยชน์จากการที่เราได้สนทนากันในวันนี้บ้างตามสมควร ก็ต้องขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เหมทอง ยโสธรรัตน์ ที่มาร่วมรายการที่เป็นประโยชน์ในวันนี้ด้วย ขอขอบพระคุณและสวัสดิ์ครับ

เครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในยุคนี้

คิดค้นเครื่องทำให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสามารถจ่ายไฟได้เต็มที่ ๙๙% ใช้ชื่อว่าเครื่อง HEMPFC (ตัว HEM ก็คือ เหม)

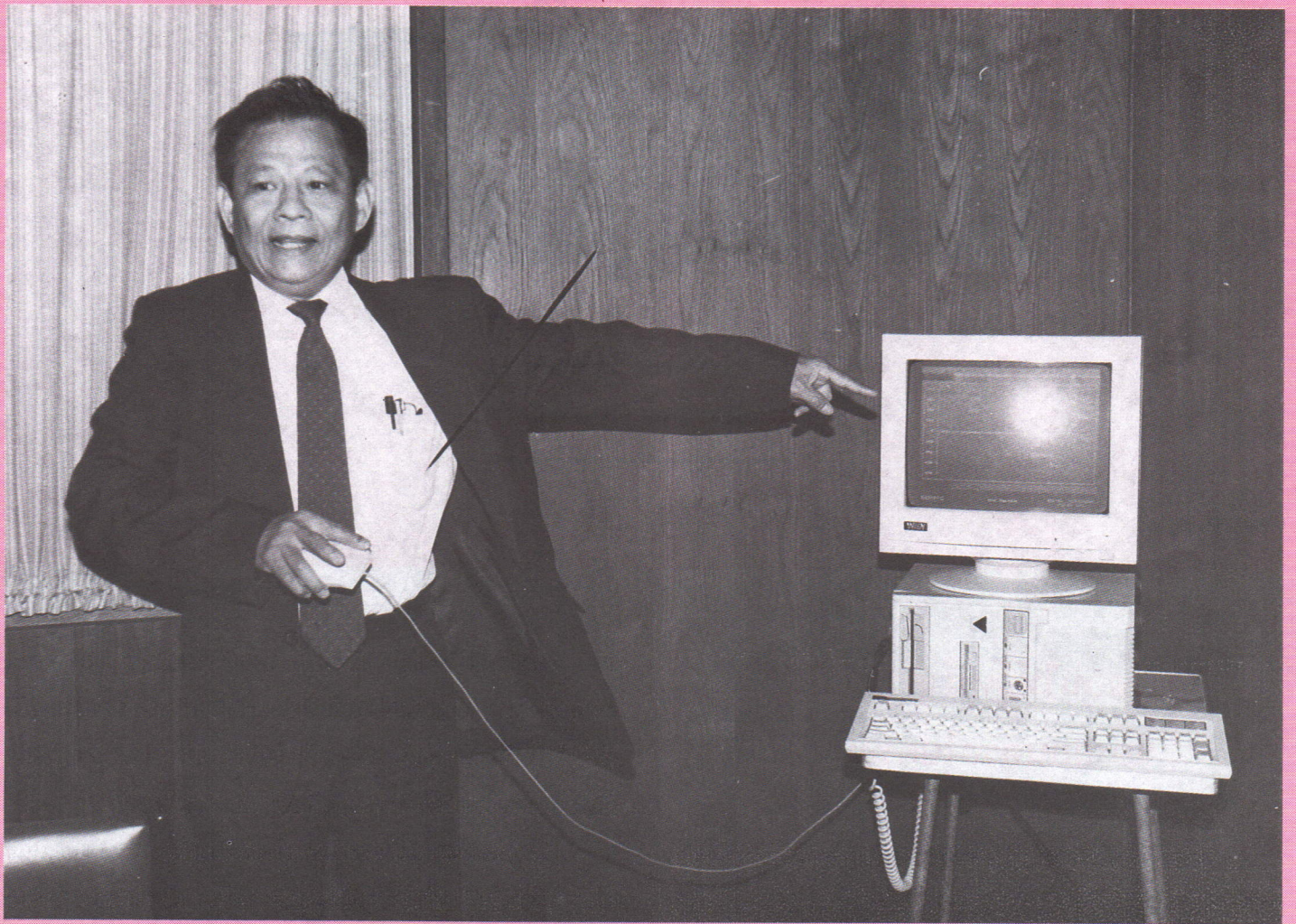
นายเหมทอง ยโสธรรัตน์ หัวหน้านักวิทยาศาสตร์ กลุ่มพลังงาน ซึ่งเป็นคนไทยที่ไปปฏิบัติงานอยู่ที่หน่วยแยกสลายปรมาณู (ซูเปอร์ คอลลัยเดอร์) เมืองดัลลัส มลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า ตามปกติเครื่องกำเนิดไฟฟ้าโดยทั่วไปนั้น จ่ายไฟให้แก่ผู้ใช้ได้เพียง ๗๕-๘๕% เท่านั้น กำลังที่เสียไปเนื่องจากเพาเวอร์แฟคเตอร์

เพาเวอร์แฟคเตอร์ หรือกำลังงานของไฟฟ้า ได้มาจากผลคูณของโวลท์ กับแอมแปร์ ถ้าโวลท์และแอมแปร์ทำงานพร้อมกัน เราจะได้กำลังงานเต็มที่ ๑๐๐% แต่เครื่องใช้ไฟฟ้ากำลังงานส่วนมากเป็นมอเตอร์ หรืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเครื่องใช้ไฟฟ้าเหล่านี้เป็นต้นเหตุให้โวลท์และแอมแปร์ทำงานไม่พร้อมกัน ผลที่เป็นกำลังงานจึงได้ไม่ถึง ๑๐๐%

เรื่องดังกล่าว นักวิทยาศาสตร์ทราบดีมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่มีใครสามารถแก้ปัญหาได้ ตนเองได้ใช้เวลา ๓ ปี ประดิษฐ์คิดค้นเครื่องทำให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสามารถจ่ายไฟได้เต็มที่ ๙๙% โดยใช้งบประมาณส่วนตัวไป ๗.๕ ล้านบาท ใช้ชื่อ HEMPFC ซึ่งชื่อแรก HEM คือ เหมทอง ส่วน PFC ก็คือ เพาเวอร์แฟคเตอร์ นับเป็นงานวิจัยคิดค้นเป็นเครื่องแรกของโลก ขณะนี้ได้มาจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาของกระทรวงพาณิชย์ไทยเรียบร้อยแล้ว

เครื่อง HEMPFC สามารถดึงให้โวลท์และแอมแปร์ทำงานพร้อมกันได้ถึง ๙๙% ทำการตรวจและแก้เพาเวอร์แฟคเตอร์ ๒๐,๐๐๐ ครั้งต่อวินาที โดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้ขายไฟฟ้าได้เงินที่เสียไปโดยใช่ประโยชน์กลับคืน ส่วนผู้ใช้ไฟฟ้าถ้านำเครื่องนี้ไปใช้ก็ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มโดยไม่จำเป็น เพราะได้กำลังงานเต็มที่ที่ต้องการ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าก็เดินสะดวกไม่สะดุ้ง เครื่องยนต์อายุยืนขึ้น ทำให้คลื่นรบกวนวิทยุโทรทัศน์ก็ลดน้อยลง ผู้ขายไฟฟ้าและผู้ใช้ไฟฟ้าประหยัดเงินได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

นายเหมทอง ยโสธรรัตน์ มีโครงการจะจดทะเบียนลิขสิทธิ์ในประเทศต่าง ๆ ต่อจากประเทศไทย คือ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลี

สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เมื่อจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำผลการวิจัยซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดครึ่งหนึ่งของตู้เย็นขนาด ๖ คิว ออกเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนโดยเฉพาะนักลงทุนผู้สนใจต่อไป เพราะเครื่องนี้จะสามารถใช้งานนานมากกว่า ๔ ปี ในขณะที่ผลตอบแทนเงินที่สูงไปภายใน ๑ ปี ฉะนั้นผลตอบแทนแก่ผู้ที่ติดตั้งเครื่องจะทำให้แก่ผู้ลงทุน ๑๐๐-๓๐๐%

ถ้าผู้ลงทุนสนใจ ผู้ผลิตเครื่องนี้ก็จะทำการอบรมทางทฤษฎี พร้อมเอกสารที่ใช้ในการสร้างและซ่อมเครื่อง พร้อมกับนำเครื่อง ๒ เครื่องไปเป็นเครื่องมือศึกษาต้นแบบ และสำหรับผู้ผลิตหรือผู้ใช้ไฟฟ้าที่ใช้กำลังน้อยกว่า ๖๐๐ ล้านวัตต์ ควรซื้อเครื่องสำเร็จรูป

แทนที่จะผลิตเอง

ปัจจุบัน นายเหมทอง ยโสธรรัตน์ พำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกา ในฐานะพลเมืองชาวอเมริกัน พร้อมครอบครัว อยู่ที่ 110 Avenida Felipe, Anaheim Hills, California 92807 U.S.A.

การเดินทางเข้ามาในประเทศไทยครั้งนี้ ก็เพื่อมาจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาที่กระทรวงพาณิชย์ไทย และได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานของตน ที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมด้วย เรื่องนี้ก็เห็นว่า เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของชาวไทย ที่มีนักวิทยาศาสตร์อีกคนหนึ่งที่มีขีดความสามารถเช่นนี้

คุณลักษณะพิเศษ แห่งพระพุทธศาสนา

สุชีพ ปุญญานุภาพ

(ตอนที่ ๖)

การสอนให้รู้หน้าความจริง และสอนตรงไปตรงมา

“พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสอนลัดตัดตรงเข้าหาความจริง ให้รู้หน้ากับความจริง เช่นในเรื่องความเกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วให้หาประโยชน์จากความจริงนั้นให้ได้ รวมทั้งสอนอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องทุกข์ยาม น้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น และการสอนให้เป็นเทวดาได้ในชีวิตนี้โดยไม่ต้องรอให้ตายเสียก่อน โดยชี้ไปที่ความประพฤติปฏิบัติว่าทำคนให้เป็นเทวดาได้”

การสอนลัดตัดตรงเข้าหาความจริงนั้น กล่าวอีกสำนวนหนึ่งก็คือ การสอนอย่างตรงไปตรงมา การกล่าวพูดความจริงอย่างเปิดเผยนั่นเอง ท่านผู้อ่านที่ได้ผ่านบทที่ว่าด้วยการเลิกระบวรณะ (บทที่ ๔) คงจำได้ว่า พวกพราหมณ์สั่งสอนกันว่า ตนเป็นพวกประเสริฐเกิดจากปากพรหม แต่พระพุทธเจ้ากล่าวตรงตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า พวกพราหมณ์ก็เกิดมาจากมารดา และคลอดออกมาทางช่องคลอด โฉนจะว่าวิเศษกว่าคนประเภทอื่น ความดีเลวจึงมีใช้อยู่ที่ชาติชั้นวรรณะ หากอยู่ที่การกระทำและความประพฤติต่างหาก

คราวนี้จึงมาถึงปัญหาเรื่องการพูดความจริง ขึ้นชื่อว่าความจริงแล้ว จะต้องพูดกันอย่างไม่มีจำกัดอะไรเลย หรือเพื่อซ่อมความเข้าใจไว้ในเบื้องต้นก่อน จึงจะขอยกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันว่าด้วยการกล่าวความจริงมาเป็นแนวพิจารณาในที่นี้

๑. ในติกนิบาตอังคุตตรนิกาย สุตตันตปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๒๖๑ พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนที่ไม่ถูกความโลภ ความคิดประทุษร้าย และความหลงครอบงำ ย่อมเป็นผู้ กล่าวถูกกาล (กาลวาที), กล่าวความจริง (ภูตวาที), กล่าวเป็นประโยชน์ (อัตถวาที), กล่าวเป็นธรรม (ธัมมวาที), กล่าวเป็นวินัย (วินยวาที).

ในพระพุทธภาษิตนี้แสดงองค์ประกอบในการกล่าวถ้อยคำที่นับว่าดีไว้หลายประการ คือ กล่าวถูกกาลไม่ใช่พูดเพ้อ กล่าวความจริง และกล่าวคำเป็นประโยชน์ คือ คำจริงที่จะกล่าวนั้นถ้าไม่มีประโยชน์ก็ไม่ควรกล่าว นอกจากจะกล่าวให้ถูกกาล ถูกตามความจริง และมีประโยชน์แล้ว ยังควรให้อิงธรรมอิงวินัยด้วย ธรรมกับวินัยที่มากู้กันเช่นนี้ ก็คล้ายกับคำว่า ศีลธรรม ศีล หมายถึง การเว้นความชั่ว ธรรม หมายถึง ประพฤติความดี ธรรมที่มากู้กับวินัยหมายถึง คำสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นไปเพื่อความปลุกฝังความดีและชำระจิตใจให้สะอาด วินัยหมายถึงการเว้นความชั่ว ทางกาย วาจา ใจ ตลอดจนจรรยา มารยาทต่าง ๆ จึงเป็นอันเข้าใจได้ว่า

การพูดความจริงนั้นไม่ใช่พูดส่ง ๆ ไปโดยไม่มี ความหมาย จะต้องพูดให้ถูกกาลเทศะ อิงประโยชน์ อิงธรรม อิงวินัย จึงจะนับว่าเป็นความถูกต้องอย่างสมบูรณ์

๒. อีกแห่งหนึ่งพระพุทธเจ้าตรัสตอบภิกษุราชกุมารปรากฏในมัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณณาสกั สุตตันตปิฎก เล่ม ๑๓ หน้า ๙๑ ความว่า

ดูก่อนราชกุมาร! ตถาคตรู้ว่า วาจาใด ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นจะถูกใจชอบใจคนอื่นหรือไม่ถูกใจก็ตาม ตถาคตก็ไม่กล่าววาจานั้น แต่ว่าจาใด ตถาคตรู้ว่าเป็นเรื่องจริง เรื่องแท้ ประกอบด้วยประโยชน์ วาจานั้นจะถูกใจชอบใจคนอื่นหรือไม่ก็ตาม ตถาคตย่อมรู้กาลเวลาที่ จะกล่าววาจานั้น เพราะมีความอนุเคราะห์ในสัตว์ทั้งหลาย

ข้อความที่เก็บมาจากพระสุตตันตปิฎกโดยย่อนี้แสดงว่า ถ้าถ้อยคำที่จะกล่าวเป็นเรื่องไม่จริง ไม่มีประโยชน์ แล้วจะชอบใจใครหรือไม่ก็ตาม พระพุทธเจ้าไม่ยอมตรัสถ้อยคำนั้น แต่ถ้าเป็นคำจริง และมีประโยชน์แล้ว ก็มีใ้ว่าพระพุทธเจ้าจะตรัสพร่ำเพรื่อ พระองค์จะทรงพิจารณากาลเทศะที่สมควรก่อนแล้วจึงตรัสวาจานั้น ถ้าเป็นกาลเทศะอันสมควรแล้ว แม้บางคนจะไม่ชอบ พระองค์ก็คงตรัส เพราะทรงมุ่งประโยชน์ มุ่งอนุเคราะห์สัตว์เป็นที่ตั้ง เมื่อได้ข้อความเข้าใจกันอย่างนี้แล้วก็จะสะดวกที่เราจะได้พิจารณาการแสดงธรรมอย่างตัดตรงเข้าหาความจริงของพระพุทธเจ้าในข้ออื่น ๆ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการกล่าวอย่างตรงไปตรงมาต่อไป

การกล่าวสู่หน้าความจริงเรื่องเกิดแก่เจ็บตาย

คนธรรมดาทั่วไปไม่ค่อยอยากพูดถึงเรื่องชนิดนี้ เพราะถือว่าไม่ค่อยเป็นมงคลนัก โดยเฉพาะเรื่องความตายยิ่งไม่อยากพูดถึง ด้วยเกรงจะเป็นลางร้าย เกรงจะทำให้ใจไม่สบายบ้าง ถึงกับประเพณีบางแห่งห้ามพูดเรื่องเหล่านี้ด้วยถือว่าเป็นอัปมงคล หรือบางคนก็คิดตื่นก็หาความเลวว่า การมองเรื่องแก่ เจ็บ ตายนี้

เป็นการมองในแง่ร้าย ทำให้ไม่พูดหรือไม่มองถึงเรื่องที่จะให้เกิดความสบายใจ ให้รื่นเริงผาสุก จะมานั่งจับเจ้าเคราะห์โคกหนึ่แต่เรื่องทุกข์ ๆ ร้อน ๆ ให้เบลอเลอะอยู่ทำไม ทั้งเป็นการทำจิตใจให้หดหู่ไปเปล่า ๆ

ความข้อนี้ควรจะได้พิจารณากันโดยรอบคอบ และในทางที่เกิดประโยชน์เป็นประเพณี ๆ ไป

ถ้าเราจะไม่ยอมพูดเรื่องความแก่ ความเจ็บ ความตาย เพราะเกรงจะเป็นลางหรือเป็นเรื่องอัปมงคลแล้ว พระพุทธศาสนาก็ตอบโต้ทันทีว่าศาสนาไม่ถือความจริงเรื่องนี้ว่าเป็นมงคล หรืออัปมงคล หากสอนให้รู้จักความจริงจะได้ไม่ประมาท จะได้หาประโยชน์จากเวลาที่ล่วงไป ๆ นั้นให้ได้มากน้อยตามสมควร ดีกว่าปล่อยให้กาลเวลาล่วงไปเปล่า เพราะใครจะพูดถึงหรือไม่พูดถึง ใครจะกลัวหรือไม่กลัว ก็จะต้องเผชิญหน้ากับความแก่ ความเจ็บ และความตายด้วยกันทุกคน แต่คนที่รู้ตัวไว้ก่อนไม่ประมาท ย่อมได้เปรียบที่ได้มีโอกาสบำเพ็ญคุณงามความดีไว้ตั้งแต่เนิ่น ๆ ไม่ใช่มารู้สึกตัวเอาเมื่อสายแล้ว ข้อที่ลึกซึ้งลงไปกว่านั้นก็คือเรื่องของความแก่ ความเจ็บ ความตาย เป็นเรื่องไม่ดีไม่ถูกใจคน ถ้าเราฉลาดพอเราก็อาจหาประโยชน์จากเรื่องไม่ดีนี้ให้ได้ ดังที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสว่า ถ้าไม่มีปัญหาเรื่องเกิด แก่ ตาย ก็คงจะไม่มีพระพุทธเจ้าขึ้นในโลก ซึ่งกล่าวอีกสำนวนหนึ่ง พระพุทธเจ้าของเราทั้งหลายทรงหาประโยชน์อย่างสูงสุดได้จากเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตายนั่นเอง เป็นการหาความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ได้จากความเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นการหาของไม่เน่าได้จากร่างกายอันมีความเน่าเปื่อยเป็นธรรมดาเนิ่นเอง เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าการกล่าวสู่หน้ากับความจริงเรื่องนี้ไม่ใช่เพราะเก่งกล้าอวดดีอะไร แต่เป็นเพราะต้องการจะหาประโยชน์จากความจริงที่ไม่น่าพอใจนี้ให้ได้ ฉะนั้นจึงไม่น่าถือเป็นลางร้ายหรืออัปมงคล

ส่วนปัญหาที่ว่าเราเกิดมาในโลกมีเวลาอยู่ไม่นานนัก ควรจะหาความสุขให้มากที่สุด ไม่ควรจะมาเสียเวลามองอะไรต่ออะไรในแง่

ร้ายให้ใจหดหู่ไปเปล่า ๆ คำตอบมีอยู่ว่า การมองเรื่องความเกิด แก่ เจ็บ ตายนี้ ไม่ใช่มองในแง่ร้าย แต่เป็นการมองเพื่อจะให้เกิดแง่ดี เทียบได้กับนายแพทย์ การศึกษาวิชาของแพทย์จะต้องกล้ำกลืนกับความจริงเรื่องลักษณะอาการของโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยไม่หดหู่ย่อท้อ เพราะการศึกษานั้นจะเป็นเหตุให้กำจัดโรคภัยไข้เจ็บนั้น ๆ ได้ในที่สุด การดำเนินงานของแพทย์เพื่อความผาสุกสำราญปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และการศึกษาของแพทย์ไม่พึงตำหนิว่ามองในแง่ร้าย แต่ควรชมว่าเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ประสบการณ์อันดี คำสั่งสอนที่ให้รู้หน้าความจริงเรื่องความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในพระพุทธศาสนาก็นั้นนั้น เป็นการสอนเพื่อให้เอาชนะความเกิด แก่ เจ็บ ตายได้ เป็นการกล้ำกลืนกับความจริงเพื่อจะดันต่อไปว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นจากอะไร จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรเพื่อกำจัดต้นเหตุนั้น ๆ จริงอยู่ การหาความสุขสำราญโดยไม่ยอมคิดถึงความจริงอื่น ๆ อาจจะสบายได้พักหนึ่ง แต่จะเข้าทำนองคนที่ไม่ยอมเรียนหนังสือหรือทำมาหากินเพราะเกรงเสียเวลาและลำบากเปล่า ๆ ลู้ง ๆ นอน ๆ หาความสุขไม่ได้ คนประเภทนี้อาจหาความสุขได้จริง แต่ในที่สุดจะต้องเดือดร้อน อันเข้ากับสุภาษิตไทยว่า **ใครไฟร้อนจะนอนเย็น ใครไฟเย็นจะคืนตาย** คนที่ลำบากไว้ก่อนจะนอนสบาย คนที่ไม่ยอมลำบากเลย จะต้องคืนตายในภายหลัง นี่เป็นคติเตือนใจอย่างดียิ่งอีกอย่างหนึ่ง ความหมายของคำว่า มองแง่ร้าย หรือทุนิยม (Pessimism) นั้น หมายความว่า มองไม่เห็นทางแก่ คูอะไรต่ออะไรเป็นเรื่องแย้ไปหมด แต่การรู้หน้ากับความจริงในพระพุทธศาสนาเป็นการมองอย่างหาทางแก้ไว้ด้วย เพื่อความสุขสมบูรณ์ในที่สุด จึงเห็นได้ชัดว่ามีใช่เป็นการมองในแง่ร้าย แต่เป็นการศึกษาให้รู้จักความจริงเพื่อหาประโยชน์แห่งชีวิตจากเรื่องที่ยอมให้ได้เท่านั้น เหตุนี้การที่บางท่านอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาว่าเป็นสายกลาง ไม่ใช่สุนิยม (Optimism) ไม่ใช่ทุนิยม (Pessimism) คือไม่ใช่ทั้งมองในแง่ดีทั้งมองในแง่ร้าย จึงนับว่าเป็นคำอธิบายที่ถูกต้อง และเป็นเรื่องที่พุทธศาสนิกชนเองควรทำความเข้าใจให้ดีเพื่อ

ประโยชน์ในการรู้ความมุ่งหมายและเนื้อหาแห่งคำสั่งสอนในศาสนาของตนเอง

คำสอนเรื่องอุกฤษยาม

พระพุทธเจ้าทรงกล่าวประกาศอย่างตรงไปตรงมาถึงหลักคำสอนเรื่องอุกฤษยาม เช่นที่ตรัสว่า

๑. คนเขลามัวถืออุกฤษยามอยู่ ประโยชน์ย่อมล่วงเลยไป ประโยชน์เป็นตัวอุกฤษของประโยชน์ คาวทั้งหลายจักทำอะไรได้ขาดก สุตตันตปิฎก เล่ม ๒๗ หน้า ๖๑

๒. ^๑สัตว์ประพตีสจฺจิตกาย วาจา ใจ ในเวลาเช้า เช้าวันนั้นย่อมเป็นเข้าที่ดีของสัตว์เหล่านั้น ประพตีสจฺจิตกาย วาจา ใจ ในเวลาเที่ยง เที่ยงวันนั้นย่อมเป็นเที่ยงที่ดีของสัตว์เหล่านั้น ประพตีสจฺจิตกาย วาจา ใจ ในเวลาเย็น เย็นวันนั้นย่อมเป็นเย็นที่ดีของสัตว์เหล่านั้น พระสุตตันตปิฎก เล่ม ๒๐ หน้า ๑๗๘

พูดอย่างตรงไปตรงมาว่า ถ้ากล่าวตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ไม่ต้องหาอุกฤษ ถือความสุจริต ความสะอาดเป็นเกณฑ์ก็แล้วกัน แต่ก็ไม่จำเป็นต้องทะเลาะกับคนอื่นที่เขายังอยากจะหาอุกฤษของเขา ปัญหาขึ้นอยู่กับว่าใครจะมีใจเข้มแข็งแค่ไหน ถ้าใจเข้มแข็งแล้วก็เลิกถืออุกฤษหรืออุกฤษยามได้

คนบางคนเมื่ออายุยังน้อย อ่านหนังสือปฎิทินพจนานุกรม ซึ่งมีผู้แต่งโคลงเรื่องดัดเลิบบัดตมไว้ ห้ามตัดวันนั้น ให้อดวันนั้น ท่องจำได้ขึ้นปาก มาภายหลังได้ลองตัดในวันที่ห้าม ๆ ดูเพื่อฝึกใจให้กล้าสละความเชื่อถือโชคลาง เมื่อฝัน ๆ ไปก็เกิดความสบายใจที่จะดัดเลิบบัดตมได้ในโอกาสที่ว่าง ไม่ต้องเลือกว่าเป็นวันไหน ทำในวันเวลาใด ๑ สัปดาห์ ไม่กลายเป็นอัมพาตไปบางวันสำหรับวันการทำนั้นทำนี่

๑. คำว่าสัตว์ในภาษาบาลีหมายถึงมนุษย์ด้วย โดยเฉพาะในที่นี้หมายถึงมนุษย์โดยตรง

ในการกล่าวอย่างตรงไปตรงมาเช่นนี้ ผู้เคร่งทางถือฤกษ์อาจไม่ชอบ แต่ข้าพเจ้าเห็นมีทางประนีประนอมกันได้ กล่าวคือ พระพุทธศาสนานั้นมีข้อปฏิบัติหลายชั้น ถ้าปฏิบัติได้แค่นั้น ก็ถือว่าเป็นการกระทำตามความเหมาะสมแก่จริตอัธยาศัย คือ ยังอยากถือฤกษ์ยามอยู่ และในขณะที่เดียวกันก็จะทำคุณงามความดีหรือทำบุญกุศล ดังนี้ ก็หาได้ทำให้ท่านกลายเป็นคนผิดคนเสียอะไรไม่ ยิ่งเว้นไม่ได้ก็เชิญถือต่อไป ถ้าใจแข็งพอก็จะเว้นได้เองในภายหลัง เพราะไม่ใช่เรื่องนี้เท่านั้น ยังมีเรื่องอื่นอีกถมไปที่พระพุทธศาสนาว่าไม่ดี แล้วเรายังละไม่ได้ เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความถือเอาถือเขา เป็นต้น ข้อสำคัญเมื่อละไม่ได้อย่าไปเหมาเอาว่า พระพุทธศาสนาสอนให้มีโลก โกรธ หลง ก็ใช้ได้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงทราบดีว่า จะเกณฑ์ให้คนทุกคนมีจิตใจเหมือนกันหมด มีความประพฤติทางกาย วาจาอย่างเดียวกันหมดนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้ ความจริงการตั้งพระพุทธศาสนาที่ไม่ใช่เพื่อคนที่วิเศษแล้ว เพราะถ้าคนทั้งหลายประเสริฐวิเศษไปหมดแล้ว คุณก็ไม่มีอะไรที่จะต้องตั้งศาสนา แต่เพราะเหตุที่ยังมีคนหลายชนิดหลายประเภท ซึ่งเป็นคนยังมีกิเลสธรรมดาสามัญ ไม่ใช่ผู้วิเศษมาจากไหน นี่เองจึงได้มีพระพุทธศาสนาขึ้น และก็เป็นที่ธรรมดาของการสอนที่ต้องชี้แจงเลือกหรือตั้งขีดขึ้นไว้ ตั้งแต่อย่างต่ำจนถึงอย่างสูง เริ่มต้นทีเดียวเราจะเอาอย่างสูงมาเป็นแนวตัดสินใจก็อาจจะยังไม่ได้ผลดี เพราะฉะนั้นในปัญหาเรื่องฤกษ์ยามนี้ ถ้าท่านจะถือก็ไม่ทำให้เสียหายหรือตกนรก หรือชื่อว่าทำบาปทุจริตอันใด แต่ถ้าท่านใจกล้า ท่านจะลองหัดไม่ถือดูบ้าง ก็จะสบายใจดีไม่น้อย

ในการนี้อาจมีบางท่านยังติดใจที่จะสนับสนุนเรื่องฤกษ์ยามอยู่ โดยให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ว่า ดวงดาวในท้องฟ้าย่อมมีส่วนสัมพันธ์กับมนุษย์และโลกเราอยู่ไม่น้อย เช่น ดวงจันทร์เกี่ยวข้องกับน้ำขึ้นน้ำลง และเกี่ยวโยงถึงการมีระลอกของสตรี ธาตุต่างๆ ในดวงดาวย่อมมีส่วนสัมพันธ์กับธาตุต่างๆ ในโลกเรา และในร่างกายมนุษย์ จุดดับในดวงอาทิตย์ที่เรียกว่า Sun Spot ย่อมทำให้เกิดพายุแม่

เหล็กในโลกเรา เป็นอุปสรรคแก่การส่งวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น ฉะนั้น อิทธิพลของดวงดาวจึงน่าจะมียุทธวิธีโดยแท้ เมื่อเป็นเช่นนี้ การถือฤกษ์ยามจะว่าไร้เหตุผลเสียทีเดียวก็ไม่เชิง น่าจะมีอะไรที่พิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์อยู่เหมือนกัน

เรื่องนี้ถ้าจะตอบตามหลักพระพุทธศาสนาก็ตอบได้ว่า จุดที่เพ่งเล็งนั้นต่างกัน พระพุทธศาสนาต้องการให้ทำคุณงามความดีโดยไม่ต้องให้ชื่อว่าดีเพราะอาศัยเหตุภายนอกคือ ฤกษ์ยาม หากให้ทำดีที่กาย วาจา ใจของตน หรือให้สร้างคุณงามความดีขึ้นเป็นพื้นฐาน เพื่อให้สิ่งอื่น ๆ ถูกจงให้ดีไปตาม ยกตัวอย่างเช่น พระพุทธเจ้าทรงประกอบคุณงามความดีอย่างเต็มที่ แม้ที่ประสูติ ตรัสรู้ นิพพานของพระองค์ก็กลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ วันประสูติ ตรัสรู้ นิพพานคือ วันวิสาขบูชา ก็กลายเป็นวันสำคัญของโลก ก่อนดินท่อนไม้ โลหะ หรือของอื่น ๆ ที่นำมาปั้นแกะสลักหล่อหลอมเป็นพระพุทธรูป ก็กลายเป็นของควรแก่การกราบไหว้บูชา ถามว่าอะไรจึงอะไร ตอบว่าคุณงามความดีจึงให้ทุก ๆ อย่างดีไปหมด ถ้าเอาคุณงามความดีออกเสียอย่างเดียว อย่างอื่น ๆ ก็พลอยหมดความหมายไปด้วย คราวนี้ถ้าเราจะลองเอาฤกษ์วิสาขะที่พระองค์ประสูติมาจงอย่างอื่น ๆ บ้างจะได้หรือไม่ ปรากฏในตำนานว่า คนที่เกิดวันเดียวกับพระพุทธเจ้านั้นมีหลายคน เราก็คงเห็นแล้วว่าฤกษ์วิสาขะจึงไม่สำเร็จที่จะให้เป็นพระพุทธเจ้าได้ทุกคน หรือเพื่อความยุติธรรมเราอาจกล่าวตามเหตุผลทางโหราศาสตร์ได้ว่า คนเกิดฤกษ์เดียวกันวันเดียวกัน แต่ต่างเวลากันเพียงเล็กน้อย ก็ต่างกันดี แต่เมื่อย้อนถามกันอย่างตรงไปตรงมาว่า แน่หรือที่ว่า ฤกษ์สร้างความสำเร็จให้คนสร้างความสำเร็จต่าง ๆ ให้ ก็คงจะยอมรับกันว่า ยังไม่แน่เหมือนหลักพระพุทธศาสนาที่ว่า ความดี ความชั่ว หรือกรรมที่ท่านนั้นย่อมปรุงแต่งคนให้ดีเลวต่างกัน

ด้วยเหตุนี้เองเราจึงพิจารณาเรื่อง **พรหมลิขิต** ของพรหมณ์เทียบ **กรรมลิขิต** ของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนขึ้น คือพรหมณ์ถือว่า ใครจะดีจะชั่ว พระพรหมผู้สร้างโลกได้ลิขิตไว้เสร็จ

“

พรหมณ์ถือว่าใครจะดีจะชั่ว
พระพรหมผู้สร้างโลก ได้ลิขิตไว้เสร็จแล้วที่หน้าผาก
ไม่มีใครแก้ได้นอกจากพระพรหมเอง
ส่วนพระพุทธศาสนาถือว่า
ความดีความชั่วที่เราทำ
ซึ่งเรียกว่า
กรรมดีกรรมชั่วนี้แหละที่ลิขิตชีวิตของเรา

”

แล้วที่หน้าผาก ไม่มีใครแก้ได้นอกจากพระพรหมเอง ส่วนพระพุทธศาสนาถือว่า ความดีความชั่วที่เราทำ ซึ่งเรียกว่า กรรมดีกรรมชื่อนี้แหละที่ลิขิตชีวิตของเรา แต่เพราะเราทำไว้หลายอย่างต่าง ๆ กัน บางทีก็ดี บางทีก็ชั่ว ผลที่ได้รับจึงไม่เหมือนกัน และบางครั้งก็สลับซับซ้อนจนเหลือที่จะสาวหาเบื้องต้นที่สุดได้ เมื่อพิจารณากันถึงรากฐานชั้นใน คือ กรรมดีกรรมชั่วของคนแล้ว ผู้เรียนโหราศาสตร์บางคนก็อธิบายว่า ดวงดาวหรือท้องฟ้าเป็นคล้ายแผนที่ ซึ่งแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของคนเราต่าง ๆ กัน คนที่ทำกรรมดีก็เกิดมาโดยมีแผนที่ท้องฟ้าบอกไว้ว่า จะได้ดี คนที่ทำกรรมชั่วแผนที่ก็บอกไว้ว่าจะได้รับผลชั่ว เป็นการอธิบายโหราศาสตร์ให้มาสมคล้องกับหลักทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วอีกต่อหนึ่ง คือ ยอมรับว่าความดีความชั่วจริงสิ่งอื่น ๆ รวมทั้งกำหนดให้คนหรือสัตว์เกิดในขณะที่มีดวงดาวอยู่ในลักษณะดีหรือชั่ว ไม่ใช่ดวงดาวบังคับคนให้ดีชั่ว หรือในตัวอย่างอื่นอีก กรรมดีกรรมชื่อนั้นเอง จึงให้คนไปเกิดในที่ที่มีความสุขความเจริญ ให้มีสิ่งแวดล้อมดีงาม เรื่องของดวงดาวเป็นเพียงแผนที่อ่านกรรมดีกรรมชื่อนี้ของคนเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนขอย้ำในที่นี้ว่า ทางพระพุทธศาสนาต้องการปลูกฝัง **ดีใน** คือ ดีที่ตัวคน ไม่ใช่ให้ไปติดที่ **ดีนอก** เช่น ที่ดวงดาว เพราะดีในเป็นดียั่งยืนและตรงไปตรงมา ส่วนดีนอกยังเป็นที่น่าสงสัย เช่น นาย ก. สอบไล่ได้เพราะขณะสอบถูกขี้ดี กับนาย ข. สอบไล่ได้เพราะมีความรู้ความสามารถ เราก็คงเห็นแล้วว่ารากฐานของคนสองคนนี้ใกล้เคียงกันมาก คนที่สอบได้เพราะถูกขี้ดี (**สมมติว่ามี**) นั้น เราจะหวังเอาความรู้ความสามารถที่เป็นสาระอะไรไม่ได้เลย แต่คนที่สอบได้เพราะมีความรู้ความสามารถ ย่อมเป็นผู้มีรากฐานมั่นคงกว่า และเป็นที่พึงประสงค์ยิ่งกว่าโดยแท้

อาจมีปัญหาคิดขึ้นอีกข้อหนึ่งที่ว่า ทางพระพุทธศาสนาไม่สอนให้เชื่อถือโชคกลางหรือฤกษ์ยาม แต่เหตุไฉนกำหนดกาลต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วิสาขบูชา และวันเข้าพรรษา จึงเนื่องด้วยดาวฤกษ์ทั้งสิ้น กล่าวคือ **วันมาฆบูชา** กำหนดในวัน

พระจันทร์เต็มดวงโคจรผ่านกลุ่มดาวฤกษ์ชื่อ **มมา** **วันวิสาขบูชา** กำหนดในวันที่พระจันทร์เต็มดวงโคจรผ่านกลุ่มดาวฤกษ์ชื่อ **วิสาखा** และ **วันเข้าพรรษา** กำหนดเมื่อพระจันทร์เต็มดวงโคจรผ่านกลุ่มดาวฤกษ์ชื่อ **อาสาฬหะ**^๑ ล่วงแล้ววันหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนี้จะว่า พระพุทธศาสนาไม่เกี่ยวข้องกับฤกษ์ยามอย่างไร

ปัญหา^๒นี้ ถ้ารู้เรื่องวิธีนับวันเดือนปีของอินเดียโบราณแล้ว ก็จะเข้าใจได้ชัดเจนว่า กำหนดกาลทางพุทธศาสนานั้นเป็นไปตาม ปฏิทินโบราณนั่นเอง กล่าวคือ ปฏิทินของอินเดียโบราณ ไม่มีการพิมพ์เป็นเล่มเป็นแผ่นดังทุกวันนี้ แต่ใช้ท้องฟ้าทั้งฟ้าเป็นแผ่น ปฏิทิน วิธีนับวันกำหนดด้วยดวงจันทร์ข้างขึ้น ข้างแรม เป็นขึ้นก็ค่ำ แรมก็ค่ำ วิธีกำหนดเดือนและเรียกชื่อเดือน ใช้วันพระจันทร์เต็มดวงเป็นหลัก พระจันทร์เต็มดวงในเดือนไหน ผ่านกลุ่มดาวอะไร ก็เรียกชื่อเดือนตามกลุ่มดาวนั้น เช่น พระจันทร์เต็มดวงผ่านกลุ่มดาวชื่อ **กัตติกา** ก็เรียกเดือนนั้นว่า เดือน**กัตติกะ** พระจันทร์เต็มดวงโคจรผ่านกลุ่มดาวชื่อ **มมา** ก็เรียกเดือนนั้นว่า **มามะ** พระจันทร์เต็มดวงโคจรผ่านกลุ่มดาวชื่อ **วิสาखा** ก็เรียกเดือนนั้นว่า **เวสาขะ** ส่วนวันเข้าพรรษากำหนดตามฤดูกาลที่แบ่งออกเป็น ๓ คือ ฤดูร้อนเริ่มแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ ถึงวันกลางเดือน ๘ (**รวม ๔ เดือน**) ฤดูฝนกำหนดตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันกลางเดือน ๑๒ (**รวม ๔ เดือน**) และฤดูหนาวกำหนดตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงวันกลางเดือน ๔ (**๔ เดือนเช่นเดียวกัน**) การจะรู้กำหนดดังกล่าวก็ต้องดูท้องฟ้าซึ่งเป็นแผ่นปฏิทินใหญ่ว่าดวงจันทร์โคจรไปถึงไหน ผ่านกลุ่มดาวอะไร ก็กำหนดฤดูเดือนวันได้ ตกลงวันมาฆบูชา วิสาขบูชา และเข้าพรรษา ไม่ใช่เอาดิถีกันที่ตรงฤกษ์นั้น ๆ แต่อาศัย

ดาวฤกษ์ ๒๗ กลุ่ม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นเครื่องกำหนดปฏิทินเท่านั้น

ความจริง หลัก ๓ ประการ ในการกำหนดเดือน คือ ๑. พระจันทร์เต็มดวง ๒. โคจรผ่านกลุ่มดาวฤกษ์ที่เป็นชื่อของเดือน ๓. ดิถีนั้นต้องเป็นดิถีที่ ๑๕ นับแต่วันขึ้น ๑ ค่ำมา เราจะเห็นได้ว่าข้อกำหนดทั้ง ๓ นี้ มีคลาดเคลื่อนกันอยู่เสมอ เช่น พระจันทร์เต็มดวงแต่ยังไม่เสวยฤกษ์นั้นยังขาดไปอีก ๑ ฤกษ์ หรือดิถีคลาดเคลื่อนไปวัน ๑ แต่รวมความแล้ว ก็ถือเอาถูกส่วนมากเป็นประมาณ ผู้ที่รู้จักถือเอาประโยชน์ก็พึงเพียงพอกำหนดเป็นปฏิทินได้ ส่วนผู้เข้าใจผิดก็เห็นว่าเป็นเรื่องถือฤกษ์ยาม เพราะเห็นข้อกำหนดว่า พระจันทร์เต็มดวงเข้าฤกษ์นั้นฤกษ์นี้แล้วหรือยัง กลายเป็นจะเอาดิถีกันที่ตรงดาวฤกษ์ซึ่งกลายเป็นเรื่องวุ่นวายไป ในครั้งพุทธกาลเอง พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบดีว่าการใช้ท้องฟ้าเป็นปฏิทินนั้นอาจมีความเห็นแตกต่างกันได้บ้าง ในวินัยปิฎกพระพุทธเจ้าจึงทรงตั้งข้อกำหนดไว้ ในเรื่องวันอุโบสถ วันปวารณาว่า ถ้าความเห็นไม่ตรงกันระหว่างพระสงฆ์ฝ่ายอาคันตุกะ (**ผู้มาอาศัยพัก**) กับพระสงฆ์ฝ่ายเจ้าถิ่น ให้ถือเสียงของพระสงฆ์เจ้าถิ่นเป็นประมาณ ดังนี้เป็นต้น พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงวุ่นวายในเรื่องฤกษ์ยามอะไรเลย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงควรทราบ ว่า ดาวฤกษ์ที่เกี่ยวข้องเข้ามาในพระพุทธศาสนานั้น เพียงสำหรับกำหนดวันเดือนปีเท่านั้น วิธีการคิดปฏิทินแบบนี้มีทั่วไป แม้ในปฏิทินยิว ปฏิทินจีน เรียกว่า **ปฏิทินจันทรคติ** (Lunar Calendar) คือ คิดตามวิถีโคจรของดวงจันทร์ ในสมัยปัจจุบันกำหนดปฏิทินตามวิถีโคจรของดวงอาทิตย์ จึงเรียกว่า **ปฏิทินสุริยคติ** (Solar Calendar)

ผู้เขียนขอกล่าวถึงความสำคัญในเรื่องฤกษ์ยามตามคติทางพระพุทธศาสนาโดยย่อเพื่อเป็นแนวทำความเข้าใจกันดังนี้ :

๑. ทางพระพุทธศาสนาไม่ถือฤกษ์ยามเป็นสำคัญ แต่ถือคุณงามความดีเป็นสำคัญ ถ้าทำคุณงามความดีในวันเวลาใด วันเวลานั้นก็กลายเป็นฤกษ์งามยามดีไป

๑. กลุ่มดาวฤกษ์ชื่อมมา มี ๕ ดวง มีลักษณะคล้ายงู, ชื่อวิสาखा มี ๓ ดวง มีลักษณะคล้ายคันฉัตรหรือเขนนาง, ชื่ออาสาฬหะ มี ๓ ดวง มีลักษณะคล้ายสัปคับช้าง ชื่อทั้ง ๓ นี้เป็นอิตถีลึงค เป็นชื่อกลุ่มดาว ถ้าเป็นชื่อเดือนก็เป็นมามะ เวสาขะ และอาสาฬหะ โดยลำดับ

“
วันเดือนปีตามกำหนดนั้น
มิได้ขลังหรือศักดิ์สิทธิ์อะไรขึ้นมาเลย
สำคัญที่คนผู้ปฏิบัติ
ปฏิบัติชอบต่างหาก
ที่จะทำให้วันเดือนปี
พลอยมีความหมายไปด้วย
”

๒. ทางพระพุทธศาสนาไม่ถือว่าฤกษ์ยามยามดีเป็นดวงจูงให้เกิดความดีงามหรือความสำเร็จผลต่าง ๆ แต่ถือว่าตัวคุณงามความดีเป็นดวงจูงให้เกิดความสำเร็จผล รวมทั้งจูงให้เกิดฤกษ์ดีด้วย ยกตัวอย่าง ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงทำคุณงามความดีไว้ แม้จะประสูติวันวิสาขะ วันนั้นก็ไม่มีความหมายอะไร แต่เพราะพระองค์ทรงทำคุณงามความดีไว้ ทุกสิ่งทีเนื่องด้วยพระองค์ เช่น วัน เดือน ปี ก้อนดิน ท่อนไม้ หรือโลหะที่นำมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป ก็เลยพลอยเป็นของมีค่าไปด้วย จึงนับได้ว่าคุณงามความดีเป็นดวงจูงสิ่งอื่น ๆ ให้ติดตาม

๓. ในบางครั้ง ทางพระพุทธศาสนามีกำหนดกาลเวลาเนื่องด้วยดาวฤกษ์ ก็ไม่ใช่เพราะติดในเรื่องฤกษ์ยามยามดี แต่เป็นการอาศัยดาวฤกษ์เป็นปฏิทินตามวิธีการคำนวณของอินเดียโบราณเท่านั้น วันเดือนปีตามกำหนดนั้นมีได้ขลังหรือศักดิ์สิทธิ์อะไรขึ้นมาเลย สำคัญที่คนผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติชอบต่างหาก ที่จะทำให้วันเดือนปีพลอยมีความหมายไปด้วย

จากข้อสรุป ๓ ข้อนี้ เชื่อว่าจะทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจความตรงไปตรงมาของพระพุทธศาสนามากขึ้น ว่าในศาสนานี้มิได้สอนแฝงความลึกลับอะไรไว้เลย เป็นเรื่องคิดได้ หาเหตุผลได้อย่างตรงไปตรงมาทั้งสิ้น และขอเสนอนี้อาจทำให้ท่านผู้ที่เข้าใจว่า เรื่องกำหนดกาลทางพระพุทธศาสนาเป็นการติดฤกษ์ยาม ได้โปรดเข้าใจให้ถูกต้องต่อไปด้วย เพื่อพิจารณาว่า แท้จริงพระพุทธเจ้าทรงมุ่งการปฏิบัติมากกว่าการเที่ยงกันเรื่องวันเดือนปี อันเคยมีข้อเถียงกันมาแล้วแม้ในครั้งพุทธกาล

มีข้อควรกล่าวไว้ก่อนจะผ่านเรื่องนี้ไปอีกเล็กน้อย ก็คือสำหรับท่านที่ยังติดในเรื่องฤกษ์ยาม ท่านอาจรู้สึกว่ เรื่องนี้ออกจะขัดใจท่านอยู่บ้าง ก็ขอได้โปรดเข้าใจด้วยว่า ถ้าท่านยังทิ้งไม่ได้ก็โปรดถือของท่านตามสบายต่อไป เพราะไม่เป็นบาปตกนรกอะไร และไม่ทำให้ท่านเสียหายอะไร เป็นแต่อย่าถือจนเป็นเหตุให้ตัวท่านเองเดือดร้อน หรือเป็นเหตุเสียการเสียงาน แต่ถ้าท่านจะหัดผ่อนคลายการถือลงทีละเล็กละน้อย และหัดใจให้เข้มแข็งขึ้นถึงกับไม่ถือได้เลย

ในที่สุด ก็หมายความว่าท่านได้ปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาโดยสมบูรณ์แล้วในเรื่องนี้ ข้อสำคัญให้ถือคุณงามความดีเป็นหลักเกณฑ์เป็นแนวทางปฏิบัติจริง ๆ ก็จะทำให้จิตใจสบายและเป็นทางสร้างความเจริญได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การปฏิบัติตามคำสอนในพระพุทธศาสนา ผู้เขียนได้กล่าวแล้วว่า มีหลายชั้น พุทธศาสนิกจึงเลือกปฏิบัติได้ตามความสามารถ หรือความสะดวกใจ

เรื่องน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือน้ำมนต์

เข้าใจว่าเรื่องน้ำมนต์นี้ เป็นเรื่องมีแพร่หลายอยู่ในหลายศาสนา คือ ศาสนาพราหมณ์ คริสต์ และพระพุทธศาสนา แต่ในพระพุทธศาสนาไม่ได้ถือว่าจุดสำคัญอยู่ที่น้ำมนต์ หากอยู่ที่คุณงามความดี

การที่ทางพระพุทธศาสนาพลอยมีน้ำมนต์กับเขาไปด้วยนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องโดยตรง แต่เป็นเรื่องโดยอ้อมที่มีเล่าไว้ในหนังสือที่แต่งภายหลังพุทธปรินิพพานประมาณ ๑,๐๐๐ ปี คือ ในชั้น **อรรถกถา** อันอธิบายความในรัตนสูตร (*อรรถกถาพุทธทศปุจฉา* หน้า ๑๗๓) เล่าเรื่องภัย ๓ ประการ เกิดขึ้นในกรุงโศสานนครหลวงของแคว้นวัชชี ภัย ๓ ประการนั้น คือ **ทุพภิกขภัย** (*ภัยเพราะข้าวยากหามาแพง*) **อมนุสสภัย** (*ภัยเพราะอมนุษย์หรือปีศาจ*) และ **โรคภัย** (*ภัยเพราะโรค*) โดยเฉพาะที่เกิดในครั้งนั้น เป็นโรคระบาดที่เรียกในภาษาบาลีว่า อหิวาตกโรค แต่จะเหมือนอหิวาตกโรคในปัจจุบันหรือไม่ ยังไม่มีหลักฐานชัดเจน แต่ลักษณะที่เล่าไว้รู้สึกว่าเป็นโรคร้ายแรงมาก ตายกันเป็นครว ๆ และลามไปถึงสัตว์ต่าง ๆ ด้วย คณะภิกษุจึงจึงส่งคนไปอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จจากแคว้นมคธไปโปรดยังแคว้นวัชชี เมื่อทรงรับนิมนต์แล้วก็เสด็จผ่านบ้านปาฏลีคามข้ามแม่น้ำคงคาตรงนั้น สู่ฝั่งแคว้นวัชชีเข้าสู่กรุงโศสาน ในเรื่องเล่าว่า พอเสด็จเข้าเขตวัชชี ฝนก็ตกใหญ่ ทำให้โรคระบาดสงบ เมื่อเสด็จเข้าสู่กรุงโศสานนครหลวงแล้ว ก็ทรงสอนให้พระอานนท์ท่องจำรัตนสูตร (*ยานีธ ภูตานิ*

สมาคตานิ ฯลฯ) พระอานนท์จำได้แล้ว ก็เอาบาตรใส่น้ำประพรมไปทั่ว พวกอมนุษย์ก็หนีไป เทุร้ายต่าง ๆ ก็สงบ

จากเรื่องเล่าในอรรถกถานี้ จึงมีการตั้งน้ำมนต์ในเมื่อมีการสวดพระปริตรในบ้านเรือน เมื่อเสร็จพิธีแล้วก็มีการอาราธนาพระสังฆเถระให้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ทั้งแก่คณะบุคคลในบ้านนั้นและแก่บ้านเรือน เพื่อเป็นสิริมงคลและเพื่อขจัดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาต่าง ๆ ต่อมาก็มีเรื่องเป็นพิเศษส่วนตัวตามความเชื่อของบุคคล ใครรู้สึกว่าการณ์ในชีวิตไม่ราบรื่นหรือมีอะไรไม่ดีไม่งามเกิดขึ้นบ่อย ๆ ก็ไปหาพระให้ช่วยรดน้ำมนต์ให้ ทำให้ใจสบายไปได้ไม่น้อย กล่าวกันทางจิตวิทยารู้สึกว่าจะได้ผลทางจิตใจมาก ถ้าผู้รดน้ำมนต์มีความเชื่อว่า จะเป็นเหตุผ่อนคลายความไม่ดีต่าง ๆ ลงไป

ในศาสนาพราหมณ์เขามีความเชื่อในเรื่องแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ เช่น แม่น้ำคงคา ถือกันว่าไหลมาแต่สวรรค์ผ่านเศียรพระศิวะผู้เป็นเจ้า ซึ่งช่วยให้กระแสน้ำอ่อนลง มีเขื่อนนั้นก็ทั่วมโลก เพราะน้ำนั้นไหลผ่านเศียรพระศิวะ จึงกลายเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ล้างบาปได้ ทำให้ผู้อาบลอยบาปไปตามกระแสน้ำ หรืออาบแล้วทำให้เป็นผู้บริสุทธิ์ ทุก ๆ ปีที่ทำอาบน้ำเมืองพาราณสีจะมีคนไปอาบน้ำทำพิธีทางศาสนาในแม่น้ำคงคาตอนนั้นนับจำนวนล้าน ๆ คน

มีเรื่องเล่าไว้ในวรรณคดีฝ่ายพระพุทธศาสนาว่า แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ที่พราหมณ์นับถือกันนั้นมีชื่อแต่แม่น้ำคงคาเท่านั้น แม่น้ำอื่น ๆ เช่น ยมูนา สรรภู สรัสวดี นินคา อจิรวดี และมที (*รวมเป็น ๗ สายทั้งแม่น้ำคงคา*)^๑ บางแห่งก็กล่าวถึงแม่น้ำสายอื่นอีก คือ พาทุคา คยา สุนทริกา สรัสวดี ปยาละและพาทุมตี^๒ (*เฉพาะปยาละดูเหมือนจะไม่ใช่อ้อมแม่น้ำ เป็นชื่อท่าน้ำหรือเมืองท่า แต่ในหนังสือ Geography of Early Buddhism ของ B.C. Law กล่าวไว้ในหน้า ๓๖ ว่าทั้ง ปยาละ และ คยา ไม่ใช่แม่น้ำ เป็นท่าน้ำ ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำคงคา*

๑. ปรากฏในวิสุทธิมรรคสังคหะ ภาค ๑ หน้า ๑๑

๒. วัตถุปมสูตร มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก เล่ม ๑๒ หน้า ๗๐

คำว่า คยา เป็นชื่อของแม่น้ำก็มี คือ แม่น้ำเนรุตชราตอนที่ผ่านมา
ตำบลคยา คล้ายกับแม่น้ำสุพรรณ แม่น้ำนครชัยศรี แม่น้ำท่าจีน
ความจริงเป็นลำน้ำสายเดียวกัน ผ่านเมืองไทรบุรีเลยตั้งชื่อไปตาม
เมืองนั้น)

เมื่อถึงฤดูร้อน พวกพราหมณ์ที่มีทรัพย์ก็ไปยังบ้านพักร้อน
ริมฝั่งแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อสาธยายมนต์และอาบน้ำดำหัววันละ ๓
เวลา

ทางพระพุทธศาสนาไม่สอนให้เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของ
แม่น้ำต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ดังจะเห็นได้ในตอนหนึ่งที่พระพุทธเจ้าตรัส
ตอบสุนทริกะ ภารทวาชพราหมณ์ว่า “ดูก่อนพราหมณ์! ท่านจง
อาบน้ำในธรรมวินัยนี้ จงทำความเกษมในสัตว์ทั้งหลาย ถ้าท่าน
ไม่กล่าวเท็จ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ไม่ถือเอาของที่เจ้าของเขาไม่ให้
มีความเชื่อ (ตามเหตุผล), ไม่ตระหนี่, ท่านจะไปแม่น้ำคยาทำอะไร,
แม่น้ำคิมของท่านก็เป็นแม่น้ำคยาแล้ว” (สูตรต้นตปิฎก เล่ม ๑๒
หน้า ๗๐)

“ความสะอาดย่อมไม่มีเพราะน้ำ ซึ่งคนส่วนมากพากันอาบ
ผู้ใดมีสัจจะมีธรรม ผู้นั้นเป็นผู้สะอาด เป็นพราหมณ์ (ไม่ใช่
พราหมณ์เพราะสืบสกุล)” (พุทธอุทาน พระสูตรต้นตปิฎกเล่ม ๒๕
หน้า ๘๑)

“ถ้าบุคคลจะพ้นจากบาปกรรมได้เพราะการรดน้ำ(ศักดิ์สิทธิ์)
แล้ว กบ, เต่า, งู, จระเข้ และสัตว์น้ำทั้งปวงก็จักไปสวรรค์ได้
เป็นแน่” (ปุณณิกาเถรีภาษิตพระสูตรต้นตปิฎก เล่ม ๒๖ หน้า ๔๗๕)

จากหลักพระพุทธศาสนาดังกล่าวนี้นี้ แสดงว่าพระพุทธ
ศาสนาไม่ยอมยกความสำคัญให้แก่ร่างกายนอก ไม่ว่าจะเป็นน้ำศักดิ์
สิทธิ์ในแม่น้ำไหน หากถือการประพฤติปฏิบัติทางศีลธรรมว่าเป็น
แม่น้ำที่อาบโดยไม่เปียกตัว เป็นการยืนยันอย่างหนักแน่นให้คนถือ
เอาคุณงามความดีสูงส่งสิ่งอื่น ๆ ไม่ใช่เอาแม่น้ำที่ถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์มา
เป็นเครื่องสูงคุณงามความดี เป็นการสอนสั่งโดยตรงเข้าหาความ
จริงและสอนตรงไปตรงมา

เมื่อหลักพระพุทธศาสนาเป็นเช่นนี้ เรื่องการใช้น้ำมนต์ใน
พระพุทธศาสนาที่ถือกันอยู่ทุกวันนี้จะอย่างไร ผู้เขียนได้กล่าว
แล้วว่า หลักฐานเรื่องน้ำมนต์ทางพระพุทธศาสนาสืบค้นได้ว่า
ปรากฏในหนังสือชั้นนรรัตนกถา ที่แต่งภายหลังพุทธปรินิพพาน
ประมาณพันปี ในพระไตรปิฎกแท้ ๆ ไม่มีสอนให้ใช้น้ำมนต์ หรือทำ
น้ำมนต์ในที่ไหนเลย ผู้ถือเรื่องน้ำมนต์ อาจสบายใจได้อย่างหนึ่ง
ก็คือ เราดัดแปลงให้เป็นแบบพุทธได้ก็ดีแล้ว คือแทนที่จะลงอาบน้ำ
ในแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์แบบพราหมณ์ เราเอาน้ำมาใส่บาตรหรือใส่หม้อ
น้ำมนต์ อาราธนาพระเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งเรานับถือว่าศักดิ์สิทธิ์
สามารถป้องกันอันตรายต่าง ๆ ได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดกันโดยเคร่งครัดตามหลักพระพุทธ
ศาสนาแล้ว ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วย่อมได้ชั่ว น้ำมนต์ไม่
สามารถทำคนชั่วให้ดี หรือทำคนดีให้ชั่วได้ จะช่วยได้ก็ในทางจิตใจ
ให้สบายขึ้น โปร่งใจขึ้น อันเป็นผลทางจิตวิทยา

คราวนี้มีปัญหาว่า คนที่นับถือพระพุทธศาสนานั้นมีความรู้
ความเข้าใจหลายชั้น คนทั่วไปย่อมนับถือด้วยต้องการให้พระพุทธ
ศาสนาเป็นที่พึ่ง อำนวยความสวัสดิ ช่วยบำบัดทุกข์ภัยต่าง ๆ จะให้
เคร่งครัดตามหลักพระพุทธศาสนาชั้นสูงหมดอาจไม่ได้ผล ควรจะจง
ให้เข้าหาพระพุทธศาสนาเป็นขั้น ๆ คือจากเปลือกนอกเข้าไปหาแก่น
เพราะฉะนั้น ระบบของคนด้วยน้ำมนต์จึงไม่น่าเสียหายอะไร หากจะ
ยกตัวอย่างต่อไปอีก คนที่เจริญเติบโตแล้วกินอาหารแข็งได้เช่นข้าวสุก
เนื้อสัตว์เป็นขึ้น ๆ มีฟันบดเคี้ยวให้แหลกได้ แต่เด็กเกิดใหม่ยังไม่มี
ฟันจะให้กินข้าวแบบผู้ใหญ่ ก็คงเกิดโทษถึงตายเป็นแน่ การสอน
ศาสนาก็เช่นเดียวกัน จะพรวดพราดให้ชั้นชั้นสูงทีเดียว ซึ่งเส้นดั่งไว้
เลยไม่ยอมผ่อน ก็น่าจะมีโทษมากกว่ามีคุณ เรื่องน้ำมนต์ก็น่าจะ
เป็นแบบนั้น ในเมื่อคนยังไม่ซาบซึ้งหลักกรรมดีพอ ยังไม่เข้าใจหลัก
พระพุทธศาสนาชั้นสูงแจ่มแจ้งพอ จะปฏิเสธเสียทีเดียว ก็จะทำให้
คนเข้าใจผิด ข้อชี้แจงนี้เป็นการช่วยให้ฝ่ายใช้น้ำมนต์สบายใจขึ้น
แต่ก็อย่าลืมนึกว่าการศึกษาพระพุทธศาสนานั้นไม่ควรติดอยู่แค่น้ำมนต์

หรือชั้น ก. ข. เท่านั้น เราควรจะรู้ความจริงกันให้ถี่ถ้วน เมื่อเข้าใจตลอดสายแล้วจะได้เป็นตัวของตัวเองในการนับถือพระพุทธศาสนา ไม่มีน้ำหนักตรรกะก็ไม่เดือดร้อน

ผู้เขียนขอล่าวถึงเรื่องจริงในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ที่สนามหลวง ได้มีเสียงสองฝ่าย คือ ควรวงสายสัญญาณ และตั้งน้ำหนัก เพราะพระสวามณฺฑ กับอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่ควร เพราะงานนี้เป็นงานใหญ่ เป็นการแสดงหลักพระพุทธศาสนาให้นานาประเทศได้รู้เห็น เรื่องที่เคยเป็นขนบธรรมเนียม ถ้าจะมีควรจะมีเป็นส่วนเอกชน ไม่ใช่ส่วนรวมซึ่งจะจารึกลงในประวัติศาสตร์ และชาวพุทธในประเทศอื่น ๆ อาจนำไปเขียนวิจารณ์ในทางไม่เป็นสิริมงคลแก่ประเทศไทยได้ ทั้งสองฝ่ายไม่อาจตกลงกันได้จึงต้องส่งเรื่องให้พระคุณเจ้าสมเด็จพระวันรัต สังฆนายก^๑ วัดเบญจมบพิตรเป็นผู้ตัดสิน ท่านได้ชี้ขาดให้งดการวงสายสัญญาณ งดตั้งบาตรน้ำหนัก จึงเป็นอันตกลงตามนั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นการประกาศความเติบโตทางจิตใจของชาวพุทธไทยว่าถึง ๒,๕๐๐ ปีแล้ว อย่าติดอยู่แค่ ก. ข. กันโดยไม่ยอมขึ้นชั้นอื่นบ้างเลย ผู้เขียนขอบันทึกสวดดีพระคุณเจ้าสมเด็จพระวันรัตไว้ในที่นี้ด้วยคารวะอย่างสูง ที่ได้ช่วยให้เรากล้าศึกษาความจริงทางพระพุทธศาสนากันให้สูงขึ้น ไม่ติดอยู่เพียงวัดอุทยานนอก ทั้งยังช่วยประกาศคุณแห่งพระพุทธศาสนาที่สอนอย่างตรงไปตรงมาโดยถือเหตุผลเป็นประมาณ

อย่างไรก็ตาม สำหรับท่านที่ยังมีความเลื่อมใสในน้ำหนักต่ออยู่ หนังสือนี้ไม่คัดค้านท่าน ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อท่าน โปรดนับถือน้ำหนักของท่านต่อไปตามสบายใจ เพราะอย่างน้อยนอกจากจะทำให้ท่านสบายใจแล้ว ก็ยังทำใจของท่านให้ใกล้ชิดกับพระรัตนตรัย โดยอาศัยวัตถุคือน้ำเป็นสื่อกลางได้ทางหนึ่ง ขอสำคัญขอให้ท่านพยายามถือเอาหลักใหญ่เข้ามาร่วมด้วย นั่นก็คือ พยายามทำคุณ

งามความดีด้วย อย่าคิดเพียงจะนั่งนอนอยู่เฉย ๆ ให้น้ำหนักดับบันดาลอะไรต่ออะไรให้ท่านดีขึ้นมาเอง ความดีก็ทำ น้ำหนักก็ใช้ ท่านก็มีหวังได้ประสพผลดีอันเนื่องมาจากการจงของคุณงามความดีได้ แต่ก็อย่าถึงกับเดือดร้อนถ้าบางโอกาสน้ำหนักตรรกะไม่ได้

อนึ่ง ผู้เขียนขอขอมความเข้าใจไว้ด้วยว่า บทความนี้ไม่สนับสนุนให้ยกตนข่มผู้อื่นเพียงเพราะเขาเลื่อมใสในน้ำหนัก คนบางคนอาจมีความประพฤติดี มีนิสัยใจคอดีกว่าคนที่ดี แต่ยกหลักขึ้นสูงขึ้นมาอ้างสำหรับข่มคนอื่น แล้วตนเองไม่ทำคุณงามความดีอะไร คอยแต่จะจับผิดผู้อื่นเพื่อยกตนว่ามีความรู้ชั้นสูง อย่างนี้ยังมีใช่ว่าที่ควรดำเนิน แท้จริงเราควรเห็นอกเห็นใจกันในระหว่างพุทธศาสนิกชนทุกประเภท อย่าดูหมิ่นเหยียดหยามกัน ใครปฏิบัติได้แค่ไหนก็ควรช่วยกันส่งเสริมให้ปฏิบัติได้สูงขึ้น ๆ อย่าเสียเวลาในการทะเลาะกันเองหรือยกตนข่มผู้อื่นเลย ดังนี้ หลักพระพุทธศาสนาทุกชั้นจะไม่เป็นพิษแก่ใคร ๆ

(ตอนจบหน้า)

๑. ภายหลังได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ สิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๕๐๕

น้ำใจคนไทย

สถิตย์ เล็งไธสง

ในหัวข้อนี้ เรานำเรื่อง คนดีมีน้ำใจมาเล่าสู่ท่านผู้อ่าน ฟังเป็นประจำ เพื่อส่งเสริมให้ คนมีน้ำใจกัน สำหรับผู้เขียนเอง นาน ๆ จะได้พบสักคนหนึ่ง คน ที่ผู้เขียนนำมาเล่าคราวนี้เป็น คนมีกตัญญู และด้วยผลแห่ง การรู้คุณคนนั้นทำให้เขาได้รับ สิ่งตอบแทนที่คุ้มค่าและน่าพึงใจ ที่สุดที่เขาและคนอื่นทุกคน บรรณา เขาเป็นคนเชื้อจีน ชื่อ เท้ง

คุณเท้งมีฐานะค่อนข้าง จน หาเข้ากินค้า แต่งงานกับ หญิงไทยธรรมดาคนหนึ่ง แต่มี ได้จดทะเบียน อยู่กินด้วยกัน ฉันทามีภริยาจนมีบุตรหญิง ๒ คน กับบุตรชายคนสุดท้าย

เมื่อไม่ได้จดทะเบียนกับ แม่เด็ก บุตรทั้งสามจึงมิใช่บุตรที่ ชอบด้วยกฎหมายของเขา และ เขาก็ไม่มีอำนาจปกครอง เมื่อ ประมาณปี ๒๕๒๔ แม่ของเด็ก

ได้หายออกไปจากบ้าน ไม่มีใคร ทราบว่าไปอยู่แห่งไหนตำบลใด เมื่อเป็นดังนั้นบุตรก็ขาดผู้ ปกครองตามกฎหมาย จะเข้า เรียนที่ไหนก็ขัดข้องไปหมด คุณเท้งจึงได้ไปขอพึ่งศาล ขอให้ ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่ง ขณะนั้นมีชื่อว่าศาลคดีเด็กและ เยาวชน สั่งให้เด็กเป็นบุตรที่ ชอบด้วยกฎหมายของเขา ซึ่งผู้ เขียนมีส่วนให้คำแนะนำ เพราะ หมายที่ทำเรื่องให้คือคุณประพันธ์ เพื่อนของเขาเอง เป็นพนักงาน ชันผู้ใหญ่ในธนาคารออมสิน ซึ่ง เป็นนายสมัครเล่น

ในที่สุดศาลได้สั่งให้เด็ก เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของ คุณเท้ง และให้คุณเท้งมีอำนาจ ปกครองโดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย คุณเท้งดีใจมาก และถือ ว่าผู้เขียนมีบุญคุณด้วยคำแนะนำ เพียงนิดเดียว

คุณเท้งเป็นคนมีความ

กตัญญูสูงมาก เมื่อมีโอกาสจะ ชีร์ดจักรยานยนต์คู่ชีพของเขา มาที่บ้านผู้เขียน นำของดี ๆ มา ผาก แต่ไม่มาก เช่น รังนกต้ม น้ำตาล ๒-๓ ถุง แอปเปิ้ล ๔-๕ ลูก ในตอนเช้า ๆ ของวันหยุด ราชการ นุ่งกางเกงขาสั้น สวม รองเท้าแตะ อย่างนี้เป็นประจำ

คุณเท้งไม่ได้มาหาผม เพียงคนเดียว แต่ไปหาผู้มี พระคุณทุกคน

“ผมไปหาทุกคนที่มีบุญ คุณต่อผม” คุณเท้งกล่าวด้วยความ ยิ้มแย้มและคารวะ แต่สิ่ง ที่ไม่ถูกต้องคุณเท้งจะไม่ทำ เมื่อคราวที่เขามาเยี่ยมผมครั้ง สุดท้าย ผมขอซื้อของขวัญจากรยานยนต์ไปด้วย คุณเท้งไม่ยอม เพราะมีหมวกกันน็อคเพียงใบ เดียว

คุณเท้งจน แต่น้ำใจ ประเสริฐ มีกตัญญู ไม่ทำผิด กฎหมาย และมีคารวะธรรมสูง ความประพฤติของเขาเป็น ตัวอย่างสอนบุตรไปในตัว ผลที่ ได้รับทันตาเห็นก็คือ การทำมาหากินคล่องตัว ลูกทั้งสามเป็น อภิชาติบุตร ตั้งใจเรียน แข่งกัน เอง สอบเทียบและจบมัธยม ศึกษาปีที่ ๖ ก่อนเวลาไป ๒ คน

แล้ว เวลานี้คนโตเรียนแพทย์อยู่ ที่ศิริราช ส่วนคนที่ ๒ สอบปีนี ชิงทุนรัฐบาลได้ ซึ่งจะต้องไป เรียนต่างประเทศได้ถึงปริญญา เอก และอยู่ได้นานถึง ๑๐ ปี และ สอบเข้าแพทย์จุฬาฯ ได้พร้อม กัน จึงตัดสินใจให้ลูกเรียนแพทย์ จุฬาฯ บอกผู้เขียนว่า เมื่อเรียน จบแล้วไม่ต้องทำงานใช้หนี้หลวง ๒ เท่า ซึ่งก็คือ ๒๐ ปี ส่วน คนเล็กสอบเข้าเตรียมอุดมฯ อยู่ห้องคิง ซึ่งเป็นห้องสำหรับ นักเรียนที่เก่งที่สุด คงไม่มีสิ่งใด ที่พ่อแม่ปรารถนายิ่งไปกว่านี้

ท่านผู้อ่านที่รัก นี่เป็นผล แห่งกุศลกรรมที่คุณเท้งรู้จักคุณ คน “ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี” สมดังพุทธพจน์ ที่ว่า “นิมิตตัง สาธุรูปานัง กตัญญูตเวทิตา”

ผู้ใดประพฤติผู้นั้นเจริญ ตรงกันข้าม ผู้ที่ไร้กตัญญู จะทำ อะไรไม่ขึ้น ผู้เขียนจึงขอให้ทุก ท่านเจริญในกตัญญู และมีน้ำใจ อย่างคุณเท้ง และเชื่อแน่ว่า ท่านจะเจริญในทุกทาง มีชีวิตที่ เต็มไปด้วยนราภิมุข จะได้พบ ทุกสิ่งที่ท่านปรารถนา มีบุตรที่ เป็นสุดที่รักและสมหวัง

ข้อแนะนำ

การประหยัดไฟฟ้าในครัวเรือน

ในปัจจุบันนี้ พลังงานไฟฟ้ากำลังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุก ๆ ครัวเรือนทั่วประเทศต้องการใช้เป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากในเมือง และชนบทที่มีไฟฟ้าเข้าไปถึง เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดก็เริ่มมีใช้กันแพร่หลายอย่างรวดเร็ว เครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ว่า ครัวเรือนให้ความสนใจ ได้แก่ อุปกรณ์ที่ให้แสงสว่าง โทรทัศน์ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว หรือ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่ทุกครัวเรือนจะสามารถจัดหาได้ การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าหากขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน ตลอดจนการใช้งานและการบำรุงรักษา ก็จะทำให้เกิดความสิ้นเปลืองเพิ่มขึ้นอีกได้

ดังนั้น เอกสารเผยแพร่ฉบับนี้จึงได้ถูกเรียบเรียงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการประหยัดการใช้พลังงานไฟฟ้า โดยแยกสรุปได้เป็น ๓ ส่วน คือ

๑. เกี่ยวกับหลักการทั่วไป และแนวทางในการประหยัดพลังงาน

๒. รายละเอียดวิธีการประหยัดพลังงานของเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าแต่ละชนิด

๓. ตารางแสดงความสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้าของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ ไฟฟ้าแต่ละชนิดและค่าพลังงานไฟฟ้าโดยประมาณ (เป็นรายเดือน)

รายละเอียดใน ๓ ส่วนดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์มาก สำหรับผู้ที่สนใจและมีความประสงค์ที่จะประหยัดพลังงานไฟฟ้าภายใน ครัวเรือน ซึ่งนอกจากเป็นคู่มือในทางปฏิบัติแล้วอาจเป็นประโยชน์ สำหรับประกอบการพิจารณาตัดสินใจซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้ามาใช้ให้เกิดผลในทางประหยัดพลังงานด้วย

หลักการ วิธีการ และการทดสอบ

การประหยัดพลังงานไฟฟ้า

เพื่อประโยชน์ในการใช้เอกสารเผยแพร่ฉบับนี้ จึงขอเสนอ หลักวิธีในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของท่านอย่างง่าย ๆ ดังนี้

ก. หลักการ ส่วนที่ทำให้สิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้ามากหรือน้อยประกอบด้วย

๑. ขนาดการใช้กำลังไฟฟ้า ของเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์แต่ละประเภท มีหน่วยเป็นวัตต์ (Watt) โดยจะเขียนติดไว้ที่เครื่องหรืออุปกรณ์นั้น ซึ่งเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้ได้รวบรวมเป็นตารางไว้แล้วในภาคผนวก

๒. ช่วงเวลาการใช้งาน ของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ ไฟฟ้านั้นมีหน่วยเป็นชั่วโมง

พลังงานไฟฟ้า ๑ หน่วย = กำลังไฟฟ้า ๑,๐๐๐ วัตต์
 $\times$ ๑ ชั่วโมง

ค่าไฟฟ้าต่อเดือน = จำนวนหน่วยไฟฟ้าที่ใช้ต่อเดือน
 $\times$ อัตราค่าไฟฟ้าต่อหน่วย

ข. วิธีการ เพื่อให้สามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างได้ผลและกระทบกระเทือนต่อความสะดวกสบายที่ได้รับไม่มากนัก ข้อควรสนใจก็คือ

๑. ท่านควรจะรู้ว่า อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านท่านมีอะไรบ้าง แต่ละตัวมีขนาดกำลังไฟฟ้ากี่วัตต์ ท่านอาจดูจากตารางของเอกสารนี้ในภาคผนวก

๒. ให้ความสนใจเกี่ยวกับอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่สิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้ามาก ๆ ในบ้านท่านว่ามีอะไรบ้าง แล้ว

ศึกษาวิธีการใช้อย่างประหยัด ดังข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติในการ
ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าและเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชนิด

๓. ถ้าท่านกำลังตัดสินใจซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้า
ชนิดใด นอกจากจะพิจารณาด้านราคาที่เหมาะสมแล้ว ท่านยังต้อง
พิจารณาถึงรายจ่ายค่าไฟฟ้าต่อเดือนที่จะเพิ่มขึ้น ค่าติดตั้ง ค่า
ซ่อมแซม คุณภาพ และความปลอดภัยของอุปกรณ์ หรือเครื่องใช้
ไฟฟ้านั้นด้วย ซึ่งรายละเอียดข้อพิจารณามีดังนี้

๓.๑ ราคา

ราคานั้นเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญ โปรดคิดเสมอ
ว่าอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีราคาถูกนั้นไม่ใช่เป็นข้อสรุปในการ
ตัดสินใจซื้อ เพราะอุปกรณ์นั้นอาจจะใช้กระแสไฟฟ้ามากและมีอายุ
การใช้งานสั้น

๓.๒ ค่าใช้จ่ายขณะใช้งาน

อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ จะแสดงอัตรา
การใช้กำลังไฟฟ้า (Power Rating) เป็นจำนวนวัตต์หรือกิโลวัตต์
(๑ กิโลวัตต์ = ๑,๐๐๐ วัตต์) ประทับไว้บนแผ่นป้าย (Nameplate)
ของอุปกรณ์นั้น ค่าใช้จ่ายขณะใช้งานจะคิดได้ดังต่อไปนี้

จำนวนหน่วยไฟฟ้าที่ใช้ต่อเดือน

$$= \frac{\text{จำนวนวัตต์ของเครื่องใช้ไฟฟ้า} \times \text{จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานต่อเดือน}}{๑,๐๐๐}$$

ค่าไฟฟ้าต่อเดือน = จำนวนหน่วยไฟฟ้าที่ใช้ต่อเดือน $\times$ อัตรา
ค่าไฟฟ้าต่อหน่วย

ตัวอย่าง

โทรทัศน์สีขนาด ๑๔ นิ้ว (กินไฟ ๔๓ วัตต์) เปิดใช้ ๕
ชั่วโมงต่อวัน จะเสียค่าไฟฟ้าเดือนละเท่าไร (๑ เดือน = ๓๐ วัน)

วิธีคิด

$$\text{จำนวนหน่วยไฟฟ้าที่ใช้ต่อเดือน} = \frac{๔๓ \times ๕ \times ๓๐}{๑,๐๐๐} = ๖.๔๕ \text{ หน่วย}$$

ดังนั้น ค่าไฟฟ้าต่อเดือน = ๖.๔๕ $\times$ ๑.๕๓* = ๙.๘๗ บาท
*อัตราค่าไฟฟ้าที่ใช้ เป็นค่าไฟฟ้าเฉลี่ยสำหรับบ้านอยู่อาศัย ๒๐๐
หน่วยต่อเดือน

๓.๓ ค่าการติดตั้งและค่าซ่อมแซม

๓.๔ ความปลอดภัยและความเชื่อถือได้ในคุณภาพ

ก่อนที่จะท่านจะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้า ควรจะ
พิจารณาถึงเครื่องหมายรับรองคุณภาพของสินค้าของสำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และควรปรึกษาช่างหรือผู้ชำนาญ
เกี่ยวกับเครื่องใช้ไฟฟ้านั้น

ค. การทดสอบการประหยัดไฟฟ้าภายในบ้านของท่าน

ถ้าท่านต้องการทราบถึงจำนวนพลังงานไฟฟ้าที่ท่าน
ประหยัดได้ในระยะเวลา ๑-๒ เดือน ฯลฯ มีวิธีการดังนี้

(๑) โปรดเก็บใบเสร็จรับเงินค่าไฟฟ้า ซึ่งจะมีการ
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ไว้ การเก็บใบเสร็จ
รับเงินค่าไฟฟ้านี้ก็เพื่อเปรียบเทียบกับเดือนต่อ ๆ ไป

(๒) ในวันที่ท่านเก็บใบเสร็จรับเงินค่าไฟฟ้า ท่านก็
ปฏิบัติการประหยัดพลังงานตามคำแนะนำ แล้วใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า
เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น ปฏิบัติให้ได้เป็นประจำทุก ๆ วัน

(๓) เมื่อเดือนแรกผ่านไป ท่านจะยังไม่ทราบผลโดยทันที
เนื่องจากการเก็บเงินค่าไฟฟ้านั้น เจ้าพนักงานผู้จดตัวเลขจะส่งให้
เจ้าพนักงานคิดเงิน และกว่าจะส่งใบเสร็จรับเงินค่าไฟฟ้าก็จะใช้เวลา
ประมาณ ๑-๒ เดือน โดยท่านจะสังเกตได้จากใบเสร็จรับเงินค่า
ไฟฟ้าที่ระบุ ว่า อ่านครั้งก่อน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
และอ่านครั้งหลัง วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ปรากฏอยู่
ให้ท่านเอาเลขครั้งหลังตั้งลบด้วยเลขครั้งก่อน ผลก็จะทราบจำนวน
หน่วยที่ใช้จริง (จำนวนหน่วยระบุไว้ในใบเสร็จฯ แล้ว)

(๔) ใบเสร็จรับเงินค่าไฟฟ้าที่ท่านเก็บไว้ประมาณ ๒-๓ เดือน
เมื่อนำมาเปรียบเทียบดู ท่านก็จะทราบได้ทันทีว่า จำนวนหน่วยลด
ลง และจำนวนเงินก็ลดลงตามด้วย

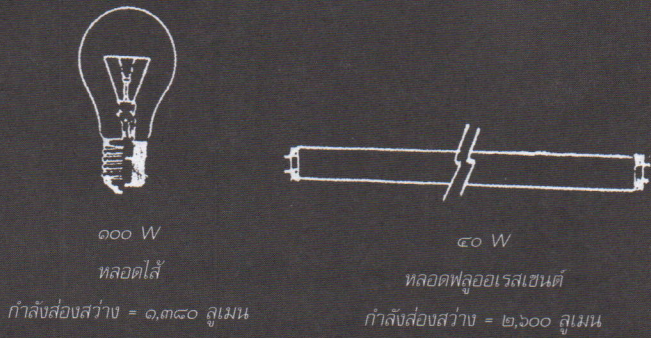
แนวทางการประหยัดไฟฟ้าในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อุปกรณ์ต่าง ๆ

๓.๑ ไฟฟ้าแสงสว่าง

หลอดไส้ ๑๐๐ วัตต์ ใช้ ๕ ชั่วโมงต่อวัน ค่าไฟฟ้าต่อเดือน

เป็นเงินประมาณ ๒๓ บาท

หลอดฟลูออเรสเซนต์ ๔๐ วัตต์ ใช้ ๕ ชั่วโมงต่อวัน ค่าไฟฟ้า
ต่อเดือน เป็นเงินประมาณ ๑๑ บาท (รวมบัลลาสต์)

ในปัจจุบันมีหลอดไฟฟ้าแสงสว่างที่นิยมใช้มาก ๓ ประเภท คือ

ก. หลอดไส้

หลอดไฟฟ้านี้ใช้กันมากในบ้านอยู่อาศัย แสงสว่างเกิดขึ้นจากการทำให้สายใยเส้นเล็ก ๆ ซึ่งทำด้วยลวดทังสเตนร้อนจนกระทั่งมันเรืองแสง แต่จะเกิดความร้อนมากกว่าแสงสว่าง คือความร้อนประมาณ ๙๕% และแสงสว่าง ๕%

ข. หลอดฟลูออเรสเซนต์ (หรือทั่วไปเรียกกันว่าหลอดนีออน)

หลอดฟลูออเรสเซนต์ให้แสงสว่างด้วยการที่กระแสไฟฟ้าผ่านก๊าซที่มีไอปรอทความดันต่ำ ทำให้เกิดรังสีอุลตราไวโอเลตที่ตามองไม่เห็นเป็นส่วนใหญ่ รังสีอุลตราไวโอเลตนี้จะไปกระตุ้นสารเคลือบเรืองแสง (phosphor) ที่ฉาบไว้ด้านในของหลอดแก้ว ซึ่งจะเปล่งแสงในช่วงที่ตามองเห็นได้ออกมา

หลอดฟลูออเรสเซนต์ใช้กันมากในบ้านอยู่อาศัย สำนักงานและโรงเรียน หลอดชนิดนี้จะให้แสงสว่างมากกว่าหลอดไส้ประมาณ ๔-๕ เท่า นั่นก็คือจะให้แสงสว่าง ๓๐% และความร้อน ๗๐% เหมาะสำหรับการให้แสงสว่างโดยทั่วไป นอกจากนั้นอายุการใช้งานของหลอดฟลูออเรสเซนต์นานกว่าหลอดไส้ประมาณ ๘ เท่า

ปัจจุบันนี้มีหลอดฟลูออเรสเซนต์ประหยัดพลังงานขนาด ๑๘ วัตต์ และ ๓๖ วัตต์ ให้กำลังส่องสว่างเท่าหลอดฟลูออเรสเซนต์ธรรมดา ขนาด ๒๐ วัตต์ และ ๔๐ วัตต์ ตามลำดับ สามารถนำไปสวมเข้ากับขั้วและขาหลอดเดิมได้ทันที ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของหลอดฟลูออเรสเซนต์ประหยัดพลังงานจะน้อยกว่าชนิดเดิม (ขนาด ๒๖ มม. ชนิดเดิมขนาด ๓๘ มม.) ทำให้ดูเรียวกะทัดรัดกว่าประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ ๑๐% เมื่อเทียบการใช้กับหลอดฟลูออเรสเซนต์ธรรมดา โดยไม่ต้องเปลี่ยนบัลลัสต์และสตาร์ทเตอร์

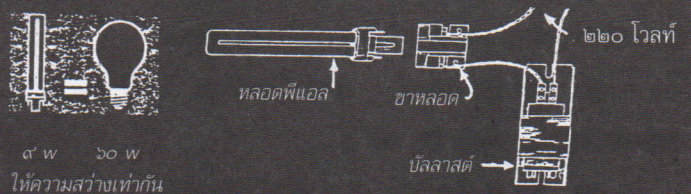
ค. หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ (Compact Fluorescent Lamp)

เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์ที่ได้มีการพัฒนาเพื่อประหยัดพลังงานเป็นอย่างมาก มีขนาดกะทัดรัด (Compact) และมีกำลังส่องสว่างสูง หลอดชนิดนี้เหมาะสมในการให้แสงสว่างโดยทั่วไป มีแสงให้เลือก คือ แสงเหมือนกับหลอดไส้ และแสงขาวนวลเหมือนกับหลอดฟลูออเรสเซนต์ อายุการใช้งานของหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์จะยาวนานกว่าหลอดไส้ประมาณ ๘ เท่า และการใช้พลังงานของหลอดคอมแพคฯ จะน้อยกว่าหลอดไส้ประมาณ ๔ เท่า ปัจจุบันมี ๒ ชนิด คือ

หลอดคอมแพคบัลลัสต์ภายใน เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์ที่ย่อขนาดลงแล้วมีบัลลัสต์และสตาร์ทเตอร์รวมอยู่ภายในหลอดสามารถนำไปติดตั้งแทนที่หลอดไส้ได้ทันที โดยไม่ต้องเพิ่มอุปกรณ์ใด ๆ

หลอดคอมแพคบัลลัสต์ภายนอก หลักการใช้งานเช่นเดียวกันกับหลอดคอมแพคบัลลัสต์ภายใน แต่หลอดคอมแพคบัลลัสต์ภายนอกสามารถเปลี่ยนหลอดได้ง่ายเมื่อหลอดชำรุด ตัวหลอดคล้าย ๆ กับหลอดฟลูออเรสเซนต์ ๒ หลอดต่อเชื่อมกันตั้งรูปภายในขั้วของหลอดจะมีสตาร์ทเตอร์อยู่ภายใน ซึ่งจะมีขาต่อสายโผล่ออกมาให้เห็น ๒ ขา ในการต่อใช้งานจะต้องมีบัลลัสต์พิเศษและขาหลอดนำมาต่อร่วมด้วย

การประหยัดไฟฟ้าแสงสว่าง

การที่จะประหยัดไฟฟ้าภายในครัวเรือนให้ได้ผล ผู้ใช้ไฟฟ้าจะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษเพื่อให้เกิดการสูญเสียลง ก็จะสามารถประหยัดเงินค่าไฟฟ้าในแต่ละเดือน หรือจะดูได้ง่าย ๆ จากใบเสร็จรับเงินค่าไฟฟ้าในแต่ละเดือนที่ลดลง หลอดไฟฟ้าแสงสว่างที่ควรใช้เพื่อการประหยัดพลังงาน ได้แก่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ และหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ ข้อควรปฏิบัติเพื่อการประหยัดไฟฟ้าแสงสว่าง มีดังต่อไปนี้

๑. ปิดสวิตช์ไฟเมื่อไม่ใช้งาน

เมื่อไรก็ตามที่ท่านออกจากห้อง ต้องแน่ใจว่าปิดสวิตช์ไฟเรียบร้อยแล้ว ถึงแม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ตาม

๒. ใช้แสงสว่างเท่าที่จำเป็น

- ทดลองใช้หลอดไฟที่มีจำนวนวัตต์น้อย ๆ ก่อน และดูว่าแสงสว่างนั้นเพียงพอหรือไม่ ทดลองใช้วิธีนี้สำหรับทางเดินในบ้าน ชั้นล่างของตึก ห้องนอน และงานที่ไม่ต้องใช้สายตามากนัก

- ถ้าจำเป็นต้องเปิดไฟในบ้านหรือห้องนอนทั้งวันทั้งคืน ควรใช้หลอดไฟวัตต์ต่ำ ๆ (๕ วัตต์ มีขายเสียเป็นชุดสำเร็จรูป) ซึ่งสามารถเสียบเข้ากับเต้ารับเปิดแทนหลอดไฟเดิม ทำให้ประหยัดค่าไฟฟ้า

๓. ควรเลือกใช้หลอดไฟวัตต์ต่ำที่มีแสงสว่างเพียงพอ

สำหรับแสงสว่างภายนอก ถ้าในขณะนี้ท่านใช้หลอดไฟ ๑๐๐ วัตต์ ท่านลองเปลี่ยนมาใช้หลอดไฟ ๔๐ วัตต์ หรือ ๖๐ วัตต์ และดูว่าแสงสว่างพอเพียงพอหรือไม่ ถ้าแสงสว่างไม่พอควรติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์แทน

๔. ใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ประหยัดกว่า

เมื่อท่านจะติดตั้งไฟใหม่พยายามใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ เพราะให้แสงสว่างมากกว่า

๕. หมั่นทำความสะอาด

ทำความสะอาดหลอดไฟและโคมไฟอยู่เสมอ เพราะฝุ่นละอองที่เกาะที่หลอดไฟจะทำให้แสงสว่างลดน้อยลง และอาจเป็นเหตุให้ท่านต้องเปิดหลอดไฟหลายดวงเพื่อให้ได้แสงสว่างเท่าเดิม

๖. หลีกเลี่ยงสีทึบแสง

ทาสีผนังและเพดานห้องด้วยสีอ่อน ซึ่งช่วยสะท้อนแสง และบางครั้งจะช่วยลดจำนวนหลอดไฟลง

๗. ติดตั้งหลอดไฟเพื่อไว้เดือน

ติดตั้งหลอดไฟวัตต์ต่ำ เพื่อไว้เดือนให้รู้ว่าภายในห้องยังไม่ได้ปิดไฟ ควรติดทุกห้องที่มักจะลืมเปิดไฟทิ้งไว้บ่อย ๆ

๓.๒ ตู้เย็น

ตู้เย็น ๔.๕-๖ คิว (ลบ.ฟุต) ค่าไฟฟ้าต่อเดือนเป็นเงินประมาณ ๔๘-๖๕ บาท

ตู้เย็น ๑๒.๐ คิว (ลบ.ฟุต) ค่าไฟฟ้าต่อเดือนเป็นเงินประมาณ ๑๒๑ บาท

การซื้อ

การซื้อตู้เย็นหรือตู้แช่เย็น นอกจากจะต้องคำนึงถึงราคาแล้ว ควรจะพิจารณาถึงลักษณะและระบบของตู้เย็นเพื่อประหยัดพลังงาน ดังต่อไปนี้

๑. เลือกฉนวนกันความร้อนหนาชนิดโฟมฉนวน

ควรเลือกตู้เย็นที่มีฉนวนกันความร้อนหนาและเป็นชนิดโฟมฉนวน ซึ่งจะป้องกันการถ่ายเทความร้อนได้ดีกว่าตู้เย็นที่มีฉนวนกันความร้อนบางหรือมีคุณภาพต่ำ เพราะจะทำให้ความร้อนภายนอกเข้าไปในตู้เย็น และความเย็นภายในจะถ่ายเทออกนอกตู้เย็น ถ้าซื้อไปใช้แล้วจะปรากฏว่ามีไอน้ำจับภายนอกตู้เย็น (เหงื่อ) หรือผู้ซื้อควรถามผู้ขายก่อนจึงตัดสินใจ

๒. เลือกตู้เย็นประตูเดียว

ตู้เย็น ๒ ประตู กินไฟมากกว่าตู้เย็นประตูเดียวที่มีขนาดเท่ากัน เนื่องจากต้องใช้ท่อน้ำยาเย็นยาวกว่าและใช้คอมเพรสเซอร์ขนาดใหญ่กว่า

๓. เลือกชนิดปั๊มกลละลายน้ำแข็ง

ควรเลือกซื้อตู้เย็นที่มีปั๊มกลละลายน้ำแข็ง การละลายน้ำแข็งในช่องแช่แข็งหรือแช่แข็งเย็น จะทำให้ตู้เย็นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น การละลายน้ำแข็งโดยกดปุ่มเพื่อหยุดคอมเพรสเซอร์จะกินไฟน้อยกว่าการละลายน้ำแข็งโดยอัตโนมัติที่เรียกกันว่า ชนิดโนฟรอสต์ เนื่องจากมีชุดหลอดไฟฟ้าสำหรับละลายน้ำแข็ง และมีพัดลมขนาดเล็กเป่าเพื่อหมุนเวียนอากาศในช่องแช่แข็ง ทำให้กินไฟมากขึ้น

(ต่อฉบับหน้า)

ตอน “เขื่อนต้นที่ถูกระดิง”

เมื่อพูดถึงถูกระดิง ชื่อนี้ย่อมเป็นที่รู้จักกันดีสำหรับนักท่องเที่ยวและนักเดินทาง ที่ชอบพิสูจน์ความทรหดอดทนของตัวเอง ถูกระดิงนับว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมไปเที่ยวกันมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ หลายคนคงเคยพิสูจน์กำลังขาและกำลังใจของตัวเองมาแล้วกับสถานที่แห่งนี้นับครั้งไม่ถ้วน คนที่เรารู้จักผู้หนึ่งเคยขึ้นภูเขามากกว่าสิบครั้ง และจำนวนครั้งคงจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สำหรับนักเดินทางผู้นี้ ถ้าหากยังไม่เข้าสู่สภาวะภาพ (เขาว่าอย่างนั้นนะ)

ถูกระดิง เป็นที่รู้จักกันตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ซึ่งในขณะนั้นเป็นสมุหเทศาภิบาล ได้ทำรายงานสภาพภูมิศาสตร์เสนอต่อกระทรวงมหาดไทย ต่อมา

เรื่อง : “ปลายรุ่ง”

ภาพ : อนุตรา ทงษ์สุวรรณ

ป่าสนบนภูกระดึง นอกจากสนสองใบและสามใบแล้ว ยังมีพรรณไม้หลากหลายชนิด เช่น ก่อชนิดต่าง ๆ เมเปิ้ล พญาไม้ เต็ง รัง พลวง มะค่า เป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ นายอำเภอวังสะพุง ซึ่งปกครองท้องที่เขตภูกระดึงในขณะนั้น ได้ขึ้นไปสร้างพระพุทธรูปไว้บนยอดภูกระดึงองค์หนึ่ง พระพุทธรูปองค์นี้มีเรื่องเล่ากันว่า เคยมีผู้มีจิตศรัทธาพยายามที่จะสร้างหลังคาเพื่อกันแดดและฝนหลายครั้ง แต่พอสร้างหลังคาเสร็จก็จะเกิดฟ้าผ่าลงมาทุกครั้ง แต่องค์พระพุทธรูปไม่เกิดความเสียหายแต่อย่างใด เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง จึงสร้างหลังคาไม่ได้มาจนทุกวันนี้ ปี ๒๕๒๖ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงพระกรุณาให้บูรณะรอบ ๆ องค์พระด้วยหินอ่อน และเสด็จไปเจิมและสรวมพระเกศ พร้อมทั้งพระราชทานนามพระพุทธรูปองค์นี้ว่า “พระพุทธเมตตา”

อุทยานแห่งชาติภูกระดึง นับเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งที่ ๒ ของประเทศ นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ มีเนื้อที่ ๒๑๗,๕๗๖.๒๕ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ประกอบด้วยภูเขาที่มีธรรมชาติสวยงามดั่งงามมาก ระดับความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ที่ราบบนยอดภูกระดึงประกอบด้วยเนินเตี้ย ๆ หลากสิบลูก ลูกที่สูงที่สุดมีชื่อว่า ภูกุ่มข้าว สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๓๕๐ เมตร เป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำพองซึ่งหล่อเลี้ยงเขื่อนอุบลรัตน์และเขื่อนหนองหวาย ในจังหวัดขอนแก่น ที่ราบบนยอดภูประกอบไปด้วยป่าสนสองใบและสามใบ สลับกับป่าก่อและทุ่งหญ้า

ดอกเอนอ้า พรรณไม้ดอกชนิดหนึ่งมักจะขึ้นตามทุ่งหญ้า และตามทางเดินจาก
หลังแบถึงที่ทำการอุทยานฯ

มีพันธุ์ไม้ดอกแลไม้ใบขึ้นอยู่ทั่ว
ไปตามบริเวณน้ำตก ลำธาร
และลานหิน ซึ่งธรรมชาติได้
สร้างสรรค์ไว้อย่างงดงาม

ภูกระดึงยังเป็นที่มาแห่ง
ตำนาน เล่าขานกันว่า มีพราน
ป่าผู้หนึ่งตามล่ากระทิงโชนขึ้น
ไปบนยอดเขาลูกหนึ่งในเขต
ตำบลศรีฐาน ได้พบพื้นที่ราบ
กว้างใหญ่บนยอดเขา เป็นทุ่ง
หญ้าสลับกับป่าสน มีต้นไม้ขึ้น
อยู่เรียงรายเป็นระเบียบ และยัง
เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิดเช่น
ช้างป่า ผูกกระทิง เก้ง กวาง
ซึ่งหากินกันเป็นฝูง และไม่มี

ท่าทีว่าจะตื่นกลัวนายพราน
เนื่องจากสัตว์เหล่านั้นไม่เคย
เห็นคนมาก่อน และนับแต่นั้น
ภูกระดึงซึ่งถูกปิดบังซ่อนเร้นมา
นานก็ได้ถูกเปิดเผยให้มนุษย์รู้จัก
แต่นั้นมา

จากคำเล่าลือกันมาแต่
โบราณว่า ทุกวันโกนและวันพระ
จะมีผู้ได้ยินเสียงกระดัง หรือ
เสียงระฆังลอยมาตามสายลม
ชาวบ้านแถบนั้นเชื่อกันว่าเป็น
ระฆังของพระอินทร์ ที่สิงสถิตย์
อยู่บนเขาลูกนั้น จึงให้ชื่อว่า
ภูกระดัง หรือ ภูกระดิง เพราะคำ
ว่า “ภู” หมายถึง ภูเขา และ

“กระดิ่ง” มาจาก “กระดิ่ง” ภาษาพื้นเมืองจังหวัดเลย แปลว่า **ระฆังใหญ่** นอกจากนี้เมื่อขึ้นไปบนยอดเขา บางส่วนหากเดินหนัก ๆ หรือใช้ไม้กระทุ้งก็จะมีเสียงก้องคล้ายระฆัง ซึ่งเกิดจากโพรงใต้พื้นดิน

สภาพป่าบนภูกระดิ่งมีหลายชนิด เช่น ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบเขา และป่าสนเขา มีพรรณไม้หลากหลายชนิด เช่น เต็ง รัง พลวง มะค่า ยมหอม มะเกลือ ตะแบก พญาไม้ เมเปิ้ล สนสองใบ สนสามใบ ก่อชนิดต่างๆ เป็นต้น ในทุ่งหญ้ามีพรรณไม้ดอกบานสะพรั่งสลับกันไปในแต่ละฤดูกาล เช่น กุหลาบป่า กระดุมเงิน ดอกหรีด ส้มแปะ เหง้าน้ำทิพย์ เทียนน้ำมณเฑียรทอง ดาวเรือง หยาดน้ำค้าง และกล้วยไม้ชนิดต่างๆ ที่ชอบขึ้นตามลานหินได้แก่ ม้าวิ่ง เอื้องคำหิน ไม้พื้นล่างมีเฟิร์น มอส โดยเฉพาะข้าวดอกฤๅษี ซึ่งเป็นมอสขนาดใหญ่และสวยงามที่สุดมีอยู่เป็นจำนวนมาก

ผู้คนส่วนใหญ่จะขึ้นภูกระดิ่งกันอย่างคับคั่ง **(คงต้องใช้คำนี้ สำหรับในปัจจุบัน)** ในช่วงฤดูหนาว เพราะอากาศที่หนาวเย็น เมฆ หมอก และพรรณไม้ต่างๆ ที่ช่วยทำให้บรรยากาศบนภูกระดิ่งเสมือนอีกโลกหนึ่งที่

ดอกส้มแปะ

ดอกหรีดสีม่วงที่ชอบขึ้นตามพื้นดิน

แตกต่างไปจากพื้นล่าง โดยเฉพาะกรุงเทพฯ

หลังจากฤดูหนาวย่างเข้าฤดูแล้ง ทุ่งหญ้าสีเขียวก็จะแปรเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล สนภูเขาบางส่วนไหม้เกรียมดำเพราะไฟป่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติก็เป็นภาพธรรมชาติที่สวยงามแปลกตาอีกแบบหนึ่งท่ามกลางอากาศที่เย็นสบาย

คณะของเราได้รับการต้อนรับอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ โดยจัดผู้นำทางเข้าไปยังป่าปิด เพื่อพบกับความสวยงามของกุหลาบแดงที่บ้านสระพริงค์เต็มที่มีธารน้ำ ที่แล้งนี้อยู่ในสภาพแห้งเหือดมีสภาพเป็นเพียงลานหิน มีบางช่วงบาง

ต้นกุหลาบขาวบริเวณที่ทำการอุทยานฯ

กอกุหลาบแดงบานสะพรั่งริมธารน้ำ ในบริเวณ
ป่าปิดภูกระตัง

ตอนเท่านั้นที่ยังคงสภาพเป็น
แอ่งเล็ก ๆ ที่มีน้ำขังอยู่เป็นที่
รองรับกุหลาบแดงและใบไม้แห้ง
ที่โรยราตามสภาพการณ์ตาม
ธรรมชาติ กอกุหลาบแดงนอก
จากในบริเวณป่าปิดยังพบบ้าง
ได้แถวบริเวณน้ำตกถ้ำสอเหนือ

และถ้ำสอใต้ ซึ่งจะยังมีกุหลาบ
แดงบานสะพรั่งริมลำธารที่บัด
นี้แห้งผาก บริเวณน้ำตกก็ต้อง
จินตนาการเอาเองว่าเป็นน้ำตก
เพราะจะเห็นแต่โขดหินและสาย
น้ำสายเล็ก ๆ เท่านั้นที่ไหลริน

ในบริเวณป่าปิด พวกเรา
พยายามเหลียวมองหาเมเปิ้ลสี
แดง ที่หวังไว้ว่าคงจะยังหลง
เหลืออยู่บ้าง ก็พบแต่เมเปิ้ลที่
แตกใบอ่อนและเขียวสดไปหมด
แล้ว หลังฤดูหนาวย่างเข้าต้นฤดู
แล้ง ใบเมเปิ้ล หรือ ไฟเดือนห้า
จะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีแดง
สะพรั่งเต็มต้น และร่วงหล่นเต็ม
ผืนดินเมื่อถึงคราวโรยรา หลาย
คนคงเคยได้สัมผัสถึงความสวย
งามของสีส้มที่ธรรมชาติได้แต่ง
แต้มไว้ประดุจภาพเขียนแบบอิม-
เพรสชันนิสต์กันมาบ้างแล้ว

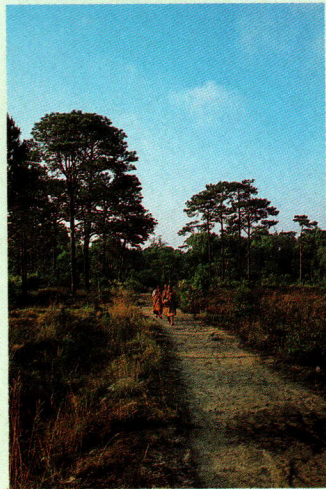
เข้าวันรุ่งขึ้น พวกเรารีบ
ตื่นกันแต่เช้ามืดเพื่อเดินไปชม
พระอาทิตย์ขึ้นที่ผานกแอ่น ซึ่ง
อยู่ห่างจากที่ทำการประมาณ ๒
กิโลเมตร ผู้คนมากมาย ทุกคน
ดูจะแย่งที่กันตั้งกล้องถ่ายรูป
เพื่อถ่ายภาพพระอาทิตย์ขึ้น แต่
รุ่งอรุณของวันนั้น หลายต่อ
หลายคนพากันผิดหวัง เพราะ
พระอาทิตย์และท้องฟ้าไม่สวยดัง
ที่หวังไว้ เนื่อง จากมีเมฆก้อน
ใหญ่บดบังพระ-อาทิตย์และแสง
สวยงามของท้องฟ้าเต็มไปหมด
พวกเราพูดกันว่าไม่เป็นไร พรุ่งนี้

กุหลาบแดงบริเวณน้ำตกถ้ำสอ-
เหนือที่ร้างโรย โดยมีธารน้ำที่เกือบจะ
เหือดแห้งรองรับ

ยังมี คนส่วนใหญ่พอเห็นพระ-
อาทิตย์ขึ้นไม่สวย ต่างก็พากัน
เดินกลับ แต่พวกเรายังคงอยู่ที่
ผานกแอ่นจนแสงอาทิตย์เริ่ม
สว่างจ้า แลเห็นทิวทัศน์เบื้องล่าง
ซึ่งเป็นท้องทุ่งและเทือกเขา จาก
หน้าผานี้จะมองเห็นผานกเค้าได้
อย่างชัดเจน

เมื่อดูพระอาทิตย์ขึ้นกัน
แล้ว ตอนเย็นก็ต้องมาดูพระ
อาทิตย์ตกที่ผาหล่มสัก หนทาง
ไปผาหล่มสักเป็นหนทางเลียบ
หน้าผา จากผาหมากดูก ผานา

เมื่อแสงอาทิตย์ยามเช้าสาดส่อง
ปกคลุมบริเวณลานหิน ทางเดินไปผานก-
แอ่น สถานที่สำหรับชมพระอาทิตย์ขึ้น

(ซ้าย) พระภิกษุออกบิณฑบาตใน
ยามเช้าบนภูกระดึง (ล่าง) เด็กนักศึกษา
ช่วยกันเก็บขยะตามพื้นดินลงตระกร้าใส่
ขยะของอุทยานฯ

น้อย ผาเหยียบเมฆ ผาแดง
ระยะทางประมาณ ๙ กิโลเมตร
จากที่ทำการถึงผาหล่มสัก ที่นี่ก็
เหมือนกับที่ผานกแอ่น ผู้คน
ต่างยอมอดทนเดินกัน ๙ กิโลเมตร
เพื่อชมพระอาทิตย์อัสดงที่
ผาหล่มสัก และจุดที่นักถ่ายภาพ

นิยมถ่ายภาพกันมากที่สุดเห็นจะ
เป็นช่วง่อนหินที่ยื่นออกไปจาก
หน้าผา มีกิ่งสนเป็นฉากกลาง
ทาบอยู่บนท้องฟ้าสีแดงจางไล่
ด้วยแสงสีส้มอ่อนยามเมื่อพระ
อาทิตย์ลับขอบฟ้า แต่ที่นี่พอพระ
อาทิตย์ลับฟ้าไปแล้ว ทุกคนต่าง

ก็ลุกกันพริบพับ รีบจ้ำจ้าวเดิน
กลับที่พัก เพราะต้องให้ทันกับ
ความมืดที่เริ่มปกคลุมไปทั่ว
บริเวณ บางกลุ่มไม่มีไฟฉายติด
ไปด้วย ไม่ชินกับพื้นที่ ถึงกับ
เดินหลงทางกันก็มีบ่อย

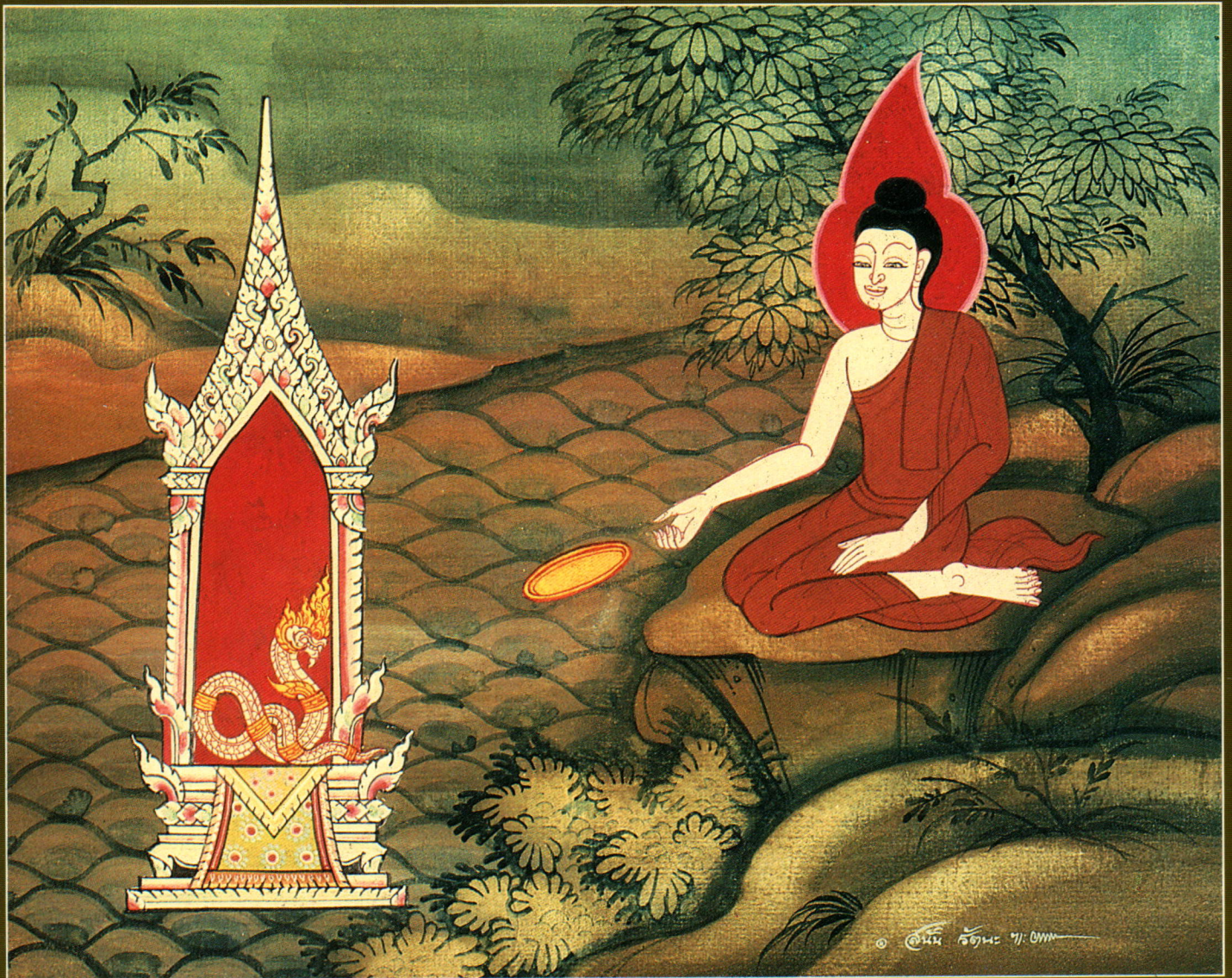
เช้าของอีกวันหนึ่ง เรา
ตื่นกันแต่เช้ามืดอีกครั้งเพื่อไป
ยังผานกแอ่น เผาดูพระอาทิตย์
ขึ้นอีกสักครั้ง ก่อนที่จะลงจากภู
เด็กวัยรุ่นหลายคนเดินจับกลุ่ม
กันเดินคุ่มๆ สู่ผานกแอ่น ชุดนี้
คงเป็นกลุ่มใหม่ที่เพิ่งจะขึ้นมา
เมื่อปลายวานนี้ แต่วันนี้ก็เหมือน
กับเมื่อวาน เมฆก้อนใหญ่ลอย
บดบังความสวยงามของแสง
อาทิตย์ไปหมด ไม่สวยเท่าที่ควร
พอก่อนเมฆลอยพ้นออกไป แสง
อาทิตย์ก็จ้าจนแสบตาแล้ว แต่
พวกเด็ก ๆ วัยรุ่นต่างก็ยังคง
สนุกสนานกับการถ่ายรูปเพื่อ
ความทรงจำในสิ่งหาหนึ่งของชีวิต
แล้วเราก็ได้เห็นภาพที่น่าชื่นชม
คือ กลุ่มเด็กนักศึกษาวัยรุ่นกลุ่ม
ใหญ่ เดินแยกกันเก็บเศษ
กระดาษและสิ่งแปลกปลอมจาก
ธรรมชาติลงในถุงขยะสีดำ และ
นำไปใส่ในตระกร้าใส่ขยะที่
อุทยานฯ ได้จัดไว้ให้ และตลอด
ระยะทางที่เดินกลับพวกเขาก็ยัง
คงเดินเก็บเศษขยะที่นักท่องเที่ยว
ทิ้งขว้างง่ายทิ้งเอาไว้มากมาย
ทางอีกด้วย เท่าที่พอสอบถามได้
ความว่า เป็นนักศึกษาชมรม

อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่มาทัศนศึกษา เสียหายที่เราไม่
มีโอกาสได้คุยกับพวกเขามาก
กว่านี้ ขากลับเราเดินสวนทาง
กับพระสงฆ์ ๓-๔ รูปที่กลับจาก
บิณฑบาต เข้านี้เราได้ความรู้สึก
ที่ดีๆ ไปพร้อมกับบรรยากาศที่
สวยงาม เมื่อเดินผ่านลานหินที่
ถูกน้ำและลมกัดเซาะหน้าหิน
จนพื้นผิวขรุขระ เมื่อต้องแสง
อาทิตย์ที่สาดส่องในยามเช้า กับ
ต้นสนสูงลิ่วที่ขึ้นเป็นระยะๆ ก็
เป็นภาพที่สวยงามอีกแบบหนึ่ง

ขากลับลงจากภู อากาศที่
เย็นสบายเริ่มร้อนระอุขึ้นเป็น
ลำดับ แดดยังต้องสู้หน้ากับแดด
ตามทางผิวดินที่แห้งจนเป็นฝุ่น
ตลบและต้นไม้ต่างตามไหล่ทาง
สลัดใบแห้ง ปลิวว่อนไปกับสาย
ลมบางเบา ทำให้ทวนนึกถึง
บรรยากาศข้างบนที่เย็นสบาย
อย่างช่วยไม่ได้ ระยะทางจาก
หลังแปลงมาถึงท่าแคร์ ชำก-
โดน ปางกกไฟ ชำกท้าว
พรานพรานแปร ชำกกกอก
ชำบอน ชำแฮก ปางกกชำ
จนถึงพื้นล่างก็ร่วมราว ๘.๓๕๐
เมตร พอถึงพื้นล่าง เราก็บอก
กับตัวเองไว้ว่า เราจะเก็บความ
ทรงจำครั้งนี้ไว้ในหน้าหนึ่งของ
บันทึกชีวิต และเราก็หวังที่จะได้
มีโอกาสเปิดบันทึกความทรงจำ
ของชีวิตในหน้าต่อไปอีกครั้งหนึ่ง
ณ ที่แห่งนี้ ถ้ามีโอกาส

ลำธารสายเล็ก ๆ ต้นกำเนิดน้ำตกขุนพองในเขตป่าปิดภูกระดึง

ภาพพุทธประวัติ

ภาพที่ ๑๒ : ทรงลอยถาด

เจ้าชายเสด็จไปสู่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ภายหลังที่เสวยข้าวมธุปายาสนั้น
แล้ว ทรงลอยถาดทองลงในแม่น้ำ

บรรยาย : พิฑูร มลิวัลย์

เขียนภาพ : สนั่น รัตน์ะ

พระสิทธัตถะทรงรับข้าวมธุปายาสแล้วเสด็จไปยังแม่น้ำเนรัญชรา ทรงสงสนานพระวรกาย แล้วเสวยข้าวมธุปายาส
แล้วทรงลอยถาดลงในกระแสน้ำเนรัญชรา ครั้นแล้วจึงเสด็จไปประทับในดงไม้สาละ ใกล้ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา